

ingediend op **2094** (2023-2024) – Nr. 1
12 maart 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997,
wat betreft de taalafdeling
Nederlands-Vlaamse Gebarentaal

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 14 juli 2023	39
Bijlage bij het voorontwerp van decreet van 14 juli 2023	69
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	75
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	83
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	95
Advies van NOOZO – Vlaamse Adviesraad Handicap	107
Protocol nr. 241 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van:	
– Sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap);	
– Comité voor de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten – Afdeling 2 – Onderafdeling “Vlaamse Gemeenschap”;	
– Overkoepelend onderhandelingscomité Vrij Gesubsidieerd Onderwijs; op 12 en 19 september en 10 oktober 2023	151
Voorontwerp van decreet van 27 oktober 2023	165
Bijlage bij het voorontwerp van decreet van 27 oktober 2023	195
Advies van de Raad van State	201
Ontwerp van decreet	223
Bijlage bij het ontwerp van decreet	247

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET
BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997, WAT BETREFT DE
TAALAFDELING NEDERLANDS – VLAAMSE GEBARENTAAL**

Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet voert een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in in het gewoon basisonderwijs. In deze taalafdeling zullen kinderen die doof of slechthorend zijn en kinderen die dit wensen, les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en het Nederlands. Zo krijgt Vlaamse Gebarentaal een volwaardige plaats binnen het onderwijs.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit ontwerp van decreet heeft als doel Vlaamse Gebarentaal een volwaardige plaats binnen het gewoon onderwijs te geven. Vlaamse Gebarentaal is een erkende taal in de Vlaamse Gemeenschap (zie artikel 2 van het decreet van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal). Tot nu toe is er echter geen mogelijkheid voor dove kinderen om onderwijs te volgen in het Nederlands én de Vlaamse Gebarentaal (VGT). Dit decreet zal ervoor zorgen dat die mogelijkheid wel kan worden aangeboden.

De inrichting van een taalafdeling Nederlands–Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs waarbij het onderwijs zowel georganiseerd wordt in het Nederlands als de Vlaamse Gebarentaal is immers een manier om vanuit onderwijs de invulling te geven aan de erkenning van VGT en de emanciperende rol van het onderwijs ten volle waar te maken.

Dit nieuwe kader, dat een volwaardig aanbod basisonderwijs zal zijn, zal bovendien leiden tot de verdere ontwikkeling van de Vlaamse Gebarentaal en zal ervoor zorgen dat inclusief onderwijs voor gebarentaligen gerealiseerd kan worden. Deze onderwijsvorm komt dan ook tegemoet aan de onderwijsnoden en de onderwijsrechten van de dovengemeenschap.

Daarnaast voldoet de Vlaamse Regering, met de invoering van een tweetalig onderwijsaanbod, aan haar opdracht om alle initiatieven die nuttig en nodig zijn om het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal mogelijk te maken in de verschillende gebieden die onder haar bevoegdheid ressorteren, dit zoals bepaald in artikel 8 van het decreet van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal.

Tevens beantwoordt de invoering van dit nieuw onderwijskader aan de verplichting die Vlaanderen heeft onder het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap om het gebruik van gebarentaal te bevorderen (zie o.a. artikelen 21, 24 en 30 van het verdrag). Specifiek binnen onderwijs is er de verplichting om het leren van gebarentaal te vergemakkelijken en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van doven bevorderen (artikel 24, 3, b) en om passende

maatregelen te nemen om leerkrachten aan te stellen, met inbegrip van leerkrachten met een handicap, die zijn opgeleid voor gebarentaal (artikel 24, 4).

Met dit voorontwerp van decreet komt de Vlaamse overheid aldus ook tegemoet aan zijn (internationale) verplichtingen om alle initiatieven te nemen die nuttig en nodig zijn om Vlaamse Gebarentaal te bevorderen in het onderwijs.

B. Inhoud

Met dit decreet komt er een voorwaardenscheppend kader waarbinnen onderwijsvertrekkers een taalafdeling kunnen inrichten waar les kan gegeven worden in de VGT en het Nederlands. Dit regelgevend kader gaat uit van enkele belangrijke uitgangspunten:

1. Volwaardig onderwijsaanbod binnen het gewoon basisonderwijs

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon basisonderwijs zal een volwaardig aanbod basisonderwijs aanbieden. De betrokken scholen zullen aan de leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een getuigschrift basisonderwijs kunnen uitreiken.

Alle voorwaarden om te komen tot kwaliteitsvol onderwijs (taalvereiste leerkrachten, goedgekeurd leerplan op basis van onderwijsdoelen, ...) en alle controlemechanismen op die kwaliteit moeten van bij aanvang vervuld zijn.

2. Duurzaam karakter

Het regelgevend kader heeft een duurzaam karakter en houdt rekening met de beperkte omvang van de doelgroep (onder andere wat betreft financiering en oprichtings- en rationalisatienormen), zodat de taalafdeling in de praktijk ook effectief kan worden gerealiseerd én kan blijven verder bestaan.

3. Inclusief karakter

In scholen met een taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal zullen zowel gebarentalige kinderen (zowel dove als horende kinderen) als Nederlandstalige (horende) kinderen samen les volgen (al dan niet in aparte klassen). Het aanbod van het tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bevordert een inclusieve klaspraktijk en schoolcultuur, wat bevorderlijk/positief is voor alle leerlingen, met of zonder specifieke onderwijsbehoeften.

4. Aandacht voor de onderwijsrechten van dove kinderen

De taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal zal aandacht schenken aan het gemeenschapsgevoel van dove mensen, hun taal en hun cultuur. Dit bilinguaal-bicultureel onderwijskader biedt dan ook aan dove kinderen, maar ook aan de horende kinderen in de taalafdeling, de kans om een grondige kennis van het Nederlands (ook spreken en luisteren indien mogelijk) en de VGT te verwerven.

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Er rust aldus op de Vlaamse overheid de verplichting om Vlaamse Gebarentaal te bevorderen binnen het onderwijs. Dit is echter niet evident. Zo moet er rekening gehouden worden met de bevoegdheidsverdelende regels inzake de onderwijstaal, moet de vraag worden gesteld of dit aanbod enkel in het gewoon, of ook in het

buitengewoon onderwijs moet worden gecreëerd en moet de verhouding tot leersteun worden bepaald.

1. Taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal enkel in het gewoon onderwijs

Er wordt ervoor geopteerd om de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal enkel binnen het gewoon onderwijs te organiseren. De reden hiervoor is drievoudig:

- Het is reeds mogelijk om in type 7 een aanbod Vlaamse Gebarentaal uit te werken. Voor het type gericht op jongeren die doof of slechthorend zijn, is het dus niet nodig om bijkomend regelgevend werk te doen.
- Als enkel in de andere types buiten type 7 zo'n taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zou worden ingericht, dan is de kans zeer groot dat er nooit voldoende leerlingen zullen zijn voor de inrichting van het aanbod. Een minimumaantal aan leerlingen is noodzakelijk.
- Het standstill-principe houdt in dat de rechten van kinderen met een handicap niet mogen verminderd worden ten opzichte van het huidige beschermingsniveau. Een tweetalig aanbod Nederlands-VGT in het enkel buitengewoon onderwijs inrichten en niet voorzien in het gewoon onderwijs staat op gespannen voet hiermee. In dat geval zou de verwachting zijn dat kinderen die nu met bijvoorbeeld met een GC-verslag en tolkondersteuning in het gewoon onderwijs les volgen, een IAC-verslag (met verlies van het onverkort recht op inschrijving in het gewoon onderwijs) zouden moeten proberen te 'bemachtigen' om tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te kunnen krijgen.

2. Onderwijstaal

De Vlaamse Gemeenschap is niet bevoegd om de onderwijstaal te regelen in Brussel-Hoofdstad en in de gemeenten met een speciale taalregeling. Daarom wordt ervoor geopteerd om de regeling zo uit te werken dat de onderwijstaal niet gewijzigd wordt. Zo kan de taalafdeling ook opgericht worden in Brussel-Hoofdstad en de gemeenten met een bijzondere taalregeling. De Vlaamse Gemeenschap oefent bij dit decreet dus enkel haar onderwijsbevoegdheid uit.

Dit is mogelijk want de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voorziet ook in het lesgeven in het Nederlands. Bovendien kan hierbij de vergelijking worden gemaakt met CLIL en de immersie-initiatieven van de Franse en Duitstalige gemeenschap waarbij er evenmin een wijziging was van de onderwijstaal.¹ De Raad van State stelde in zijn advies 17.193/1 van 22 mei 1986 eveneens dat het aanbieden van lessen in de eigen moedertaal en de eigen cultuur aan "kinderen van vreemde afkomst" een maatregel "van inrichting van onderwijs" is. Bovendien kan er verwezen worden naar de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over het inrichten van anderstalige opleidingen aan universiteiten. Zo stelde het Grondwettelijk Hof uitdrukkelijk het volgende:

*"Onderwijs in een andere taal dan het Nederlands is toegestaan: enerzijds, is het gebruik van een andere taal toegestaan voor opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot voorwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd; anderzijds, is het gebruik van een andere taal onder strikt bepaalde voorwaarden toegestaan voor opleidingsonderdelen die worden gedoceerd door anderstaligen en die worden ingericht ten behoeve van buitenlandse studenten **of in enkele bijzondere opleidingen.***

¹ Decreet 11 mei 2007 "relatif à l'enseignement en immersion linguistique", BS 12 oktober 2007.

B.13.2. Die bepalingen behoren tot de bevoegdheid van de decreetgever inzake onderwijs, nu zij, hetzij dat onderwijs zelf regelen, hetzij onlosmakelijk verbonden zijn met andere bepalingen van het decreet die een nieuwe structuur invoeren in het hoger onderwijs, waarbij dat onderwijs wordt geïntegreerd in een bredere Europese context. Uit de totstandkoming van de bestreden bepalingen blijkt dat de taalregeling is ingegeven door de bekommernis van de decreetgever om een volwaardige participatie van de Vlaamse Gemeenschap aan de internationale uitwisseling van onderzoek en onderwijs in een Europese en mondiale context te waarborgen (Parl. St., Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1571/1, p. 30).²

In casu gaat het om een bijzondere opleiding die slechts in enkele scholen zal worden aangeboden aan een specifieke doelgroep. Het voorontwerp van decreet voorziet ook dat de Vlaamse Regering toestemming moet geven aan een school om de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op te richten en er wordt binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook les worden gegeven in het Nederlands, ook Nederlands luisteren en spreken voor kinderen, ook dove en slechthorende kinderen, voor wie dat mogelijk is. Bijgevolg gaat het hier aldus om een regeling van het onderwijs op basis van artikel 127, §1, 2°, Grondwet en niet om een regeling van de onderwijstaal.

Evenmin doet het inrichten van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal afbreuk aan artikel 4 van de Grondwet dat de verschillende taalgebieden bepaalt. Enkel in uitzonderlijke gevallen kan er een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden opgericht en dit enkel in het basisonderwijs en voor een beperkt aantal leerlingen. In dat opzicht lijkt deze regeling op de regeling zoals voorzien in het decreet "relatif à la transmission des connaissances linguistiques et à l'emploi des langues dans l'enseignement" van de Duitstalige Gemeenschap dat in artikel 3, §1 toelaat om in bepaalde gevallen aparte Nederlandstalige of Franstalige afdelingen op te richten in het Duitstalig basisonderwijs. De Raad van State zag hier geen wijziging van het eentalig karakter van de Duitstalige Gemeenschap of een schending van artikel 4 van de Grondwet in (Adv. RvS van 24 februari 2003, nr. 32.759).

3. Leersteun vanuit het leersteunmodel

Er zal niets gewijzigd worden aan de leersteun van leerlingen met een verslag individueel aangepast curriculum type 7 (het IAC-verslag, vroeger het verslag als vermeld in artikel 15 van het decreet basisonderwijs) en het verslag gemeenschappelijk curriculum type 7 (het GC-verslag, vroeger het gemotiveerd verslag).

Het is mogelijk dat leerlingen met een GC-verslag of een IAC-verslag type 7 (of een ander type) in een school met de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bijkomende ondersteuning nodig hebben vanuit een leersteuncentrum. Er kan bijvoorbeeld nood zijn aan inbreng van paramedische expertise van o.a. logopedisten om taal- en communicatievaardigheden te ontwikkelen, of aan psychologische expertise, orthopedagogische expertise enz. De nood aan leersteun binnen de context van de school waar er een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is, zal ook altijd worden afgewogen bij de inschrijving en doorheen de schoolloopbaan van de leerlingen.

Bij de inschrijving van een leerling met een IAC-verslag, is dit een inschrijving onder ontbindende voorwaarde. In dat geval gebeurt er binnen de 60 dagen een afweging van de redelijke aanpassingen. Er zal onderzocht worden of er aanpassingen nodig zijn voor het volgen van het gemeenschappelijk curriculum, dan wel of een individueel aangepast curriculum nodig is. Indien de leerling het

²GWH 23 februari 2005, nr. 44/2005.

gemeenschappelijk curriculum kan volgen mits redelijke aanpassingen, wordt het IAC-verslag opgeheven en wordt indien nodig een GC-verslag opgemaakt. Als de leerling ook in de context van de school met een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een IAC-verslag nodig heeft, wordt afgewogen of de benodigde redelijke aanpassingen proportioneel zijn en wordt de inschrijving naargelang het resultaat van de afweging definitief gemaakt of ontbonden. Wanneer een leerling zich dus inschrijft met een IAC-verslag, zal steeds onderzocht worden welke ondersteuning er nog nodig is binnen de context van de school met tweetalig aanbod VGT-NL. Het is dus mogelijk dat het IAC-verslag wordt opgeheven door het CLB en dat er een GC-verslag of geen verslag in de plaats komt.

Bij de inschrijving van een leerling met een GC-verslag kan het CLB van de school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, worden betrokken. Verder zal de nood aan leersteun verhelderd worden bij de samenwerking met het leersteuncentrum en bij het bepalen van het leersteuntraject. Waar nodig wordt het CLB betrokken, bijvoorbeeld bij de opstart, evaluatie of afronding van het leersteuntraject. De conclusie kan zijn dat in de context van de nieuwe school geen leersteun nodig is. Het CLB zal dan het GC-verslag opheffen.

Het is met andere woorden dus mogelijk dat leerlingen met een IAC-verslag of een GC-verslag zich inschrijven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en nood hebben aan leersteun vanuit het leersteuncentrum. De vraag of er leersteun nodig is, zal altijd worden bekeken bij de inschrijving/start van de lessen zodat er op maat van de leerling kan worden gewerkt. De conclusie van de vraag of er nood is aan extra ondersteuning kan er bovendien ook toe leiden dat het IAC-verslag of het GC-verslag wordt opgeheven.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

De beleidsdoelstelling is aldus het creëren van een taalafdeling Nederlands - Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs. Daarvoor worden verschillende beleidsmaatregelen genomen. Hierbij vindt u een overzicht van de beleidsmaatregelen die noodzakelijk zijn voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

1. Inschrijvingsrecht

Scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, moeten als ze willen aanmelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal apart capaciteit bepalen en kunnen apart aanmelden voor de taalafdeling.

Verder wordt er een voorrangregeling voorzien voor de dove en slechthorende leerlingen. Zij krijgen voorrang bij de inschrijvingen binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De doelstelling van deze maatregel is dat de kinderen die het nodig hebben, de dove en slechthorende kinderen, meer kans hebben op een plaats binnen de taalafdeling. Door op te leggen dat scholen apart capaciteit moeten bepalen en apart kunnen aanmelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, verkleint bovendien het risico dat kinderen zich per ongeluk in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zullen inschrijven.

2. Eindtermen

Leerlingen hebben binnen deze taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook recht op een kwalitatief, uitdagend curriculum in onder meer Vlaamse Gebarentaal. De eindtermen van het gewoon basisonderwijs blijven daarbij behouden.

De (bijkomende) eindtermen voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, zullen ontwikkeld worden op dezelfde wijze als de eindtermen

basisonderwijs zullen ontwikkeld worden. In afwachting van de ontwikkeling van de eindtermen basisonderwijs en de eindtermen voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, wordt er een tijdelijke oplossing voorzien. De ontwikkelingsdoelen Vlaamse-Gebarentaal type 7 met betrekking tot Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur zijn voor die kinderen wel eindtermen, naast alle eindtermen van het gewoon lager onderwijs.

Voor kinderen die doof of slechthorend zijn, wordt voorzien dat er kan afgeweken worden van bepaalde eindtermen in het lager onderwijs en bepaalde ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs die voor sommige van die kinderen niet haalbaar zijn. Horende kinderen en dove en slechthorende kinderen voor wie het wel haalbaar is, moeten wel alle eindtermen, dus ook bijvoorbeeld de eindtermen Nederlands luisteren en spreken bereiken.

Voor de horende kinderen en voor de dove en slechthorende kinderen die wel eindtermen als Nederlands Luisteren en Spreken kunnen bereiken, blijven al de eindtermen dus te bereiken op populatieniveau. Gezien het belang van het Nederlands moeten deze kinderen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal even goed Nederlands Spreken en Luisteren kunnen beheersen als kinderen die niet ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-VGT. De eindtermen als Nederlands Spreken en Luisteren, zijn dus ook in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zeer belangrijk.

3. Omkadering en werkingsmiddelen

Om een kwalitatief aanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te kunnen aanbieden worden er aanvullende lestijden toegekend aan scholen voor de inrichting van die taalafdeling. Er wordt vanuit gegaan dat er 26 lestijden nodig zijn voor het kleuter en per twee leerjaren in het lager onderwijs om klassen in te richten. Verder worden er ook bijkomende werkingsmiddelen voorzien.

4. Oprichting, programmatie en rationalisatienormen

Er wordt voorzien dat scholen vooraleer ze de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mogen inrichten, een aanvraag moeten indienen bij de Vlaamse Regering. Ze dienen daarvoor een oprichtingsdossier in. De Vlaamse Regering beslist of de school de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mag inrichten. Zo wordt er gegarandeerd dat enkel kwalitatieve projecten kunnen opstarten.

Verder wordt de delegatie naar de Vlaamse Regering voor het bepalen van de programmatie- en rationalisatienormen opgenomen. Met deze normen wordt het minimaal aantal leerlingen bepaald die nodig zijn voor het oprichten en inrichten van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Met de normen wil de overheid bewaken dat er geen al te kleine (irrationele) entiteiten ontstaan zodat ze haar middelen enkel toekent aan entiteiten met voldoende kritische massa die deze middelen efficiënt en effectief zullen kunnen aanwenden.

Impactanalyse

Dit decreet bevat maatregelen die voor leerlingen die doof of slechthorend zijn en ouders een verdere vooruitgang betekenen op het gebied van recht op en toegang tot het onderwijs in Vlaanderen (art. 24 Grondwet). Er zijn maatregelen die rechtstreeks in het belang van personen jonger dan 25 jaar zijn. Bijgevolg is een JoKER vereist en werd de JoKER verkregen op 2 mei 2023. Hierbij vindt u de JoKER waar alle opties worden geanalyseerd.

JoKER-kind- en jongereneffectraport

Probleembeschrijving en beleidsdoelstelling

De doelstelling van dit decreet is het verbeteren van de rechten van personen met een handicap door het gebruik van gebarentaal te bevorderen. De doelgroep van deze regelgeving is aldus in de eerste plaats de dove en slechthorende kinderen. Onder de huidige regelgeving kunnen dove en slechthorende kinderen, ofwel les volgen in het buitengewoon onderwijs type 7, ofwel in het gewoon onderwijs, maar met ondersteuning van tolk Vlaamse Gebarentaal – Nederlands.

Beide opties zijn echter niet ideaal. In het gewoon onderwijs (nuloptie 1) is er vaak een tekort aan tolken, waardoor dove of slechthorende leerlingen niet continu de nodige ondersteuning hebben. Vaak zijn zij ook de enige kinderen in die scholen die doof of slechthorend zijn, waardoor ze niet in Vlaamse Gebarentaal met andere kinderen kunnen spreken en waardoor het sociaal contact soms moeilijker verloopt. Bovendien krijgen ze geen les in Vlaamse Gebarentaal.

In het buitengewoon onderwijs, type 7, (nuloptie 2) hebben dove of slechthorende kinderen dan weer geen contact met kinderen zonder handicap en is er dus geen inclusie. Ook hebben die leerlingen niet automatisch recht op een getuigschrift basisonderwijs.

Daarom werd er gekozen om een aanbod in het gewoon onderwijs te voorzien waarbij er les wordt gegeven in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Scholen voor het gewoon onderwijs kunnen een aparte taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal oprichten waar er les wordt gegeven in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Er worden diverse beleidsmaatregelen genomen om te garanderen dat het aanbod een kwalitatief aanbod zal zijn.

Inschrijvingsrecht	Er komt een voorrangsgroep voor dove en slechthorende kinderen om zeker te zijn dat de beoogde doelgroep voldoende kans heeft op een plaats binnen de school.
Eindtermen	Eindtermen Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur worden naast alle andere eindtermen meegenomen in het curriculum en de mogelijkheid wordt gegeven aan dove en slechthorende leerlingen dat bepaalde eindtermen, zoals de eindtermen voor Nederlands 'spreken' niet bereikt moeten worden, als er vastgesteld wordt dat de eindtermen voor hen niet te bereiken zijn.
Omkadering en werkmiddelen	Er worden aanvullende lestijden toegekend aan scholen voor de inrichting van die taalafdeling. Er wordt vanuit gegaan dat er 26 lestijden nodig zijn voor de kleuter en per twee leerjaren in het lager onderwijs om klassen in te richten. Zo wordt er gegarandeerd dat ook met een klein aantal leerlingen een kwalitatief aanbod kan worden ingericht met een eigen leerkracht.
Oprichtingsdossier	Scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal willen inrichten moeten een oprichtingsdossier indienen bij de Vlaamse Regering. Zo kan er voor de opstart van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal al gecontroleerd worden

Vergelijking van de opties

Met dit decreet zullen dove en slechthorende kinderen dus drie opties hebben om onderwijs (op maat) te volgen. De voor- en nadelen van de opties worden hier weergegeven.

	Apart aanbod Nederlands-Vlaamse gebarentaal (gekozen optie)	Les in gewoon onderwijs met tolken Vlaamse Gebarentaal - Nederlands (nuloptie 1)	Les in het buitengewoon basisonderwijs type 7 (nuloptie 2)
Inclusie	Er wordt les gevolgd in het gewoon onderwijs, maar het is mogelijk dat er in aparte klassen les wordt gegeven. Horende en dove kinderen kunnen ook samenzitten.	Er wordt les gevolgd in een klas maar met ondersteuning met een tolk Vlaamse Gebarentaal - Nederlands	Geen inclusie
Les in Vlaamse Gebarentaal	Leerkrachten Vlaamse Gebarentaal leren de kinderen de taal aan en geven ook les in de taal.	Er zijn niet voldoende tolken Vlaamse Gebarentaal - Nederlands om alle lessen te tolken. Bovendien leren zij ook de kinderen geen Vlaamse Gebarentaal aan wat ertoe leidt dat er niet wordt ingezet op de taalontwikkeling in Vlaamse Gebarentaal	In niet alle scholen is het mogelijk om les te krijgen in Vlaamse Gebarentaal
Contact met andere (dove) kinderen	Dove kinderen volgen les met andere dove kinderen, met horende kinderen en zitten op dezelfde school als horende kinderen	Weinig tot geen contact met andere dove of slechthorende kinderen omdat ze vaak niet in dezelfde school zijn ingeschreven. Contact met andere kinderen en leerkrachten verloopt ook moeilijker zonder tolk	Dove en slechthorende kinderen kunnen in de klas zitten met andere dove kinderen maar hebben geen contact met kinderen zonder handicap.
Getuigschrift basisonderwijs en eindtermen	Eindtermen Vlaamse-Gebarentaal en dovencultuur worden	Geen eindtermen Vlaamse-Gebarentaal	Geen eindtermen van toepassing, maar enkel onderwijsdoelen waardoor het

	<p>toegevoegd en er is voor dove en slechthorende kinderen waarbij vaststaat dat zij bepaalde eindtermen niet kunnen bereiken omwille van hun doof of slechthorendheid wordt de mogelijkheid van een afwijking van die eindtermen die niet mogelijk zijn voorzien.</p>		<p>moeilijker kan zijn om een getuigschrift basisonderwijs te verkrijgen.</p>
--	--	--	---

De gekozen optie komt dus tegemoet aan verschillende nadelen die voorkomen bij de nulopties.

De verschillende nulopties blijven bovendien behouden. Kinderen die te ver wonen van een school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht of die liever niet inschrijven in een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, kunnen zich nog altijd in het eentalige aanbod inschrijven in het gewoon onderwijs of kunnen zich inschrijven in een type-7 school. Dit voorontwerp van decreet creëert met andere woorden enkel meer mogelijkheden voor die leerlingen. Bij de voorbereiding van dit decreet werd bovendien een klankbordgroep met onder meer vertegenwoordigers uit de dovengemeenschap en het kinderrechtencommissariaat betrokken.

Implementatie

De onderwijsinspectie zal instaan voor de controle op de kwaliteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Er wordt ook een evaluatie voorzien om vast te stellen of dit decreet zijn doelstellingen bereikt.

C. Totstandkomingsprocedure

1. Advies van de VLOR

Op 13 september 2023 bracht de VLOR haar advies uit over het voorontwerp van decreet. De VLOR stelt dat zij zich kan vinden in de intentie om Vlaamse Gebarentaal een plaats te geven in het gewoon basisonderwijs maar dat zij verschillende aanbevelingen wil formuleren bij de uitwerking van het decreet.

1.1 Algemene aanbevelingen van de VLOR

Ten eerste stelt de VLOR dat het perspectief moet worden verbreed. Volgens de VLOR is de totale groep doven en slechthorende kinderen zeer heterogeen en kan onderwijs aan dove en slechthorende kinderen vele vormen aannemen. Er zouden beleidsmaatregelen moeten genomen worden voor het hele continuüm aan onderwijsvormen tegemoetkomen en onderwijs op maat van de diversiteit aan leerlingenprofielen mogelijk maken. Met dit decreet zouden er enkel middelen worden vrijgemaakt voor een specifiek model met een heel beperkt bereik. De

VLOR verwijst hierbij ook naar haar advies over onderwijs aan dove en slechthorende leerlingen van 2014.

Het klopt dat niet alle dove en slechthorende leerlingen zich zullen willen inschrijven in een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Sommige dove en slechthorende kinderen verkiezen om geen Vlaamse Gebarentaal te leren. Voor die leerlingen zijn er al mogelijkheden in type 7 en in het gewoon onderwijs. Voor leerlingen die Vlaamse Gebarentaal willen leren in het gewoon onderwijs of die les willen volgen in Vlaamse Gebarentaal in het gewoon onderwijs, is er echter op dit moment geen enkel aanbod die aan deze vraag tegemoet komt. Aan die nood wordt nu tegemoetgekomen. Dat andere dove en slechthorende leerlingen andere noden kunnen hebben, kan geen argument zijn om niet aan de noden van deze doelgroep tegemoet te komen.

Bovendien bepleitte de werkgroep van de VLOR in 2014 zelf voor een gediversifieerd aanbod aan leerwegen met soepele overgangen tussen de verschillende systemen en verschillende vormen van ondersteuning en wordt er verwezen naar bijvoorbeeld de immersieschool in Namen. De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is een bijkomende mogelijkheid voor kinderen die doof of slechthorend zijn en leidt tot een meer gediversifieerd aanbod. Het ander bestaand aanbod wordt niet afgebouwd.

Ten tweede stelt de VLOR dat het decreet is opgebouwd rond een bepaald model voor de invulling van onderwijs Vlaamse Gebarentaal, gecombineerd met Nederlands. De VLOR stelt dat er ook andere modellen mogelijk zijn en verwijst naar het lopend onderzoek dat tot doel heeft "een kritische analyse van vormen van tweetalig onderwijs voor VGT-talige kinderen en de praktische uitwerking ervan in binnen- en buitenland. Het doel is kwalitatieve vormen van tweetalig onderwijs Nederlands-VGT te ondersteunen". De VLOR stelt dat eerst het onderzoek moet worden afgewacht voor verder vorm te geven aan de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het klopt niet dat dit decreet één model naar voor schuift voor de organisatie van tweetalig onderwijs voor VGT-talige kinderen. Het decreet bepaalt niet op welke wijze een school voor het gewoon onderwijs tweetalig onderwijs moet organiseren. Het decreet laat alle vrijheid aan scholen voor het gewoon onderwijs om al dan niet te werken met (deeltijds) aparte klassen, samen les volgen van de leerlingen in de taalafdeling met leerlingen van de 'eentalige afdeling etc. De organisatievorm is vrij. Evenmin doet het decreet uitspraak over vakdidactische vraagstukken.

Het onderzoek waarnaar verwezen wordt, focust op de verschillende onderwijsvormen voor tweetalig onderwijs gesproken taal-gebarentaal. Het onderzoek zal ook leiden tot een praktische leidraad voor scholen om aan de slag te gaan met tweetalig onderwijs. Het decreet is dus geen voorafname op dit onderzoek aangezien het decreet zich juist niet uitspreekt over de onderwijsvorm. De leidraad zal beschikbaar zijn voor het decreet inwerking treedt en kan dus als steun bieden voor een school die beslist een taalafdeling op te richten.

Ten derde stelt de VLOR voor om eerst een proeftuin of pilootproject op te zetten om de mogelijkheden en problemen bij het realiseren van onderwijs VGT in de Vlaamse context in kaart te brengen.

De suggestie van de VLOR werd voor de opstart van dit decreet onderzocht. Het probleem is echter dat het proeftuinendecreet geen uitzonderingen via proeftuinen op het inschrijvingsrecht, de taalkennis van de leerkracht en op de ontwikkelingsdoelen en eindtermen toelaat. Via een proeftuin kunnen er dus geen eindtermen VGT bepaald worden, kan er geen voorrang worden gegeven bij de inschrijvingen aan de doelgroep van de dove of slechthorende leerlingen en kan er geen kwaliteitstoezicht zijn op de taalbeheersing (VGT) van de betrokken

leerkracht. Al deze elementen zijn evenwel cruciaal om vorm te geven aan deze taalafdeling en bijgevolg is een decreetswijziging nodig.

Een regeling over de eindtermen via decreet is nodig. Dispenserende maatregelen zijn maatregelen op individueel niveau. Dispenserende maatregelen dienen er niet voor om voor een bepaalde groep collectief maatregelen te nemen. Het decreet taalafdeling Nederlands-VGT heeft echter tot doel om VGT, naast het Nederlands ook collectief aan te bieden en op een collectief in plaats van individueel niveau te werken. Om VGT op een kwalitatieve manier te kunnen aanbieden, moet de onderwijsinspectie ook een kader (eindtermen) hebben om te kunnen toetsen. Met enkel verwijzen naar dispenserende maatregelen kan dit nooit op een ordentelijke manier geregeld worden. Dit kan enkel via een decreet.

Verder is een aanpassing aan het inschrijvingsrecht via decreet noodzakelijk zodat een school kan garanderen dat ze voldoende geïnteresseerden heeft voor het tweetalig aanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en dat dove en slechthorenden een veel grotere kans hebben op een plaats binnen die taalafdeling. Een school die een proefproject zou opstarten, is zonder deze aanpassing gebonden aan het inschrijvingsrecht. Als die school moet weigeren op basis van capaciteit, dan moeten de dove en slechthorenden mee aanmelden met alle andere kinderen en hebben ze veel minder kans op een plaats. In dat geval loopt de school het risico dat de leerlingen die zich willen inschrijven in de taalafdeling niet binnen geraken. De school zou dan in de afdeling minder leerlingen inschrijven dan ze potentieel zou kunnen inschrijven, waardoor de school sneller het risico loopt om het project te moeten stopzetten wegens onvoldoende ingeschreven leerlingen.

Op dit vlak is dit decreet fundamenteel verschillend met alle maatregelen die bijvoorbeeld genomen worden voor cognitief sterk functionerende leerlingen. Voor cognitief sterk functionerende leerlingen zal er individueel telkens gekeken moeten worden welke maatregelen er genomen kunnen worden, en op welke wijze het curriculum aangepast kan worden en meer uitdagend kan worden gemaakt. Het project cognitief sterk functionerende leerlingen zet bovendien voornamelijk in op het versterken van leerkrachten en scholen in het omgaan met cognitief sterk functionerende leerlingen via lerende netwerken en ankerscholen die andere scholen via die lerende netwerken ondersteunen. De doelstelling van het project van de sterk functioneren is dus van een totaal andere orde dan tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaams Gebarentaal. Er zullen maar een zeer beperkt aantal scholen zijn die een taalafdeling Nederlands -VGT zullen aanbieden en er zal gewerkt worden met een duidelijk afgebakend curriculum op populatieniveau.

Het is van cruciaal belang voor een school die wil starten met een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal om te weten wat de eindtermen zijn die te bereiken zijn om haar eigen pedagogische en onderwijskundige methodes te bepalen. Ook moeten scholen zeker zijn van een instroom in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Een school kan niet elk jaar opnieuw in onzekerheid de resultaten van de aanmeldprocedure afwachten om te weten of ze voldoende leerlingen hebben om het project verder te zetten of niet. Bovendien is er ook geen enkele garantie dat zij voor wie het project zou worden opgezet een plaats gaan hebben in die school. Een zeker kader voor een school voor die aspecten is dus noodzakelijk. Die aspecten moeten bij aanvang zijn uitgeklaard en decretaal verankerd worden.

Ten vierde stelt de VLOR dat er moet worden ingezet op een specifieke opleiding voor leraren en ondersteuners van dove en slechthorende leerlingen zowel voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal als voor de ondersteuning van dove en slechthorende leerlingen in het gewoon en buitengewoon onderwijs. Meer en betere professionalisering alsook een inbedding van VGT in de lerarenopleiding kan niet met het oog op 1 september 2024, gerealiseerd worden. Dit neemt niet weg

dat er met de opmerkingen en aanbevelingen rekening zal worden gehouden bij het uitbouwen van een langetermijnvisie op de taalafdeling. Er zal verder bekeken moeten worden welke stappen op middellange en lange termijn gezet moeten worden. De beleidsaanbevelingen uit de onderzoeksopdracht 'Tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse gebarentaal' kunnen hierbij o.a. een mogelijke leidraad zijn

1.2. Aanbevelingen van de VLOR bij de uitwerking van het decreet

De VLOR heeft ook een aantal bij de specifieke uitwerking van het decreet.

Inclusie als uitgangspunt: kanttekeningen

Ten eerste onderschrijft de VLOR wel dat de taalafdeling inclusie kan bevorderen, maar stelt dat dit niet gegarandeerd is. De Vlaamse Regering spreekt zich immers niet uit over hoe de taalafdeling georganiseerd wordt. De VLOR wijst er ook op dat het decreet bepaalt dat er moet ingeschreven worden voor een aparte afdeling en dat het kind vanuit de afdeling ge(her)oriënteerd kan worden naar het eentalig aanbod. De VLOR vreest daarom voor gesegregeerde klassen die de inclusiegedachte niet echt waarmaken.

Ook het gegeven dat horende kinderen zich kunnen inschrijven voor de taalafdeling overtuigt de VLOR niet. De VLOR wijst erop dat er geen financiële stimulans voor scholen is om de groep groter te maken dan de primaire doelgroep. Verder is het voor de VLOR onduidelijk of leerlingen die al ingeschreven zijn in een school waar de taalafdeling opstart zich kunnen heroriënteren en zich dus in te schrijven voor de taalafdeling. Verder vreest de VLOR dat bij capaciteitstekort leerlingen zich kunnen inschrijven voor de taalafdeling om nadien te heroriënteren naar de reguliere afdeling.

De VLOR stelt ook dat de beschrijving van het standstill-beginsel in de memorie van toelichting niet klopt. Inclusief onderwijs krijgt al jarenlang vorm in het gewoon onderwijs met de inzet van tolken en ondersteuners. Volgens de VLOR wordt inclusief onderwijs niet met dit kader beoogd, maar is het doel van dit kader is VGT leren en les in VGT krijgen. Dat zou niet mogelijk zijn in buitengewoon onderwijs type 7 waardoor er een groep is die zijn verwachtingen niet ingelost ziet.

Ten eerste kan de overheid in het kader van de vrijheid van onderwijs niet bepalen hoe een school zich moet organiseren. Verplichten om leerlingen in de taalafdeling voor (een gedeelte van) de onderwijstijd samen te laten les volgen met de 'eentalige' afdeling, is dus niet mogelijk. Dat er apart moet worden ingeschreven in een andere administratieve groep is logisch. Die leerlingen zullen ook les krijgen over Vlaamse Gebarentaal en zullen dus gedeeltelijk een ander curriculum hebben. De vergelijking kan gemaakt worden met verschillende administratieve groepen in het secundair onderwijs. Ook daar schrijven leerlingen zich in verschillende groepen maar kunnen ze samen met andere administratieve groepen een deel van de lessen volgen.

Verder zijn ouders van horende kinderen vrij om hun kinderen in te schrijven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De school kan dit niet verhinderen omdat ze dan minder middelen zouden krijgen. Het zijn de ouders die de keuze maken. Wat betreft de mogelijkheid dat er bij capaciteitstekort leerlingen zich zullen inschrijven in de taalafdeling Nederlands-VGT om daarna te heroriënteren, is hiermee rekening gehouden door te bepalen dat kinderen die doof of slechthorend zijn absolute voorrang hebben. Zo hebben zij meer kansen op een plaats.

Er wordt tegemoet gekomen aan de vraag van de VLOR over de leerlingen die al ingeschreven zijn in die school bij de opstart van de taalafdeling Nederlands-VGT kunnen heroriënteren en inschrijven in de taalafdeling Nederlands-VGT. Deze optie

wordt mogelijk gemaakt. Leerlingen kunnen overstappen bij de opstart van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het leerjaar waarin ze les volgen.

Het standstill-beginsel houdt in dat de rechten van kinderen met een handicap niet mogen verminderd worden ten opzichte van het huidige beschermingsniveau. Als de focus zou liggen op het bijkomend inzetten van lesgeven in Vlaamse Gebarentaal in het buitengewoon onderwijs (bijvoorbeeld door lesgeven in VGT mogelijk te maken in andere types dan type 7) en dus op het 'pushen' van leerlingen die doof of slechthorend zijn naar het buitengewoon onderwijs maar niets doen in het gewoon onderwijs zou dat wel degelijk op gespannen voet staan met het standstill-beginsel. De doelstelling van het decreet is dus inzetten op lesgeven in Vlaamse Gebarentaal in het gewoon onderwijs.

Duurzaam karakter als streefdoel: haalbaarheidstoets

De VLOR stelt dat het niet duidelijk is hoeveel scholen een taalafdeling zullen willen en kunnen oprichten. Het zou dan ook niet zeker zijn dat het aanbod tegemoet zal komen aan de keuzevrijheid van ouders en leerlingen en hun vraag naar 'thuisnabij' onderwijs. Er zouden voldoende plaatsen moeten zijn, op haalbare afstand, want de leerlingen zullen geen recht (meer) hebben op leerlingenvervoer.

De VLOR wijst zelf op de beperkte doelgroep van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en het gevaar dat de programmatie en rationalisatienorm niet zal worden gehaald. Het is dus niet realistisch dat er voor elk kind een 'thuisnabij' aanbod kan worden ingericht. Het is ook niet wenselijk om met een programmatienorm van 1 kind te werken omdat dan een scenario kan gecreëerd worden waarbij scholen continu opstarten en terug stoppen, wat niet zal leiden tot een efficiënt gebruik van middelen en de onderwijskwaliteit ook niet ten goede komt. In het gewoon onderwijs wordt geen recht op leerlingenvervoer voorzien.

Verder stelt de VLOR in het kader van de regeling van de aanvullende lestijden dat een minimumpakket aan uren gegarandeerd moeten zijn los van het aantal leerlingen. Ze stelt ook dat de term aanvullende lestijden de associatie oproept dat er boven op het reguliere lestijdenpakket altijd lestijden worden toegekend maar dat is niet per se het geval want hoe meer leerlingen in de groep, hoe minder er aangevuld wordt. De lestijden zouden boven op het huidige lestijdenpakket moeten komen als extra stimulans.

Het doel van de aanvullende lestijden is altijd garanderen dat er voldoende lestijden zijn om 4 leerkrachten (1 in het kleuter en drie in het lager) aan te stellen in de taalafdeling Nederlands-VGT. Als deze doelstelling bereikt wordt, wordt er niet meer aangevuld. Bijkomende ondersteuning voor leerlingen met specifieke noden gebeurt via leersteun, leerlingenbegeleiding etc. net zoals voor andere leerlingen in het gewoon basisonderwijs.

De VLOR stelt zich de vraag of er voldoende aanbod van leraren met een pedagogisch bekwaamheidsbewijs en kennis van VGT zullen zijn. Er is namelijk geen specifieke lerarenopleiding. Verder stipt de VLOR aan dat er voor bepaalde leerlingen nood aan ondersteuning zal zijn bij het aanleren van gesproken Nederlands. De VLOR stelt zich de vraag of de leersteuncentra voldoende expertise zullen hebben om de leersteun te kunnen garanderen. Ook stipt de VLOR aan dat er tolken nodig zullen blijven en wijst de VLOR op het tekort aan tolken.

In het kader van leersteun is er voor de ondersteuning van type 7 ervoor gekozen om de mogelijkheid te voorzien om specifieke leersteuncentra type 7 op te richten juist om voldoende expertise te ontwikkelen. Verder zullen er in de taalafdeling Nederlands-VGT minder tolken nodig zijn dan als de leerlingen les zouden volgen in het gewoon onderwijs met tolkondersteuning, waardoor een mogelijk tekort aan tolken juist een minder verregaande impact kan hebben op de werking in de

taalafdeling Nederlands-VGT dan op een dove leerling in het gewoon onderwijs in het eentalig aanbod.

Zoals eerder al opgemerkt, meer en betere professionalisering alsook een inbedding van VGT in de lerarenopleiding kan niet met het oog op 1 september 2024, gerealiseerd worden. Dit neemt niet weg dat er met de opmerkingen en aanbevelingen rekening moet gehouden worden bij het uitbouwen van een langetermijnvisie op de taalafdeling. Er zal dan ook bekeken moeten worden welke stappen op middellange en lange termijn kunnen worden gezet. De beleidsaanbevelingen uit de onderzoeksopdracht 'Tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse gebarentaal' kunnen hierbij o.a. een mogelijke leidraad zijn.

Onderwijstaal-verhouding Nederlands-Vlaamse Gebarentaal

Volgens de VLOR hinkt het decreet op twee benen wat betreft het benoemen van VGT als 'taal waarin lesgegeven wordt' vs. 'geen onderwijstaal'. Daar moet vanuit juridisch oogpunt naar gekeken worden. Bovendien biedt het decreet volgens de VLOR onvoldoende garantie dat er een deel van de tijd lesgegeven wordt in het Nederlands. De VLOR vraagt om garanties dat er toch een zeker evenwicht zou zijn, rekening houdend met de bestaande expertise om dove en slechthorende leerlingen Nederlands te leren (spreken). Als het getuigschrift basisonderwijs het doel is, dan moet ook verzekerd worden dat de onderwijstaal voldoende aangebracht wordt.

Wat betreft het gegeven dat de onderwijstaal niet wijzigt, wordt reeds verwezen naar rechtspraak van het Grondwettelijk hof en de Raad van State bij punt B. Verder kan ook verwezen worden naar het advies van de Raad van State bij onderwijsdecreet XXXII van 22 april 2022 (nr. 71.140/1), waar de Raad van State het volgende stelt:

"Het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal om onderwijsinhoud over te brengen, betekent niet noodzakelijkerwijze dat het regelen van het gebruik van deze gebarentaal in door de Vlaamse Gemeenschap opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen, beschouwd moet worden als het regelen van het gebruik van de talen voor het onderwijs in de zin van artikel 129, §1, van de Grondwet."

Om verder te verduidelijken dat de onderwijstaal niet wijzigt, wordt de bepaling waarbij het spreken van VGT thuis gelijkgesteld wordt met het spreken van de onderwijstaal thuis in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal geschrapt bij de leerlingenkenmerken. Ook in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal moeten leerlingen namelijk de onderwijstaal, Nederlands beheersen. Enkel als het onmogelijk is om bijvoorbeeld Nederlands-luisteren en Nederlands-spreken te leren, kan er afgeweken worden van die eindtermen. Ook het artikel dat nog eens apart opneemt dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal tot hetzelfde taalstelsel behoort als leerlingen die ingeschreven zijn in een school of afdeling waar de onderwijstaal het Nederlands is, wordt geschrapt. Dit volgt al uit het gegeven dat de onderwijstaal niet gewijzigd wordt.

De garantie dat Nederlands Luisteren en Spreken aanbod moet komen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal vloeit voor uit het gegeven dat er voor horende kinderen geen afwijking mogelijk is op die eindtermen en voor dove en slechthorende kinderen enkel een afwijking mogelijk is als vastgesteld wordt dat die eindtermen onmogelijk te bereiken. De school moet dus nog steeds op populatieniveau die eindtermen bereiken. Zo wordt het gebruik van Nederlands Luisteren en Spreken gegarandeerd.

Onderwijsdoelen-getuigschrift basisonderwijs

De VLOR heeft ook een aantal vragen bij de maatregelen over de onderwijsdoelen/eindtermen. De vraag wordt gesteld of de ontwikkelingsdoelen van type 7 wat betreft VGT het statuut van eindterm kunnen krijgen. De VLOR

suggereert een proeftuin. Verder zou de afweging per leerling welke eindtermen Nederlands en Frans wel en niet moeten behaald worden, veeleisend zijn voor de klassenraad. Ook de procedure om leerlingen voor wie de eindtermen VGT en dovencultuur niet haalbaar zijn te heroriënteren naar de reguliere afdeling zou te zwaar zijn. De noodzaak van die procedure wordt ook in vraag gesteld. De VLOR vraagt zich ten slotte af of er verschillende types getuigschrift basisonderwijs zullen zijn en wat dit betekent voor het vervolg van de schoolloopbaan in het secundair onderwijs.

Zoals al eerder gesteld kan er via een proeftuin niet afgeweken worden van de regeling van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen. Een proeftuin is dus geen optie. De procedure waarbij er per leerling moet worden onderzocht of een afwijking noodzakelijk is, dient ervoor om te garanderen dat bij alle leerlingen die in staat zijn de eindtermen te bereiken, deze ook worden bereikt op populatieniveau. De keuze is expliciet gemaakt om niet standaard in een afwijking te voorzien in de taalafdeling Nederlands-VGT.

Het is de doelstelling dat leerlingen de eindtermen VGT behalen in de taalafdeling Nederlands-VGT. De klassenraad moet bij de beoordeling over de toekenning van het getuigschrift in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de mate waarin de eindtermen VGT en dovencultuur bereikt zijn, meenemen. De mate waarin die eindtermen al dan niet bereikt zijn, kunnen een doorslaggevende rol spelen bij de beoordeling of het getuigschrift al dan niet kan worden toegekend. Daarom is de mogelijkheid ingeschreven om leerlingen te heroriënteren naar de reguliere afdeling. Bij leerlingen waar het niet haalbaar is om die eindtermen VGT te bereiken, is het niet in het belang om die eindtermen bij hen nog te trachten te bereiken. Daarom is de procedure om te heroriënteren noodzakelijk.

Er is er bewust voor gekozen om niet te werken met verschillende getuigschriften basisonderwijs. Ook kinderen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal krijgen het getuigschrift en kunnen het onderwijsloopbaan verderzetten in het secundair onderwijs. Dat een verschillende set van eindtermen leidt tot hetzelfde getuigschrift is ook geen probleem.

De gehele set van eindtermen zijn (ook met de afwijkingen) evenwaardig/gelijkwaardig aan elkaar dus wordt eenzelfde studiebewijs toegekend, zeker aangezien in de eerste plaats eindtermen worden toegevoegd aan het curriculum. In het secundair onderwijs leiden ook verschillende sets aan doelen tot hetzelfde diploma secundair onderwijs. Ook in het kader van dispenserende maatregelen in het gewoon onderwijs waarbij een leerling vrijgesteld wordt van een aantal doelen van het gemeenschappelijk curriculum en die, waar mogelijk, vervangen worden door gelijkwaardige doelen, zonder dat dit de studiebekrachtiging in het gedrang brengt, is het mogelijk om een getuigschrift basisonderwijs toe te kennen. Verder kunnen kinderen met een IAC-verslag het getuigschrift basisonderwijs krijgen als ze in voldoende mate de doelen uit het leerplan die de eindtermen beogen, bereikt hebben.

2. Advies van de NOOZO (Vlaamse Adviesraad Handicap)

De NOOZO heeft op 14 september 2023 zijn advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet. Over het algemeen is de NOOZO zeer positief over het voorontwerp van decreet. Voor de NOOZO is de oprichting van een taalafdeling voor Vlaamse Gebarentaal (VGT) binnen het gewoon onderwijs een belangrijke stap om de Vlaamse gebarentaal en dovencultuur te bevorderen en te integreren in het onderwijssysteem. Het nieuw kader komt tegemoet aan de onderwijsnoden en onderwijsrechten van de dovengemeenschap. De NOOZO uit wel een aantal bezorgdheden en stelt een aantal vragen. In volgende tabel worden de bezorgdheden van de NOOZO samengevat en beantwoord.

Vragen NOOZO	Repliek
<p>Bezorgdheden over de duurzaamheid van de taalafdeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nood aan meer financiële en materiële middelen, en meer mankracht om (individuele) ondersteuning van leerlingen met een handicap mogelijk te maken in het inclusief onderwijs en nood aan de bevordering van vorming en aanwerving van leraren met een handicap • Geen garantie in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op gelijkwaardige ondersteuning als in het buitengewoon onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> • De algemene principes inzake leersteun en ondersteuning van kinderen met een handicap in het gewoon onderwijs, worden niet via dit decreet bepaald, maar via het decreet leersteun. Dit focus van dit voorontwerp van decreet ligt op het mogelijk maken van onderwijs in Vlaamse Gebarentaal in het gewoon onderwijs.
<p>Nood aan een inclusief onderwijsmodel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag aan scholen om een concrete visie te ontwikkelen op een inclusief onderwijsmodel bij de uitrol van taalafdelingen. De aandacht voor inclusieve, gemeenschappelijke momenten tussen kinderen, leerkrachten en de hele schoolgemeenschap mag in geen enkel geval ontbreken • De vraag is om in te zetten op duurzame taalafdelingen. Scholen mogen taalafdelingen enkel stopzetten onder concrete voorwaarden en een volledige schoolloopbaan voor leerlingen die ingeschreven zijn in een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal te garanderen • Moedig scholen aan om taalafdelingen gelijktijdig op te starten over meerdere leerjaren • Laat scholen vrij om leerlingen in meer dan drie leerlingengroepen in te delen. • Bepaal op welke termijn en op welke wijze eindtermen Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur ontwikkeld moeten worden. • Bevorder samenwerking tussen scholen voor gewoon onderwijs, organisaties met expertise zoals het Vlaamse Gebarentaal Centrum en scholen die een tweetalig aanbod hebben in gebarentaal en gesproken taal. • Gebruik de correcte terminologie in documenten en communicatie wanneer het gaat over dove mensen en hun taal: "doof" of "slechthorend" en "Tolk Vlaamse Gebarentaal -Nederlands" 	<ul style="list-style-type: none"> • Elke school heeft een pedagogische visie en elke school moet een oprichtingsdossier indienen met een omgevingsanalyse en de expertise voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opgenomen in het dossier. De school zal dus een visie ontwikkelen. Wat die visie inhoudt, behoort tot de onderwijsvrijheid van de school en kan niet bepaald worden door de overheid. • Het behoort tot de vrijheid van een school om zelf te bepalen welk onderwijsaanbod zij inrichten. Het is onmogelijk om een school vanuit de overheid te verbieden een bepaald aanbod stop te zetten. Wel wordt er gegarandeerd dat een leerling die reeds in de taalafdeling ingeschreven was, recht heeft op een gegarandeerde schoolloopbaan in de school die tot dan de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichtte. • Scholen hebben altijd de vrijheid bij de oprichting van nieuwe scholen, structuuronderdelen etc. om geleidelijk op te bouwen. Dit principe wordt ook doorgetrokken voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal • De leerlingengroepen dienen voornamelijk om het omkaderingssysteem te bepalen en te garanderen dat er een minimaal aantal leerkrachten VGT kunnen worden aangesteld (1 in het kleuteronderwijs en drie in het lager). Deze leerlingengroepen zijn niet graadsgebonden (leerlingen in het eerste leerjaar kunnen een

	<p>leerlingengroep vormen (bijvoorbeeld). Op welke wijze er lesgegeven wordt, wordt niet bepaald.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een exacte timing bepalen voor de ontwikkeling van de eindtermen is onmogelijk. Die timing is namelijk afhankelijk van veel verschillende factoren. • Het is de vrije keuze van de school om te kiezen hoe ze samenwerken met externe partners. • De memorie van toelichting wordt aangepast aan de correcte terminologie
<p>Inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg ervoor dat horende kinderen bij wie Vlaamse Gebarentaal een rol speelt in het gezin ook toegang hebben tot onderwijs Nederlands – VGT. Garandeer voor deze groep steeds toegang tot een taalafdeling. • Schrap de mogelijkheid om bij de beslissing van de klassenraad rekening te houden met de beheersing van Vlaamse Gebarentaal. Gebruik dit enkel voor remediëring, niet om de toegang tot lager onderwijs te ontzeggen. • Werk een referentiepunt uit om het niveau van Vlaamse Gebarentaal te testen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Scholen bepalen zelf of ze willen kunnen weigeren op basis capaciteit in de taalafdeling Nederlands-VGT en bepalen zelf hun capaciteit. Vanuit de overheid kan er niet zomaar bepaald worden dat scholen verplicht een potentieel grote groep leerlingen sowieso moeten inschrijven of zijn capaciteit moet verhogen. Een school heeft daar niet zomaar de infrastructurele middelen voor. • In het decreet was al niet opgenomen dat de klassenraad rekening moet houden met de beheersing van VGT bij de overgang kleuter-lager, maar dit werd louter als optie beschreven in de memorie van toelichting. Deze passage wordt geschrapt in de memorie. De klassenraad bepaalt wel volledig autonoom met wat zij rekening houdt in haar advies over de overgang kleuter-lager. Daar kan de beheersing van VGT een element vanuit maken. • Het basisonderwijs heeft heel lang zonder meetinstrumenten die van de overheid opgelegd zijn gewerkt. De KOALA-test is zeer recent en enkel voor de 5-jarigen in het kleuteronderwijs. Op alle andere niveaus doen de leerkrachten dit zelf. Het is ook de vraag of leerkrachten in de taalafdeling Nederlands-VGT dit nuttig en nodig gaan vinden. Op alle andere niveaus in het basisonderwijs ontwikkelen leerkrachten zelf hun evaluatiemateriaal. Er is een evaluatie van de taalafdeling Nederlands-VGT gepland in 2026-

	2027. Dit aspect kan eventueel hierin meegenomen worden.
<p>Verhouding taalafdeling tot leersteun: Garandeer continuïteit in bestaande inclusietrajecten en het recht op leersteun binnen een taalafdeling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De nood aan ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoeften hangt niet samen met het bestaan van een taalafdeling. Een taalafdeling dient niet als vervanging van leersteun bij een zorgnood. • Geef ouders en hun kinderen recht op ad hoc samenwerking met een leersteuncentrum met kennis van VGT en Dovencultuur of een specifiek leersteuncentrum type 7. • Bied ook ondersteuning vanuit het leersteunmodel voor leerlingen die kiezen om deeltijds les te volgen binnen de taalafdeling van het gewoon onderwijs als binnen het buitengewoon onderwijs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dit voorontwerp van decreet heeft niet als uitgangspunt een wijziging aan te brengen aan de bepalingen over leersteun. Daarom wordt er niet ingegaan op opmerkingen die eigenlijk betrekking hebben op het decreet leersteun in het algemeen. Aan het recht op leersteun van leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt niet getornd. • Ook wat betreft les volgen in het gewoon onderwijs vanuit een school voor het buitengewoon onderwijs, of omgekeerd wordt er niets gewijzigd aan de algemene principes die gelden voor alle types
<p>Oprichting en spreiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bepaal concrete en haalbare indicatoren bij de opstart van een taalafdeling die een school in staat stelt om voldoende te experimenteren. • Besteed aandacht aan een minimale spreiding van taalafdelingen over het Vlaamse grondgebied. • Waak erover dat niet alleen grote scholen in stedelijke context in aanmerking komen om een taalafdeling op te starten. 	<ul style="list-style-type: none"> • De programmatie en rationalisatienormen worden in het Besluit van de Vlaamse Regering bepaald maar zullen niet zo strikt zijn dat het zeer moeilijk wordt voor scholen om aan de normen te voldoen. • Als overheid is het onmogelijk om scholen te verplichten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op te richten. Dit behoort toe aan de vrijheid van onderwijs.
<p>Ondersteuning voor opstartende scholen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD), de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en het Leerpunt een ondersteunende rol bij de opstart en uitrol van taalafdelingen. • Zorg bij de uitrol van het decreet taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal vanuit het agentschap voor een goede communicatie. Voorzie tijdige, transparante en duidelijke communicatie over de meerwaarde en de werking van dit nieuwe tweetalige inclusieve aanbod. • Zorg voor een goede informatiestroom en samenwerking tussen ondersteunende diensten 	<ul style="list-style-type: none"> • Uiteraard is het van belang dat er duidelijk gecommuniceerd wordt over het bestaan en de werking van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Daar zal bij de uitrol op gelet worden. • De pedagogische begeleidingsdiensten zullen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op dezelfde wijze ondersteunen als zij scholen ondersteunen • De kennisagenda van Leerpunt zelf zal de specifieke focus bepalen – in de eerste plaats binnen het basis – en secundair onderwijs. Deze wordt opgesteld o.b.v. een identificatie van noden in het onderwijsveld De overheid kan inhoudelijk niet

<p>(zoals Leerpunt, PBD, CLB, leersteuncentra) bij het toegankelijk en doofvriendelijk informeren van dit inclusiemodel naar scholen, ouders en maatschappij.</p>	<p>sturen op deze themazetting, het is een onafhankelijke stichting.</p>
<p>Aandacht voor sensibilisering, ouderparticipatie en dialoog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzie ruimte en middelen voor bewustwordingscampagnes en sensibilisering van leerkrachten over het belang van (doofvriendelijke)ouderparticipatie, dialoog en samenwerking. • Betrek ouders van dove leerlingen, de dovengemeenschap en (ouder)organisaties, zoals Doof & Jong, Doof en Gezin, VLOK-CI, ..., bij het onderwijsproces en faciliteer samenwerking. Zij bieden waardevolle inzichten en ondersteuning om de schoolomgeving inclusiever te maken 	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderbetrokkenheid wordt decretaal geregeld. Zo is de schoolraad decretaal verplicht en moet er een ouderraad worden opgericht als er op zijn minst 10% van de ouders erom vraagt. Er wordt erop vertrouwd dat scholen die beslissen een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook zullen stilstaan bij doofvriendelijke ouderparticipatie en daar zelf vorm aan zullen geven. Scholen zijn daarbij vrij om te bepalen wie ze als externe organisatie daarbij betrekken.
<p>Toegankelijkheid van onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel middelen ter beschikking voor toegankelijke en doofvriendelijke aanpassingen aan schoolgebouwen en klaslokalen. • Maak technologische hulpmiddelen en ondersteuning beschikbaar om ervoor te zorgen dat dove en slechthorende leerlingen dezelfde kansen hebben als hun horende leeftijdsgenoten. • Zorg voor inclusieve leermiddelen en maak leeractiviteiten toegankelijk voor dove leerlingen. Stel hiervoor visuele materialen en gebarenvideo's beschikbaar, naast geschreven tekst en mondelinge instructies of werk met een schrijftolk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt 316,5 euro bijkomend werkingsbudget per leerling toegekend om aan deze noden te voldoen. De wijze waarop dit budget besteed wordt, is uiteraard de keuze van het schoolbestuur. • Er blijft een beperkter recht op tolkondersteuning gelden. • De mogelijkheid om beroep te doen op SOL-ondersteuning blijft bestaan.
<p>Personeel en kwaliteit van onderwijs in Vlaamse Gebarentaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel voorwaarden op voor leerkrachten om tweetalig onderwijs aan te bieden. Bepaal een evaluatiemethode voor de taalvaardigheid op vlak van Vlaamse Gebarentaal. Koppel die voorwaarden aan de uitbouw van een toegankelijke lerarenopleiding (in Vlaamse Gebarentaal) voor dove en slechthorende personen. • Laat in een transitiefase personen met een bepaalde deskundigheid 	<ul style="list-style-type: none"> • De uitgangspositie is dat leerkrachten in de tweetalige afdeling aan dezelfde voorwaarden en kwaliteitseisen moeten voldoen als andere leerkrachten in het basisonderwijs. Zij moeten dus evenzeer een lerarenopleiding genoten hebben om op termijn vastbenoemd te kunnen worden. Daarenboven moeten de leerkrachten van de tweetalige afdeling ook nog een bewijs van kennis van de Vlaamse gebarentaal kunnen voorleggen.

<p>en/of elders verworven competenties (EVC) in aanmerking komen voor de functie leerkracht Vlaamse Gebarentaal – Nederlands.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat de bijkomende werkingsmiddelen toereikend zijn om coördinerende en ondersteunende taken in te vullen om inclusief onderwijs mogelijk te maken. • Voorzie bij de uitrol van het decreet dat scholen over voldoende tijd beschikken om tweetalig onderwijspersoneel aan te werven. <p>Bevorder het professionaliseringsbeleid in scholen met een taalafdeling op het vlak van de implementatie van Vlaamse Gebarentaal en kennis van dovenscultuur binnen de ganse schoolgemeenschap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het bewijs van kennis van de Vlaamse Gebarentaal kan aangetoond worden door de diploma's/getuigschriften die opgesomd zullen staan in het bijhorende besluit van de Vlaamse Regering. • Meer en betere professionalisering alsook een inbedding van VGT in de lerarenopleiding kan niet met het oog op 1 september 2024, gerealiseerd worden. Dit neemt niet weg dat we met de opmerkingen en aanbevelingen moeten rekening houden bij het uitbouwen van een langetermijnvisie op de taalafdeling. We zullen dan ook verder bekijken welke stappen op middellange en lange termijn gezet moeten worden. De beleidsaanbevelingen uit de onderzoeksopdracht 'Tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse gebarentaal' kunnen hierbij een mogelijke leidraad zijn.
<p>Budgettaire en monitoring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitor de financiering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op een juiste manier. Zowel lestijden als werkingsmiddelen moeten via een open enveloppe financiering geregeld worden. Werkingsmiddelen en lestijden moeten afgestemd zijn op de noden van de leerlingen. • Zorg dat tolkondersteuning mogelijk blijft bij de organisatie van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. • Laat kinderen die thuis een andere gebarentaal dan de Vlaamse Gebarentaal aantikken op het leerlingenkenmerk c. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een evaluatie voorzien waarbij er bijzondere aandacht besteed zal worden aan de omkadering van de taalafdeling. • Tolkuren zullen mogelijk blijven binnen de taalafdeling, maar zullen beperkter zijn dan in het gewoon onderwijs. • De bepaling over SES-kenmerken wordt geschrapt.

3. Advies van de GBA

De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft op zijn zitting van 8 september 2023 beslist om te verwijzen naar zijn standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023. Het voorontwerp van decreet behoeft geen aanpassingen door dit advies.

4. Advies van de Vlaamse Toezichtscommissie

De Vlaamse Toezichtscommissie (VTC) heeft op 12 september zijn advies nr. 2023/111 uitgebracht over dit voorontwerp van decreet. De VTC stelt dat de rechtvaardigingsgrond voor het verwerken van de gegevens niet is opgenomen in memorie of decreet. De verwerking is noodzakelijk om een taak van algemeen belang te vervullen (artikel 6, lid 1, d) AVG). Zo moet een school namelijk voorrang

kunnen geven aan dove en slechthorende leerlingen bij de inschrijvingen en is een attest nodig als de school een inschatting moet maken of bepaalde eindtermen al dan niet haalbaar zijn. Verder is er ook uitdrukkelijk voor gekozen dat het medisch attest niet wordt bezorgd aan AGODI, juist om de vertrouwelijkheid van het attest te vrijwaren.

De VTC wijst ook op de noodzaak aan een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling. Die noodzaak kan er niet zijn voor de toevoeging van het medisch attest dat een school moet opvragen. Een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling is immers enkel noodzakelijk als er op systematische wijze persoonsgegevens worden uitgewisseld. Welnu het medisch attest wordt niet doorgegeven aan AGODI, die mogelijkheid is niet voorzien, laat staan dat het automatisch zou gebeuren.

Verder is in het inschrijvingsrecht, de uitvoering van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling opgenomen in de standaarddossiers. Daar is opgenomen dat de initiatiefnemer de Algemene Verordening Gegevensveiligheid (AVG of GDPR) respecteert en voorafgaand aan de aanmeldingsprocedure een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB of DPIA) uitvoert.

De VTC stelt zich vragen bij het opvragen van de nationaliteit bij de inschrijvingen. Dit decreet wijzigt niets aan de bestaande situatie waarbij de nationaliteit wordt opgevraagd. Er worden met dit decreet geen bijkomende gegevensstromen gecreëerd m.b.t. de nationaliteit. Op de opmerking wordt dus niet ingegaan.

Het garanderen van de transparantie en de nodige maatregelen voor de juistheid van de gegevens zijn verplichtingen die de AVG reeds oplegt aan de verwerkingsverantwoordelijke (art. 24 AVG). Deze verplichting wordt hier niet nogmaals decretaal bijkomend opgenomen. Binnen het inschrijvingsrecht in het bijzonder zijn hier in het standaarddossier bepalingen over opgenomen. Het standaarddossier voor een aanmeldingsprocedure bevat hiervoor de nodige vereisten. Dit standaarddossier is geregeld in artikel 31 en 32 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2022 over het inschrijvingsrecht in het basisonderwijs en het secundair onderwijs.

Het besluit bepaalt onder andere dat het standaarddossier “de controle op onvolledige dossiers, gebruikersfouten, dubbele aanmeldingen, de correcte toekenning van het recht op inschrijving;” opneemt. Het medisch attest wordt opgevraagd in het kader van de inschrijvingen.

5. Advies van de Raad van State

De Raad van State heeft op 29 februari 2024 zijn advies met nr. 74.824/1 uitgebracht. De Raad van State gaat in op de bevoegdheid, heeft een algemene opmerking over het decreet en heeft een aantal artikelsgewijze opmerkingen. Hier wordt ingegaan op de bevoegdheid en de algemene opmerking. In de artikelsgewijze toelichting wordt ingegaan op de artikelsgewijze opmerkingen.

Bevoegdheid

In zijn advies gaat de Raad van State uitgebreid in op het onderscheid tussen het regelen van het onderwijs (aangelegenheid: onderwijs) en het regelen van het gebruik van de talen voor het onderwijs (aangelegenheid: onderwijstaal).

Op grond van artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd inzake het onderwijs, met uitsluiting van (a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, (b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van diploma's en (c) de pensioenregeling. Deze decreten hebben krachtens artikel 127, §2 van de Grondwet, kracht van wet in het Nederlandse en

het Franse taalgebied en ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap.

Volgens artikel 129, § 1, 2°, van de Grondwet is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd inzake het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid ingerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen. Krachtens artikel 129, § 2, van de Grondwet, hebben deze decreten kracht van wet in het Nederlandse taalgebied, uitgezonderd wat betreft, onder meer, de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat. Voor deze faciliteitengemeenten kan in de bepalingen betreffende het gebruik van de talen geen verandering worden aangebracht dan bij een federale wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, van de Grondwet bepaalde meerderheid. Deze decreten hebben evenmin uitwerking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De Raad van State stelt hierbij dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om bepalingen aan te nemen inzake lesgeven in de Vlaamse Gebarentaal, ook voor zover zij van toepassing zijn in de faciliteitengemeenten en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De Raad van State bevestigt dus het uitgangspunt van het ontwerp van decreet, met name dat dit ontwerp van decreet de onderwijstaal niet regelt maar dat het om een onderwijsbevoegdheid gaat.

Algemene opmerking

Verder stelt de Raad van State dat aangenomen mag worden dat de ontworpen regeling het leren van gebarentaal vergemakkelijkt en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van dove en slechthorende personen zal bevorderen. Personen met een handicap worden dus in staat gesteld praktische en sociale vaardigheden op te doen om hun volledige deelname aan het onderwijs en in het gemeenschapsleven op voet van gelijkheid te vergemakkelijken, zoals bedoeld in artikel 24, lid 3, b), van het VN-Verdrag. Hierbij stelt de Raad van State dat het voorontwerp van decreet beter dan voorheen lijkt te waarborgen dat dove of slechthorende personen toegang hebben tot inclusief, hoogwaardig en gratis basisonderwijs op basis van gelijkheid met anderen in de gemeenschap waarin zij leven.

De Raad van State wijst er wel op dat er geen specifieke bepalingen zijn die effectief waarborgen dat op schoolniveau inclusie daadwerkelijk wordt verzekerd. Zo kan er bijvoorbeeld gewerkt worden met aparte klassen met alleen dove en slechthorende leerlingen in de taalafdeling. De Raad van State wijst er dus op dat bij de ten uitvoerlegging van de in het voorontwerp beoogde maatregelen erover gewaakt moet worden dat dit gebeurt in de geest van artikel 24 van het VN-Verdrag.

Het waarborgen van inclusie op schoolniveau kan op veel verschillende wijzen en behoort tot de vrijheid van onderwijs van de school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal effectief zal inrichten. De tenuitvoerlegging van deze maatregelen is ook de taak van de school. Er wordt erop vertrouwd dat de school dit wel degelijk in de geest van artikel 24 van het VN-Verdrag zal doen.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit voorontwerp van decreet regelt een gemeenschapsbevoegdheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel 2

In punt 1 wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opgenomen bij de definitie van herstructurering.

In punt 2° wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opgenomen bij de definitie van programmatienorm.

In punt 3° wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opgenomen bij de definitie van rationalisatienorm.

In punt 4° wordt de definitie van "taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd. Volgens de definitie is de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een afdeling binnen een school voor het gewoon onderwijs waar er les wordt gegeven in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands.

Artikel 3

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs ingericht. De school krijgt wel de tijd om op te bouwen. Een schoolbestuur kan ervoor kiezen om leerjaar per leerjaar op te richten en om het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal pas in te richten nadat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig is ingericht in het kleuteronderwijs. De school kan er dus voor kiezen om pas alle leerjaren na negen jaar inrichten.

Als een school geen inschrijvingen heeft in bijvoorbeeld het kleuteronderwijs, maar waar het wel mogelijk is om in te schrijven, voldoet de school aan de voorwaarde van het organiseren van de taalafdeling in dat niveau, bijvoorbeeld het kleuteronderwijs.

Artikel 4

Artikel 11 wordt opnieuw ingevoegd in het decreet basisonderwijs. Dit artikel bepaalt dat in het gewoon basisonderwijs een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan worden ingericht. Binnen die taalafdeling wordt er lesgegeven in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal. Het doel van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is met name het creëren van een lesaanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon onderwijs voor dove of slechthorende kinderen en voor ander kinderen die in dit aanbod geïnteresseerd zijn, bijvoorbeeld horende kinderen van dove ouders.

Verder wordt er duidelijk bepaald dat de taalafdeling moet geëvalueerd worden. In de analyse en beoordeling van de haalbaarheid, de eindtermen, financiële impact van de omkadering en werkingsmiddelen wordt minstens ook een vergelijking gemaakt met de financiering van andere onderwijsvormen zoals buitengewoon onderwijs type 7.

Voor de evaluatie van de eindtermen moet er bijzondere aandacht besteed worden aan het bereiken van de eindtermen Nederlands-Spreken en Nederlands-Luisteren bij de horenden en bij de dove en slechthorende kinderen die deze eindtermen

kunnen bereiken. Een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mag geen invloed hebben op het bereiken van deze eindtermen.

Volgens de Raad van State worden in de derde en vierde zin van artikel 11, eerste lid, van het decreet basisonderwijs de doelstellingen van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal omschreven. Zo'n omschrijving hoort thuis in de memorie van toelichting en worden beter weggelaten. Zinnen drie en vier van het eerste lid zijn in het ontwerp van decreet geschrapt.

Artikel 5

Dit artikel schrijft in artikel 11 quater van het decreet basisonderwijs een uitzondering in voor het afnemen van de taalscreening voor leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het gewoon onderwijs die doof of slechthorend zijn. Ook voor leerlingen die tolkondersteuning krijgen, geldt deze uitzondering. Bij hen zijn leraren niet verplicht om de taalscreening Nederlands af te nemen. Zij moeten dus ook geen taalintegratietraject volgen. Scholen kunnen er uiteraard wel voor kiezen om de taalscreening af te nemen bij dove of slechthorende kinderen, als ze dit opportuun achten.

De Raad van State stelt dat er een uitzondering wordt voorzien voor dove en slechthorende kinderen in de taalafdeling Nederlands-VGT om verplicht de KOALA-test af te nemen en om verplicht de beheersing van het Nederlands mee te nemen in de adviezen en beslissingen bij de overgang tussen kleuter en lager (artikel 6 van dit decreet).

Volgens de Raad van State is er hier echter sprake van een vorm van ongelijke behandeling omdat deze afwijkingen niet gelden voor dove en slechthorende leerlingen in het gewoon onderwijs die niet ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en deze ongelijke behandeling kan niet verantwoord worden.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt toegevoegd dat leerlingen die tolkondersteuning krijgen, vrijgesteld kunnen worden van de KOALA test en dat er ook voor hen geen verplichting is om de beheersing van het Nederlands mee te nemen bij de adviezen en beslissingen over de overgang kleuter naar lager onderwijs.

Er is gekozen voor het criterium van tolkondersteuning omdat het in kader van privacy en planlast niet wenselijk is dat scholen enkel hiervoor medische attesten opvragen. Tolkondersteuning kan ook alleen maar als de leerling doof of slechthorend is en het Nederlands voor hem of haar geen optie is.

Artikel 6

Dit artikel past de toelatingsvoorwaarden tot het lager onderwijs aan. Elke leerling krijgt bij de overgang tot het lager onderwijs een advies over de beheersing van het Nederlands. Bij kinderen die onvoldoende aanwezig waren om rechtstreeks toegelaten te worden tot het lager onderwijs, moeten de klassenraad kleuteronderwijs bij hun advies en de klassenraad lager onderwijs bij hun beslissing ook de beheersing van het Nederlands meenemen. Die verplichting om de beheersing van het Nederlands mee te nemen wordt geschrapt voor kinderen die doof of slechthorend zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Verder wordt er uitdrukkelijk bepaald dat klassenraden niet verplicht zijn om een taalintegratietraject op te leggen.

Voor de rest verandert er niets. Voor kinderen die onvoldoende aanwezig waren in het kleuteronderwijs om rechtstreeks toegelaten te worden tot het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is er nog steeds ofwel een gunstig advies van de klassenraad kleuteronderwijs nodig of een gunstige beslissing van de klassenraad lager onderwijs nodig. Er hoeft alleen niet verplicht

rekening te worden gehouden met de beheersing van het Nederlands. Evenmin moet er verplicht een taalintegratietraject worden opgelegd.

Volgens de Raad van State bevat het ontworpen artikel 13/1, §4/1 wel een uitdrukkelijke afwijking van de verplichting om rekening te houden met de beheersing van het Nederlands bij de overgang kleuter van lager onderwijs bij kleuters die doof of slechthorend zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Er is volgens de Raad van State echter geen uitdrukkelijke afwijking op het verplicht doorlopen van een taalintegratietraject bij ongunstig advies van de klassenraad van de kleuterschool (ontworpen artikel 13/1, § 2, 1°, b), van het decreet basisonderwijs) als toelatingsvoorwaarde voor het gewoon lager onderwijs en de verplichting van de klassenraad lager onderwijs om te beslissen over het al dan niet volgen van een integratietraject (ontworpen artikel 13/1, § 2, 3°, tweede en derde zin) voor leerlingen die niet waren ingeschreven in een erkende school voor Nederlandstalig kleuteronderwijs.

Het artikel is zo aangepast zodat een klassenraad nooit verplicht is om een taalintegratietraject op te leggen aan leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal die doof of slechthorend zijn of aan leerlingen die tolkondersteuning krijgen. Het blijft wel een mogelijkheid.

Artikel 7

Artikel 14/0 van het decreet basisonderwijs regelt de vervroegde instap in het lager onderwijs en stelt dat de regels opgenomen in artikel 13/1 wat betreft de toelatingsvoorwaarden tot het lager onderwijs voor leerlingen die 6 jaar worden voor 1 januari van het lopende schooljaar en die minder dan 290 halve dagen aanwezig waren van toepassing zijn op de vervroegde instappers. Dat principe geldt ook voor de taalafdeling, maar de verwijzing naar paragraaf 4/1 van artikel 13/1 moet worden opgenomen in artikel 14/0. Ook voor de vervroegde instappers geldt voor dove en slechthorende leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en voor leerlingen die tolkondersteuning krijgen namelijk dat er geen rekening moet worden gehouden met de beheersing van het Nederlands.

Volgens de Raad van State voert artikel 7 twee keer dezelfde wijziging door.

Artikel 7 dat artikel 14/0 van het decreet basisonderwijs wijzigt, wijzigt wel degelijk twee verschillende zaken. Zo wordt in punt 1 "artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, en §3" vervangen door "artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, §3 en §4/1";

In punt 2 wordt "artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, en §3" vervangen door "artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, §3 en §4/1".

Artikel 8

Dit artikel voegt een nieuwe onderafdeling in die luidt als volgt: "D/1 Bijzondere regeling betreffende de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal."

Artikel 9

Er zijn bijkomende eindtermen VGT en dovencultuur voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het is dus in theorie mogelijk dat een leerling alle eindtermen van het eentalig programma kan behalen, maar niet de eindtermen Vlaamse-Gebarentaal. Dat kind moet uiteraard zijn getuigschrift basisonderwijs kunnen verkrijgen. Daarom wordt de mogelijkheid voorzien dat de klassenraad bij die leerlingen waarbij het niet haalbaar is om de eindtermen Vlaamse Gebarentaal te bereiken de inschrijving omzet naar een inschrijving in die school maar in het eentalig aanbod.

Artikel 10

Er wordt bepaald dat in het schoolreglement (artikel 37 decreet basisonderwijs) een bepaling moet worden opgenomen waarin de mogelijkheid en de procedure zoals bepaald in artikel 17 van het decreet basisonderwijs om een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling staat beschreven.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt dat bij de inschrijving een school ook aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap moet doorgeven of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Paragraaf 5 bepaalt dat de school ook moet opvragen of de leerling doof of slechthorend is. Dit is noodzakelijk om vast te stellen of de leerling recht heeft op een inschrijving bij voorrang en of een leerling recht heeft op een afwijking van de eindtermen. Het bewijs van doof of slechthorend zijn, wordt geleverd via medisch attest of met andere document bepaald door de Vlaamse Regering. Een voorbeeld van een ander document zou een verslag van een audioloog kunnen zijn. De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het attest tot een jaar nadat de leerling ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 12

Dit artikel bepaalt in punt 1° dat een leerling een gegarandeerde schoolloopbaan heeft als de leerling moet veranderen van een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving binnen de school maar buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In punt 2° wordt er bepaald dat leerlingen die al schoollopen in de school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht, kunnen overstappen naar de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht in het leerjaar dat de leerling les zal volgen. Als een school bijvoorbeeld opstart met de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en beslist om geleidelijk aan op te bouwen in het eerste kleuter en eerste leerjaar, dan kunnen de ouders van een leerling beslissen dat in de derde kleuter in het volgend schooljaar in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Als de overstap naar de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mogelijk is in het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht in die school, dan meldt het school aan de ouders van de leerlingen die kunnen overstappen dat de school een oprichtingsdossier heeft ingediend. De ouders kunnen vanaf de melding tot aan de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen de beslissing nemen om in het volgend schooljaar over te stappen. Als de Vlaamse Regering beslist om het oprichtingsdossier niet goed te keuren, dan is de voormelde beslissing van de ouders zonder gevolg en blijft de leerling ingeschreven in (de 'eentalige afdeling' van) die school.

Deze toevoeging gebeurt naar aanleiding van het advies van de VLOR.

De Raad van State stelt een technische correctie voor. Er staat "dat dat" in het artikel en het moet "dat" zijn. Het ontwerp van decreet is aangepast aan deze opmerking.

Artikel 13

In punt 1° en in punt 2° wordt er bepaald dat scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten apart moeten bepalen of ze voor die afdeling wil kunnen weigeren op basis van capaciteit.

In punt 3° wordt de verwijzing naar de voorrangsgroep voor de doven en slechthorenden in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toegevoegd.

In punt 4° wordt bepaald dat scholen gelegen in het LOP Antwerpen en het LOP Gent die de taalafdeling Nederlands -Vlaamse Gebarentaal inrichten, niet verplicht zijn om voor de inschrijvingen in die taalafdeling gezamenlijk aan te melden met de andere scholen gelegen binnen het LOP. De reden hiervoor is om verwarring te voorkomen. Als een school twee keer in hetzelfde systeem zit, één keer met zijn eentalig aanbod en één keer met de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, kan het verwarrend zijn bij de aanmeldingen.

Artikel 14

Dit artikel neemt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op in de lijst met niveaus waarvoor de ventielprocedure kan worden toegepast.

Artikel 15

In dit artikel wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toegevoegd aan de lijst van niveaus die opgesomd zijn in de definitie van aanmelden (punt 1°) en wordt een verwijzing naar de voorrangsgroepen en de ordeningswijze in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toegevoegd (punt 2°).

Artikel 16

Dit artikel past een opsomming aan met een verwijzing naar artikel 37/12 waar de lijst met niveaus (school, vestigingsplaats, taalafdeling, eventueel per leerjaar of per geboortjaar) waarvoor moet worden beslist of er al dan niet geweigerd wordt op basis van capaciteit is opgenomen (punt 1°) en voegt een verwijzing naar de voorrangsgroepen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toe (punt 2°).

Artikel 17

In punt 1° wordt een verwijzing naar de voorrangsgroepen en de ordeningscriteria toegevoegd binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In punt 2° wordt er afgeweken van het principe dat in LOP-gebied en in gemeenten scholen die moeten weigeren op basis van capaciteit gezamenlijk moeten aanmelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Scholen kunnen dus voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een aparte aanmeldingsprocedure organiseren. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is er geen goedkeuring over de aanmeldingsprocedure van het LOP vereist. Voor het eentalig aanbod Nederlands moeten ze wel nog meedoen met de gezamenlijke aanmeldingsprocedure en is goedkeuring van het LOP vereist.

Artikel 18

In punt 1° wordt ingeschreven dat er apart capaciteit moet worden bepaald voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Verder wordt er een technische correctie doorgevoerd naar aanleiding van de wijzigingen opgenomen in het decreet over het onderwijs XXXIII van 7 juli 2023.

In punt 2° wordt een verwijzing naar de voorrangsgroep in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opgenomen.

In punt 3° wordt er bepaald dat scholen altijd capaciteit kunnen verhogen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 19

Met dit artikel wordt een verwijzing naar de voorrangsgroep van de taalafdeling toegevoegd.

Artikel 20

Met dit artikel wordt de voorrangsgroep voor de dove en slechthorende kinderen voor de taalafdeling ingevoegd. Omwille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid wordt er een apart artikel ingevoegd voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De voorrangsgroep van de doven en slechthorenden wordt gelijktijdig toegepast met de voorrang van de kinderen van personeel en dus na de voorrang van de broers en zussen. Deze voorrangsgroep wordt ingevoerd omdat doven en slechthorenden de eerste en voornaamste doelgroep zijn van deze taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Zij hebben ook het meest nood aan het leren van Vlaamse Gebarentaal.

De voorrangsgroep van de kinderen die doof of slechthorend zijn wordt op gelijke voet gezet met de categorie van kinderen van personeel. De reden hiervoor is dat de categorie van kinderen van personeel al bij al weinig voorkomt. Daarnaast indien er toch zou worden geweigerd op basis van capaciteit binnen de groep van de kinderen van personeel en van de kinderen die doof of slechthorend zijn, dan worden gewoon de ordeningscriteria toegepast zoals die van toepassing zijn op de overige kinderen.

De Raad van State stelt een aantal technische correcties voor, met name het invoegen van een eerste paragraaf, het vervangen van het woord geldt door gelden en het schrappen van het woord beide. Het ontwerp van decreet is aangepast aan deze opmerking.

Artikel 21

Met dit artikel wordt de wijze van ordening voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bepaald, zowel als er bij het aanmelden gewerkt wordt met een aparte inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen als wanneer de voorrangsgroepen mee worden genomen met de aanmeldingen. Er wordt gewerkt met een apart artikel om meer rechtszekerheid te bieden. Er is met name geen voorrang voor de ondervertegenwoordigde groep en wel een absolute voorrang voor de dove en slechthorende kinderen. Deze voorrangsgroep staat op gelijke hoogte met de voorrangsgroep van de kinderen van personeel. De ordeningscriteria zijn wel dezelfde.

Artikel 22

Dit artikel bepaalt dat de voorrangsgroep van de ondervertegenwoordigde groep niet kan worden toegepast in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 23

Dit artikel voegt een verwijzing naar de voorrangsgroepen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toe.

Artikel 24

Dit artikel bepaalt dat bij de inschrijving een school ook aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap moet doorgeven of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Paragraaf 5 bepaalt dat de school ook moet opvragen of de leerling doof of slechthorend is. Dit is noodzakelijk om vast te stellen of de leerling recht heeft op een inschrijving bij voorrang en of een leerling recht heeft op een afwijking van de

eindtermen. Het bewijs van doof of slechthorend zijn, wordt geleverd via medisch attest of met andere document bepaald door de Vlaamse Regering. Een voorbeeld van een ander document zou een verslag van een audioloog kunnen zijn. De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het attest tot een jaar nadat de leerling ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 25

Dit artikel bepaalt in punt 1° dat een leerling een gegarandeerde schoolloopbaan heeft als de leerling moet veranderen van een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving binnen de school maar buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In punt 2° wordt er bepaald dat leerlingen die al schoollopen in de school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht, kunnen overstappen naar de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht in het leerjaar dat de leerling les zal volgen. Als een school bijvoorbeeld opstart met de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en beslist om geleidelijk aan op te bouwen in het eerste kleuter en eerste leerjaar, dan kunnen de ouders van een leerling beslissen dat in het derde kleuter in het volgend schooljaar in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Als de overstap naar de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mogelijk is in het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht in die school, dan meldt het school aan de ouders van de leerlingen die kunnen overstappen dat de school een oprichtingsdossier heeft ingediend. De ouders kunnen vanaf de melding tot aan de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen de beslissing nemen om in het volgend schooljaar over te stappen. Als de Vlaamse Regering beslist om het oprichtingsdossier niet goed te keuren, dan is de voormelde beslissing van de ouders zonder gevolg en blijft de leerling ingeschreven in (de 'eentalige afdeling' van) die school.

Deze toevoeging gebeurt naar aanleiding van het advies van de VLOR.

De Raad van State stelt een technische correctie voor. Er staat "dat dat" in het artikel en het moet "dat" zijn. Het ontwerp van decreet is aangepast aan de opmerking van de Raad van State.

Artikel 26

Dit artikel bepaalt dat schoolbesturen met een school of vestigingsplaats gelegen in Brussel Hoofdstad niet verplicht zijn om de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te laten voorafgaan door een aanmeldingsprocedure en dat ze voor inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal niet verplicht zijn om in te stappen in de gezamenlijke aanmeldingsprocedure.

Als een schoolbestuur beslist om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, dan zijn de bepalingen die de organisatie van de inschrijvingen in niet-aanmeldende scholen buiten Brussel-Hoofdstad van toepassing op de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in een school of vestigingsplaats in Brussel-Hoofdstad.

Als een schoolbestuur beslist om wel te weigeren op basis van capaciteit dan worden de inschrijvingen georganiseerd via een aanmeldingsprocedure.

Artikel 27

In dit artikel wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toegevoegd aan de lijst van niveaus die opgesomd zijn in de definitie van aanmelden (punt 1°) en wordt een verwijzing naar de voorrangsgroepen en de ordeningswijze in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toegevoegd (punt 2°).

Artikel 28

In punt 1° wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in de lijst met niveaus waarvoor een schoolbestuur moet melden of ze al dan niet wil weigeren op niveau van de voorrangsgroepen van broers en zussen, kinderen van personeel en kinderen die doof of slechthorend zijn voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In punt 2° wordt er bepaald dat voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een schoolbestuur moet melden of ze de inschrijvingen laat organiseren via een aanmeldingsprocedure.

Artikel 29

In punt 1° wordt een verwijzing naar de voorrangsgroepen en de ordeningscriteria toegevoegd binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In punt 2° wordt er afgeweken van het principe dat in LOP-gebied en in gemeenten scholen die moeten weigeren op basis van capaciteit gezamenlijk moeten aanmelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Scholen kunnen dus voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een aparte aanmeldingsprocedure organiseren. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is er geen goedkeuring over de aanmeldingsprocedure van het LOP vereist. Voor het eentalig aanbod Nederlands moeten ze wel nog meedoen met de gezamenlijke aanmeldingsprocedure en is goedkeuring van het LOP vereist.

Artikel 30

In punt 1° wordt er bepaald op welke niveaus een schoolbestuur verplicht capaciteit moet bepalen. De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt hieraan toegevoegd. Verder is er nog steeds opgenomen dat die capaciteit eventueel op niveau van het leerjaar of geboortjaar kan bepaald worden. Verder wordt er een technische correctie doorgevoerd naar aanleiding van de wijzigingen opgenomen in het decreet over het onderwijs XXXIII van 7 juli 2023.

In punt 2° wordt de verwijzing naar de voorrangsgroepen aangepast.

In punt 3° wordt er bepaald dat scholen altijd capaciteit kunnen verhogen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Volgens de Raad van State staat er een verkeerde verwijzing in het artikel. Er moet verwezen worden naar het ingevoegde artikel "37/57/1, § 2, § 3 en § 4" in plaats van naar artikel "37/53, § 2, § 3 en § 4". Het ontwerp van decreet is aangepast aan deze opmerking.

Artikel 31

Met dit artikel wordt de voorrangsgroep voor de dove en slechthorende kinderen voor de taalafdeling ingevoegd. Omwille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid wordt er een apart artikel ingevoegd voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De voorrangsgroep van de doven en slechthorenden wordt gelijktijdig toegepast met de voorrang van de kinderen van personeel en dus na de voorrang van de broers en zussen. Deze voorrangsgroep wordt ingevoerd omdat doven en slechthorenden de eerste en voornaamste doelgroep zijn van deze taalafdeling

Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Zij hebben ook het meest nood aan het leren van Vlaamse Gebarentaal.

De voorrangsgroep van de kinderen die doof of slechthorend zijn wordt op gelijke voet gezet met de categorie van kinderen van personeel. De reden hiervoor is dat de categorie van kinderen van personeel al bij al weinig voorkomt. Daarnaast indien er toch zou worden geweigerd op basis van capaciteit binnen de groep van de kinderen van personeel en van de kinderen die doof of slechthorend zijn, dan worden gewoon de ordeningscriteria toegepast zoals die van toepassing zijn op de overige kinderen.

De Raad van State stelt een aantal technische correcties voor, met name het invoegen van een eerste paragraaf, het vervangen van het woord geldt door gelden en het schrappen van het woord beide. Het ontwerp van decreet is aangepast aan deze opmerking.

Artikel 32

Dit artikel bepaalt dat er geen voorrang wordt gegeven aan kinderen waarvan een van de ouders het Nederlands machtig is voor inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 33

Met dit artikel wordt de wijze van ordening voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bepaald, zowel als er bij het aanmelden gewerkt wordt met een aparte inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen als wanneer de voorrangsgroepen mee worden genomen met de aanmeldingen. Er wordt gewerkt met een apart artikel om meer rechtszekerheid te bieden. Er is met name geen voorrang voor de ondervertegenwoordigde groep en wel een absolute voorrang voor de dove en slechthorende kinderen. Deze voorrangsgroep staat op gelijke hoogte met de voorrangsgroep van de kinderen van personeel. De ordeningscriteria zijn wel dezelfde.

Artikel 34

Dit artikel bepaalt dat de voorrangsgroep van de ondervertegenwoordigde groep niet kan worden toegepast in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 35

Er wordt een verwijzing naar de voorrangsgroep binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal toegevoegd

Artikelen 36 en 37

Deze artikelen voegen de leergebieden 'Vlaamse gebarentaal' en 'dovencultuur' toe in het kleuteronderwijs en het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 38

Dit artikel bepaalt dat in scholen waar ook de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht aan leerlingen die niet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zijn ingeschreven, al facultatief vanaf het kleuteronderwijs Vlaamse Gebarentaal kan worden aangeboden.

Er is een uitzondering voor de scholen gelegen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad of in de randgemeenten of in de taalgrensgemeenten. Daar geldt voor de eentalige klassen dat het tweede taalonderwijs Frans is. Binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is na Vlaamse Gebarentaal en Nederlands dan de tweede taal in Brussel-Hoofdstad, de randgemeenten en de taalgrensgemeenten, het Frans. Wel kunnen die scholen met een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse

Gebarentaal waar het leergebied Frans al wordt aangeboden, ook Vlaamse Gebarentaal aanbieden.

Artikel 39

Er wordt een paragraaf 6 ingevoegd die bepaalt voor welke ontwikkelingsdoelen een klassenraad kan beslissen dat ze niet moeten worden nagestreefd bij kinderen in het kleuteronderwijs die doof of slechthorend zijn. Het is de klassenraad die na instemming de ouders bepaalt welke onderwijsdoelen niet moeten worden nagestreefd. De lijst met onderwijsdoelen waarvoor beslist kan worden dat ze niet moeten worden nagestreefd is opgenomen in bijlage 5 die wordt opgenomen met dit decreet.

Het is niet mogelijk om aparte ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te bepalen. De ontwikkelingsdoelen type 7 zijn bepaald voor het volledige basisonderwijs en niet specifiek voor het kleuteronderwijs. Die ontwikkelingsdoelen hebben dus bijvoorbeeld betrekking op onderscheiden van zinsneden, syntaxis en morfologie etc. Scholen kunnen uiteraard wel zelf eigen ontwikkelingsdoelen bepalen.

Er wordt een paragraaf 7 ingevoegd die bepaalt dat, in afwachting van de ontwikkeling van nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen, voor leerlingen die doof of slechthorend zijn, afwijkingen mogelijk zijn op de bepaalde eindtermen. De eindtermen waar een afwijking op mogelijk is, zijn opgenomen in bijlage 5 die wordt opgenomen met dit decreet.

Voor de horende kinderen en voor de dove en slechthorende kinderen die wel eindtermen als Nederlands Luisteren en Spreken kunnen bereiken, blijven al de eindtermen dus te bereiken op populatieniveau. Gezien het belang van het Nederlands moeten deze kinderen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal even goed Nederlands Spreken en Luisteren kunnen beheersen als kinderen die niet ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-VGT. De eindtermen als Nederlands Spreken en Luisteren, zijn dus ook in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zeer belangrijk.

De afwijkingsmogelijkheid van bepaalde eindtermen verschilt van de mogelijkheid om dispenserende maatregelen te nemen. Een school kan als dispenserende maatregel beslissen om doelen toe te voegen en een leerling vrij te stellen van doelen van het gemeenschappelijk curriculum maar moet die doelen, waar mogelijk, vervangen- door gelijkwaardige doelen, in die mate dat ofwel de doelen voor de studiebekrachtiging in functie van de finaliteit voor het onderwijsniveau ofwel de doelen voor het doorstromen naar het beoogde vervolgonderwijs, nog in voldoende mate kunnen bereikt worden.

De afwijkingsmogelijkheid die hier voorzien is, vereist niet dat er gelijkwaardige doelen bepaald worden. Het niet behalen van die eindtermen waarvan is afgeweken heeft bijgevolg dan ook geen invloed op de studiebekrachtiging van de leerling.

Het is de klassenraad die na instemming van de ouders bepaalt welke eindtermen niet haalbaar zijn en waarvoor er dus een afwijking voorzien wordt. De directie legt de beslissing vast in een afsprakenkader. Dit afsprakenkader wordt bewaard tot een schooljaar nadat de leerling is ingeschreven in de school. De school is verwerkingsverantwoordelijke.

Scholen en leraren kunnen altijd de eindtermen waarvoor een afwijking gegeven is, opnemen als een ontwikkelingsdoel. Dit betekent dat scholen en leraren er altijd voor kunnen kiezen om bijvoorbeeld de kennis van het Nederlands zoveel als mogelijk na te streven bij de kinderen die ingeschreven zijn in de taalafdeling en die doof of slechthorend zijn.

In paragraaf 8 wordt bepaald dat in afwachting van de ontwikkeling van nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen, een aantal ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs het statuut van eindterm krijgen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De ontwikkelingsdoelen die als eindterm worden opgenomen, zijn de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 met betrekking tot Wereldoriëntatie: Dovencultuur, vermeld in bijlage 1 van het Besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 2003 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 7.

Er zijn een aantal ontwikkelingsdoelen van Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal en Wereldoriëntatie: Dovencultuur die geen eindterm of ontwikkelingsdoel zijn. De reden hiervoor is dat bijvoorbeeld in geval van signwriting niet relevant zijn omdat schrijven in het Nederlands gebeurt of omdat ze niet meer up to date zijn. Voor het buitengewoon onderwijs type 7 is dit minder een probleem omdat deze ontwikkelingsdoelen enkel ontwikkelingsdoelen zijn en dus niet te bereiken. Bij eindtermen is dit verhaal echter anders en daarom wordt hier bepaald dat ze geen eindterm of ontwikkelingsdoel zijn.

Artikel 40

Dit artikel bepaalt dat elke school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, ook optreedt als examenschool voor leerlingen die doof of slechthorend zijn en die hun getuigschrift basisonderwijs wensen te behalen. Voor deze kinderen kan de examencommissie ook afwijkende eindtermen voorzien. Voor deze leerlingen zijn de ontwikkelingsdoelen type 7 van toepassing als de eindtermen net zoals voor leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 41

Dit artikel bepaalt dat een schoolbestuur de financiering voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan verliezen indien er niet meer voldaan wordt aan de programmatie- en rationalisatienormen.

Artikel 42

Dit artikel bepaalt dat de teldag voor het bijkomend werkingsbudget de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar is voor de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikelen 43 en 44

Er wordt een bijkomend werkingsbudget toegekend aan de school voor leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Dit bijkomend werkingsbudget bedraagt 316,5 euro per leerling ingeschreven in de taalafdeling.

Dit bedrag is de helft van het verschil tussen het werkingsbudget dat per leerling toegekend wordt aan leerlingen in het gewoon basisonderwijs en leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs type 7. Er wordt gekozen voor dit bedrag aangezien het de verwachting is dat de leerlingen die instromen in dit aanbod deels uit het buitengewoon onderwijs komen en deels al zijn ingeschreven in het gewoon onderwijs.

De Raad van State merkt op dat bij de artikelen 54 en 55 van het Programmadecreet van 22 december 2023 'bij de begroting 2024' al een punt 7° en een artikel 87quinquies werden ingevoegd in hoofdstuk VII, afdeling 2, onderafdeling D. Artikelen 43 en 44 moeten hierop worden afgestemd. Het ontwerp van decreet is aangepast. Er wordt nu een punt 8° en een artikel 87sexies ingevoegd.

Artikel 45

Dit artikel past de titel van onderafdeling 2bis aan en neemt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mee op in de opsomming.

Artikelen 46 en 47

Er wordt een extra onderafdeling E toegevoegd over het oprichten van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Deze afdeling bestaat uit één artikel 113.

Artikel 113 voorziet dat een school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten aan bepaalde voorwaarden moet voldoen. De school moet aan de programmatienormen voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voldoen. De school moet voldoen aan de programmatienormen op de eerste schooldag van oktober van het eerste schooljaar na goedkeuring door de Vlaamse Regering of in geval van uitstel op de eerste schooldag van het daaropvolgende schooljaar.

Het schoolbestuur moet ook een oprichtingsdossier indienen dat aan volgende kwaliteitsvoorwaarden moet voldoen:

- Overleg met de schoolraad of onderhandeling in het lokaal comité
- Omgevingsanalyse die de leefbaarheid van het programmatievoorstel evalueert
- De vereiste infrastructuur moet aanwezig zijn
- De reeds bestaande expertise moet in het dossier worden weergegeven

De Vlaamse Regering kan bijkomende voorwaarden vastleggen.

Het oprichtingsdossier moet uiterlijk 30 november van het voorafgaande schooljaar aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap worden ingediend. Dit oprichtingsdossier wordt ook aan de Vlaamse Onderwijsraad en de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal bezorgd.

De regering neemt de beslissing over de oprichting na advies van de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsinspectie en de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal.

In paragraaf 4 wordt er voorzien dat scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal al hebben ingericht, maar vervolgens maximaal twee opeenvolgende jaren de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal niet hebben ingericht opnieuw de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kunnen inrichten zonder dat hiervoor opnieuw een oprichtingsdossier moet worden ingediend en goedkeuring moet verkregen worden van de Vlaamse Regering.

Artikel 48

Dit artikel neemt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mee op in de lijst van scholen, vestigingsplaatsen, types en niveaus die gesubsidieerd kunnen blijven. Ook al wordt niet meer voldaan aan de rationalisatienorm.

Artikel 49

Er wordt voorzien dat er rationalisatienormen worden opgenomen voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 50

Er worden aanvullende lestijden toegekend voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikelen 51 en 52

Er wordt een nieuwe sectie toegevoegd over aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In de sectie, ingevoegd met het vorig artikel, wordt een artikel 139vicies ingevoegd. In paragraaf 1 van dit artikel wordt bepaald dat er aanvullende lestijden worden toegekend voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In paragraaf 2 wordt de berekening opgenomen voor de toekenning van aanvullende lestijden in het kleuteronderwijs. Er worden $26 - (1,3 * L)$ lestijden toegekend. De berekening kan er niet toe leiden dat er een negatief aantal aanvullende lestijden wordt toegekend.

Er wordt bepaald dat als er geen enkele kleuter is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal er geen aanvullende lestijden worden toegekend voor het kleuteronderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De lestijden worden als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

In paragraaf 3 wordt voorzien dat voor de leerlingen ingeschreven in het lager onderwijs in het tweetalig opleidingsaanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, de scholen die leerlingen indelen in drie verschillende leerlingengroepen. De lestijden worden berekend als $26 - (1,3 * L)$, waarbij L het aantal leerlingen is die ingedeeld zijn in die leerlingengroep. De berekening kan er niet toe leiden dat er een negatief aantal aanvullende lestijden wordt toegekend.

Er wordt bepaald dat als er geen enkele kleuter is ingedeeld in een leerlingengroep er geen aanvullende lestijden worden toegekend voor die leerlingengroep van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De lestijden worden als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

Paragraaf 4 voorziet dat er aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ieder jaar worden berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar behalve voor de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal waar de teldag 1 oktober van het lopende schooljaar is. Ook indien omwille van bijvoorbeeld een andere herstructurering de telling van de gehele school op 1 oktober van het lopende schooljaar gebeurt, wordt voor de berekening van de aanvullende lestijden ook op 1 oktober van het lopende schooljaar geteld.

Paragraaf 5 voorziet een delegatie naar de Vlaamse regering om de ambten te bepalen waarin een school met de aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, betrekkingen kan inrichten en de wijze waarop de omrekening gebeurt van de aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar die betrekkingen. Daarnaast wordt ook voor de basisomkadering bij besluit van de Vlaamse regering bepaald in welke ambten betrekkingen kunnen worden ingericht. Zowel voor de basisomkadering als voor de aanvullende lestijden die de scholen waar de taalafdeling wordt ingericht, krijgen, is het de bedoeling om de nieuwe ambten kleuteronderwijzer Vlaamse Gebarentaal en onderwijzer Vlaamse Gebarentaal op te nemen.

Artikel 53

Dit artikel voegt een bijlage 5 toe aan het decreet basisonderwijs. In die bijlage 5 zijn de exacte ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en de exacte eindtermen voor het gewoon lager onderwijs opgenomen waarvan beslist kan worden dat ze niet na te streven zijn of waarvoor een afwijking kan worden voorzien.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling.

Artikel 54

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2024.

De Raad van State stelt dat de regels inzake inschrijvingsrecht niet retroactief kunnen worden aangepast omdat zo de rechtszekerheid van de lopende inschrijvingsprocedure in het gedrang wordt gebracht. Het risico is dat regels van toepassing zullen worden waarvan de rechtzoekende op het tijdstip dat hij bepaalde handelingen heeft verricht nog geen zekerheid had over de precieze inhoud van die bepalingen.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State worden er geen bepalingen meer retroactief ingevoerd. De overgangsbepalingen in artikel 54 en 55 worden aldus geschrapt.

Brussel, 8 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 14 juli 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands–Vlaamse Gebarentaal

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 2. In artikel 3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 22°, a), wordt tussen het woord "onderwijsniveaus" en de zinsnede "en/of" de zinsnede "en/of een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;

2° in punt 45° wordt tussen het woord "school" en het woord "of" de zinsnede ", een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;

3° in punt 46° wordt tussen het woord "onderwijsniveau" en het woord "of" de zinsnede ", een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;

4° punt 52° bis/2 wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"52°bis/2 taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal: een aparte afdeling in het gewoon basisonderwijs waar leerlingen les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en in het Nederlands;"

Art. 3. Aan artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 10 juli 2003 en 19 juni 2015, wordt een paragraaf 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§4. Scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, richten die taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in, in het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs en organiseren die taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig.

In afwijking van het eerste lid, kan een schoolbestuur ervoor kiezen om het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal pas in te richten nadat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig is ingericht in het kleuteronderwijs.

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid, wordt in het kleuteronderwijs volledig georganiseerd vanaf het derde bestaansjaar van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in dat onderwijsniveau. De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt in het lager onderwijs volledig georganiseerd vanaf het zesde bestaansjaar van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in dat onderwijsniveau.”.

Art. 4. Artikel 11 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 6 juli 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 11. In het gewoon basisonderwijs kan ook een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden ingericht. Binnen de voormelde taalafdeling wordt er lesgegeven in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal. De voormelde taalafdeling heeft als doel om aan leerlingen die doof of slechthorend zijn, en aan andere leerlingen die dat willen, een kwalitatief onderwijsaanbod in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal aan te bieden. Zo kunnen dove en slechthorende leerlingen een vorm van aangepast onderwijs binnen het gewoon onderwijs krijgen.

Met het oog op een mogelijke bijsturing wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het schooljaar 2026-2027 geëvalueerd. Deze evaluatie bevat minstens een analyse en beoordeling van de financiële impact van de omkadering en werkingsmiddelen. De regering kan de nadere modaliteiten van de voormelde evaluatie bepalen.”.

Art. 5. In artikel 11quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2022, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In afwijking van paragraaf 1 hoeft geen screening te worden uitgevoerd voor een leerling die doof of slechthorend is als vermeld in artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 6. In artikel 13/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 8 juli 2022, wordt een paragraaf 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§4/1. In afwijking van paragraaf 2 hoeft er bij de adviezen en beslissingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, a), 2°, a) en b), en 3°, voor een leerling die doof of slechthorend is als vermeld in artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, geen advies te worden gegeven over de beheersing van het Nederlands.”.

Art. 7. In artikel 14/0, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet 3 juli 2020, gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 3 februari 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

2° de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, en §3” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, §3 en §4/1”;

1° de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, en §3” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, §3 en §4/1”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van xxx, wordt na artikel 16 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling D/1. Bijzondere regeling over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 9. Artikel 17 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 17 juni 2016, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 17. Voor de leerlingen ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal die niet in afdoende mate de eindtermen voor de Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur, vermeld in artikel 44, §8, eerste lid, kunnen bereiken, kan de klassenraad beslissen om de inschrijving in de taalafdeling om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De voormelde beslissing wordt genomen na instemming van de ouders.

Art. 10. In artikel 37, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2001 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 9 juli 2021, wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 voor scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, de mogelijkheid en de procedure, vermeld in artikel 17 van dit decreet, om de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;”.

Art. 11. In artikel 37/8 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;”;

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”

Art. 12. In artikel 37/9, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het behoud van de inschrijving, vermeld in het eerste lid, geldt over de vestigingsplaatsen en over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats is of wordt overschreden of de leerling niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De voortgang van het leerproces, waarbij een verandering van vestigingsplaats of een verandering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal noodzakelijk is, kan niet worden gestuit.”

Art. 13. In artikel 37/12 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Een schoolbestuur beslist jaarlijks uiterlijk op 15 november of het voor het daaropvolgende schooljaar leerlingen wil kunnen weigeren omwille van bereikte capaciteit op niveau van:

- 1° elk van zijn scholen;
- 2° elk van zijn vestigingsplaatsen;
- 3° de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het schoolbestuur kan voor elk niveau, vermeld in het eerste lid, beslissen om te kunnen weigeren voor een van de volgende niveaus:

- 1° geboortjaar;
- 2° leerjaar.

Een schoolbestuur bepaalt voor elk niveau, vermeld in het eerste en het tweede lid, of het leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22, §2 en §3 en in artikel 37/22/1, §2, §3 en §4, wil kunnen weigeren.”;

2° in paragraaf 2, eerste en tweede lid, wordt de zinsnede "Voor de scholen en vestigingsplaatsen, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school of per vestigingsplaats" vervangen door de zinsnede "Voor elk niveau, vermeld in paragraaf 1, eerste en tweede lid";

3° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, wil kunnen weigeren, gelden de regels, vermeld in artikel 37/22." vervangen door de zinsnede "vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, en 37/22/1, §2, §3 en §4 wil kunnen weigeren, gelden de regels, vermeld in artikel 37/22 en 37/22/1.";

4° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van het tweede lid is een school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, en gelegen is in het werkingsgebied van het LOP Gent of het LOP Antwerpen niet verplicht om gezamenlijk aan te melden met de andere schoolbesturen voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal."

Art. 14. In artikel 37/14, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt tussen de zinsnede "vestigingsplaatsen," en het woord "schooljaren" de zinsnede "een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal," ingevoegd.

Art. 15. In artikel 37/15 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "of vestigingsplaatsen" telkens vervangen door de zinsnede ", vestigingsplaatsen of taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal";

2° in het tweede lid wordt de zinsnede "conform artikel 37/23 en 37/25, en, in voorkomend geval, conform artikel 37/22 en 37/24" vervangen door de zinsnede "conform artikel 37/23, 37/23/1 en 37/25, en, in voorkomend geval, conform artikel 37/22, 37/22/1 en 37/24".

Art. 16. In artikel 37/16, §1, eerste lid van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 22 november 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° en punt 2° wordt de zinsnede "voor welke scholen en vestigingsplaatsen, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school of per vestigingsplaats" vervangen door de zinsnede "voor welk niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid";

2° in punt 2° wordt de zinsnede "artikel 37/22" vervangen door de zinsnede "artikel 37/22 en 37/22/1".

Art. 17. In artikel 37/17 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, tweede lid wordt de zinsnede "artikel 37/22 en 37/23" vervangen door de zinsnede "artikel 37/22, 37/22/1, 37/23 en 37/23/1";

2° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§6. In afwijking van paragraaf 1 tot en met 3 hoeven scholen niet deel te nemen aan de gezamenlijke aanmeldingsprocedure binnen het LOP of aan de aanmeldingsprocedure van de gemeente voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal . Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, is er geen goedkeuring vereist als vermeld in paragraaf 1."

Art. 18. In artikel 37/20 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. Een schoolbestuur bepaalt uiterlijk op 15 februari van het voorafgaande schooljaar een capaciteit voor elk niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid, waarvoor het de inschrijvingen organiseert via een aanmeldingsprocedure. De voormelde capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur voor het betreffende niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid, als het maximaal aantal leerlingen ziet."

2° in paragraaf 2, 1° wordt de zinsnede "37/22, §2 en §3" vervangen door de zinsnede "37/22 §2 en §3 en 37/22/1, §2, §3 en §4";

3° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van het tweede lid hoeft de capaciteitsverhoging voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal van scholen die in het LOP liggen, niet goedgekeurd te worden door het LOP. Het schoolbestuur deelt de capaciteitsverhoging mee aan het LOP."

4° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§6. Als een schoolbestuur na het einde van de aanmeldingsprocedure en nadat de resultaten van de aanmeldingsprocedure bekendgemaakt zijn, moet weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, maar nog vrije plaatsen heeft in een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in artikel 37/12, §1 en 2, dan kan het schoolbestuur de capaciteit van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verhogen en de capaciteit van een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in artikel 37/12, §1 en 2, waar het schoolbestuur nog vrije plaatsen heeft, met in totaal evenveel plaatsen verlagen.

Als een schoolbestuur na het einde van de aanmeldingsprocedure en nadat de resultaten van de aanmeldingsprocedure bekendgemaakt zijn, nog vrije plaatsen heeft in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse-Gebarentaal, maar moet weigeren op basis van capaciteit in een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in artikel 37/12, §1 en §2, dan kan het schoolbestuur de capaciteit van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verlagen en de capaciteit van een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in artikel 37/12, §1 en 2, waar het schoolbestuur moet weigeren op basis van capaciteit met in totaal evenveel plaatsen verhogen.”.

Art. 19. In artikel 37/21, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt de zinsnede “artikel 37/22” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22 en 37/22/1”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt een artikel 37/22/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/22/1. In afwijking van artikel 37/22 geldt voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de voorrangregels, vermeld in dit artikel. Leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, worden bij voorrang ingeschreven. Een schoolbestuur bepaalt en communiceert aan alle belanghebbenden de periode of desgewenst periodes waarbinnen en de wijze waarop de leerlingen, behorend tot deze voorrangsgroepen, hun vraag tot inschrijving dienen bekend te maken. Deze periode start ten vroegste vanaf de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

Een schoolbestuur dat besliste geen leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, te weigeren, schrijft de leerlingen uit beide voorrangsgroepen in chronologische volgorde in en kan deze leerlingen tijdens de voorrangperiode, vermeld in het eerste lid, niet weigeren op basis van bereikte capaciteit.

Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3, en 4 te willen kunnen weigeren, respecteert bij de inschrijving van deze voorrangsgroepen volgende regels:

- 1° het ordent deze leerlingen, zoals bepaald in paragraaf 5;
- 2° het wijst de leerlingen die gunstig geordend zijn, zijnde binnen de door het schoolbestuur bepaalde capaciteit, toe, en noteert de niet-gunstig geordende leerlingen, in de volgorde zoals bepaald in paragraaf 5, op de weigeringslijst.

§ 2. Elke leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle andere leerlingen, recht op inschrijving in de betrokken school of de betrokken scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen, op basis van artikel 37/9.

§3. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor de taalafdeling Nederlands-

Vlaamse Gebarentaal voorrang aan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/8, §5.

§ 4. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2 en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor zijn scholen voorrang aan kinderen met een ouder die personeelslid is van de school of van de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen op basis van artikel 37/9, op voorwaarde dat er op het ogenblik van de inschrijving sprake is van een lopende tewerkstelling voor meer dan 104 dagen.

Met personeelslid wordt bedoeld:

- 1° een personeelslid als vermeld in artikel 2 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en in artikel 4 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, voor zover ze geaffecteerd zijn aan of aangesteld zijn in de school;
- 2° een personeelslid dat via een arbeidsovereenkomst werd aangeworven door een schoolbestuur en tewerkgesteld wordt in de school.

§ 5. Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragrafen 2 en 3, te willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, ordent de leerlingen uit de voorrangsgroepen in deze volgorde:

- 1 leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 of 4;
- 2° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2;
- 3° leerlingen die behoren tot de een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 en 4.

Indien de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/20, reeds bereikt wordt binnen de leerlingengroep, bedoeld in punt 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die betreffende leerlingengroep, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in artikel 37/23/1, vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/16.”.

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt een artikel 37/23/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/23/1 § 1. In afwijking van artikel 37/23 ordent het schoolbestuur of, na akkoord van de schoolbesturen in kwestie, het LOP voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op het einde van de aanmeldingsperiode die de Vlaamse Regering vastlegt, de overige kinderen, aan de hand van een van de volgende ordeningscriteria of een combinatie ervan:

- 1° de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;

- 2° de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
- 5° toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 4°;
- 4° de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 3°.

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier dat ze onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

§ 2. Als het schoolbestuur beslist om de voorrang voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22/1, uitsluitend of na een voorafgaande voorrangperiode, te organiseren via de aanmeldingsprocedure voor alle leerlingen, worden alle aangemelde leerlingen geordend op de volgende wijze:

- 1° eerst de leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in artikel 37/22/1, §2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22/1, §3 of §4;
- 2° dan de leerlingen die behoren tot dezelfde leefentiteit, vermeld in artikel 37/22/1, §2;
- 3° dan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/22/1, §3 en de leerlingen met een ouder die personeelslid is, vermeld in artikel 37/22/1, §4;
- 4° tot slot de overige kinderen, aan de hand van een ordeningscriterium of een combinatie ervan die overblijven na de toepassing van de criteria, vermeld in punt 1° tot en met 3°:
 - a) de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
 - b) de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
 - c) toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of d);
 - d) de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of c).

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die ze hebben onderschreven, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

Als de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/20, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie, geordend volgens de

volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen als vermeld in het eerste lid, 4°, en vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/16.

§ 3. Het ordeningscriterium afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, a), kan geoperationaliseerd worden als "eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats". Desgevallend wordt de ordening van deze leerlingen vervolledigd met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°. De ordening kan ook vervolledigd worden door nogmaals het ordeningscriterium afstand, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, a), te operationaliseren op een andere wijze.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de operationalisering van het ordeningscriterium afstand, vermeld in het eerste lid, toegepast kan worden. Deze gemeenten grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente als vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966. De operationalisering, vermeld in het eerste lid, kan enkel gebruikt worden in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering."

Art. 22. Aan artikel 37/24 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 4 februari 2022, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor de ondervertegenwoordigde groep of groepen te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal."

Art. 23. In artikel 37/26, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, wordt de zinsnede "artikel 37/22 en 37/24" vervangen door de zinsnede "artikel 37/22, 37/22/1 en 37/24".

Art. 24. In artikel 37/45 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;"

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs ook geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Art. 25. In artikel 37/46, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het behoud van de inschrijving, vermeld in het eerste lid, geldt over de vestigingsplaatsen en over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats is of wordt overschreden of de leerling er niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De voortgang van het leerproces, waarbij een verandering van vestigingsplaats of verandering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal noodzakelijk is, kan niet worden gestuit.”.

Art. 26. Aan artikel 37/49 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, worden een tweede tot en met een vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“In afwijking van het eerste lid hoeven schoolbesturen geen gezamenlijke aanmeldingsprocedure voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te organiseren. Een schoolbestuur kan ook beslissen om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Een schoolbestuur beslist jaarlijks en uiterlijk op 15 november voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en eventueel per geboortjaar of leerjaar in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of het wil kunnen weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Als een schoolbestuur met een school of vestigingsplaats gelegen in het werkingsgebied van LOP-Brussel Hoofdstad beslist om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, eventueel per geboortjaar of per leerjaar, dan zijn in afwijking van artikel 37/43/5, de bepalingen van hoofdstuk IV/1, afdeling 2, onderafdeling B, afdeling 3 en afdeling 4, van toepassing.

Als een schoolbestuur met een school of vestigingsplaats gelegen in het werkingsgebied van LOP-Brussel Hoofdstad in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, en eventueel per geboortjaar of per leerjaar wil kunnen weigeren omwille van capaciteit, dan worden de inschrijvingen georganiseerd via een aanmeldingsprocedure. Hiervoor gelden de regels voor aanmeldende scholen, vermeld in deze afdeling.”.

Art. 27. In artikel 37/50 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “of vestigingsplaatsen” telkens vervangen door de zinsnede “, vestigingsplaatsen of taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede “conform artikel 37/58, 37/59 en 37/61, en in voorkomend geval conform artikel 37/57 en 37/60” vervangen door de zinsnede “conform artikel 37/58, 37/59, 37/59/1, en 37/61, en in voorkomend geval conform artikel 37/57, 37/57/1 en 37/60”.

Art. 28. In artikel 37/51, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

“1° of het voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en eventueel geboortejaren of leerjaren in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse gebarentaal, de inschrijvingen zal organiseren via een aanmeldingsprocedure;”;

2° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“1°/1. voor welke scholen vestigingsplaatsen en taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school, per vestigingsplaats of voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, het leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57 en artikel 37/57/1, wil kunnen weigeren;”.

Art. 29. In artikel 37/52, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede “vermeld in artikel 37/22, artikel 37/23” vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel 37/22, 37/22/1, 37/23, 37/23/1”;

2° er wordt een derde lid toegevoegd dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid hoeft een school geen gezamenlijke aanmeldingsprocedure voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te organiseren. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, is er geen goedkeuring vereist als vermeld in het eerste lid.”.

Art. 30. In artikel 37/55 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Een schoolbestuur bepaalt uiterlijk op 15 februari van het voorafgaande schooljaar een capaciteit voor elk van de volgende niveaus waarvoor het de inschrijvingen organiseert via een aanmeldingsprocedure:

- 1° de school;
- 2° de vestigingsplaats;
- 3° de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De capaciteit van elk niveau, vermeld in het eerste lid, kan eventueel voor een van de volgende niveaus worden bepaald:

- 1° geboortjaar;
- 2° leerjaar.

De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur voor de niveaus, vermeld in het eerste en het tweede lid, als het maximale aantal leerlingen ziet.”;

2° in paragraaf 2, eerste lid, 1°, wordt de zinsnede “artikel 37/57, § 2 en § 3” vervangen door de zinsnede “artikel 37/57, § 2 en § 3 en artikel 37/53, §2, §3 en §4”;

3° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het tweede lid hoeft de capaciteitsverhoging voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal van scholen die in het LOP liggen, niet goedgekeurd te worden door het LOP. Het schoolbestuur deelt de capaciteitsverhoging mee aan het LOP.”;

4° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. Als een schoolbestuur na het einde van de aanmeldingsprocedure en nadat de resultaten van de aanmeldingsprocedure bekendgemaakt zijn, moet weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, maar nog vrije plaatsen heeft in een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in paragraaf 1, dan kan het schoolbestuur de capaciteit van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verhogen en de capaciteit van een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in paragraaf 1, waar het schoolbestuur nog vrije plaatsen heeft, met in totaal evenveel plaatsen verlagen.

Als een schoolbestuur na het einde van de aanmeldingsprocedure en nadat de resultaten van de aanmeldingsprocedure bekendgemaakt zijn, nog vrije plaatsen heeft in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, maar moet weigeren op basis van capaciteit in een of meerdere andere capaciteitsniveaus, vermeld in paragraaf 1, dan kan het schoolbestuur de capaciteit van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verlagen en de capaciteit van een van de andere capaciteitsniveaus, vermeld in paragraaf 1, waar het

schoolbestuur moet weigeren op basis van capaciteit met in totaal evenveel plaatsen verhogen.”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van xxx, wordt een artikel 37/57/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/57/1. In afwijking van artikel 37/57 geldt voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de voorrangregels, vermeld in dit artikel. Leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, worden bij voorrang ingeschreven. Een schoolbestuur bepaalt en communiceert aan alle belanghebbenden de periode of desgewenst periodes waarbinnen en de wijze waarop de leerlingen, behorend tot deze voorrangsgroepen, hun vraag tot inschrijving dienen bekend te maken. Deze periode start ten vroegste vanaf de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

Een schoolbestuur dat besliste geen leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, te weigeren, schrijft de leerlingen uit beide voorrangsgroepen in chronologische volgorde in en kan deze leerlingen tijdens de voorrangperiode, vermeld in het eerste lid, niet weigeren op basis van bereikte capaciteit.

Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3, en 4 te willen kunnen weigeren, respecteert bij de inschrijving van deze voorrangsgroepen volgende regels:

- 1° het ordent deze leerlingen, zoals bepaald in paragraaf 5;
- 2° het wijst de leerlingen die gunstig geordend zijn, zijnde binnen de door het schoolbestuur bepaalde capaciteit, toe, en noteert de niet-gunstig geordende leerlingen, in de volgorde zoals bepaald in paragraaf 5, op de weigeringslijst.

§ 2. Elke leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle andere leerlingen, recht op inschrijving in de betrokken school of de betrokken scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen, op basis van artikel 37/46.

§3. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voorrang aan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/45, §5.

§ 4. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2 en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor zijn scholen voorrang aan kinderen met een ouder die personeelslid is van de school of van de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen op basis van artikel 37/46, op voorwaarde dat er op het ogenblik van de inschrijving sprake is van een lopende tewerkstelling voor meer dan 104 dagen.

Met personeelslid wordt bedoeld:

- 1° een personeelslid als vermeld in artikel 2 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het

Gemeenschapsonderwijs en in artikel 4 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, voor zover ze geaffecteerd zijn aan of aangesteld zijn in de school;

- 2° een personeelslid dat via een arbeidsovereenkomst werd aangeworven door een schoolbestuur en tewerkgesteld wordt in de school.

§ 5. Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragrafen 2 en 3, te willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, ordent de leerlingen uit de voorrangsgroepen in deze volgorde:

- 1 leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 of 4;
- 2° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2;
- 3° leerlingen die behoren tot de een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 en 4.

Indien de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/55, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in punt 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die betreffende leerlingengroep, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in artikel 37/59/1, vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/53.”.

Art. 32. Aan artikel 37/58 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. In afwijking van paragraaf 1, 2 en 3 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is, te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt een artikel 37/59/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/59/1 § 1. In afwijking van artikel 37/23 ordent het schoolbestuur of, na akkoord van de schoolbesturen in kwestie, het LOP voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op het einde van de aanmeldingsperiode die de Vlaamse Regering vastlegt, de overige kinderen, aan de hand van een van de volgende ordeningscriteria of een combinatie ervan:

- 1° de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
- 2° de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
- 5° toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 4°;

- 4° de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 3°.

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier dat ze onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

§ 2. Als het schoolbestuur beslist om de voorrang voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57/1, uitsluitend of na een voorafgaande voorrangperiode, te organiseren via de aanmeldingsprocedure voor alle leerlingen, worden alle aangemelde leerlingen geordend op de volgende wijze:

- 1° eerst de leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in artikel 37/57/1, §2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57/1, §3 of §4;
- 2° dan de leerlingen die behoren tot dezelfde leefentiteit, vermeld in artikel 37/57/1, §2;
- 3° dan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/27/1, §3 en de leerlingen met een ouder die personeelslid is, vermeld in artikel 37/27/1, §4;
- 4° tot slot de overige kinderen, aan de hand van een ordeningscriterium of een combinatie ervan die overblijven na de toepassing van de criteria, vermeld in punt 1° tot en met 3°:
- a) de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
 - b) de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
 - c) toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of d);
 - d) de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of c).

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die ze hebben onderschreven, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

Als de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/55, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen als vermeld in het eerste lid, 4°, en vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/53.”.

Art. 34. Aan artikel 37/60 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor de ondervertegenwoordigde groep of groepen te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 35 In artikel 37/62, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, wordt de zinsnede “artikel 37/57, 37/58 en 37/60” vervangen door de zinsnede “artikel 37/57, 37/57/1, 37/58 en 37/60”.

Art. 36. Aan artikel 39 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Naast de leergebieden, vermeld in het eerste lid, bevat het onderwijsaanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de volgende leergebieden:

- 1° het leergebied Vlaamse Gebarentaal;
- 2° het leergebied dovencultuur.”.

Art. 37. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 22 juni 2007, 8 mei 2009 en 25 april 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Naast de leergebieden, vermeld in het eerste lid, bevat het onderwijsaanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de volgende leergebieden:

- 1° het leergebied Vlaamse Gebarentaal;
- 2° het leergebied dovencultuur.”.

Art. 38. Aan artikel 43 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. In scholen waar ook de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht kan aan leerlingen die niet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zijn ingeschreven, al facultatief vanaf het kleuteronderwijs Vlaamse Gebarentaal worden aangeboden.

In afwijking van het eerste lid, kan Vlaamse Gebarentaal in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, de randgemeenten of de taalgrensgemeenten Vlaamse Gebarentaal, buiten de taalafdeling Vlaamse Gebarentaal, slechts worden aangeboden als het leergebied Frans al wordt aangeboden.”.

Art. 39. Aan artikel 44 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019, 3 juli 2020 en 8 juli 2022, worden een paragraaf 6, 7 en 8 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§6. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, kan een klassenraad, na overleg met

de ouders, beslissen om de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 die opgenomen zijn in bijlage 5 bij dit decreet niet na te streven bij leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De klassenraad neemt de voormelde ontwikkelingsdoelen die niet nagestreefd worden op in een afsprakenkader. Het afsprakenkader wordt tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatste ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bewaard. Het voormelde afsprakenkader kan ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

§7. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, kan er voor leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, § 5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven zijn in het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een afwijking voorzien worden op sommige van de bestaande eindtermen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997. Er kan worden afgeweken van de eindtermen opgenomen in bijlage 5 bij dit decreet.

Na instemming van de ouders bepaalt de klassenraad welke eindtermen, vermeld in het eerste lid, niet haalbaar zijn en waarvoor in een afwijking moet worden voorzien. De klassenraad neemt de voormelde afwijkingen van de eindtermen op in een afsprakenkader.

Het afsprakenkader, vermeld in het tweede lid, wordt tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatste ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bewaard. Het voormelde afsprakenkader kan ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

§8. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, krijgen de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7, vermeld in de bijlage van het besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 2003 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 7, bekrachtigd bij het decreet van 25 mei 2003 met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal, en met betrekking tot Wereldoriëntatie: dovencultuur het statuut van eindtermen in het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In afwijking van het eerste lid krijgen de volgende ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 niet het statuut van eindtermen of ontwikkelingsdoelen:

- 1° met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal:
 - a) punt 1 Lezen;
 - b) punt 2.2 Schrijven in signwriting;

- 2° met betrekking tot Wereldoriëntatie: Dovencultuur:
- a) punt 7;
 - b) punt 10.”.

Art. 40. In artikel 56 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid treedt elke school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht op als examencommissie voor de leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die het getuigschrift basisonderwijs willen behalen. Voor de voormelde leerlingen kan de examencommissie, een afwijking als vermeld in artikel 44, §7, voorzien op de bestaande eindtermen, vermeld in artikel 44, §4. Voor de voormelde leerlingen krijgen de ontwikkelingsdoelen, vermeld in artikel 44, §8, eerste lid, het statuut van eindterm, met uitzondering van de ontwikkelingsdoelen, vermeld in artikel 44, §8, tweede lid die niet het statuut van eindterm of ontwikkelingsdoel krijgen.”.

Art. 41. In artikel 69 van hetzelfde decreet worden tussen het woord “types” en het woord “die” de woorden “of taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd.

Art.42. Aan artikel 78, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 4 juli 2008 en gewijzigd bij de decreten van 22 maart 2019, 5 april 2019 en XXX, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In aanvulling op het eerste lid, 1°, c), voldoet een leerling ook niet aan leerlingkenmerk, vermeld in het eerste lid, 1°, c), als de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en die leerling in het gezin Vlaamse Gebarentaal spreekt. De taal die de leerling in het gezin spreekt, is niet Vlaamse Gebarentaal als de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden, de leerling niet meegerekend, met maximaal één gezinslid de Vlaamse Gebarentaal spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd.”.

Art. 43. In artikel 87 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 4 juli 2008, en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019 en 8 juli 2022, wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“§3/1. In afwijking van paragraaf 1 is de teldag voor het bijkomend werkingsbudget, vermeld in artikel 87quinquies, in de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar.”.

Art. 44. Aan hoofdstuk VII, afdeling 2, onderafdeling D, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt een rubriek 7° toegevoegd, die luidt als volgt:

“7° Bijkomend werkingsbudget voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van xxxx, wordt in rubriek 7°, ingevoegd bij artikel 44, een artikel 87quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 87quinquies. Er wordt elk schooljaar een bijkomend werkingsbudget toegekend aan de scholen van 316,15 euro per leerling die is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het bedrag wordt jaarlijks vermenigvuldigd met de aanpassingscoëfficiënt A, die berekend wordt conform de volgende formule: $A = (Cx-1/Cx-2)$, waarbij:

- 1° Cx-1: de gezondheidsindex van de maand januari van het begrotingsjaar x-1;
- 2° Cx-2: de gezondheidsindex van de maand januari van het begrotingsjaar x-2.

Het bijkomende werkingsbudget dat wordt ontvangen, wordt ingezet voor de organisatie van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 46. In hoofdstuk VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van xxx, wordt in het opschrift van afdeling 2bis tussen het woord “niveaus” en het woord “of” de zinsnede “, taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd.

Art. 47. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij xxx, wordt na artikel 112 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling E. Oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 48. Artikel 112bis van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 6 juli 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 112bis. §1. Een school voor gewoon onderwijs kan vanaf 1 september de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal oprichten als ze op de eerste schooldag van oktober van het eerste schooljaar na de goedkeuring van de regering of, in geval van een uitstel als vermeld in het tweede lid, op de eerste schooldag van oktober van het daaropvolgende schooljaar de programmatienormen bereikt die de regering voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal vastlegt.

Een schoolbestuur dat de goedkeuring van de regering, vermeld in paragraaf 3, heeft gekregen voor de oprichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, kan ervoor kiezen om de oprichting ervan met een schooljaar uit te stellen.

§2. aanvulling op paragraaf 1 dient een schoolbestuur dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten, een oprichtingsdossier in. Het voormelde oprichtingsdossier voldoet aan al de volgende kwaliteitsvoorwaarden:

- 1° het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het indienen van het oprichtingsdossier na overleg binnen de schoolraad en na overleg of na onderhandeling in het lokaal comité;

- 2° het oprichtingsdossier bevat een omgevingsanalyse die de leefbaarheid van het programmatievoorstel motiveert. Bij de voormelde omgevingsanalyse wordt, waar dit voor de betrokken schoolpopulatie relevant is, de link met eventuele aangepaste begeleidingsmogelijkheden, met inbegrip van schoolexterne begeleidingsmogelijkheden, expliciet behandeld;
- 3° de school beschikt over de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen nodig voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;
- 4° de reeds bestaande expertise of de inspanningen rond professionalisering met betrekking tot de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden in het dossier weergegeven.

De regering kan nadere regels bepalen over de inhoud en de vorm van het oprichtingsdossier en over de wijze waarop de kwaliteitsvoorwaarden worden beoordeeld.

§3. De oprichting vanaf 1 september van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan pas na goedkeuring van de regering.

Het schoolbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag met het oprichtingsdossier, vermeld in paragraaf 2, naar de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap, die de aanvraag voor administratief-technisch en inhoudelijk advies aan de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsinspectie en aan de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal bezorgen.

In afwijking van het tweede lid kan een school die een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten in het schooljaar 2024-2025, een oprichtingsdossier indienen tot en met 1 april 2024.

De regering neemt de beslissing, vermeld in het eerste lid, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad en de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal over de gegrondheid van de lokale behoefte aan extra aanbod en na advies van de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap en de onderwijsinspectie.

§4. Een schoolbestuur kan zonder dat het een oprichtingsdossier hoeft in te dienen of de goedkeuring van de regering, vermeld in paragraaf 3, nodig heeft, de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opnieuw inrichten in een school die maximaal twee schooljaren geleden voor het laatst de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heeft ingericht, voor zover de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het laatste jaar van inrichting financierbaar of subsidieerbaar was.”.

Art. 49. In artikel 115 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 9 juli 2010 en gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 6 juli 2018 en 5 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, inleidende zin, en paragraaf 2, inleidende zin, wordt tussen het woord “niveaus” en het woord “of” de zinsnede “, taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd;

2° in paragraaf 1, 2°, en paragraaf 2, 2°, wordt tussen de zinsnede "niveau," en het woord "elk" de zinsnede "elke taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal," ingevoegd.

Art. 50. In artikel 120, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord "vier" wordt vervangen door het woord "vijf";

2° er wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"5° de rationalisatienormen voor taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal."

Art. 51. Aan artikel 133, §1, van hetzelfde decreet, hersteld bij het decreet van 6 juli 2012 en gewijzigd bij het decreet van 22 maart 2019, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In aanvulling op het eerste lid, 1°, c), voldoet een leerling ook niet aan leerlingkenmerk, vermeld in het eerste lid, 1°, c), als de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en die leerling in het gezin Vlaamse Gebarentaal spreekt. De taal die de leerling in het gezin spreekt, is niet Vlaamse Gebarentaal als de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden, de leerling niet meegerekend, met maximaal één gezinslid de Vlaamse Gebarentaal spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd."

Art. 52. Aan artikel 138, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 februari 2022, wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"11° lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal."

Art. 53. Aan hoofdstuk IX, afdeling 2, onderafdeling B, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt een sectie 7 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Sectie 7. Aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal".

Art. 54. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt in sectie 7, ingevoegd bij artikel 53, een artikel 139vicies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 139vicies. §1. De aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, worden toegekend aan de scholen voor leerlingen die als regelmatige leerling ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs.

§2. Het aantal aanvullende lestijden, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, waarop de school voor het kleuteronderwijs recht heeft, wordt als volgt berekend: $26 - (1,3 \times L)$, waarbij L het aantal leerlingen is dat als regelmatige leerling ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs van de school.

Als de berekening, vermeld in het eerste lid, ertoe leidt dat er een negatief aantal aanvullende lestijden zou worden toegekend, worden er geen aanvullende lestijden toegekend, maar worden er ook geen lestijden afgetrokken.

Als er geen enkele regelmatige leerling in het kleuteronderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid, is ingeschreven, worden geen aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs als vermeld in 138, §1, eerste lid, 11°, toegekend.

De lestijden, vermeld in het eerste lid, worden als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

§3. Scholen delen de regelmatige leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het lager onderwijs van de school, in maximaal drie leerlingengroepen in om de aanvullende lestijden, vermeld in paragraaf 1, te ontvangen.

Het aantal aanvullende lestijden, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, waarop de school voor het lager onderwijs recht heeft, wordt per leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, als volgt berekend: $26 - (1,3 \times L)$, waarbij L het aantal leerlingen is dat ingedeeld is in de leerlingengroep in kwestie, vermeld in het eerste lid.

Als de berekening per leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, ertoe leidt dat er een negatief aantal aanvullende lestijden zou worden toegekend, worden er geen aanvullende lestijden toegekend, maar worden er ook geen lestijden afgetrokken.

Als er geen enkele leerling in de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid is ingedeeld, wordt er voor de inrichting van die leerlingengroep geen aanvullende lestijden als vermeld in 138, §1, eerste lid, 11°, toegekend.

De lestijden, vermeld in het tweede lid, worden binnen de leerlingengroep als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

§4. Voor de berekening van de aanvullende lestijden, vermeld in paragraaf 1, 2 en 3, waarop de school recht heeft, is de teldag de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar behalve:

- 1° in de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, waar de teldag de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar is;

2° voor de scholen die op basis van artikel 132 als teldag de eerste schooldag van oktober hebben.”.

Art. 55. Aan artikel 140, §1, 1°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2012, wordt de volgende zin toegevoegd:

“Leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, behoren tot hetzelfde taalsysteem als leerlingen die ingeschreven zijn in een school of afdeling waar de onderwijstaal het Nederlands is.”.

Art. 56. Aan hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet XXX, wordt een bijlage 5 toegevoegd, die bij dit decreet is gevoegd.

Hoofdstuk 3. Overgangsbepalingen

Art. 57. §1. Voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in scholen gelegen in het Nederlandse taalgebied voor het schooljaar 2024-2025 waarvoor een schoolbestuur wil kunnen weigeren op basis van de bereikte capaciteit, kan een schoolbestuur in afwijking van artikel 37/12 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 beslissen om de bepalingen van hoofdstuk IV/1, afdeling 2, onderafdeling C, van het voormelde decreet niet toe te passen. In dat geval zijn paragraaf 2 tot en met 6 van toepassing. De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal als het maximale aantal leerlingen bepaalt.

§2. Het schoolbestuur bepaalt de startdatum van de voorrangperiodes, vermeld in paragraaf 3, en voor de overige inschrijvingen. Het schoolbestuur communiceert over de capaciteit voor de start van elke voorrangperiode en voor de start van de overige inschrijvingen. Een schoolbestuur kan op elk moment de capaciteit voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verhogen.

Een schoolbestuur hanteert een inschrijvingsregister waarin het alle gerealiseerde inschrijvingen en alle weigeringen op basis van de bereikte capaciteit chronologisch noteert. Dat inschrijvingsregister is hetzelfde inschrijvingsregister als het inschrijvingsregister, vermeld in artikel 37/26, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Een schoolbestuur weigert elke bijkomende inschrijving als de capaciteit overschreden wordt.

§3. Het schoolbestuur organiseert een voorrangperiode van minimaal één week om leerlingen in te schrijven die voldoen aan de voorwaarde, vermeld in artikel 33/22, §2, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, en een voorrangperiode van minimaal twee weken voor het inschrijven van leerlingen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 37/22, §3 en §3/1, van het voormelde decreet. Op voorwaarde dat geen enkele leerling voor wie de voorrangperiodes in kwestie gelden, geweigerd wordt omwille van de overschrijding van de bepaalde capaciteit, kunnen beide voorrangperiodes samen starten.

§4. Met uitzondering van de leerlingen die zijn ingeschreven in overcapaciteit met toepassing van paragraaf 5, wordt bij het invullen van vrijgekomen plaatsen of

bijkomende plaatsen door een verhoging van de capaciteit als vermeld in paragraaf 2, de volgorde van de weigeringen gerespecteerd tot en met de vijfde schooldag van oktober van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Voor kleuters die geboren zijn in het meest recente kalenderjaar dat mogelijk is voor de inschrijvingen voor het schooljaar in kwestie, wordt de voormelde volgorde gerespecteerd tot en met 30 juni van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Uiterlijk vanaf 1 juli geldt de volgorde van de weigeringen van kleuters van hetzelfde geboortjaar voor het volgende schooljaar.

Ouders van leerlingen die alsnog een plaats wordt toegewezen krijgen daar binnen de zeven dagen schriftelijk of via elektronische drager melding van. Deze melding bevat informatie over de periode waarbinnen de ouders de betrokken leerling kunnen inschrijven. Die periode duurt minimaal zeven dagen.

§5. In afwijking van paragraaf 2, tweede lid, kan een schoolbestuur de leerlingen, vermeld in artikel 37/28, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, toch inschrijven.

§6. Bij een weigering op basis van de bereikte capaciteit als vermeld paragraaf 2, tweede lid, zijn de bepalingen van artikel 37/30 en 37/31 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 die gelden voor weigering op basis van bereikte capaciteit als vermeld in artikel 37/20 van het voormelde decreet, van toepassing.

Art. 58. §1. Voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor het schooljaar 2024-2025 waarvoor een schoolbestuur wil kunnen weigeren op basis van de bereikte capaciteit, kan een schoolbestuur in afwijking van artikel 37/49 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 beslissen om de bepalingen van hoofdstuk IV/3, afdeling 2, van het voormelde decreet niet toe te passen. In dat geval zijn paragraaf 2 tot en met 6 van toepassing. De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal als het maximale aantal leerlingen ziet.

§2. Het schoolbestuur bepaalt de startdatum van de voorrangperiodes, vermeld in paragraaf 3, en voor de overige inschrijvingen. Het schoolbestuur communiceert over de capaciteit voor de start van elke voorrangperiode en voor de start van de overige inschrijvingen. Een schoolbestuur kan op elk moment de capaciteit voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verhogen.

Een schoolbestuur hanteert een inschrijvingsregister waarin het alle gerealiseerde inschrijvingen en alle weigeringen op basis van de bereikte capaciteit chronologisch noteert. Het voormelde inschrijvingsregister is hetzelfde inschrijvingsregister als het inschrijvingsregister, vermeld in artikel 37/62, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Een schoolbestuur weigert elke bijkomende inschrijving als de capaciteit overschreden wordt.

§3. Het schoolbestuur organiseert een voorrangperiode van minimaal één week om leerlingen in te schrijven die voldoen aan de voorwaarde, vermeld in artikel

33/57, §2, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, en een voorrangperiode van minimaal twee weken om leerlingen in te schrijven die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 37/57, §3 en §3/1, van het voormelde decreet. Op voorwaarde dat geen enkele leerling voor wie de voorrangperiodes in kwestie gelden, geweigerd wordt door de overschrijding van de capaciteit die is bepaald, kunnen beide voorrangperiodes samen starten.

§4. Met uitzondering van leerlingen die zijn ingeschreven in overcapaciteit met toepassing van paragraaf 5, wordt bij het invullen van vrijgekomen plaatsen of bijkomende plaatsen door een verhoging van de capaciteit als vermeld in paragraaf 2, de volgorde van de weigeringen gerespecteerd tot en met de vijfde schooldag van oktober van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Voor kleuters die geboren zijn in het meest recente kalenderjaar dat mogelijk is voor de inschrijvingen voor het schooljaar in kwestie, wordt de voormelde volgorde gerespecteerd tot en met 30 juni van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Uiterlijk vanaf 1 juli geldt de volgorde van de weigeringen van kleuters van hetzelfde geboortjaar voor het volgende schooljaar.

Ouders van leerlingen die alsnog een plaats wordt toegewezen krijgen daar binnen de zeven dagen schriftelijk of via elektronische drager melding van. Deze melding bevat informatie over de periode waarbinnen de ouders de betrokken leerling kunnen inschrijven. Die periode duurt minimaal zeven dagen.

§5. In afwijking van paragraaf 2, tweede lid, kan een schoolbestuur de leerlingen, vermeld in artikel 37/64, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, toch inschrijven.

§6. Bij een weigering op basis van de bereikte capaciteit als vermeld paragraaf 2, tweede lid, zijn de bepalingen van artikel 37/66 en 37/67 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 die gelden voor weigering op basis van bereikte capaciteit als vermeld in artikel 37/55 van het voormelde decreet, van toepassing.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 59. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2024.

Artikel 10 tot en met 35, 47, 48, 57 en 58 hebben uitwerking vanaf 1 september 2023.

Brussel, ...(datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

BIJLAGE

bij het voorontwerp van decreet van 14 juli 2023:

Bijlage 5.

Lijst met ontwikkelingsdoelen van het gewoon kleuteronderwijs
en eindtermen van het gewoon lager onderwijs
waarvan kan worden afgeweken voor dove en slechthorende kinderen
binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,
als vermeld in artikel 44, §6 en §7,
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Bijlage bij het decreet van **datum** tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal

Bijlage 5. Lijst met ontwikkelingsdoelen van het gewoon kleuteronderwijs en eindtermen van het gewoon lager onderwijs waarvan kan worden afweken worden voor dove en slechthorende kinderen binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, als vermeld in artikel 44, §6 en §7 van het decreet

Artikel 1. Van de volgende ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 kan volgens de procedure en voor de leerlingen, vermeld in artikel 44, §6 beslist worden dat ze niet na te streven zijn:

- 1° van de ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding bij motorische competenties alleen ontwikkelingsdoel 1.6, wat betreft het snel reageren op auditieve signalen;
- 2° van de ontwikkelingsdoelen muzische vorming:
 - a) de ontwikkelingsdoelen van 2 Muziek;
 - b) van de ontwikkelingsdoelen van 4 Beweging alleen de volgende ontwikkelingsdoelen:
 - 1) ontwikkelingsdoel 4.1 spontaan meebewegen op muziek;
 - 2) ontwikkelingsdoel 4.4 waargenomen klanken omzetten in beweging;
 - c) van de ontwikkelingsdoelen media alleen het ontwikkelingsdoel 5.3 met betrekking tot het vaststellen, veranderen, schikken, herschikken van de volgorde van een reeks klanken en geluiden en er een nieuw verhaal rond vertellen;
- 3° van de ontwikkelingsdoelen Nederlands:
 - a) de ontwikkelingsdoelen van 1 Luisteren;
 - b) de ontwikkelingsdoelen van 2 Spreken;
 - c) van de ontwikkelingsdoelen van 5 Taalbeschouwing alleen ontwikkelingsdoel 5.5 wat betreft het discrimineren van klanken en woorden en de ritmische aspecten van taal en rijmen;
- 4° van de ontwikkelingsdoelen wetenschap en techniek alleen ontwikkelingsdoel 1.1 wat betreft het kunnen onderscheiden van verschillen in geluid.

Art. 2. Van de volgende eindtermen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 kan volgens de procedure en voor de leerlingen, vermeld in artikel 44, §7, een afwijking voorzien worden:

- 1° van de eindtermen Nederlands:
 - a) alle eindtermen van 1 Luisteren;
 - b) alle eindtermen van 2 Spreken;
 - c) van de eindtermen 4 Schrijven, alleen de volgende eindtermen:

- 1) eindterm 4.7 wat betreft het toepassen van spellingafspraken en -regels over het schrijven van woorden met vast woordbeeld: klankzuivere woorden, hoogfrequente niet-klankzuivere woorden, klinker in open/gesloten lettergreep en niet-klankzuivere eindletter;
 - 2) eindterm 4.8 in zoverre deze eindterm betrekking heeft op het ontwikkelen van attitudes voor luisteren en spreken;
 - d) van de eindtermen 5 Vaardigheden/strategieën in zoverre de vaardigheden of strategieën verband houden met luisteren en spreken;
- 2° van de eindtermen Frans:
- a) de eindtermen van 1 Luisteren;
 - b) de eindtermen van 3 Spreken;
 - c) de eindtermen van 4 Mondelinge interactie;
 - d) de eindtermen van 5 Attitudes wat betreft de attitudes inzake luisteren, spreken en gesprekken voeren;
- 3° van de eindtermen Lichamelijke opvoeding alleen de eindterm 1.21 kunnen bewegingsvormen uitvoeren op een opgelegd ritme;
- 4° van de eindtermen Muzische vorming:
- a) van de eindtermen 2 Muziek alleen de volgende eindtermen:
 - 1) de eindterm 2.1: de leerlingen kunnen muziek beluisteren en ervaren, muzikale impressies opdoen uit de geluidsomgeving met aandacht voor enkele kenmerken van de muziek: klankeigenschap en functie/gebruikssituatie;
 - 2) de eindterm 2.2: de leerlingen kunnen improviseren en experimenteren, klankbronnen en muziekinstrumenten uittesten op hun klankwaarde en in een muzikaal (samen)spel daarvan gebruikmaken;
 - b) van de eindtermen 3 Drama alleen de volgende eindtermen:
 - 1) eindterm 3.3: geconcentreerd luisteren naar een gesproken tekst (verteld of voorgelezen) en die mondeling, schriftelijk, beeldend of dramatisch weergeven;
 - 2) eindterm 3.6 een aan de speelsituatie aangepaste en aangename spreektechniek ontwikkelen (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte) en verschillende verbale en non-verbale spelvormen improviseren;
- 5° van de eindterm Wetenschap en techniek alleen de eindterm 1.1 wat betreft de waarnemingen die betrekking hebben op gehoor.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van datum tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal).

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE GEGEVENSBECHERMINGS AUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023

Betreft: Standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
aanwezig: de dames Cédrine Morlière, Nathalie Ragheno en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Brengt op 24 maart 2023 het volgend standaardadvies uit.

I. TOEPASSINGSGEBIED EN CONTEXT VAN DIT ADVIES

1. Gezien het uitzonderlijk grote aantal adviesaanvragen dat momenteel bij de Autoriteit wordt ingediend en bij gebrek aan voldoende personele middelen, is de Autoriteit niet in staat om alle adviesaanvragen die zij ontvangt, te behandelen. Wanneer de aanvrager niet aangeeft dat het voorgelegde ontwerp aanleiding kan geven tot hoge risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en wanneer uit zijn antwoorden in het formulier ook niet kan worden afgeleid dat dergelijke risico's aanwezig zijn, kan de Autoriteit beslissen om te verwijzen naar voorliggend standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten¹.
2. In dit algemene advies wordt gewezen op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Het blijft dus geldig bij elke redactie van normatieve teksten. Het is de verantwoordelijkheid van de auteur van een ontwerpnorm om ervoor te zorgen dat deze daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitseisen van een wet, opgelegd op grond van de AVG en gelezen in samenhang met de Grondwet, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna "het EVRM").

II. REDACTIE VAN NORMATIEVE TEKSTEN EN GEGEVENSBESCHERMING

A. Wat betreft de vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerkingen die door het ontwerp worden geregeld

3. De Autoriteit herinnert eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel.
4. Ter herinnering: de verwerking van persoonsgegevens wordt als noodzakelijk beschouwd als zij de minst ingrijpende maatregel vormt om het ermee nagestreefde gerechtvaardigde doel te

¹ De Autoriteit dient strategische keuzes te maken, rekening houdend met de nieuwe taken die haar krachtens de AVG zijn opgelegd, de middelen waarover zij beschikt en de beginselen die in de AVG zijn vervat (zoals het beginsel van de risico-gebaseerde benadering en het beginsel van de 'verantwoordingsplicht'). Daarom onderzoekt zij de adviesaanvragen die haar op grond van artikel 23 van de WOG en/of artikel 36, lid 4, van de AVG worden voorgelegd eerst uitsluitend op basis van het formulier.

Alleen in gevallen waarin de antwoorden in het formulier ernstige aanwijzingen bevatten dat het ontwerp van normatieve tekst een hoog risico inhoudt, gaat de Autoriteit over tot een systematische analyse van het ontwerp van normatieve tekst zelf en brengt zij een concreet advies uit.

In de andere gevallen en gezien de toevloed aan dossiers, gaat de Autoriteit niet over tot een analyse van de tekst van het ontwerp van normatieve tekst en geeft zij voorliggende algemene richtlijnen. Het is aan de aanvrager om er in de praktijk voor te zorgen dat het ontwerp dat hij redigeert, daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitsvereisten van de wet die door de AVG, de Grondwet, het Handvest van de grondrechten en het EVRM, worden opgelegd.

bereiken. De auteur van een normatieve tekst moet daarom nagaan of er geen andere maatregelen zijn die minder ingrijpend zijn voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en waarmee het nagestreefde doel kan worden bereikt. De beoogde gegevensverwerking moet dus toelaten het nagestreefde doel te bereiken (criterium van doeltreffendheid), maar moet tevens de maatregel zijn die het minst ingrijpt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen (criterium van noodzakelijkheid in strikte zin). Concreet betekent dit dat als het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden.

5. Wanneer de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens vaststaat, moet de auteur van de normatieve tekst er zich nog van vergewissen dat de verwerking evenredig is (in strikte zin) met het beoogde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht moet worden gevonden tussen de verschillende belangen die op het spel staan en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Met andere woorden, er moet een evenwicht zijn tussen de inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, en het doel dat met die verwerking wordt beoogt en dat daadwerkelijk kan worden bereikt. De voordelen die voortvloeien uit de gegevensverwerking in kwestie moeten dus opwegen tegen de nadelen ervan voor de betrokkenen (criterium van evenredigheid in strikte zin).
6. De Autoriteit vestigt de aandacht van de auteurs van normatieve teksten op de verplichting ervoor te zorgen dat de verwerkingen van persoonsgegevens die door het ontwerp worden geregeld of in uitvoering daarvan zullen worden geregeld, werkelijk noodzakelijk zijn en evenredig met het nagestreefde doel.

B. Wat betreft de vereiste van voorzienbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens

7. Verder herinnert de Autoriteit eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond moet hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG².

²Artikel 6, lid 1, van de AVG: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)"

8. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn³. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan.
9. Dit betekent echter niet dat voor elke gegevensverwerking een *specifieke* norm moet gelden die uitdrukkelijk alle gegevensbeschermingskwesaties in de betrokken context regelt. In bepaalde gevallen kan de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang immers worden gewaarborgd door de norm die deze taak toekent aan de verwerkingsverantwoordelijke, en de AVG (in voorkomend geval gelezen in combinatie met andere normen die eveneens van toepassing zijn).
10. De vraag rijst dan wanneer en in welke mate een *specifiek* normatief kader noodzakelijk is. Aangezien er geen absolute regel of mathematische formule is om met zekerheid te bepalen wanneer een specifieke norm nodig is om een verwerking van persoonsgegevens te regelen die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en om de voorzienbaarheid ervan te waarborgen, geeft de Autoriteit hieronder richtsnoeren.
11. Artikel 6, lid 2, van de AVG bepaalt: *"De lidstaten kunnen specifiekere bepalingen handhaven of invoeren ter aanpassing van de manier waarop de regels van deze verordening met betrekking tot de verwerking met het oog op de naleving van lid 1, punten c) en e), worden toegepast; hiertoe kunnen zij een nadere omschrijving geven van specifieke voorschriften voor de verwerking en andere maatregelen om een rechtmatige en behoorlijke verwerking te waarborgen, ook voor andere specifieke verwerkingssituaties als bedoeld in hoofdstuk IX."*
12. Overweging 10 van de AVG, die betrekking heeft op artikel 6, lid 2, van de AVG, bepaalt: *"In samenhang met de algemene en horizontale wetgeving inzake gegevensbescherming ter uitvoering van Richtlijn 95/46/EG beschikken de lidstaten over verscheidene sectorgebonden wetten op gebieden waar behoefte is aan meer specifieke bepalingen. Deze verordening biedt de lidstaten ook ruimte om eigen regels voor de toepassing vast te stellen, onder meer wat de verwerking van bijzondere persoonsgegevenscategorieën ("gevoelige gegevens") betreft. In zoverre staat deze verordening niet in de weg aan lidstatelijk recht waarin specifieke situaties op het gebied van gegevensverwerking nader worden omschreven, meer bepaald door nauwkeuriger*

³ Zie ook overweging 41 van de AVG.

te bepalen in welke gevallen verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschied".
(onderstreept door de Autoriteit)

13. Bovendien verwijst de AVG ook meermaals naar het nationale recht, hetzij om een specifiek kader voor bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens te eisen, hetzij om het treffen van passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen, op te leggen.⁴
14. De Autoriteit stelt met name drie situaties vast waarin een nationale norm de verwerking van persoonsgegevens specifiek moet regelen:
- wanneer het nodig is de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een publieke taak, beter te waarborgen dan door louter te verwijzen naar de formulering van de norm waarbij de publieke taak wordt toegekend, en specifieke waarborgen moeten worden geboden om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen;
 - wanneer het noodzakelijk is het bindende karakter van een wettelijke verplichting tot verwerking van persoonsgegevens te verzekeren (artikel 6, lid 1, punt c), van de AVG). In dat verband wijst de Autoriteit erop dat de norm die de wettelijke verplichting oplegt, enerzijds het concrete doel moet specificeren waarvoor de verplichte gegevensverwerking moet worden uitgevoerd, en anderzijds duidelijk en nauwkeurig moet zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke in principe geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de manier waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn wettelijke verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd⁵.
 - wanneer de AVG of de WVG de vaststelling van een dergelijke specifieke norm voor de verwerking van persoonsgegevens oplegt, om bijvoorbeeld te voorzien in specifieke beschermingsmaatregelen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen⁶.

⁴ Dat is bijvoorbeeld het geval voor verwerkingen betreffende bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG (gegevens over ras, gegevens over de gezondheid,...) die nodig zijn voor de uitvoering van de verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken op het gebied van arbeidsrecht, of voor verwerkingen betreffende deze gegevens die nodig zijn om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

⁵ Groep Artikel 29, *advies 06/2014 van over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG*, blz. 22. De Autoriteit herinnert eraan dat, ondanks een dergelijk gebrek aan beoordelingsmarge, het hoe dan ook aan de verwerkingsverantwoordelijke is om ervoor te zorgen dat de betrokken verwerking in overeenstemming is met de verplichting in kwestie en met de AVG.

⁶ Wanneer bijvoorbeeld een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG of artikel 10 van de AVG via normatieve weg moet worden geregeld, en in dat verband in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen (artikel 9, lid 2, punt g), van de AVG, artikel 10 van de WVG) moet worden voorzien, of wanneer het recht van het publiek op toegang tot officiële documenten en het recht op bescherming van persoonsgegevens met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht (artikel 86 van de AVG)...

15. In deze context, ook al vormt elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, toch moet niet elke verwerking (en dus elke inmenging in het recht op privacy) noodzakelijkerwijs specifiek geregeld worden door een norm van nationaal recht, bijvoorbeeld door een *specifiek* hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd. Voor gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang, merkt de Autoriteit op dat, voor zover de publieke taken (waarvoor de verwerking van persoonsgegevens nodig is) door de wetgever op zodanige wijze zijn omschreven en afgebakend dat de doeleinden van deze verwerkingen als welbepaald en uitdrukkelijk kunnen worden beschouwd en men zich niet in een van de hierboven beschreven situaties bevindt, het niet systematisch nodig is een specifiek kader voor *deze* gegevensverwerkingen te bieden. Onder deze voorwaarde kan de AVG immers in bepaalde gevallen volstaan om de genoemde gegevensverwerkingen te regelen, met name wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bestaat.

16. De Autoriteit verzoekt de auteur van de normatieve tekst derhalve om ervoor te zorgen dat zijn ontwerp voldoet aan de vereiste van voorzienbaarheid, zodat bij de lezing ervan, eventueel in combinatie met de lezing van het relevante normatieve kader, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden uitgevoerd en onder welke omstandigheden die verwerkingen zijn toegestaan.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/111 van 12 september 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal
roepnaam	(wijzigingsdecreet Vlaamse Gebarentaal)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 14 juli 2023
trefwoorden	Onderwijs; gebarentaal; doof of slechthorend

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Ben Weyts, Viceminister – president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand van 19 juli 2023, ontvangen door de VTC op 19 juli 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 12 september 2023 en de beslissing om het dossier af te werken in een schriftelijke procedure;

Brengt op 12 september 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

- De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal* (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp voert een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs in. In deze taalafdeling zullen kinderen die doof of slechthorend zijn en kinderen die dit wensen, les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Zo krijgt Vlaamse Gebarentaal een volwaardige plaats binnen het onderwijs.
4. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

Art. 11.

In artikel 37/8 van hetzelfde decreet¹, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;”;

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Het artikel luidt dan:

Artikel 37/8.

§ 1. Elke leerling heeft recht op inschrijving in de school of een vestigingsplaats, gekozen door zijn ouders. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Bij de keuze van een vestigingsplaats wordt rekening gehouden met het onderwijsaanbod in de betreffende vestigingsplaats.

§ 2. Voorafgaand aan een inschrijving biedt het schoolbestuur schriftelijk of via elektronische drager het pedagogisch project, vermeld in artikel 28, § 1, 2°, en 47, § 1, 1°, en het schoolreglement, vermeld in artikel 37, aan de ouders en de leerling aan en geeft hierbij, indien de ouders dit wensen, toelichting. Indien het schoolbestuur het pedagogisch project of het schoolreglement via elektronische drager ter beschikking stelt, vraagt het de ouders of ze een papieren versie wensen te ontvangen.

De inschrijving wordt genomen op het moment van ondertekening voor akkoord van de ouders van dit pedagogisch project en dit schoolreglement.

Bij elke wijziging van het pedagogisch project of het schoolreglement informeert het schoolbestuur de ouders schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en geeft hierbij, indien ouders dit wensen, toelichting.

¹ decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Ouders geven dan schriftelijk of digitaal akkoord. Ouders die erom verzoeken ontvangen steeds een papieren versie van het pedagogisch project of het schoolreglement. Indien de ouders zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van het kind een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar.

Een wijziging van het pedagogisch project of schoolreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar, tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

§ 3. De inschrijvingen voor de kleuters, die tijdens een bepaald schooljaar wel twee jaar en zes maanden worden maar op de laatste instapdatum van dat schooljaar niet meer kunnen instappen, starten op dezelfde dag als de inschrijvingen voor de andere kleuters van hetzelfde geboortjaar.

§ 4. Een school registreert elke inschrijving binnen zeven kalenderdagen, en uiterlijk op de eerste dag van de effectieve lesbijwoning, in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming, met vermelding van:

1° de datum en het tijdstip van de inschrijving;

2° de datum van de voorziene start van de lesbijwoning in het geval van schoolverandering in de loop van het schooljaar;

3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;

Bij registratie van de inschrijving in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, registreert een school, om de leerlingen uniek te kunnen identificeren en als de volgende gegevens beschikbaar zijn, de volgende gegevens van de leerling:

1° de identificatiegegevens;

2° de nationaliteit;

3° het identificatienummer.

De registratie gebeurt conform artikel 21.

De bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap zijn de verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens, vermeld in het tweede lid. De gegevens, vermeld in tweede lid, worden maximaal dertig jaar bewaard met het oog op het garanderen van een vlot schooltraject, zeker in geval van een verlengd verblijf van de leerling in het onderwijs.

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Art. 24.

In artikel 37/45 van hetzelfde decreet², ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;”;

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

² decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs ook geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Het artikel luidt dan:

Artikel 37/45.

§ 1. Elke leerling heeft recht op inschrijving in de school of een vestigingsplaats, gekozen door zijn ouders. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Bij de keuze van een vestigingsplaats wordt rekening gehouden met het onderwijsaanbod in de betreffende vestigingsplaats.

§ 2. Voorafgaand aan een inschrijving biedt het schoolbestuur schriftelijk of via elektronische drager het pedagogisch project, vermeld in artikel 28, § 1, 2°, en 47, § 1, 1°, en het schoolreglement, vermeld in artikel 37, aan de ouders en de leerling aan en geeft hierbij, indien de ouders dit wensen, toelichting. Indien het schoolbestuur het pedagogisch project of het schoolreglement via elektronische drager ter beschikking stelt, vraagt het de ouders of ze een papieren versie wensen te ontvangen.

De inschrijving wordt genomen op het moment van ondertekening voor akkoord van de ouders van dit pedagogisch project en dit schoolreglement.

Bij elke wijziging van het pedagogisch project of het schoolreglement informeert het schoolbestuur de ouders schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en geeft hierbij, indien ouders dit wensen, toelichting. Ouders geven dan schriftelijk of digitaal akkoord. Ouders die erom verzoeken ontvangen steeds een papieren versie van het pedagogisch project of het schoolreglement. Indien de ouders zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van het kind een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar.

Een wijziging van het pedagogisch project of schoolreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar, tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

§ 3. De inschrijvingen voor de kleuters, die tijdens een bepaald schooljaar wel twee jaar en zes maanden worden maar op de laatste instapdatum van dat schooljaar niet meer kunnen instappen, starten op dezelfde dag als de inschrijvingen voor de andere kleuters van hetzelfde geboortjaar.

§ 4. Een school registreert elke inschrijving binnen zeven kalenderdagen, en uiterlijk op de eerste dag van de effectieve lesbijwoning, in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming, met vermelding van:

1° de datum en het tijdstip van de inschrijving;

2° de datum van de voorziene start van de lesbijwoning;

3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal.

Bij registratie van de inschrijving in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, registreert een school, om de leerlingen uniek te kunnen identificeren en als de volgende gegevens beschikbaar zijn, de volgende gegevens van de leerling:

1° de identificatiegegevens;

2° de nationaliteit;

3° het identificatienummer.

De registratie gebeurt conform artikel 21.

De bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap zijn de verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens,

vermeld in het tweede lid. De gegevens, vermeld in het tweede lid, worden maximaal dertig jaar bewaard met het oog op het garanderen van een vlot schooltraject, zeker in geval van een verlengd verblijf van de leerling in het onderwijs.

§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs ook geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

5. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

leerlingen;

en dat het minstens de volgende gegevens betreft: identificatiegegevens, schoolgegevens, medische gegevens.
6. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

7. Het decreet basisonderwijs bevat geen bepalingen die relevant zijn voor wat de verwerking van persoonsgegevens betreft.
8. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
9. Het Ontwerp of de nota aan de Vlaamse Regering vermelden niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC gaat er van uit dat de gegevens verwerkt worden op basis van de rechtvaardigingsgrond “taak van algemeen belang”, waar het dossierbeheer betreft. De VTC beveelt aan om dit toe te voegen aan het Ontwerp of de memorie.
10. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM³, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke

³ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

bepaling moeten de essentiële elementen⁴ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁵

11. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁶, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
12. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.
13. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
14. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen⁷, wat nu nog niet het geval is. De machtiging aan de Vlaamse Regering moet voldoende nauwkeurig omschreven zijn en betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de maatregelen waarvan de essentiële elementen

⁴ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁵ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2023, 93-116, 155-162; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁶ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;”

⁷ Advies Algemene Vergadering Afdeling Wetgeving Raad van State, 68.936/AV van 7 april 2021, opmerking 101 (Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119); In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens”, in dezelfde zin GWH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2.

voorafgaandelijk door de decreetgever zijn vastgesteld. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁸.

15. De VTC wijst erop dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk gegevens over de gezondheid van de betrokkenen.
16. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
17. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

18. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
19. Het volgende doeleinde kan uit het Ontwerp afgeleid worden: het toelaten van leerlingen tot de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal.
20. Het doeleinde is dan ook welbepaald en transparant. Verder is het doeleinde dat wordt nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.
21. De VTC is van oordeel dat het doeleinde welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is.

4. Verantwoordelijkheid

22. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
23. Het Ontwerp duidt de school aan als verwerkingsverantwoordelijke.
24. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁹ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

⁸ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v., GwH nr. 158/2021, 18 november 2021, overw. B.8.4.2., GwH nr. 26/2023, 16 februari 2023, overw. B.74.1.

⁹ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

25. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**¹⁰ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG.
26. De VTC verwijst in dit kader naar het punt:
- 3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5];
27. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht¹¹.

5. Minimale gegevensverwerking

28. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
29. De **categorieën betrokkenen** zijn leerlingen.
30. De **categorieën persoonsgegevens** zijn:
- gegevens over de schoolloopbaan;
 - identificatiegegevens, met inbegrip van nationaliteit;
 - medische gegevens, met name medisch attest in verband met doofheid of slechthorendheid.
31. Wat de **ontvangers** betreft: de school.
32. Het is niet duidelijk waarom de nationaliteit verwerkt wordt en de memorie verklaart dat ook niet. De memorie dient minstens op dat punt aangevuld te worden zodat nagegaan kan worden of dit in overeenstemming is met de minimale gegevensverwerking. Eventueel dient het element “nationaliteit” geschrapt te worden.
33. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens naar het Departement Onderwijs. Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

¹⁰ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

¹¹ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichhoudende autoriteit.”

34. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.
35. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
36. Wat de **bewaartermijn** betreft, bepaalt het Ontwerp dat het medisch attest of de gelijkgestelde documenten (bijvoorbeeld een verslag van een audioloog) bewaard worden tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.
37. De VTC heeft daarbij geen opmerkingen.

6. Juistheid

38. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
39. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

40. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
41. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 40, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

42. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
43. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
44. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

45. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹² ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹³ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁴ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁵.
46. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁶.
47. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁷.

III. **BESLUIT**

48. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp of de memorie (luik 2);
 - een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
 - in de memorie verklaren waarom de nationaliteit van de betrokkenen verwerkt wordt, dan wel dit element schrappen (luik 5);
 - de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
 - de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-09-25 17:40:40 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Vlaamse
overheid

¹² Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹³ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹⁴ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁵ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁶ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁷ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Globaal beleid voor inclusief en duurzaam onderwijs aan dove en slechthorende kinderen

*Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het
decreet basisonderwijs wat betreft de taalafdeling
Nederlands-Vlaamse Gebarentaal*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

●
● **Wijs beleid door overleg**

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 19 juli 2023

Uitgebracht door de Raad Basisonderwijs op 13 september 2023 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op 24 en 31 augustus 2023 onder voorzitterschap van Hilde Lavrysen

Dossierbeheerders: Daya Buyle en Marleen Colpin

1 Situering

De Vlor heeft op 19 juli 2023 de adviesvraag ontvangen over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal (NL-VGT). In deze taalafdeling zullen kinderen die doof of slechthorend zijn en horende kinderen die dat wensen, les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands.

In de memorie van toelichting lezen we dat de Vlaamse Regering met dit decreet wil voldoen aan haar opdracht om het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal mogelijk te maken in onderwijs, gekaderd in het decreet van 5 mei 2006 over de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. De invoering van het nieuwe onderwijskader moet ook beantwoorden aan de verplichting die Vlaanderen heeft onder het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap om het gebruik van gebarentaal te bevorderen.

Het decreet wil een voorwaardenscheppend kader bieden vanuit vier uitgangspunten:

- 1 Volwaardig onderwijsaanbod Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon basisonderwijs
- 2 Duurzaam karakter
- 3 Inclusief karakter
- 4 Aandacht voor de onderwijsrechten van dove kinderen

Onderliggende beleidskeuzes zijn:

- Enkel in het gewoon onderwijs
- De onderwijstaal wijzigt niet
- Leersteun vanuit het leersteunmodel

2 Algemene aanbevelingen

De Vlor kan zich vinden in de intentie om Vlaamse Gebarentaal een plaats te geven in het gewoon basisonderwijs, maar heeft een aantal algemene aanbevelingen en aanbevelingen bij de uitwerking van het decreet.

2.1 Verbreed het perspectief

De Vlor kijkt naar het decreet vanuit het brede perspectief van onderwijs voor dove en slechthorende leerlingen in het basisonderwijs.¹ Dit decreet wil een antwoord bieden op de vraag om Vlaamse Gebarentaal aan te bieden via een bepaald model, namelijk een taalafdeling NL-VGT in het gewoon basisonderwijs. De totale groep doven en slechthorenden is echter zeer heterogeen en het onderwijs aan dove en slechthorende kinderen kan vele vormen aannemen. Dat wordt volledig buiten de scope van het decreet gehouden en dat is een gemiste kans.

Het onderwijs aan dove en slechthorende kinderen krijgt vandaag vorm via verschillende onderwijstrajecten in het gewoon en buitengewoon (type 7) onderwijs. Maar dat onderwijs kampt al vele jaren met grote noden waaraan niet tegemoetgekomen wordt. Daardoor is het onder andere niet mogelijk om Vlaamse Gebarentaal een volwaardige plaats te geven in type 7. De Vlor heeft in 2014 een rapport gepubliceerd op basis van een reeks seminaries, waarin de uitdagingen

¹ Dit advies van de Vlor heeft betrekking op onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het basisonderwijs zoals dat in de scope van het decreet gevat wordt. Het verbindt de Vlor tot geen enkel standpunt over onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in andere onderwijsniveaus.

beschreven worden.² Die zijn nog steeds actueel omdat de overheid al die jaren nagelaten heeft om passend te investeren in het (buitengewoon) onderwijs voor dove en slechthorende leerlingen.

De Vlor vraagt dan ook in de eerste plaats dat er vanuit een breder perspectief wordt gekeken naar het onderwijs voor alle dove en slechthorende leerlingen. Daar moeten beleidsmaatregelen uit voortvloeien die aan de noden van het hele continuüm aan onderwijsvormen tegemoetkomen en onderwijs op maat van de diversiteit aan leerlingenprofielen mogelijk maken. Met dit decreet worden er enkel middelen vrijgemaakt voor een specifiek model met een heel beperkt bereik.

De Vlor is bereid om bij te dragen aan die bredere oefening door, voortbouwend op het rapport van 2014, de actuele noden van het onderwijs aan dove en slechthorende leerlingen en beleidsaanbevelingen in kaart te brengen. Gezien de krappe timing voor het uitbrengen van het advies, was het niet mogelijk om die bredere oefening erin mee te nemen.

2.2 Wacht op resultaten van onderzoek

Het decreet is opgebouwd rond een bepaald model voor de invulling van onderwijs Vlaamse Gebarentaal, in combinatie met Nederlands. Er zijn ook andere modellen mogelijk. Eind september 2023 wordt een onderzoek afgerond dat tot doel had: “een kritische analyse van vormen van tweetalig onderwijs voor VGT-talige kinderen en de praktische uitwerking ervan in binnen- en buitenland. Het doel is kwalitatieve vormen van tweetalig onderwijs Nederlands-VGT te ondersteunen. Het consortium zal nagaan welke onderwijsvorm(en) als kwaliteitsvol beschouwd kunnen worden, welke werkbaar zijn binnen de Vlaamse context, hoe een kwaliteitsvolle taalontwikkeling van beide talen (Ned-VGT) gewaarborgd kan worden en er zullen vakdidactische vraagstukken opgelost worden i.v.m. het taalleren bij VGT-talige kinderen. Het onderzoek zal resulteren in een onderzoeksrapport, een praktische leidraad en een gedetailleerd beleidsadvies.”³

Vanuit het opzet van het onderzoek – verschillende vormen analyseren – is het onbegrijpelijk dat er al een model gelanceerd wordt alvorens de resultaten bekend(gemaakt) zijn. De Vlor vraagt dan ook om de resultaten van het onderzoek af te wachten alvorens de taalafdeling verder vorm te geven. Het zou ook evident geweest zijn om het onderzoeksrapport ter beschikking te stellen van de Vlor en andere belanghebbenden, opdat we de inzichten konden meenemen in onze adviesvoorbereiding.

2.3 Zet eerst een proeftuin of pilootproject op

Als uit het onderzoek blijkt dat het gekozen model potentieel heeft, moet het volgens de Vlor een kans krijgen. Maar omwille van de vele vragen naar haalbaarheid en duidelijkheid die verderop in dit advies aan bod komen, is het aangewezen om het eerst via een proeftuin of pilootproject uit te proberen en niet meteen over te gaan tot een aanpassing van het decreet basisonderwijs.

Een proeftuin of pilootproject kan duidelijk maken wat de mogelijkheden en problemen zijn bij het realiseren van onderwijs VGT in de Vlaamse context en laat toe om expertise op te bouwen. Dat moet een betere kwaliteit en haalbare implementatie van het decretale kader garanderen.

Er kan inspiratie gehaald worden uit eerdere proeftuinen en pilootprojecten, waarbij met ankerscholen of voorbeeldscholen gewerkt wordt, bijvoorbeeld voor type 9-onderwijs, leerlingenvervoer, ondersteuning van cognitief sterk functionerende leerlingen. Zoals voor elke

² Vlor (2014). *Het onderwijs voor dove en slechthorende mensen uitgedaagd*.

³ <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/1741>

proeftuin geldt dat het vervolg van de onderwijsloopbaan van de leerlingen hierdoor niet in gedrang mag komen.

Binnen zo'n proeftuin of pilootproject kan de expertise die in het buitengewoon onderwijs (type 7) opgebouwd werd voor het onderwijs aan dove en slechthorende leerlingen, volwaardig betrokken worden. Er kunnen ook lessen getrokken worden uit eerdere initiatieven waarbij dove en slechthorende kinderen gegroepeerd werden in het gewoon onderwijs. Die initiatieven botsten telkens aan tegen de realiteit en de algemene impact op de werking van de school. Het is ook tekenend dat er in 2022 geen reactie kwam op een oproep naar een school die als proefproject wilde fungeren voor tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

2.4 Zet in op specifieke opleiding voor leraren en ondersteuners van dove en slechthorende leerlingen

Dove en slechthorende kinderen onderwijzen en ondersteunen vraagt om een specifieke opleiding, gezien de complexiteit van hun profiel. Het niet of slecht kunnen horen heeft een impact op de totale ontwikkeling van die kinderen. Hen leren lezen en schrijven, en zo mogelijk ook spreken, vraagt om een specifieke pedagogische en didactische aanpak. In tegenstelling tot andere Europese landen heeft Vlaanderen geen specifieke opleiding daarvoor, noch voor horende, noch voor dove en slechthorende leraren en ondersteuners.

Een specifieke opleiding is broodnodig, zowel om de haalbaarheid en duurzaamheid van de taalafdeling te garanderen, als om de kwaliteit van andere vormen van onderwijs en ondersteuning van dove en slechthorende leerlingen in gewoon en buitengewoon onderwijs te verbeteren.

3 Aanbevelingen bij de uitwerking van het decreet

Ook in de uitwerking van het decreet ziet de Vlor een reeks knelpunten en onduidelijkheden die vragen om meer tijd om de regelgeving te verankeren. Het is bovendien onwenselijk om enkel het decreet te beoordelen zonder de bijbehorende uitvoeringsbesluiten die de programmatie- en rationalisatienormen, de personeelsmaterie en de bijzondere regeling voor tolken verder zullen verduidelijken. Zonder die informatie is het zeer moeilijk om de haalbaarheid van dit opzet in te schatten.

3.1 Inclusie als uitgangspunt: kanttekeningen

In de memorie van toelichting bij het decreet lezen we: “in scholen met een taalafdeling NL-VGT zullen zowel gebarentalige kinderen (zowel dove als slechthorende kinderen) als Nederlandstalige (horende) kinderen samen les volgen (al dan niet in aparte klassen). Het aanbod van het tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bevordert een inclusieve klas- en schoolcultuur, wat bevorderlijk/positief is voor alle leerlingen, met of zonder specifieke onderwijsbehoeften.”

De Vlor onderschrijft het idee dat de taalafdeling inclusie kan bevorderen, maar dat is niet gegarandeerd. De Vlaamse Regering spreekt zich immers niet uit over hoe de taalafdeling georganiseerd moet worden, in aparte klassen of geïntegreerd in een reguliere klas, via co-teaching, ... Dat wordt overgelaten aan de scholen zelf. Toch moet er ingeschreven worden voor een aparte afdeling, kan een kind uit de afdeling ge(her)oriënteerd worden naar het eentalig aanbod, ... wat maakt dat de Vlor vreest voor gesegregeerde klassen die de inclusiegedachte niet echt waarmaken.

Dat ook horende kinderen van dove of (slecht)horende ouders kunnen inschrijven voor de afdeling, kan de garantie op inclusie bevorderen. Het is ook een nobel streven om meerdere profielen van leerlingen de kans te bieden om Vlaamse Gebarentaal te leren. Maar de middelen moeten daartoe wel toereikend zijn. Zoals het opzet nu is, is er geen stimulans voor scholen om de groep groter te maken dan de primaire doelgroep (zie 3.2).

Het is niet duidelijk of leerlingen die al ingeschreven zijn op een school die de taalafdeling zal opstarten, ervoor kunnen kiezen om te heroriënteren en zich dus in te schrijven voor de taalafdeling (andere administratieve eenheid). Ook vreest de Vlor dat bij capaciteitstekort leerlingen zich kunnen inschrijven voor de taalafdeling om nadien te heroriënteren naar de reguliere afdeling.

In tegenstelling tot wat beweerd wordt in de memorie van toelichting, namelijk dat er een ‘standstill’ zou zijn wat betreft inclusief onderwijs voor dove en slechthorende kinderen, krijgt dat al jarenlang vorm in het gewoon onderwijs met inzet van doventolken en ondersteuners. Dat is dus niet wat met dit kader beoogd wordt: leerlingen zullen in de taalafdeling Vlaamse Gebarentaal leren en er ook les in krijgen voor andere vakken. Dat dat vandaag niet mogelijk is in het buitengewoon onderwijs (type 7), en er dus een groep is die zijn verwachtingen niet ingelost ziet, komt omdat het buitengewoon onderwijs er de faciliteiten niet voor heeft (geen mogelijkheden om dove medewerkers op te leiden en in een passend statuut op te nemen, geen middelen voor tolken, ...).

We gaan ervan uit dat alle dove en slechthorende leerlingen die zich voor de taalafdeling NL-VGT inschrijven, op dezelfde wijze behandeld worden als alle andere leerlingen met specifieke noden die ingeschreven worden in het gewoon onderwijs.

3.2 Duurzaam karakter als streefdoel: haalbaarheidstoets

Het regelgevend kader beoogt een duurzaam karakter, rekening houdend met de beperkte omvang van de doelgroep, zodat de taalafdeling in de praktijk ook effectief kan worden gerealiseerd en kan blijven voortbestaan.

De Vlor stelt zich vele vragen bij de haalbaarheid voor scholen, ouders en leerlingen. Die vragen moeten eerst beantwoord worden alvorens het model kan uitgerold worden.

Keuzevrijheid en nabijheid voor ouders en leerlingen?

Het is niet duidelijk hoeveel scholen een afdeling NL-VGT zullen willen en kunnen oprichten. De memorie spreekt van “een bijzondere opleiding die slechts in enkele scholen zal worden aangeboden aan een specifieke doelgroep” en “Enkel in uitzonderlijke gevallen kan er een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden opgericht en dit enkel in het basisonderwijs en voor een beperkt aantal leerlingen”. Het is dan ook niet zeker dat het aanbod tegemoet zal komen aan de keuzevrijheid van ouders en leerlingen en hun vraag naar ‘thuisnabij’ onderwijs. De overheid moet waken over een aanbod over heel Vlaanderen dat aan die verwachtingen tegemoet komt. Er moeten voldoende plaatsen zijn, op haalbare afstand, want de leerlingen zullen geen recht (meer) hebben op leerlingenvervoer.

Continuïteit voor scholen? (minimumnorm en aanvullende lestijden)

Los van de minimumnorm die de Vlaamse Regering zal vastleggen, zal ‘kritische massa’ altijd een heikel punt zijn voor de taalafdeling NL-VGT. Daardoor bestaat de kans dat een school niet ieder schooljaar voldoende inschrijvingen heeft, waardoor ze de taalafdeling (tijdelijk) moet stopzetten. Is het in dat opzicht realistisch dat scholen bereid zullen gevonden worden om zich aan de oprichting van de taalafdeling te wagen? Hoe dan ook hebben scholen voor hun oprichtingsdossier nood aan cijfers over de vraag/nood in hun omgeving en daarbuiten. Die cijfers blijken niet eenvoudig beschikbaar te zijn.

Het decreet voorziet een pakket aan aanvullende lestijden om een voltijdse leerkracht voor de taalafdeling te garanderen, gesteld dat er een minimaal aantal leerlingen ingeschreven is. Voor de Vlor zou een minimumpakket aan uren gegarandeerd moeten zijn los van het aantal leerlingen, om expertise op te bouwen en te borgen en zo het duurzame karakter te garanderen.

De aanduiding 'aanvullende lestijden' is misleidend: je krijgt als school geen 26 lestijden per groep, maar de aanvulling op de reguliere omkadering om aan 26/1 VTE te komen. 'Aanvullende lestijden' roept de associatie 'boven op het reguliere pakket' op, maar dat is het niet per se. Hoe meer leerlingen in de groep zitten, hoe minder er aangevuld wordt. De aanvullende lestijden zouden boven op de huidige capaciteit moeten komen. Zo krijgen scholen die een taalafdeling willen organiseren een extra stimulans en is er meer kans op slagen.

Beschikbaarheid van leraren en ondersteuners met specifieke expertise?

Dat een leraar in de taalafdeling NL-VGT over het geschikte pedagogisch bekwaamheidsbewijs voor een ambt in het basisonderwijs moet beschikken, staat voor de Vlor buiten kijf. Daarnaast moet die leraar ook afdoende kunnen bewijzen het VGT machtig te zijn. Zal er voldoende aanbod aan zulke leraren zijn? Enerzijds is er geen specifieke opleiding waar leraren worden voorbereid op de doelgroep (zie 2.4). Anderzijds is er een algemeen tekort aan leraren en is een langdurige loopbaan in de taalafdeling niet gegarandeerd omwille van fluctuerende leerlingaantallen.

Aangezien er in de taalafdeling NL-VGT zowel lesgegeven wordt in het Nederlands als in de VGT, zal er voor bepaalde leerlingen nood zijn aan ondersteuning bij het aanleren van (gesproken) Nederlands. Daarvoor is specifieke (paramedische) expertise nodig. Daarvoor wordt naar de (specifieke) leersteuncentra gekeken. Zullen zij die specifieke expertise en leersteun kunnen garanderen?

In de taalafdeling NL-VGT zal ook de inzet van tolken nodig blijven, bijvoorbeeld voor vakken die door andere leraren gegeven worden, zoals levensbeschouwing of lichamelijke opvoeding en voor oudercontacten. Op hoeveel uren tolkenondersteuning zullen de leerlingen recht hebben? En zullen die tolkenuren gegarandeerd zijn, rekening houdend met het algemene tekort aan tolken waarmee (buitengewoon) onderwijs kampt?

3.3 Onderwijstaal - verhouding Nederlands-Vlaamse Gebarentaal

De Vlaamse Regering stelt dat de onderwijstaal niet wijzigt. Ook voor de taalafdeling NL-VGT blijft die het Nederlands. Als VGT een tweede onderwijstaal zou worden, zou het immers niet mogelijk zijn om de taalafdeling NL-VGT in te richten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de faciliteiten- en taalgrensgemeenten, omdat de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd is voor de taalregeling in die gebieden. Als argumentatie dat de onderwijstaal niet wijzigt, haalt de memorie aan dat er ook in het Nederlands lesgegeven zal worden en wordt er verwezen naar bestaande regelingen voor CLIL, immersie-onderwijs, een uitspraak van de Raad van State over lessen in de eigen taal en cultuur, een uitspraak van het Grondwettelijk Hof over het inrichten van anderstalige opleidingen aan universiteiten en naar een decreet dat geldt voor het Duitstalig basisonderwijs.

De Vlor stelt vast dat het decreet op twee benen hinkt wat betreft het benoemen van VGT als 'taal waarin lesgegeven wordt' vs. 'geen onderwijstaal'. Daar moet vanuit juridisch oogpunt naar gekeken worden.

Bovendien biedt het decreet geen garantie dat er ook effectief (een deel van de tijd) lesgegeven zal worden in het Nederlands. Het is begrijpelijk dat de Vlaamse Regering geen minimumpercentage Nederlands of een verhouding NL-VGT oplegt, maar de Vlor maakt zich toch zorgen dat er vrijwel uitsluitend lesgegeven zou worden in VGT en vraagt om garanties dat er toch een zeker evenwicht zou zijn, rekening houdend met de bestaande expertise om dove en

slechthorende leerlingen Nederlands te leren (spreken). Als het getuigschrift basisonderwijs het doel is, dan moet ook verzekerd worden dat de onderwijstaal voldoende aangebracht wordt.

3.4 Onderwijsdoelen – getuigschrift basisonderwijs

De maatregelen met betrekking tot de onderwijsdoelen/eindtermen roepen ook een aantal vragen en bezorgdheden op.

Het zal goed bekeken moeten worden of het haalbaar is om de ontwikkelingsdoelen van type 7 wat betreft Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur de status van eindtermen te geven. Dat kan zo mogelijk afgetoetst worden in een proeftuin of pilootproject. De inzichten moeten meegenomen worden bij de ontwikkeling van nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen.

De afweging per leerling welke eindtermen Nederlands en Frans wel en niet moeten behaald worden, zal veeleisend zijn voor de klassenraad, zowel naar expertise als naar taakbelasting.

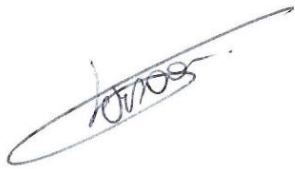
We stellen ons vragen bij de regeling om leerlingen voor wie de eindtermen VGT en dovencultuur niet haalbaar blijken te zijn, te heroriënteren naar de reguliere afdeling. Ook dat is een zware procedure voor de klassenraad die dat moet inschatten en enkel kan beslissen mits instemming van de ouders. En is het überhaupt nodig dat die leerlingen van afdeling wisselen? Als leerlingen in de reguliere afdeling hun getuigschrift basisonderwijs kunnen behalen zonder VGT en dovencultuur, waarom is het dan een probleem als ze die specifieke eindtermen niet (allemaal) behalen in de taalafdeling? Het is toch de school die het getuigschrift kan uitreiken voor al zijn leerlingen. Zelfs als het om louter administratieve handeling gaat (van administratieve eenheid veranderen), heeft dat sowieso heel wat gevolgen naar inschrijvingsrecht, omkadering enzovoort. We vinden dat onnodig complex en dus onwenselijk.

Tot slot zijn er vragen bij het effect van dat alles op het getuigschrift basisonderwijs. Zal er een onderscheid gemaakt worden tussen verschillende types getuigschrift basisonderwijs (een met en een zonder VGT)? Is er geen risico dat er van te veel eindtermen zou afgeweken worden? En wat betekent dat alles voor het vervolg van de schoolloopbaan van leerlingen in het secundair onderwijs?

4 Tot slot

De Vlor kan zich vinden in de intentie om Vlaamse Gebarentaal een plaats te geven in het gewoon basisonderwijs. We vinden ons echter niet in de organieke verankering van de regeling zonder dat de resultaten van het voorafgaande onderzoek bekend zijn en zonder dat de haalbaarheid eerst via een proeftuin of pilootproject onderzocht is. We hebben met dit advies heel wat vragen en kanttekeningen naar haalbaarheid en duidelijkheid voor scholen, ouders en leerlingen in kaart gebracht. Die vragen moeten eerst beantwoord worden, onder andere via een proeftuin of pilootproject en flankerend onderzoek.

We vragen om daar werk van te maken, gekaderd in een bredere denkoefening over het hele spectrum van onderwijsvormen die een passend antwoord bieden op de noden van alle dove en slechthorende leerlingen. De Vlor wil aan die denkoefening bijdragen.

Katrien Persoons
secretaris Raad Basisonderwijs

Anne Verhoeven
voorzitter Raad Basisonderwijs

Bronnen

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/1741> (beschrijving onderzoeksopzet 'Kwalitatief tweetalig onderwijs NL-VGT)

<https://www.doof.vlaanderen/inclusievelassen>

<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1224115> (verslag van de hoorzitting van 24 januari 2018 over de Vlaamse Gebarentaal)

Vlor (2014). *Het onderwijs voor dove en slechthorende mensen uitgedaagd*.

ADVIES VAN NOOZO – VLAAMSE ADVIESRAAD HANDICAP

Advies ontwerpdecreet taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal

**Advies op vraag van Ben Weyts, minister van
Onderwijs en Vorming**

Datum van publicatie: 14 september 2023

Contactpersoon: Veronique Deblon | veronique@noozo.be

Noozo | info@noozo.be | 02 274 00 31 | www.noozo.be

Vooruitgangstraat 323 bus 7, 1030 Brussel

Ondernemingsnr. 0778291475 | RPR Brussel

1. Samenvatting

De oprichting van een taalafdeling voor Vlaamse Gebarentaal (VGT) binnen het gewoon onderwijs is een belangrijke stap om de Vlaamse gebarentaal en dovencultuur te bevorderen en te integreren in het onderwijssysteem. Via een taalafdeling kunnen leerlingen les volgen in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands.

NOOZO is ervan overtuigd dat dit decreet een positieve impact zal hebben op de taalontwikkeling, het welzijn en de prestaties van dove en slechthorende leerlingen.

Positieve punten in het decreet zijn:

- Er komt een nieuw kader dat een volwaardig aanbod basisonderwijs biedt. Dit komt tegemoet aan de onderwijsnoden en onderwijsrechten van de dovengemeenschap;
- Er wordt ingezet inzet op een inclusieve klaspraktijk en schoolcultuur. Dove en slechthorende leerlingen kunnen samen met andere leerlingen les volgen in het gewoon onderwijs.
- Er zijn aanvullende lestijden en bijkomende werkingsmiddelen om een kwalitatief aanbod te garanderen;
- Bijkomende leersteun blijft mogelijk;
- De wijziging van het inschrijvingsrecht laat toe om apart aan te melden voor de taalafdeling;
- De voorrangregel bij inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal voor dove en slechthorende kinderen biedt de nodige kans op plaats binnen de school;
- De mogelijkheid om de taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal ook in Brussel-Hoofdstad op te richten;
- Er worden nieuwe eindtermen ontwikkeld voor Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur.
- Bij de oprichting wordt er gewaakt over de kwaliteit van de taalafdeling.

1.1 Inclusief onderwijsmodel en visie

Het decreet geeft geen omschrijving van het inclusief onderwijsmodel. Het decreet legt vast dat het gaat om taalafdelingen 'al dan niet in aparte klassen' organiseren.

Scholen kunnen naar eigen inschatting taalafdelingen opstarten in bepaalde leerjaren of deze stopzetten. Dit biedt weinig garantie op duurzaamheid.

- ✓ Vraag aan scholen om een concrete visie te ontwikkelen op een inclusief onderwijsmodel bij de uitrol van taalafdelingen.
- ✓ Zet in op duurzame taalafdelingen. Scholen mogen taalafdelingen enkel stopzetten onder concrete voorwaarden.
- ✓ Garandeer een volledige schoolloopbaan voor leerlingen die ingeschreven zijn in een taalafdeling Nederlands - Vlaamse Gebarentaal.
- ✓ Moedig scholen aan om taalafdelingen gelijktijdig op te starten over meerdere leerjaren.
- ✓ Laat scholen vrij om leerlingen in meer dan 3 leerlingengroepen in te delen.
- ✓ Bevorder samenwerking tussen scholen voor gewoon onderwijs, organisaties met expertise zoals het Vlaamse GebarentaalCentrum en scholen die een tweetalig aanbod hebben in gebarentaal en gesproken taal.
- ✓ Gebruik de correcte terminologie in documenten en communicatie wanneer het gaat over dove mensen en hun taal: "doof" of "slechthorend" en "Tolk Vlaamse Gebarentaal - Nederlands".

1.2 Eindtermen en ontwikkelingsdoelen

De ontwikkelingsdoelen uit het buitengewoon onderwijs type 7 zullen tijdelijk gelden als eindtermen voor het lager onderwijs. Dit zal leiden tot minder kwaliteitsvol onderwijs op vlak van Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur.

- ✓ Bepaal op welke termijn en op welke wijze eindtermen Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur ontwikkeld moeten worden.

1.3 Inschrijving en toelatingsvoorwaarden

- ✓ De voorrangsregeling geldt uitsluitend voor dove en slechthorende kinderen. Garandeer ook voor horende kinderen van dove ouders, broers en zussen toegang tot een taalafdeling (bv. door het optrekken van capaciteit).
- ✓ De verplichting tot beheersing van het Nederlands wordt voor dove of slechthorende kinderen geschrapt. Wel kan de klassenraad rekening houden met beheersing van Vlaamse Gebarentaal. Gebruik dit louter voor remediëring, niet om de toegang tot lager onderwijs te ontzeggen.
- ✓ Werk aan een referentiepunt om het niveau van Vlaamse Gebarentaal te testen.

1.4 Verhouding taalafdeling tot leersteun

- ✓ Garandeer continuïteit in bestaande inclusietrajecten en het recht op leersteun binnen een taalafdeling.
- ✓ De nood aan ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoeften hangt niet samen met het bestaan van een taalafdeling. Een taalafdeling dient niet als vervanging van leersteun bij een zorgnood.
- ✓ Geef ouders en hun kinderen recht op ad hoc samenwerking met een leersteuncentrum met kennis van VGT en Dovencultuur of een specifiek leersteuncentrum type 7.
- ✓ Bied ook ondersteuning vanuit het leersteunmodel voor leerlingen die kiezen om deeltijds les te volgen binnen zowel de taalafdeling van het gewoon onderwijs als binnen het buitengewoon onderwijs.

1.5 Oprichting en spreiding

- ✓ Bepaal concrete en haalbare indicatoren bij de opstart van een taalafdeling die een school in staat stelt om voldoende te experimenteren. We stellen een minimum van 6 leerlingen per school voor bij opstart van een taalafdeling.

- ✓ Zorg voor een minimale spreiding van taalafdelingen over het Vlaamse grondgebied. Zo kunnen leerlingen in bijna alle regio's terecht in een school met een taalafdeling. Waak erover dat niet alleen grote scholen in stedelijke context in aanmerking komen om een taalafdeling op te starten.

1.6 Ondersteuning voor opstartende scholen

- ✓ Geef de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD), de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en het Leerpunt een ondersteunende rol bij de opstart en uitrol van taalafdelingen.
- ✓ Zorg voor een goede informatiestroom en samenwerking tussen ondersteunende diensten (zoals Leerpunt, PBD, CLB, leersteuncentra) bij het toegankelijk en doofvriendelijk informeren van dit inclusiemodel naar scholen, ouders en maatschappij.

1.7 Aandacht voor sensibilisering, ouderparticipatie en dialoog

- ✓ Voorzie ruimte en middelen voor bewustwordingscampagnes en sensibilisering van leerkrachten over het belang van (doofvriendelijke) ouderparticipatie, dialoog en samenwerking.
- ✓ Betrek ouders van dove leerlingen, de dovengemeenschap en (ouder)organisaties, zoals Doof & Jong, Doof en Gezin, VLOK-CI, ..., bij het onderwijsproces en faciliteer samenwerking. Zij bieden waardevolle inzichten en ondersteuning om de schoolomgeving inclusiever te maken.

1.8 Toegankelijkheid van onderwijs

- ✓ Stel middelen ter beschikking voor toegankelijke en doofvriendelijke aanpassingen aan schoolgebouwen en klaslokalen.
- ✓ Stel technologische hulpmiddelen en ondersteuning ter beschikking om ervoor te zorgen dat dove en slechthorende leerlingen dezelfde kansen hebben als hun horende leeftijdsgenoten.

- ✓ Zorg voor inclusieve leermiddelen en maak leeractiviteiten toegankelijk voor dove leerlingen. Maak hiervoor visuele materialen en gebarevideo's beschikbaar, naast geschreven tekst en mondelinge instructies of werk met een schrijftolk.

1.9 Personeel en professionalisering

Het decreet vult niet in aan welke leerkrachten moeten voldoen om tweetalig onderwijs aan te bieden. Tot op heden bestaat er geen lerarenopleiding in Vlaamse Gebarentaal, én zijn de bestaande lerarenopleidingen niet toegankelijk voor dove en slechthorende studenten.

- ✓ Laat in een transitiefase personen met een bepaalde deskundigheid en/of elders verworven competenties (EVC) in aanmerking komen voor de functie leerkracht Vlaamse Gebarentaal – Nederlands.
- ✓ Zorg dat de bijkomende werkingsmiddelen toereikend zijn om coördinerende en ondersteunende taken in te vullen om inclusief onderwijs mogelijk te maken.
- ✓ Voorzie bij de uitrol van het decreet dat scholen over voldoende tijd beschikken om tweetalig onderwijspersoneel aan te werven.
- ✓ Bevorder het professionaliseringsbeleid in scholen met een taalafdeling. Breng kennis van de Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur in binnen de hele schoolgemeenschap.

1.10 Budgettair en monitoring

De uitrol van het decreet zal volgens de regering budgetneutraal zijn. NOOZO pleit ervoor om de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal via een open enveloppe financiering te regelen.

- ✓ Lestijden en werkingsmiddelen moeten afgestemd zijn op de noden van leerlingen. Tolkondersteuning moet mogelijk blijven bij de organisatie van een taalafdeling.
- ✓ Laat kinderen die thuis een andere gebarentaal dan de Vlaamse Gebarentaal aantikken op het leerlingenkenmerk om gelijke kansen te bevorderen.

- ✓ Bij de beoordeling van de uitrol van het decreet mag de financiële impact voor omkadering en werkingsmiddelen niet afgewogen worden tegenover de financiering van andere onderwijsvormen als buitengewoon onderwijs type 7. Een keuze tussen inclusief en buitengewoon onderwijs mag nooit een keuze zijn tussen weinig of veel ondersteuning.

2. Inleiding

2.1 Situering

Dit voorontwerp van decreet geeft de mogelijkheid voor leerlingen om onderwijs te volgen in het Nederlands én de Vlaamse Gebarentaal (VGT). De inrichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs is een inclusief model. Dit geeft invulling aan de erkenning van VGT in het onderwijs en maakt de emanciperende rol van het onderwijs ten volle waar. Dit nieuwe kader zal leiden tot de verdere ontwikkeling van de Vlaamse Gebarentaal en zal ervoor zorgen dat inclusief onderwijs voor gebarentaligen gerealiseerd kan worden. Minister van Onderwijs Ben Weyts vroeg over dit decreet advies aan NOOZO-Vlaamse adviesraad handicap.

Dit advies kwam tot stand via de werkgroep onderwijs, en in nauw overleg met Doof Vlaanderen (één van de leden van NOOZO). Daarna werkte de adviesgroep van NOOZO het advies via een schriftelijke procedure verder af.

2.2 Korte samenvatting van het ontwerpdecreet

Het decreet Vlaamse Gebarentaal erkende Vlaamse Gebarentaal als taal in Vlaanderen en Brussel-Hoofdstad (decreet 5 mei 2006). Vlaamse Gebarentaal is een volwaardige en zelfstandige taal.

Het decreet over de taalafdeling NL - VGT geeft uitvoering aan die gelijkwaardige status voor Vlaamse Gebarentaal (VGT) en Nederlands (NL) binnen het gewoon onderwijs. Vlaamse

Gebarentaal kan dus ingezet worden als evenwaardige instructietaal in het onderwijs.

Dit nieuwe kader geeft de mogelijkheid voor dove, slechthorende en horende kinderen om samen onderwijs te volgen in het Nederlands én in de Vlaams Gebarentaal. Leerlingen in dit nieuwe onderwijsmodel kunnen een getuigschrift basisonderwijs behalen zoals de andere leerlingen die les volgen in het gemeenschappelijk curriculum in het gewoon onderwijs.

Inschrijvingsrecht en toelatingsvoorwaarden

Het decreet regelt de inschrijving van leerlingen in de taalafdeling:

- Scholen moeten bij de inrichting van een taalafdeling apart capaciteit bepalen en toelaten om apart aan te melden voor de taalafdeling.
- Dove en slechthorende leerlingen krijgen voorrang bij inschrijvingen binnen de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal.
- Schraping van verplichting tot beheersing van Nederlands bij overgang naar lager onderwijs voor kinderen die doof of slechthorend zijn. Een klassenraad kan wel rekening houden met de beheersing van de Vlaamse Gebarentaal.
- De leerling heeft een gegarandeerde schoolloopbaan. Dit biedt de mogelijkheid om tussen de afdelingen van dezelfde school te veranderen: van taalafdeling VGT -NL naar les volgen in dezelfde school, maar buiten de taalafdeling.
- Scholen kunnen altijd capaciteit verhogen in de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal of capaciteit verschuiven. Zo kunnen meer leerlingen er les volgen. Maar ze kunnen ook zelf kiezen om leerlingen te weigeren voor de afdeling op basis van capaciteit.

Eindtermen

- Eindtermen voor de taalafdeling worden op dezelfde manier ontwikkeld als eindtermen in lager onderwijs.
- In afwachting van nieuwe eindtermen gelden ontwikkelingsdoelen type 7 Vlaamse Gebarentaal en dovenscultuur tijdelijk als eindtermen.
- De mogelijkheid wordt voorzien om af te wijken van ontwikkelingsdoelen (in kleuteronderwijs) en eindtermen (lager onderwijs). Bepaalde ontwikkelingsdoelen en eindtermen moeten niet bereikt worden om een getuigschrift te behalen. Ze worden ook niet vervangen door gelijkwaardige doelen. De ontwikkelingsdoelen en eindtermen waar afwijking op mogelijk is, zijn opgenomen in het decreet. De klassenraad beslist na instemming van ouders.
- Bij kinderen die alle eindtermen van het eentalig programma behalen, maar niet alle eindtermen Vlaamse-Gebarentaal, kan de klassenraad de inschrijving omzetten naar het eentalig aanbod het getuigschrift basisonderwijs te behalen.

Omkadering en werkingsmiddelen

- Scholen worden aanvullende lestijden toegekend voor de inrichting van de taalafdeling. Zo kunnen ze een kwalitatief aanbod bieden. Er wordt vanuit gegaan dat er 26 lestijden nodig zijn voor het kleuteronderwijs. In het lager onderwijs worden deze lestijden per twee leerjaren voorzien om klassen in te richten.
- Ook bijkomende werkingsmiddelen worden voorzien: 316,5 euro per leerling ingeschreven in de taalafdeling. Dit bedrag is de helft van het verschil tussen het werkingsbudget voor leerlingen in het gewoon basisonderwijs en leerlingen in het buitengewoon onderwijs type 7.
- Oprichting, programmatie en rationalisatienormen.
- Scholen dienen een oprichtingsdossier in bij de Vlaamse Regering.

- Programmatie- en rationalisatienormen bepalen een minimum aantal leerlingen voor de inrichting van een taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal. Deze normen verhinderen dat er geen al te kleine entiteiten ontstaan.
- Het schoolbestuur heeft de vrije keuze om een taalafdeling leerjaar per leerjaar op te richten. De school moet pas in lager onderwijs voorzien nadat de taalafdeling in het kleuteronderwijs volledig is ingericht.
- De mogelijkheid bestaat om de taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal ook in Brussel-Hoofdstad op te richten.

Evaluatie

Bij de analyse en beoordeling van de financiële impact van omkadering en werkingsmiddelen wordt een vergelijking gemaakt met financiering van andere onderwijsvormen zoals buitengewoon onderwijs type 7.

3. Bezorgdheden over de duurzaamheid van de taalafdeling

3.1 Het belang van inclusief onderwijs

In navolging van onze vorige adviezen op het leersteundecreet benadrukken we dat artikel 24 van het VN-Verdrag handicap de staten oplegt om te werken aan **een kwaliteitsvol, inclusief onderwijssysteem op alle niveaus**.

Het VN-Verdrag stelt specifiek dat de overheid het onderwijs moet waarborgen voor dove kinderen **in de talen en met de communicatiemethoden en middelen die het meest geschikt zijn** voor de desbetreffende persoon en in **een omgeving waarin hun cognitieve en sociale ontwikkeling** worden geoptimaliseerd.

Inclusief onderwijs biedt een reeks voordelen¹:

- Het verhoogt de kansen voor interacties tussen leeftijdsgenoten. Zo vormen er meer hechte vriendschappen tussen leerlingen met en zonder handicap.
- Het laat toe om sociale inclusie te bereiken en deelname aan alle levensdomeinen te verhogen. Dat is niet alleen voor leerlingen het geval, maar ook andere personen (zoals personeel, ouders,...) en op alle niveaus (schoolbeleid en -praktijk, schoolcultuur).
- Academische en sociale prestaties van leerlingen worden bevorderd wanneer echt inclusieve beleidsmaatregelen en praktijken in werking zijn, wanneer er een inclusieve schoolcultuur is en wanneer leraren een inclusieve pedagogiek volgen.
- Schoolgaan in een inclusieve onderwijssetting vergroot **de kans op werkgelegenheid voor personen met een handicap**.

De tweede en derde periodieke rapporten over België van het UNCRPD-Comité (2019, punt 22, a, b en c) duiden de voorwaarden voor inclusief onderwijs. Er is nood aan meer financiële en materiële middelen, en meer mankracht om (individuele) ondersteuning van leerlingen met een handicap mogelijk te maken in het inclusief onderwijs. Verder is het nodig om de vorming en aanwerving van leraren met een handicap te bevorderen. Het ontwerpdecreet over de taalafdeling mist een strategisch plan met specifieke mijlpalen, doelstellingen en indicatoren om al deze aandachtspunten te realiseren.

¹ European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2018. Evidence of the Link Between Inclusive Education and Social Inclusion: A Review of the Literature [Bewijs van het verband tussen inclusief onderwijs en sociale inclusie: Een studie van de literatuur]. (S. Symeonidou, red.). Odense, Denemarken. www.european-agency.org/resources/publications/evidence-literature-review

3.2 Aandachtspunten op vlak van inclusief en duurzaam onderwijs

Het VGT-decreet zet positieve stappen richting meer inclusief onderwijs voor dove en slechthorende kinderen. Daarnaast blijft er een parallel circuit bestaan met twee onderwijsvormen die geen inclusief onderwijs zijn: les volgen in gewoon onderwijs met tolken Vlaamse Gebarentaal – Nederlands en les volgen in het buitengewoon onderwijs type 7.

In een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal is er nog steeds geen garantie dat je exact dezelfde ondersteuning krijgt in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs. Zo ontbreekt bijvoorbeeld het aanbod aan revalidatie, logopedie en dagdagelijkse ondersteuning binnen het gewoon onderwijs. Zolang de mate aan ondersteuning niet gelijk is, is de keuze tussen gewoon en buitengewoon niet gelijkwaardig.

De opstart van taalafdelingen moet garanties bieden op een duurzaam en inclusief onderwijsaanbod voor alle dove of slechthorende leerlingen met zicht op een ganse schoolloopbaan in dezelfde gewone school. Daarin ligt onze grootste bekommernis bij dit huidig ontwerpdecreet. Er zijn te weinig garanties ingebouwd om de voortzetting van inclusief onderwijs binnen kleuter- en basisonderwijs via een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal na te streven. Scholen kunnen naar eigen inschatting taalafdelingen opstarten in bepaalde leerjaren of deze stopzetten.

4. Nood aan een inclusief onderwijsmodel

4.1 Een inclusief onderwijsmodel

Het decreet omschrijft niet wat er onder een inclusief onderwijsmodel wordt verstaan. Scholen met een afdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal kunnen inclusieve klassen inrichten 'al dan niet in aparte klassen'. We willen benadrukken dat voor een inclusief onderwijsmodel uitwisseling en 'samenleven en

samen leren' hoekstenen zijn. De aandacht voor gemeenschappelijke momenten tussen de kinderen, de leerkrachten en de hele schoolgemeenschap mag niet ontbreken. NOOZO vraagt om de verwijzing naar 'al dan niet in aparte klassen' te verwijderen en preciezer te omschrijven wat er onder een inclusief onderwijsmodel wordt verstaan.

We verwijzen daarbij naar het toekomstig wetenschappelijk onderbouwd referentiekader voor kwaliteitsvol tweetalig onderwijs Nederlands – Vlaamse Gebarentaal in de Vlaamse context. Dit zal ontwikkeld worden binnen de Onderzoeks- & Ontwikkelingsopdracht (O&O-opdracht) door Doof Vlaanderen.

4.2 Concrete visie

Doof Vlaanderen stelt in haar leidraad 'Vorbereidend kader voor scholen'² dat scholen een **concrete visie** nodig hebben **op een inclusief onderwijsmodel** om taalafdelingen uit te rollen. Deze visie op een inclusief onderwijsmodel ontbreekt in het decreet.

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs ingericht. Het decreet laat scholen de vrije keuze in welke leerjaren ze een taalafdeling inrichten. Op deze manier krijgt de school de tijd en ruimte om op te bouwen. Scholen zijn vrij om vanaf de kleuterschool jaar na jaar een taalafdeling te voorzien. Als kanttekening geven we daarbij mee dat het zo 9 jaar kan duren vooraleer er sprake is van inclusief onderwijs voor 'alle' leerlingen.

Problematischer is dat scholen ook kunnen kiezen om uitsluitend te starten in het kleuteronderwijs. Zo hebben oudere leerlingen geen enkele kans op een inclusieve onderwijsvorm. Sommige ouders wachten al een aantal jaar op deze vorm van inclusief onderwijs.

² Inclusief onderwijs. Klassen met hoofdtalen Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Vorbereidend kader voor initiatiefnemende scholen. Doof Vlaanderen. September 2022. Geraadpleegd op 27 juli 2023 via: https://www.doof.vlaanderen/sites/default/files/imce/voorbereidend_kader_voor_initiatiefnemende_scholen_-_doof_vlaanderen.pdf

De kans bestaat dat zij integraal uit de boot vallen omdat hun kinderen intussen 'te oud' zijn geworden.

De leidraad beschrijft vier mogelijk scenario's voor scholen om te bepalen welke jaargang(en) ze zal inrichten:

- De school begint met één enkele (peuter)klas; het tweede jaar een peuter- en een eerste kleuterklas; het derde jaar een peuter-, eerste kleuter- en tweede kleuterklas enzovoort. De school voegt dus elk schooljaar een leerjaar toe aan het aanbod en bouwt dit gradueel op.
- De school begint gelijktijdig met een aantal klassen, bijvoorbeeld de peuterklas en de eerste tot en met de derde kleuterklas. Vanaf de tweede jaargang wordt het aanbod telkens met het volgende leerjaar uitgebreid, in dit geval dus het eerste leerjaar.
- De school brengt in kaart in welke leerjaren op dit ogenblik al dove en slechthorende kinderen zijn ingeschreven, bijvoorbeeld in het tweede, derde en vijfde leerjaar. De school speelt in op de actuele noden en richt dus specifiek voor dit tweede, derde en vijfde leerjaar een parallelklas in.
- De school richt meteen een parallelklas in voor alle leerjaren.

Het is belangrijk dat scholen dit gericht in kaart te brengen. Doof Vlaanderen bevroeg leerkrachten in het dovenonderwijs en wijst op de voor- en nadelen van bovenstaande scenario's. Uit de bevraging bleek dat starten met meer dan één klas de voorkeur geniet. **Hoe meer schouders het project dragen, hoe meer kans op slagen.** Starten met slechts één klas (en dus slechts één leerkracht die het volledige project in het begin moet trekken) wordt ten sterkste afgeraden. Dit zou een te hoge druk leggen op één persoon.

Doof Vlaanderen wijst ook op de **meerwaarde van samenwerking** tussen scholen voor gewoon onderwijs en organisaties met expertise zoals het Vlaamse GebarentaalCentrum

en andere scholen die een tweetalig aanbod hebben in gebarentaal en gesproken taal.

4.3 Duurzaam organiseren van taalafdelingen

Taalafdelingen kunnen dus jaar per jaar georganiseerd worden. Nergens in het decreet wordt omschreven op welke basis taalafdelingen kunnen ophouden met bestaan, noch dat een leerling de garantie krijgt op een volledige schoolloopbaan binnen een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Artikel 12 van het decreet biedt enkel garanties voor een leerling die (noodgedwongen) moet veranderen van inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving binnen diezelfde school, maar buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Dit vinden we een vreemde keuze, omdat daardoor het recht op (structureel) inclusief onderwijs niet wordt gegarandeerd. Bij stopzetting van een tweetalige taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of geen verderzetting in daaropvolgende jaren wordt van een dove of slechthorende leerling plots verwacht dat hij/zij zich (opnieuw) integreert in een horende eentalige klasomgeving waar de voertaal enkel het gesproken Nederlands is.

Tenslotte stuurt het decreet scholen aan op het organiseren van graadklassen. Om aanvullende lestijden te kunnen ontvangen, moeten scholen leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal maximaal indelen in drie leerlingengroepen (art. 54). Die beperking maakt het onmogelijk voor scholen om meerdere klassen te voorzien dan drie graadklassen. NOOZO vindt dat scholen de vrijheid moeten hebben om al dan niet graadklassen in te richten.

4.4 Onderwijsdoelen VGT en Dovencultuur in gewoon onderwijs

NOOZO maakt zich zorgen om, in afwachting van de ontwikkeling van eindtermen Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur,

ontwikkelingsdoelen van type 7 over te nemen. Op vlak van Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur liggen deze ontwikkelingsdoelen bijzonder laag. De overname van type 7 ontwikkelingsdoelen houdt een minderwaardige status van de Vlaamse Gebarentaal in stand.

Het ontwerp van het decreet vermeldt geen termijn en duidt ook niet hoe de eindtermen worden ontwikkeld. Er wordt geen melding gemaakt van de voorziene middelen. Ook duidt het decreet geen instantie aan die moet zorgen voor de ontwikkeling ervan.

Artikel 40 bepaalt dat elke school die een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal inricht, kan optreden als examencommissie voor leerlingen die doof of slechthorend zijn en hun getuigschrift basisonderwijs wensen te behalen. Het is vreemd dat enkel leerlingen die doof of slechthorend zijn hiervoor in aanmerking komen en geen horende kinderen van dove ouders of broers/zussen (brussen) van dove kinderen.

Het artikel geeft de examencommissie ook de mogelijkheid om afwijkende eindtermen te voorzien en verwijst daarvoor naar ontwikkelingsdoelen type 7 als eindtermen (zoals bij leerlingen ingeschreven in de taalafdeling).

4.5 Correcte terminologie

In de verschillende documenten wordt nog vaak gebruikt gemaakt van foute en verouderde termen wanneer het gaat over dove mensen, hun taal en leefwereld.

Termen als 'persoon met een auditieve beperking' leggen de nadruk op het audiologisch probleem en worden als denigrerend ervaren. De term "doof" of "slechthorend" is correct taalgebruik. De term wordt aanvaard door de leden van de taalminderheidsgroep.

Termen als doventolk of tolk voor doven zijn niet correct. Zij moeten omschreven worden als Tolk Vlaamse Gebarentaal – Nederlands.³

Een tolk Vlaamse Gebarentaal wordt ingezet in een gesprek tussen een dove en een horende persoon. Het is dus niet per se een doventolk of een tolk voor doven, maar ook voor de horende personen die geen Vlaamse Gebarentaal gebruiken en/of verstaan.

Aanbevelingen

- ✓ Vraag aan scholen om een concrete visie te ontwikkelen op een inclusief onderwijsmodel bij de uitrol van taalafdelingen. De aandacht voor inclusieve, gemeenschappelijke momenten tussen kinderen, leerkrachten en de hele schoolgemeenschap mag in geen enkel geval ontbreken.
- ✓ Zet in op duurzame taalafdelingen. Scholen mogen taalafdelingen enkel stopzetten onder concrete voorwaarden.
- ✓ Garandeer een volledige schoolloopbaan voor leerlingen die ingeschreven zijn in een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal.
- ✓ Moedig scholen aan om taalafdelingen gelijktijdig op te starten over meerdere leerjaren.
- ✓ Laat scholen vrij om leerlingen in meer dan drie leerlingengroepen in te delen.
- ✓ Bepaal op welke termijn en op welke wijze eindtermen Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur ontwikkeld moeten worden.
- ✓ Bevorder samenwerking tussen scholen voor gewoon onderwijs, organisaties met expertise zoals het Vlaamse GebarentaalCentrum en scholen die een tweetalig aanbod hebben in gebarentaal en gesproken taal.

³ Voor meer info over correcte terminologie: <https://www.doof.vlaanderen/doof-vgt/correcte-terminologie-0>

- ✓ Gebruik de correcte terminologie in documenten en communicatie wanneer het gaat over dove mensen en hun taal: “doof” of “slechthorend” en “Tolk Vlaamse Gebarentaal – Nederlands”.

5. Inschrijving in de taalafdeling

5.1 Voorrangsregeling

Een inclusief onderwijsmodel wil niet enkel bouwen aan de toekomst van dove kinderen, maar ondersteunt ook niet-dove kinderen voor wie Vlaamse Gebarentaal thuis een rol speelt. Het gaat daarbij over horende kinderen van dove ouders, en horende broers en zussen (brussen) van dove kinderen. Het decreet spreekt uitsluitend over een voorrangsbehandeling voor dove en slechthorende kinderen.

Uiteraard is NOOZO voorstander om plaatsen voor te behouden voor de meest prangende groep, namelijk dove en slechthorende kinderen. Zij hebben dit nodig en moeten meer kans hebben op een plek binnen de taalafdeling. Maar **horende kinderen bij wie Vlaamse Gebarentaal een rol speelt in het gezin verdienen ook kansen.**

Scholen hebben de mogelijkheid om capaciteit op te trekken indien nodig, maar zijn daartoe niet verplicht. Indien scholen moeten afwegen om de vrije capaciteit binnen een taalafdeling voor een andere capaciteit in de school te verschuiven, zou dat niet ten koste mogen gaan van horende kinderen van dove ouders en horende broers en zussen (brussen) van dove kinderen. Pas dezelfde ordeningscriteria toe zoals die van toepassing zijn op de overige kinderen. Na de groep dove en slechthorende kinderen moeten ook zij steeds toegang kunnen krijgen bij inschrijving in een taalafdeling. Niet alleen hebben zij veel baat bij een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Vanuit het oogpunt van een inclusief onderwijsmodel zorgt dit ook voor een meer inclusieve klaspraktijk. De capaciteit in een taalafdeling

Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zou daarop minstens voorzien moeten zijn. Dit veronderstelt het optrekken van de capaciteit ten gunste van deze groep.

5.2 Toelatingsvoorwaarden lager onderwijs

In het voorontwerp van decreet beschrijft artikel 6 de toelatingsvoorwaarden tot het lager onderwijs. Logischerwijs wordt geschraagd dat dove of slechthorende kinderen daarvoor Nederlands moeten beheersen. De klassenraad kan echter wel rekening houden met de beheersing van de Vlaamse Gebarentaal. NOOZO vraagt zich af op welke manier dit in de praktijk zal worden gebracht. Tot op heden bestaat er geen referentiepunt om het niveau van de Vlaamse Gebarentaal bij kinderen te testen.

Bovendien start slechts een minderheid dove en slechthorende kinderen hun schooltraject met voldoende kennis van zowel de Vlaamse Gebarentaal als het Nederlands. Ongeveer 95% van de dove en slechthorende kinderen wordt geboren in een horend gezin zonder kennis van de Vlaamse Gebarentaal. Op het moment dat dove en slechthorende peuters schoolrijp zijn, starten ze vaak al met een taalachterstand voor Nederlands en zonder kennis van de Vlaamse Gebarentaal.⁴ In de eerste jaren van tweetalig onderwijs zal dus vooral ingezet moeten worden op het inhalen van één van beide of zelfs beide talen. Leerlingen de toelating weigeren tot een taalafdeling op basis van kennis van de Vlaamse Gebarentaal is dan ook ongunstig. Wij vragen daarom te schrappen dat de klassenraad rekening kan houden met de beheersing van Vlaamse Gebarentaal om te beslissen over toelating.

Daarnaast beveelt NOOZO aan om een referentiepunt voor het niveau van Vlaamse Gebarentaal uit te werken. Dit kan

⁴ Inclusief onderwijs. Klassen met hoofdtalen Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Voorbereidend kader voor initiatiefnemende scholen. Doof Vlaanderen, september 2022. Geraadpleegd op 27 juli 2023 via: https://www.doof.vlaanderen/sites/default/files/imce/voorbereidend_kader_voor_initiatiefnemende_scholen_-_doof_vlaanderen.pdf

bijvoorbeeld in samenwerking met het Vlaams GebarentaalCentrum (VGTC). Het is wenselijk een test voor Vlaamse Gebarentaal te ontwikkelen. Dit kan naar analogie van de verplichte koalatest, die eventuele taalachterstand bij kleuters vaststelt bij de overgang naar het eerste leerjaar. Eventuele taalachterstand op het vlak van Vlaamse Gebarentaal kan zo tijdig bijgestuurd worden. Het in kaart brengen van de talige kennis van leerlingen voor beide talen gebeurt best al vroeger. Die testen zouden in geen geval mogen betekenen dat leerlingen met een achterstand de toelating tot een taalafdeling wordt ontzegd, maar recht krijgen op remediëring.

Aanbevelingen

- ✓ Zorg ervoor dat horende kinderen bij wie Vlaamse Gebarentaal een rol speelt in het gezin ook toegang hebben tot onderwijs Nederlands – VGT. Garandeer voor deze groep steeds toegang tot een taalafdeling.
- ✓ Schrap de mogelijkheid om bij de beslissing van de klassenraad rekening te houden met de beheersing van Vlaamse Gebarentaal. Gebruik dit enkel voor remediëring, niet om de toegang tot lager onderwijs te ontzeggen.
- ✓ Werk een referentiepunt uit om het niveau van Vlaamse Gebarentaal te testen.

6. Verhouding taalafdeling tot leersteun

6.1 Garantie op continuïteit en ondersteuning vanuit leersteun

Het nieuwe leersteundecreet bepaalt dat de school elk jaar opnieuw beslist met welk leersteuncentrum zij zal samenwerken. Leersteuncentra die niet over de geschikte expertise beschikken kunnen structureel of tijdelijk samenwerken met een ander leersteuncentrum. Dat kan op vraag en met inspraak van ouders. De beslissing tot samenwerking(en) met andere leersteuncentra

komt enkel het betrokken leercentrum toe. Ouders hebben geen beslissingsrecht.

Leerlingen en ouders die ondersteuning kregen vanuit een gespecialiseerd leersteuncentrum type 7 hebben geen garantie meer dat hun kind door de vertrouwde ondersteuner of hetzelfde netwerk ondersteund zal worden. NOOZO kaartte dit eerder aan in een [briefadvies over de uitrol van leersteun](#) en in het [advies voorontwerp decreet leersteun](#). Onze voornaamste aanbevelingen waren:

- ✓ Zorg ervoor dat scholen en ondersteuningscentra prioriteit geven aan continuïteit in bestaande inclusietrajecten.
- ✓ Garandeer steeds een degelijke en warme overdracht bij overgangsmomenten, met garantie op continuïteit en ondersteuning.
- ✓ Laat de vraag tot ad hoc samenwerking met een leersteuncentrum met kennis van VGT en Dovencultuur of specifiek leersteuncentrum type 7 een recht van ouders zijn.

Het voorontwerp van decreet vermeldt dat leerlingen met een IAC-verslag of een GC-verslag zich kunnen inschrijven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en nood hebben aan leersteun vanuit het leersteuncentrum. Of leersteun nodig is, zal altijd worden bekeken bij de inschrijving of start van de lessen. Zo kan er op maat van de leerling worden gewerkt. Uit de memorie van toelichting van het decreet blijkt dat de beoordeling van de nood aan leersteun ertoe kan leiden dat het IAC-verslag of het GC-verslag wordt opgeheven.

NOOZO wijst er op dat het nooit de verwachting mag zijn dat dove en slechthorende leerlingen minder of zelfs geen ondersteuning nodig zullen hebben vanuit het leersteunmodel. Er mag niet de indruk worden gewekt dat een taalafdeling de zorgnood invult. Bovendien kunnen er nog andere onderwijsnoden spelen die niet gerelateerd zijn aan doof of slechthorend zijn.

6.2 Deeltijdse lesbijwoning

Leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC) zullen deeltijds in het gewoon en buitengewoon onderwijs les kunnen volgen (leersteundecreet, art.86). Leerlingen die kiezen voor deeltijdse lessen moeten voldoende ondersteuning krijgen zowel binnen de taalafdeling van het gewoon onderwijs als binnen het buitengewoon onderwijs. Bij een deeltijdse lesbijwoning in gewoon en buitengewoon onderwijs is inzet van omkadering vanuit het leersteunmodel niet mogelijk. Ouders zullen geremd zijn om te kiezen voor deeltijdse lesbijwoning in het gewoon onderwijs als die ondersteuning ontbreekt. We herhalen uit ons advies leersteundecreet de nood om ook ondersteuning te voorzien voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs die deeltijds les volgen in het gewoon onderwijs.

NOOZO vraagt zich ook af wat de impact is op de werkingsmiddelen en lestijden in het kader van deeltijds lesbijwoning.

Aanbevelingen

- ✓ Garandeer continuïteit in bestaande inclusietrajecten en het recht op leersteun binnen een taalafdeling.
- ✓ De nood aan ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoeften hangt niet samen met het bestaan van een taalafdeling. Een taalafdeling dient niet als vervanging van leersteun bij een zorgnood.
- ✓ Geef ouders en hun kinderen recht op ad hoc samenwerking met een leersteuncentrum met kennis van VGT en Dovencultuur of een specifiek leersteuncentrum type 7.
- ✓ Bied ook ondersteuning vanuit het leersteunmodel voor leerlingen die kiezen om deeltijds les te volgen binnen de taalafdeling van het gewoon onderwijs als binnen het buitengewoon onderwijs.

7. Oprichting en spreiding

Scholen die een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wensen in te richten, moeten een aanvraag indienen op basis van een oprichtingsdossier. De afweging voor de oprichting van een taalafdeling ligt bij de Vlaamse regering (na advies van bevoegde diensten Vlaamse gemeenschap, de Vlaamse onderwijsraad en adviescommissie Vlaamse Gebarentaal). De Vlaamse regering wil zo garanderen dat enkel kwalitatieve projecten kunnen opstarten.

De Vlaamse regering bepaalt de programmatie- en rationalisatienormen. Als norm wordt het minimum aantal leerlingen bepaald dat nodig is taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in te richten.

Met de normen wil de overheid bewaken dat er geen al te kleine afdelingen ontstaan, zodat ze haar middelen enkel toekent aan afdelingen die voldoende groot zijn. Dit vertrekt vanuit de wens om “met voldoende kritische massa” de middelen efficiënt aan te wenden. NOOZO vraagt zich af wat onder voldoende kritische massa wordt verstaan. In het uitvoeringsbesluit moeten duidelijke cijfers opgenomen worden over het minimumaantal leerlingen. Vanuit NOOZO stellen we een minimum van 6 leerlingen per school voor bij de opstart van een taalafdeling. Dat aantal zorgt ervoor dat scholen voldoende kunnen experimenteren.

Daarnaast vragen we ons af welke andere criteria de Vlaamse regering in acht zal nemen om de kwaliteit van de afzonderlijke projecten te evalueren. NOOZO heeft begrip voor de beslissing om versplintering in te kleine afdelingen te vermijden en duurzame, kwalitatieve projecten te ondersteunen. Het is belangrijk dat de taalafdeling in de praktijk ook effectief kan worden gerealiseerd en verder kan blijven bestaan. Tegelijk wil NOOZO erover waken dat niet alleen grote scholen in een stedelijke context in aanmerking komen om taalafdelingen op te starten. Dit zou nadelig zijn voor het recht op inclusief onderwijs van dove en slechthorende kinderen die op een te grote afstand wonen. We vragen aandacht

voor een minimale spreiding over het Vlaamse grondgebied. Idealiter wordt er in elke regio een school met een taalafdeling voorzien. Daarnaast vraagt NOOZO zich ook af op welke manier vrije schoolkeuze kan voorzien worden.

Aanbevelingen

- ✓ Bepaal concrete en haalbare indicatoren bij de opstart van een taalafdeling die een school in staat stelt om voldoende te experimenteren.
- ✓ Besteed aandacht aan een minimale spreiding van taalafdelingen over het Vlaamse grondgebied.
- ✓ Waak erover dat niet alleen grote scholen in stedelijke context in aanmerking komen om een taalafdeling op te starten.

8. Ondersteuning voor opstartende scholen

In het decreet missen we een concrete omschrijving van omkadering en ondersteuning voor scholen bij de implementatie van een nieuwe taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's) zijn voor de scholen de eerste partners in het ondersteunen van de klas- en schoolpraktijk. In die zin hebben de PBD's ook een opdracht om onderwijskwaliteit te verhogen bij het in praktijk brengen van inclusief onderwijs via taalafdelingen Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Daarnaast zijn de PBD's ook een aanspreekpunt voor scholen op het vlak van het beleid op leerlingenbegeleiding. Deze opdracht wordt in artikel 111 van het leersteundecreet herhaald.

We verwachten vanuit NOOZO dan ook dat de **PBD's zich zullen inzetten om scholen bij te staan bij hun oprichting van nieuwe taalafdelingen** Nederlands én Vlaamse Gebarentaal en om een gepast (beleid op) leerlingenbegeleiding te voorzien voor dove – en slechthorende leerlingen binnen het zorgcontinuüm.

Ook vanuit het recent opgerichte **kenniscentrum Leerpunt** **verwachten we wetenschappelijke ondersteuning** van het gebruik van onderzoek (in dit kader rond tweetalig onderwijs Vlaamse Gebarentaal - Nederlands) in de klas- en schoolpraktijk, in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten, lerarenopleidingen en bestaande expertisecentra.

Het Besluit van de Vlaamse regering tot bepaling van de vierde beleidsprioriteit en aanvullende werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten (2023) voorziet in een samenwerking met het Leerpunt om scholen te ondersteunen bij brede basiszorg en verhoogde zorg en effectieve didactiek. We verwachten dat op zowel inhoudelijk, als agogisch en op een wetenschappelijke onderbouwde wijze dove – en slechthorende leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften worden meegenomen.

In september 2023 worden de resultaten van het onderzoeks- & ontwikkelingsproject 'Kwaliteitsvol tweetalig onderwijs Nederlands – Vlaamse Gebarentaal' verwacht. De wetenschappelijke resultaten kunnen het taalteam inspireren om het taalbeleid te vertalen naar de klasvloer. Dit wetenschappelijk onderzoek- en ontwikkelingsproject kan mee opgenomen worden door het Leerpunt en de pedagogische begeleidingsdiensten.

De school kan zich voor de uitwerking van het taalbeleid ook beroepen op **expertisecentra** zoals het Vlaams GebarentaalCentrum, het Centrum voor Taal en Onderwijs of het Steunpunt Diversiteit en Leren. Ook het Europees Referentiekader voor moderne talen wijst de weg in de leerplannen. Het beschrijft op zes niveaus wat je in een taal precies moet kunnen om aan te tonen dat je deze taal op een bepaald niveau beheerst. Intussen werd dat referentiekader ook naar de context van gebarentalen vertaald. Dat referentiekader kan dienen voor de onderwijsinspectie om een eigen referentiekader uit te werken om toezicht te houden op de kwaliteit van het onderwijsaanbod in Vlaamse Gebarentaal.

Tenslotte is er nood aan **tijdige, transparante en duidelijke communicatie over de meerwaarde** en de werking van dit nieuwe tweetalige inclusieve aanbod. In Vlaanderen bestaat er vooralsnog geen ervaring met een inclusief onderwijsmodel in Vlaamse Gebarentaal en Nederlands binnen het regulier onderwijs. In dit opzicht kan inspiratie gezocht worden bij bestaande binnen- en buitenlandse voorbeeldmodellen van tweetalige en bi-cultureel onderwijs aan dove en slechthorende kinderen (bv. Namen, Parijs, Finland, ...).

Om dit aanbod in de markt te zetten, moet voldoende aandacht gaan in het decreet of het komende uitvoeringsbesluit naar de informatiestroom en samenwerking tussen ondersteunende diensten (zoals Leerpunt, PBD, CLB, leersteuncentra). Zij hebben een rol bij het (toegankelijk en doofvriendelijk) informeren van dit inclusiemodel naar scholen, ouders en maatschappij.

Aanbevelingen

- ✓ Geef de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD), de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en het Leerpunt een ondersteunende rol bij de opstart en uitrol van taalafdelingen.
- ✓ Zorg bij de uitrol van het decreet taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal vanuit het agentschap voor een goede communicatie. Voorzie tijdige, transparante en duidelijke communicatie over de meerwaarde en de werking van dit nieuwe tweetalige inclusieve aanbod.
- ✓ Zorg voor een goede informatiestroom en samenwerking tussen ondersteunende diensten (zoals Leerpunt, PBD, CLB, leersteuncentra) bij het toegankelijk en doofvriendelijk informeren van dit inclusiemodel naar scholen, ouders en maatschappij.

9. Aandacht voor sensibilisering, ouderparticipatie en dialoog

Meertaligheid en alternatieve lesmethodes die inspelen op de visuele talenten van kinderen bieden voordelen voor de hele school. Maar niet iedereen is hiervan overtuigd. NOOZO wil wijzen op de nood aan sensibilisering over het belang van tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, zowel naar de school en leerkrachten, als naar ouders en leerlingen van de tweetalige en de reguliere klassen. Het is belangrijk om in te zetten op een goede dialoog en samenwerking tussen alle leerlingen, leerkrachten én ouders. Zo ontstaat er een vertrouwensband, wederzijds respect en een positieve houding ten aanzien van de Vlaamse Gebarentaal, doof of slechthorend zijn en ten opzichte van het Nederlands en horend zijn.

Om de uitrol daarvan te doen slagen is er dialoog met ouders nodig om samen doelstellingen te kunnen behalen. Scholen en ouders hebben handvaten nodig om samenwerking op te zetten, om een geslaagde en doofvriendelijke ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie te voorzien.

Aanbevelingen

- ✓ Voorzie ruimte en middelen voor bewustwordingscampagnes en sensibilisering van leerkrachten over het belang van (doofvriendelijke) ouderparticipatie, dialoog en samenwerking.
- ✓ Betrek ouders van dove leerlingen, de dovengemeenschap en (ouder)organisaties, zoals Doof & Jong, Doof en Gezin, VLOK-CI, ..., bij het onderwijsproces en faciliteer samenwerking. Zij bieden waardevolle inzichten en ondersteuning om de schoolomgeving inclusiever te maken.

10. Toegankelijkheid van onderwijs

Een toegankelijke schoolomgeving is een voorwaarde om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op gelijke voet met anderen toegang te verlenen tot gewoon onderwijs. Dit is van toepassing op verschillende aspecten van het onderwijs, zoals infrastructuur, leermiddelen, maar ook de communicatie met ouders en leerlingen.

Scholen die een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal inrichten moeten voldoende aandacht schenken aan een **doofvriendelijke, toegankelijke bredere schoolomgeving**.

Dit moeten gebeuren via:

- toegankelijke en doofvriendelijke **aanpassingen aan gebouwen** en klaslokalen. Voorbeelden zijn: klasdeur met venstertje, lichtsignaal als schoolbel, visuele waarschuwingssignalen bij brandgevaar, ...
- **technologische hulpmiddelen** en ondersteuning ter beschikking om ervoor te zorgen dat dove en slechthorende leerlingen dezelfde kansen hebben als hun horende leeftijdsgenoten. Voorbeelden zijn: gesloten ondertiteling bij video's, ringleidingen in klaslokalen, en/of hulpmiddelen die geluid versterken (bv. FM-systemen), smartphones en laptops met camera.
- inclusieve **leermiddelen en toegankelijke leeractiviteiten**. Stel hiervoor visuele materialen en gebarenvideos beschikbaar, naast geschreven tekst en mondelinge instructies of werk met een schrijftolk. Voorbeelden zijn: online platform GoReact voor opdrachten en huistaken, ...

Dove kinderen met of zonder cochleair implantaat (CI) hebben voordeel bij visueel onderwijs. Visueel onderwijs erkent de visuele denk- en leermogelijkheden van dove kinderen en stemt didactische praktijken en didactisch materiaal daarop af. Het is belangrijk om dove kinderen te helpen om visueel georiënteerd te

leren. Dit valt onder redelijke aanpassingen binnen het inclusief onderwijs. Leerkrachten moeten alle mogelijkheden en ruimte krijgen om visueel didactisch materiaal te ontwikkelen. Dit betekent ook dat technologisch materiaal voorhanden moet zijn om visueel onderwijs mogelijk te maken. Ook andere leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, zoals ADHD en ASS, zullen hier baat bij hebben. Deze toegankelijkheidsopties kunnen ook ingezet worden vanuit principes van universeel ontwerp voor leren. Visueel georiënteerd onderwijs geeft ook aan horende kinderen de kans om de leerstof op een niet-auditieve manier te verwerken. De **aandacht voor meertaligheid** en het toepassen van alternatieve lesmethodes die inspelen op de visuele talenten van kinderen, bieden voordelen voor de hele school.

Naast didactisch materiaal zijn er nog een reeks andere toegankelijkheidsvoorwaarden van toepassing. Het gaat onder meer om:

- Visuele waarschuwingssignalen bij het belsignaal, brandgevaar, enz...;
- Toegankelijke schoolinformatie voor dove en slechthorende kinderen en hun ouders (bv. online video's in VGT op website, weergave in geschreven tekst bij audiofragmenten, ondertiteling bij video);
- Videogesprekken met ouders in VGT;

Daarvoor verwijzen we graag naar EU-richtlijnen, zoals: Anysurfer-richtlijnen, Europese Richtlijn 2016/2102 en het VN-verdrag (artikel 9, artikel 21 en artikel 30).

Dit impliceert dat administratief schoolpersoneel op de hoogte is van toegankelijkheidsvereisten voor dove en slechthorende personen en opgeleid is om daaraan tegemoet te komen. Dit vereist ook technische expertise om visueel materiaal in Vlaamse Gebarentaal op te stellen (bv. videomontage).

We willen er ook op wijzen dat geschreven Nederlands niet voor alle Vlaamse doven en slechthorenden toegankelijk is. Het

Nederlands is voor een deel van deze groep een tweede taal en minder toegankelijk. De Vlaamse Gebarentaal is hun voorkeurstaal en/of moedertaal.

Aanbevelingen

- ✓ Stel middelen ter beschikking voor toegankelijke en doofvriendelijke aanpassingen aan schoolgebouwen en klaslokalen.
- ✓ Maak technologische hulpmiddelen en ondersteuning beschikbaar om ervoor te zorgen dat dove en slechthorende leerlingen dezelfde kansen hebben als hun horende leeftijdsgenoten.
- ✓ Zorg voor inclusieve leermiddelen en maak leeractiviteiten toegankelijk voor dove leerlingen. Stel hiervoor visuele materialen en gebarevideo's beschikbaar, naast geschreven tekst en mondelinge instructies of werk met een schrijftolk.

11. Personeel en kwaliteit van onderwijs in Vlaamse Gebarentaal

11.1 Personeelsvoorwaarden

Het kan een uitdaging vormen om voldoende gekwalificeerde leerkrachten te vinden die bekwaam zijn in zowel het Nederlands en de Vlaamse Gebarentaal, als de kennis van lesgeven in beide talen.

Vanuit NOOZO willen we waakzaam zijn dat leerkrachten in een taalafdeling over voldoende kennis van de Vlaamse Gebarentaal en Dovencultuur beschikken.

NOOZO heeft een sterke voorkeur voor doof (onderwijs)personeel die Vlaamse gebarentaal onderwijzen en verschillende aspecten vanuit Dovencultuur bijbrengen, zoals de specifieke culturele en taalkundige identiteit. Het is aangewezen dat deze leerkrachten

actief betrokken zijn in de Dovenwereld en oog hebben voor Doofbewustzijn. De rol van les krijgen via dove (taal)rolmodellen kan daarbij niet onderschat worden.

■ *"Hun manier van lesgeven sluit aan bij het model en tegelijkertijd tonen ze in de praktijk hoe je als dove persoon de overwegend horende maatschappij navigeert. Een meerwaarde voor alle kinderen en de hele scholengemeenschap, maar vooral een niet te onderschatten rolmodel voor dove kinderen.⁵"*

Een onderzoek naar ervaringen van dove leerkrachten (Kusters, 2014) concludeerde bovendien dat dove leerkrachten visuele didactische methoden, praktijken en klasmanagementtechnieken beoefenen. Zo gebruiken dove leerkrachten oogcontact, (cultureel getinte) humor, de ruimte, visueel materiaal, de iconische manier van uitleggen, het vertellen van verhalen.

Er is een diversiteitsbeleid in scholen nodig om deze rolmodellen aan te trekken. Zonder een positieve en respectvolle houding tegenover diversiteit op school bij alle personeelsleden en leerlingen van een school, zullen taalafdelingen Vlaamse Gebarentaal-Nederlands weinig kans op slagen hebben.

Het decreet spreekt zich niet uit over de voorwaarden waaraan leerkrachten moeten voldoen om tweetalig onderwijs aan te bieden. Bovendien bestaan er tot op heden geen toegankelijke opleidingen voor dove en slechthorende personen. Diplomavereisten stellen aan toekomstige dove en/of slechthorende leerkrachten is in dit opzicht een heikel punt. Bepaalde voorwaarden en diplomavereisten opleggen, kan enkel gerealiseerd worden als er opleidingen (dag- en/of avondonderwijs) en/of bijscholingen zijn die volledig toegankelijk zijn voor dove en slechthorende personen. De nood hieraan is

⁵ Geraadpleegd op dinsdag 25 juli 2023, via:
<https://www.doof.vlaanderen/inclusieveklassen/onderwijsmodel>

hoog. In afwachting daarvan stelt NOOZO een overgangperiode voor (zie punt 9.4).

Om kwalitatief onderwijs te kunnen garanderen pleit NOOZO ervoor dat leerkrachten in inclusieve klassen na een transitiefase (waarin toegankelijke (leraren)opleidingen voor dove en slechthorende personen worden uitgebouwd) kunnen aantonen dat ze over (minstens) volgende vaardigheden beschikken:

- In het bezit zijn van een pedagogisch diploma;
- Voldoende taalvaardig zijn voor het Nederlands (niveau C1);
- Voldoende taalvaardig zijn voor de Vlaamse Gebarentaal (niveau C1).

In dit decreet of het uitvoeringsbesluit moet de wijze bepaald worden waarop de taalvaardigheid voor Vlaamse Gebarentaal op een objectieve manier gemeten kan worden. Dat kan bijvoorbeeld via een taaltest Vlaamse Gebarentaal niveau C1.

11.2 Aanvullende functies

Er worden aanvullende lestijden toegekend aan scholen voor de inrichting van die taalafdeling. Er wordt vanuit gegaan dat er 26 lestijden nodig zijn voor het kleuteronderwijs. In het lager onderwijs worden deze lestijden per twee leerjaren voorzien om klassen in te richten. Zo wordt er gegarandeerd dat ook met een klein aantal leerlingen een kwalitatief aanbod kan worden ingericht met een eigen leerkracht.

Naast de functie van leerkracht zullen ook andere functies van belang zijn waarover het voorontwerp van decreet niet spreekt. In de eerste plaats denkt NOOZO aan een (dove)coördinator⁶ (op school- of regionaal niveau) die:

⁶ Inclusief onderwijs. Klassen met hoofdtalen Vlaamse Gebarentaal en Nederlands. Voorbereidend kader voor initiatiefnemende scholen. Doof Vlaanderen. september 2022. Geraadpleegd op 27 juli 2023 via: https://www.doof.vlaanderen/sites/default/files/imce/voorbereidend_kader_voor_initiatiefnemende_scholen_-_doof_vlaanderen.pdf

- Ondersteuning biedt aan tweetalige leerkrachten Vlaamse Gebarentaal en Nederlands;
- Samenwerking tussen leerkrachten van de taalafdeling en de andere leerkrachten stimuleert en in goede banen leidt;
- Aanspreekpunt vormt voor (dove) ouders en externen: ontmoetingsmomenten, infoavonden, en bijscholing organiseren, enzovoorts;
- Praktische organisatie: tolken regelen, oudercontacten organiseren, uurroosters opstellen, nieuwsberichten opstellen en website beheren (toegankelijk via video's in VGT), vervanging voorzien bij een zieke leerkracht, het organiseren van de examens voor de examenschool (externe leerlingen), enzovoorts;
- Inclusieve schoolcultuur mee realiseren en bewaken.

De bijkomende werkingsmiddelen moeten toereikend zijn om deze taken in te vullen en inclusief onderwijs mogelijk te maken.

Leerkrachten en leerlingen Vlaamse Gebarentaal moeten ook in de ruimere schoolorganisatie aansluiting vinden. Daarom is het aan te moedigen dat scholen ook op zoek gaan naar doof en/of slechthorend administratief personeel, opvoeders/toezichters en onderhoudspersoneel, enzovoorts.⁷

11.3 Aanwerving in transitiefase

De opstart van kwalitatieve taalafdelingen Vlaamse Gebarentaal-Nederlands begint bij toegankelijke en gepaste lerarenopleidingen. Tot op heden bestaat er geen lerarenopleiding in Vlaamse Gebarentaal. Daarnaast zijn de bestaande lerarenopleidingen niet toegankelijk voor dove en slechthorende studenten. Er bestaan ook geen modules over meertalig lesgeven en lesgeven met Vlaamse Gebarentaal als voer- en instructietaal.

⁷ Inclusief onderwijs. Klassen met hoofdtalen Vlaamse Gebarentaal en Nederlands (Doof Vlaanderen, 2022).

Heel wat kandidaten die voldoende taalvaardig zijn voor de Vlaamse gebarentaal zijn doorgaans (nog) niet in het bezit van een pedagogisch diploma. Daarom stelt NOOZO voor om personen die een bepaalde **deskundigheid opbouwden op basis van ervaring of elders verworven competenties (EVC)** eveneens in aanmerking te laten komen. Wij denken aan dove personen die werken als tolk en horende personen die opgegroeid zijn in de dovensamenleving. Pas in een later stadium, wanneer er toegankelijke opleidingen zijn, zouden alle leerkrachten Vlaamse Gebarentaal een pedagogisch diploma en bekwaamheidsattest of taaltest C1 VGT moeten kunnen voorleggen.

Bij ingang van het decreet moet in acht genomen worden dat scholen over **voldoende tijd kunnen beschikken om tweetalig onderwijspersoneel aan te werven**. Deze leerkrachten van de taalafdeling zullen pioniers zijn van het nieuwe inclusiemodel dat voor het eerst georganiseerd, uitgewerkt en aangeboden zal worden. De organisatie van deze nieuwe taalafdeling zal voldoende overleg- en voorbereidingstijd vragen. Het onderwijspersoneel zal aangepast lesmateriaal moeten ontwikkelen. De ontwikkeling van dit lesmateriaal is tijds- en arbeidsintensiever. Visueel materiaal aanmaken vraagt ook specifieke expertise.

11.4 Professionaliseringstrajecten

Opdat de lerarenopleidingen in de nabije toekomst professionals afleveren op het vlak van Vlaamse Gebarentaal en dovensamenleving moeten via pilootprojecten lerarenopleidingen in Vlaamse Gebarentaal ondersteund worden.

Verder is er **nood aan professionaliseringsinitiatieven** (vorming, collegiale visitatie, lesson study, ...) van schoolteamleden op het vlak van de implementatie van Vlaamse Gebarentaal en kennis van dovensamenleving binnen de schoolgemeenschap en op de klasvloer. Scholen die een taalafdeling Nederlands en Vlaamse Gebarentaal oprichten zouden dat moeten meenemen in hun professionaliseringsbeleid.

Art. 24, §4 van het VN-Verdrag stelt dat de overheid passende maatregelen moet treffen om leerkrachten aan te stellen, met inbegrip van leerkrachten met een handicap, die zijn opgeleid voor gebarentaal en/of braille, en leidinggevenden en medewerkers op te leiden die op alle niveaus van het onderwijs werkzaam zijn.

Aanbevelingen

- ✓ Stel voorwaarden op voor leerkrachten om tweetalig onderwijs aan te bieden. Bepaal een evaluatiemethode voor de taalvaardigheid op vlak van Vlaamse Gebarentaal. Koppel die voorwaarden aan de uitbouw van een toegankelijke lerarenopleiding (in Vlaamse Gebarentaal) voor dove en slechthorende personen.
- ✓ Laat in een transitiefase personen met een bepaalde deskundigheid en/of elders verworven competenties (EVC) in aanmerking komen voor de functie leerkracht Vlaamse Gebarentaal – Nederlands.
- ✓ Zorg dat de bijkomende werkingsmiddelen toereikend zijn om coördinerende en ondersteunende taken in te vullen om inclusief onderwijs mogelijk te maken.
- ✓ Voorzie bij de uitrol van het decreet dat scholen over voldoende tijd beschikken om tweetalig onderwijspersoneel aan te werven.
- ✓ Bevorder het professionaliseringsbeleid in scholen met een taalafdeling op het vlak van de implementatie van Vlaamse Gebarentaal en kennis van dovenscultuur binnen de ganse schoolgemeenschap.

12. Budgettair en monitoring

12.1 Beoordeling van het organiseren van een taalafdeling

Artikel 4 van het voorontwerp van decreet omschrijft dat de beoordeling van de financiële impact van de **omkadering en werkingsmiddelen afgewogen worden met de financiering**

van onderwijsvormen buitengewoon onderwijs type 7. De beoordeling van het organiseren van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mag niet afhangen van een afweging van kostenefficiëntie ten opzichte van andere onderwijsvormen zoals buitengewoon onderwijs type 7. Een keuze tussen inclusief en buitengewoon onderwijs mag nooit een keuze zijn tussen weinig of veel ondersteuning. Het VN-Verdrag handicap stelt dat inclusief onderwijs een recht is. Artikel 24.2.e van het Verdrag bepaalt dat leerlingen binnen het inclusief onderwijs de nodige ondersteuning moeten krijgen om hun effectieve deelname aan het onderwijs te faciliteren.

12.2 Monitoring van budget op basis van noden

Bij de financiering van de uitrol van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal specificeert het voorontwerp niet dat het om een gesloten of open enveloppe financiering betreft. Bovendien gaat de regering ervan uit dat dove kinderen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal veel minder tolkuren nodig zullen hebben dan dove kinderen die niet ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De inschatting is dat dit voorontwerp van decreet aldus budgetneutraal zal zijn. Dit lijkt niet realiteitsgetrouw.

Het voorontwerp van decreet voorziet 26 lestijden in het kleuteronderwijs, en per twee lesjaren in het lager onderwijs voor de inrichting van klassen taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling worden ieder jaar berekend op 1 februari van het voorafgaand schooljaar behalve van de eerste drie bestaansjaren.

Daarnaast vermeldt het voorontwerp bijkomende werkingsmiddelen. Dit bijkomende werkingsbudget bedraagt 316,5 euro per leerling ingeschreven in de taalafdeling. Dit bedrag is de helft van het verschil tussen het werkingsbudget voor leerlingen in het gewoon basisonderwijs en leerlingen in het buitengewoon onderwijs type 7. NOOZO vraagt om deze **werkingsmiddelen en**

lestijden goed te monitoren op duurzaamheid en noden van de leerling. Ondersteuning op basis van de noden van de leerling is essentieel om hen voldoende onderwijskansen te bieden.

NOOZO wijst erop dat de **aanvraag van tolkuren ook binnen een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mogelijk moet blijven**. Bij gemeenschappelijke momenten tussen de klassen, de kinderen, de leerkrachten en de hele schoolgemeenschap zullen tolken nodig blijven. Ook om ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie van dove ouders te garanderen zullen tolkuren voorzien moeten worden.

Daarnaast zal de inrichting van tweetalig inclusief onderwijs extra kosten vereisen voor de inrichting van het lokaal, aangepast lesmateriaal, doofvriendelijke aanpassingen binnen de bredere schoolomgeving (zie punt 10 over toegankelijke schoolomgeving). Scholen moeten daarvoor voldoende budget reserveren.

12.3 SES-kenmerken

Het voorontwerp van decreet (Artikel 51) verwijst naar kinderen die Vlaamse Gebarentaal thuis spreken en les volgen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Deze kinderen voldoen niet aan het leerlingenkenmerk c volgens het voorontwerp decreet. Via deze leerlingenkenmerken krijgen scholen extra werkingsmiddelen en een extra pakket lesuren om gelijke kansen te realiseren.

NOOZO vraagt om de volgende zin uit de Memorie van Toelichting (artikel 42, pagina 17) te schrappen: "Dit willen we verhinderen omdat die kinderen wel degelijk een van de talen waarin onderwijs wordt gegeven spreken." Deze veronderstelling komt niet overeen met de realiteit. Vanuit NOOZO willen we erop duiden dat kinderen niet noodzakelijkerwijs thuis de Vlaamse Gebarentaal hanteren als moedertaal, maar evengoed de Nederlandse, Duitse, Franse of Britse Gebarentaalgebruiken. Onder de Oekraïense vluchtelingen die momenteel in Vlaanderen verblijven zijn er bovendien een honderdtal dove en slechthorende personen. Oekraïense dove en slechthorende kinderen of Oekraïense kinderen van dove en

slechthorende ouders kunnen gebaat zijn bij de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Theoretisch gezien kunnen zij wel in aanmerking komen om aan te tikken op het leerlingenkenmerk 3. Bovendien kan voor deze dove en slechthorende kinderen die de Vlaamse Gebarentaal niet machtig zijn een tolk ingezet worden die zowel de Vlaamse Gebarentaal als gebarentaal in hun thuistaal kennen. NOOZO vraagt om deze werkingsmiddelen en lestijden goed te monitoren op duurzaamheid en noden van de leerling.

Aanbevelingen

- ✓ Monitor de financiering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op een juiste manier. Zowel lestijden als werkingsmiddelen moeten via een open enveloppe financiering geregeld worden. Werkingsmiddelen en lestijden moeten afgestemd zijn op de noden van de leerlingen.
- ✓ Zorg dat tolkondersteuning mogelijk blijft bij de organisatie van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.
- ✓ Laat kinderen die thuis een andere gebarentaal dan de Vlaamse Gebarentaal aantikken op het leerlingenkenmerk c.

13. Begrippenlijst

Ad hoc samenwerking: samenwerking op een tijdelijke en informele manier om een specifieke taak of probleem op te lossen.

CLB, afkorting van centrum voor leerlingenbegeleiding: Elke school in Vlaanderen werkt samen met een CLB. Ouders, leerlingen, leraren en directies kunnen beroep doen op een team van artsen verpleegkundigen, psychologen, pedagogen en maatschappelijk werkers voor informatie, hulp en begeleiding.

cochleair implantaat (CI): een elektronisch hoorapparaat dat het gehoor gedeeltelijk herstelt bij kinderen en volwassenen met een ernstig gehoorverlies of doofheid.

Curriculum: een leerprogramma of leerplan van een school of opleiding waarin een opsomming staat van de leerstof en doelen die behaald dienen te worden.

Decreet: een Vlaamse wet.

Dovencultuur: verwijst naar de culturele en sociale gemeenschap van dove mensen. Doofheid is niet alleen een medische aandoening, maar ook een culturele identiteit voor veel dove mensen. Dovencultuur heeft zijn eigen taal, waarden, tradities en gemeenschapsnormen die uniek zijn voor dove mensen.

Eindtermen: zijn beknopte omschrijvingen van de kennis, inzichten en vaardigheden waarover een leerling of student aan het eind van een opleiding minimaal over zou moeten beschikken. Het streefdoel van wat een leerling of student kent, snapt en kan na voltooiing van een opleiding.

FM-systemen: draadloze technologische hulpmiddelen die worden gebruikt om de verstaanbaarheid van geluid te verbeteren, vooral in situaties waar achtergrondgeluid, afstand of gehoorproblemen de communicatie bemoeilijken.

GC-verslag of verslag gemeenschappelijk curriculum

(vroeger: gemotiveerd verslag). Dit geeft toegang tot leersteun. Dit geeft recht op leersteun in de fase 'uitbreiding van zorg' aan leerlingen die het gemeenschappelijk curriculum volgen.

IAC-verslag: verslag individueel aangepast curriculum (vroeger: verslag). Dit geeft toegang tot een individueel aangepast leerprogramma in gewoon en of buitengewoon onderwijs.

Instructietaal: de taal waarin onderwezen wordt

Leersteun: is ondersteuning die de maximale ontplooiing, leerwinst, welbevinden, zelfredzaamheid en participatie bevordert van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon basis- en secundair onderwijs.

Leersteuncentrum: heeft de opdracht om leersteun te bieden aan scholen voor gewoon basis en secundair onderwijs. Dit gebeurt op basis van de ondersteuningsbehoeften van de leerling, van de leerkracht en van het schoolteam met een maximaal effect op de klasvloer.

Ontwikkelingsdoelen: zijn doelstellingen waar scholen bij hun leerlingen naar streven in het kleuteronderwijs en het buitengewoon onderwijs. Leerlingen die niet het gemeenschappelijk leerprogramma doorlopen maar een individueel leerprogramma doorlopen in het buitengewoon onderwijs moeten ontwikkelingsdoelen nastreven. De klassenraad selecteert de ontwikkelingsdoelen aangepast aan de noden en mogelijkheden van elke leerling.

Onderwijsdoelen: is een overkoepelend begrip waarmee verwezen wordt naar basiscompetenties, ontwikkelingsdoelen, eindtermen, ..., die gelden in het kleuter- en basisonderwijs.

PBD, afkorting van pedagogische begeleidingsdiensten: ondersteunen de onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Elke onderwijskoepel heeft een PBD. Zij staan in voor opdrachten die:

- Het beleid van de school versterken.
- De professionalisering van het onderwijspersoneel bevorderen.

Rationalisatienormen: regels en richtlijnen die organisaties helpen om hun werk beter te organiseren en efficiënter te maken. Deze regels kunnen bijvoorbeeld vertellen hoeveel tijd een taak mag kosten. Het helpt organisaties om kosten te besparen, de kwaliteit te verbeteren en risico's te verminderen.

Referentiepunt: waarde ten opzichte waarvan wordt gemeten

PROTOCOL NR. 241

HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD
WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:

- SECTORCOMITÉ X – ONDERWIJS (VLAAMSE GEMEENSCHAP);
- COMITÉ VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN –
AFDELING 2 – ONDERAFDELING “VLAAMSE GEMEENSCHAP”;
- OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITÉ VRIJ GESUBSIDIEERD
ONDERWIJS;

OP 12 EN 19 SEPTEMBER en 10 OKTOBER 2023

**SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".
OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS**

Brussel, 20/10/2023

**PROTOCOL NR. 241 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE
GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:**

- **SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap);**
- **COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 – Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap";**
- **OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS;**

OP 12 EN 19 SEPTEMBER EN 10 OKTOBER 2023

over

het **Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal**

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, voorzitter SectX-C2
2. dhr. Ben WEYTS, Viceminister president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter OOC
3. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – lid;
4. dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen – lid,
5. dhr. Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

de afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:**- het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Geert SPIESSENS, afdelingshoofd beleid en belangenbehartiging

- het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Bruno SAGAERT, directeur Koepelwerking

- het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen BOUVE, pedagogisch begeleider

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:**- de Algemene Centrale der Openbare Diensten**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Jean-Luc BARBERY, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

Dhr. Paul WILLEKENS, nationaal secretaris COC

Mevr. Hilde LAVRYSEN, adjunct-algemeen secretaris COV

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

Dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal**

Het GO! geeft een protocol van akkoord aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal.

We verwelkomen de mogelijkheid die met dit kader geboden wordt aan scholen om met deze nieuwe taalafdeling aan de slag te gaan. Het had echter de creatie van dit kader kunnen versterken, had er voorafgaandelijk een proefproject plaatsgevonden. Het blijft evenwel belangrijk dat leerlingen uit deze nieuwe taalafdeling opnieuw kunnen instromen in de reguliere afdeling, mocht dat nodig zijn, zonder dat hun verdere onderwijsloopbaan hierdoor gehypothekeerd wordt. We vragen aan de overheid ook om de nodige aandacht te hebben voor de keuzevrijheid van ouders en leerlingen. De overheid moet waken over een aanbod dat aan die verwachtingen tegemoet komt.

OVSG geeft een protocol van akkoord met opmerkingen bij het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands–Vlaamse Gebarentaal

Dit ontwerp van decreet beoogt de inrichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs, die zowel in het Nederlands als in Vlaamse Gebarentaal (VGT) wordt georganiseerd. Op die manier wenst de Vlaamse Regering inclusief onderwijs voor gebarentaligen te realiseren.

Het gaat om scholen van het gewoon basisonderwijs waar een taalafdeling Nederlands-VGT wordt opgericht waarin zowel gebarentalige kinderen als Nederlandstalige kinderen samen les volgen. De eindtermen van het gewoon basisonderwijs blijven behouden, bijkomende eindtermen voor de taalafdeling Nederlands – VGT worden ontwikkeld op dezelfde wijze als de eindtermen basisonderwijs ontwikkeld worden. De mogelijkheid wordt gegeven aan dove en slechthorende leerlingen dat bepaalde eindtermen, zoals spreken, niet bereikt moeten worden wanneer die eindtermen niet te bereiken zijn.

OVSG wenst op te merken dat er in het decreet niets voorzien is voor horende leerlingen die boven op het curriculum VGT volgen en de daarbij horende minimumdoelen bereiken. Vermits het tweetalig onderwijs VGT – Nederlands impliceert dat er een apart pakket minimumdoelen bijkomt, zou dit voor gevolg hebben dat er andere geschrappt moeten worden en dat resulteert in een ander getuigschrift basisonderwijs. OVSG vraagt dan ook om op te nemen in het uitvoeringsbesluit dat deze leerlingen in hun getuigschrift de vermelding krijgen dat ze de tweetalige taalafdeling met succes gevolgd hebben. VGT kan het Nederlands niet vervangen voor de horende en sprekende leerlingen, voor OVSG is het een bezorgdheid hoe dat gerealiseerd zal worden binnen de onderwijstijd.

Verder wenst OVSG aan te stippen dat bij de programmatie van een dergelijke tweetalige afdeling de inplanting van de school van wezenlijk belang is. Het is niet duidelijk hoe de rechthebbendheid van het leerlingenvervoer hierop geënt zal worden. OVSG vraagt de overheid om dat mee in ogenschouw te nemen.

OVSG geeft een akkoord voor dit ontwerp van decreet.

ACOD Onderwijs geeft een protocol van akkoord bij het Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal

ACOD Onderwijs is akkoord om de mogelijkheid te voorzien om voor een kleine groep in de dovensgemeenschap de Vlaamse Gebarentaal (VGT) een plaats te geven in een afdeling in het gewoon basisonderwijs. Het is echter een te kleine stap. We betreuren het gebrek aan visie op korte, middellange en lange termijn voor alle kinderen en jongeren uit die gemeenschap. Het buitengewoon onderwijs T7 kan bijvoorbeeld de Vlaamse Gebarentaal niet volwaardig integreren wegens gebrek aan de nodige incentives. Ook stellen we vast dat enkel het gewoon basisonderwijs in de scope ligt en er nog geen visie betreffende het secundair onderwijs bestaat.

Men lijkt ook te vergeten dat het onderwijs aan dove en slechthorende kinderen vele vormen aanneemt en er vaak ook meerdere problematieken zijn. Het is dan ook bijzonder jammer dat het onderwijs aan doven en slechthorenden nu enkel voor een kleine groep mogelijk wordt. Het onderwijs aan dove en slechthorende kinderen en jongeren vraagt al jaren naar incentives om aan de grote noden tegemoet te komen.

De Vlaamse regering legt nu al decretaal een model vast terwijl er een onderzoek loopt dat nagaat welke onderwijsvormen voor tweetalig onderwijs Nederlands -VGT kwalitatief het beste resultaat oplevert en welke werkbaar zijn in het onderwijs in Vlaanderen. Daarom had ACOD Onderwijs gehoopt dat de start via pilootprojecten kon verlopen.

Met dit decreet is inclusie, door de figuur van de taalafdeling, niet gegarandeerd. De organisatie wordt een schoolaangelegenheid, aparte klassen of geïntegreerd. De inschrijving gebeurt wel apart in een afdeling van de school en indien men merkt dat het kind VGT-doelen of doelen basisonderwijs met VGT niet haalt, kan het georiënteerd worden naar een eentalig aanbod. ACOD Onderwijs vreest dan ook voor gesegegreerde klassen en een aparte afdeling met aparte rustmomenten als voorbeeld. Dit staat ver af van de inclusiegedachte.

Deze groep van kinderen en jongeren opleiden vraagt een specifieke opleiding van personeel. Een specifieke opleiding die nu niet bestaat in Vlaanderen. Zonder deze opleiding wordt de taalafdeling in de school weinig haalbaar, laat staan kwalitatief duurzaam.

ACOD Onderwijs eist dan ook dat de Vlaamse regering investeert in een specifieke (leraren)opleiding voor onderwijs aan slechthorende en dove kinderen en jongeren. Voor ACOD Onderwijs moet een leraar in de taalafdeling Nederlands -VGT over een geschikt pedagogisch bekwaamheidsbewijs beschikken en kunnen bewijzen het VGT machtig te zijn. Er zal zeker ook nog inzet nodig zijn van tolken.

Zonder zicht op de uitvoeringsbesluiten rond personeelsmaterie, de regeling voor tolken en programmatie- en rationalisatienormen kan onmogelijk de haalbaarheid van dit decreet ingeschat worden. Toch geven we een akkoord als voordeel van de twijfel om een meer inclusief onderwijs mogelijk te maken.

De COC en het COV geven een protocol van akkoord bij het 'Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal' maar formuleren daarbij enkele ernstige bedenkingen.

Beperkte doelgroep

COC en COV begrijpen dat de overheid een initiatief neemt om de Vlaamse Gebarentaal (VGT), die zij als taal heeft erkend, meer ingang te doen vinden.

COC en COV stellen echter vast dat met dit voorontwerp van decreet tegemoet gekomen wordt aan de vraag van een zeer klein segment van de gemeenschap van doven en slechthorenden. De problematiek van de VGT, maar ook van het onderwijs aan doven en slechthorenden in het algemeen, is veel ruimer en vraagt bijkomende initiatieven van de overheid. De mogelijkheden

voor scholen buitengewoon onderwijs die type 7 inrichten zijn onvoldoende om op de noden van deze doelgroep in te spelen. COC en COV drongen tijdens de onderhandelingen aan om het toepassingsgebied uit te breiden naar het buitengewoon onderwijs maar daar is de overheid niet op ingegaan. Vertrekkend vanuit voorliggend voorontwerp tot decreet pleiten de COC en het COV ervoor om de voorziene middelen eerder te besteden aan de versterking van type 7.

COC en COV dringen overigens al heel lang aan op een grondige herziening van de positie en de omkadering van het buitengewoon onderwijs, gelet op de gewijzigde populatie in deze scholen sinds de invoering van het M-decreet. De huidige middelen volstaan niet.

Haalbaarheid

COC en COV stellen zich grote vragen bij de haalbaarheid van het concept 'taalafdeling Nederlands – Vlaamse gebarentaal' voor scholen gewoon basisonderwijs.

Voor de leerlingen in de afdeling wordt het een serieuze uitdaging om met succes het getuigschrift basisonderwijs te behalen. Er worden bijkomende eindtermen opgelegd naast de gebruikelijke eindtermen voor het basisonderwijs. Slechts in beperkte mate en voor een beperkt aantal leerlingen zal van de gebruikelijke eindtermen kunnen afgeweken worden. Voor de klassenraad wordt het een bijkomende uitdaging om per leerling de juiste afweging te maken of er al dan niet afgeweken kan worden van die bepaalde eindtermen. COC en COV menen dat het niet haalbaar is binnen de voorziene lestijd voor de leerlingen om de extra eindtermen te behalen. Het is evenmin haalbaar binnen de opdracht van het personeel.

Voor COC en COV is het systeem van aanvullende lestijden dat hiervoor ingevoerd wordt ontoereikend. Het inrichten van een taalafdeling Nederlands-VGT zal druk zetten op heel de school. Zo worden opnieuw bijkomende taken opgelegd aan de klassenraad zonder dat daar bijkomende omkadering en professionaliseringsmiddelen worden voor voorzien. Een minimaal gegarandeerde sokkel van lestijden moet daarom altijd toegekend worden, ongeacht het aantal leerlingen in de onderscheiden groepen in de taalafdeling.

Dat bij de evaluatie van dit nieuwe systeem, op vraag van COC en COV, ook de haalbaarheid is opgenomen, is dan ook een goede zaak. Deze evaluatie moet in elk geval betrekking hebben op de haalbaarheid voor het personeel en de haalbaarheid tot het behalen van de eindtermen die opgelegd worden.

Opgeleid personeel

Er is in Vlaanderen geen opleiding voor leraren om les te geven in VGT. Deze taal vraagt eigen didactiek en leermiddelen om ze aan te brengen. COC en COV manen de overheid aan om in de uitvoeringsbesluiten de nodige garanties in te schrijven dat de leerkrachten VGT moeten beschikken over het bekwaamheidsbewijs voor leerkracht kleuter- of lager onderwijs én de nodige kennis en vaardigheden hebben om les te geven in VGT. Het is wenselijk om hiervoor eerst in een opleiding te voorzien.

Taalregeling

In de taalafdeling blijft de onderwijstaal het Nederlands, stelt de overheid. Dit is noodzakelijk om in regel te blijven met de Belgische wetten over het gebruik van de talen. Het lijkt nochtans de bedoeling dat hoofdzakelijk les zal gegeven worden in VGT in de taalafdeling.

De Raad van State stelde eerder: *"Het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal om onderwijsinhoud over te brengen, betekent niet noodzakelijkerwijze dat het regelen van het gebruik van deze gebarentaal in door de Vlaamse Gemeenschap opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen, beschouwd moet worden als het regelen van het gebruik van de talen voor het onderwijs in de*

zin van artikel 129, §1, van de Grondwet”.

COC en COV vragen de Raad van State na te gaan of de ontworpen regeling in dit decreet al dan niet een regeling van het gebruik van de talen voor het onderwijs inhoudt.

Andere bemerkingen

COC en COV stellen vast dat scholen met een taalafdeling medische gegevens over hun leerlingen zullen verwerken. Aangezien het hier om gevoelige gegevens gaat, lijkt het aangewezen om bijkomende beveiligingsmaatregelen te treffen. COC en COV betreuren dat dit niet wordt opgenomen in het voorontwerp van decreet.

COC en COV stelden vragen over de gevolgen voor de school als geheel indien zou blijken dat de afdeling Nederlands – VGT niet meer zou voldoen aan de erkenningsvoorwaarden. Hierop kwam geen antwoord van de overheid.

Met betrekking tot het *Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal*, geeft **VSOA Onderwijs een protocol van akkoord** en wenst hierbij geen bijkomende opmerkingen te maken.

Voor de personeelsmaterie wacht VSOA Onderwijs het Besluit van de Vlaamse Regering af.

De hierboven vermelde afvaardiging van de overheid en het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP), vertegenwoordigd door:

Dhr. Paul BUYCK, coördinator OKO

hebben een gedeeltelijk akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal**

Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers geeft een gedeeltelijk akkoord bij dit voorontwerp van decreet want heeft een aantal bedenkingen.

OKO apprecieert dat de overheid met dit decreet een antwoord wil bieden aan de verplichting van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap via het bevorderen van het gebruik van gebarentaal om op die manier een inclusieve school- en klascultuur te bevorderen.

Wel vindt OKO dat de overheid op termijn een opdracht heeft om ervoor te zorgen, dat er minstens in elke provincie en dus op redelijke afstand zo'n taalafdeling Nederlands-Vlaamse gebarentaal kan ingericht worden.

Verder heeft de overheid een belangrijke opdracht in het faciliteren van de professionalisering dienaangaande door enerzijds zelf voldoende opleiding te installeren, en door anderzijds scholen voldoende professionaliseringsmiddelen ter beschikking te stellen, zodat geïnteresseerde leerkrachten zich op een betaalbare manier kunnen kwalificeren in Vlaamse gebarentaal. De vraag blijft namelijk op dit moment, of er voldoende aanbod is aan gekwalificeerde leerkrachten. Maar ook de leersteuncentra staan wat dit betreft voor bijkomende uitdagingen.

Dat de overheid extra middelen vrijmaakt voor deze specifieke doelgroep van dove en slechthorende leerlingen is een goede stap in de richting van inclusief onderwijs.

Het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Chris SMITS, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Dhr. Stefaan SAMAËY, directeur dienst personeel

gaat niet akkoord met het hierbij gevoegde Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal

Protocol van niet-akkoord bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal

Katholiek Onderwijs Vlaanderen onderschrijft de ambitie van de Vlaamse Overheid om binnen onderwijs te streven naar een volwaardige plaats van Vlaamse Gebarentaal (verder VGT). Ze staat ook achter het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap (artikel 24, 3, b en artikel 24, 4) dat stelt dat Vlaanderen moet tegemoet komen aan de verplichting om het leren van gebarentaal te vergemakkelijken en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van doven te bevorderen alsook passende maatregelen te nemen om leerkrachten aan te stellen die opgeleid zijn voor gebarentaal.

Bovenstaande neemt niet weg dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen van oordeel is dat dit decreet niet de juiste invulling is om bovenstaande ambitie na te streven. Om deze reden onderschrijven we een protocol van niet-akkoord.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen motiveert het protocol van niet-akkoord als volgt:

1. Doel

Het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap erkent het recht van dove en slechthorende kinderen op een tweetalige leeromgeving met gebarentaal, gekwalificeerde gebarentalige leerkrachten, inclusief dove leerkrachten, interactie met dove en slechthorende leeftijdsgenoten en het volgen van het gemeenschappelijk curriculum.

Het is dus goed dat er gezocht wordt naar passende modellen en de passende modaliteiten om dit in Vlaanderen te realiseren. Alleszins is het voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen geen goede

optie om dit model 'geïsoleerd te bekijken en te benaderen' Het is niet meer dan fair om het continuüm aan onderwijsvormen die nodig zijn om voor elk doof of slechthorend kind/jongere een antwoord te bieden, in zijn geheel te bekijken en hiervoor de passende voorwaarden voor te creëren.

2. Beperkte focus

- Leerlingen

De keuze voor een passende onderwijsvorm is steeds een individuele keuze. Dove en slechthorende leerlingen zitten erg verspreid over het gehele onderwijsland. Zij hebben specifieke onderwijsbehoeften omdat hun cognitieve, sociale en taalvaardigheden verschillen van die van hun horende leeftijdsgenoten. De kenmerken van de D&SH leerlingen zijn erg verschillend. Heel veel verschillende factoren (thuisstaal, aard van het gehoorverlies, tijdstip waarop het gehoorverlies is opgetreden, ontwikkelingskansen, bijkomende problematieken, ...) bepalen mee welke onderwijsvorm voor de leerling best passend is. In ieder geval dient de focus op de individuele leerling te liggen die nood heeft aan onderwijs op maat.

Dat D&SH leerlingen erg verspreid zitten over het gehele onderwijsland, vloeit o.a. voort uit de maatschappelijke evolutie naar inclusie en ook uit de keuze van ouders, de evoluties van de medische wetenschap, de evoluties in technische ondersteuningsmiddelen. Zo ook is thuisnabij onderwijs voor veel ouders een belangrijk gegeven.

- Gekozen model

Het gekozen model is volgens Katholiek Onderwijs Vlaanderen slechts voor een kleine groep van de brede doelgroep Doven en Slechthorenden (verder D&SH) werkzaam. Binnen de groep D&SH, zowel in buitengewoon onderwijs als in gewoon onderwijs (al dan niet) met ondersteuning (vroeger GON-begeleiding en ondersteuning, vanaf 1 september 2023 leersteun) is de groep D&SH alsook de groep horenden die zich VGT eigen willen maken heel erg divers. Katholiek Onderwijs Vlaanderen pleit ervoor om de ambitie niet te beperken tot slechts een beperkte groep maar maatregelen te voorzien voor de volledige groep D&SH. De middelen die men nu wil investeren in deze beperkte deelgroep is voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen disproportioneel ten aanzien van alle noden die er zijn in de volledige groep van D&SH.

- Onderwijsniveau

De vaststelling dat het voorontwerp van decreet zich beperkt tot enkel het basisonderwijs, in combinatie met

- het feit dat er wordt lesgegeven in VGT;
- de ambitie is om leerkrachten VGT ook daadwerkelijk VGT aan te leren
- de beperkte ambitie voor de eindtermen 'Nederlands spreken'

zet volgens Katholiek Onderwijs Vlaanderen druk op de orale methode waarbij D&SH Nederlands leren spreken om zich te kunnen handhaven in het secundair onderwijs.

3. Leerkrachten

Katholiek Onderwijs Vlaanderen stelt vast dat het slagen van de ambitie onlosmakelijk verbonden is aan het vinden van voldoende personeelsleden (tot 4 per school) die voldoen aan het profiel van 'leerkracht VGT' (pedagogische bekwaamheid én opgeleid in VGT) om kwaliteit van onderwijs in VGT te kunnen bieden aan D&SH en horende leerlingen. Vlaanderen heeft echter geen opleidingsinstituut voor VGT en dovendidactiek. Volgens Katholiek Onderwijs Vlaanderen komt de overheid hierdoor onvoldoende tegemoet aan het creëren van voorwaarden

om kwaliteit van onderwijs (in het brede onderwijsveld) te garanderen en bijgevolg ook dit model enige kans op slagen te geven.

4. Proces

Het is op zijn minst hoogst eigenaardig dat dit model zich uitsluitend focust op het gewoon basisonderwijs en dat bij de tot-stand-koming de afgevaardigden van de huidige scholen type 7 niet of hoogstens zijdelings werden betrokken. Nochtans zijn zij de partners die zich in het verleden via GON (pilotproject in de jaren 80), daarna en in de toekomst via de werking van leersteuncentra (al dan niet specifiek) steeds hard hebben ingezet om trajecten voor D&SH leerlingen in het gewoon onderwijs mogelijk te maken.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTERS,

AFVAARDIGING VAN HET GO! ONDERWIJS VAN
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VAN DE
VERENIGINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Getekend door: Christiaan Smits (Signatur)
Getekend op: 2023-10-25 14:00:12 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Smits Christiaan Vlaamse
overheid

Getekend door: Stefaan Samaey (Signatur)
Getekend op: 2023-10-24 15:32:39 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Samaey Stefaan Vlaamse
overheid

Jan JAMBON
Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken,
Cultuur, ICT en Facilitair Management
Voorzitter SectX en C2
Ondervoorzitter OOC

Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie,
VOOP)

Getekend door: Paul Buyck (Signature)
Getekend op: 2023-10-21 10:42:01 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

BUYCK PAUL Vlaamse
overheid

Voor het GO! onderwijs van de Vlaamse
Gemeenschap:

Getekend door: Geert Spiessens (Signatur)
Getekend op: 2023-10-23 09:08:58 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Getekend door: Ben Weyts (Signature)
Getekend op: 2023-10-24 22:56:14 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Weyts Ben Vlaamse
overheid

Ben WEYTS
Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,
Voorzitter OOC
Ondervoorzitter SectX en C2

Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap:

Getekend door: Bruno Sagaert (Signature)
Getekend op: 2023-10-20 14:53:15 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

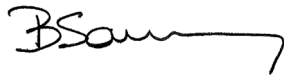
Sagaert Bruno Vlaamse
overheid

Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

Getekend door: Koen Bouve (Signature)
Getekend op: 2023-10-25 09:57:13 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Bouve Koen Vlaamse
overheid

LEDEN,

Bart SOMERS
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Binnenlands
Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

Getekend door: Jean-Luc Barbery (Signat
Getekend op: 2023-11-06 12:20:32 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Barbery Jean-Luc Vlaamse
overheid

Hilde CREVITS
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten:

Getekend door: Paul Willekens (Signature
Getekend op: 2023-10-23 13:03:35 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Paul Willekens Vlaamse
overheid

Getekend door: Hilde Lavrysen (Signature
Getekend op: 2023-10-20 15:37:01 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Lavrysen Hilde Vlaamse
overheid

Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

Getekend door: Matthias Diependaele (Si
Getekend op: 2023-10-20 14:43:45 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Diependaele Vlaamse
overheid

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

Getekend door: Pascal Claessens (Signat
Getekend op: 2023-10-23 10:31:45 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Pascal Claessens Vlaamse
overheid

VOORONTWERP VAN DECREET
van 27 oktober 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands–Vlaamse Gebarentaal

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 2. In artikel 3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 22°, a), wordt tussen het woord "onderwijsniveaus" en de zinsnede "en/of" de zinsnede "en/of een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;

2° in punt 45° wordt tussen het woord "school" en het woord "of" de zinsnede ", een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;

3° in punt 46° wordt tussen het woord "onderwijsniveau" en het woord "of" de zinsnede ", een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;

4° punt 52° bis/2 wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"52°bis/2 taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal: een afdeling in een school voor het gewoon basisonderwijs waar leerlingen les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en in het Nederlands

Art. 3. Aan artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 10 juli 2003 en 19 juni 2015, wordt een paragraaf 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§4. Scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, richten die taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in, in het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs en organiseren die taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig.

In afwijking van het eerste lid, kan een schoolbestuur ervoor kiezen om het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal pas in te richten nadat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig is ingericht in het kleuteronderwijs.

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid, wordt in het kleuteronderwijs volledig ingericht vanaf het derde bestaansjaar van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in dat onderwijsniveau. De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt in het lager onderwijs volledig ingericht vanaf het zesde bestaansjaar van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in dat onderwijsniveau.”.

Art. 4. Artikel 11 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 6 juli 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 11. In het gewoon basisonderwijs kan ook een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden ingericht. Binnen de voormelde taalafdeling wordt er lesgegeven in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal. De voormelde taalafdeling heeft als doel om aan leerlingen die doof of slechthorend zijn, en aan andere leerlingen die dat willen, een kwalitatief onderwijsaanbod in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal aan te bieden. Zo kunnen dove en slechthorende leerlingen een vorm van aangepast onderwijs binnen het gewoon onderwijs krijgen.

Met het oog op een mogelijke bijsturing wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het schooljaar 2026-2027 geëvalueerd. Deze evaluatie bevat minstens een analyse en beoordeling van de haalbaarheid, de eindtermen, financiële impact van de omkadering en werkingsmiddelen. De regering kan de nadere modaliteiten van de voormelde evaluatie bepalen.”.

Art. 5. In artikel 11quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2022, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In afwijking van paragraaf 1 hoeft geen screening te worden uitgevoerd voor een leerling die doof of slechthorend is als vermeld in artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 6. In artikel 13/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 8 juli 2022, wordt een paragraaf 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§4/1. In afwijking van paragraaf 2 hoeft er bij de adviezen en beslissingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, a), 2°, a) en b), en 3°, voor een leerling die doof of slechthorend is als vermeld in artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, geen advies te worden gegeven over de beheersing van het Nederlands.”.

Art. 7. In artikel 14/0, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet 3 juli 2020, gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 3 februari 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

2° de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, en §3” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, §3 en §4/1”;

1° de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, en §3” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, §3 en §4/1”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt na artikel 16 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling D/1. Bijzondere regeling over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 9. Artikel 17 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 17 juni 2016, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 17. Voor de leerlingen ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal die niet in afdoende mate de eindtermen voor de Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur, vermeld in artikel 44, §8, eerste lid, kunnen bereiken, kan de klassenraad beslissen om de inschrijving in de taalafdeling om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De voormelde beslissing wordt genomen na instemming van de ouders.

Art. 10. In artikel 37, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2001 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 voor scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, de mogelijkheid en de procedure, vermeld in artikel 17 van dit decreet, om de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;”.

Art. 11. In artikel 37/8 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 4 februari 2022 en 28 april 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;”;

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Art. 12. In artikel 37/9 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het behoud van de inschrijving, vermeld in het eerste lid, geldt over de vestigingsplaatsen en over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats is of wordt overschreden of de leerling niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De voortgang van het leerproces, waarbij een verandering van vestigingsplaats of een verandering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal noodzakelijk is, kan niet worden gestuit.”;

2° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In aanvulling op paragraaf 1 kunnen de ouders van leerlingen die al schoollopen in een school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht, beslissen dat de leerling zijn schoolloopbaan voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden genomen in het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar dat dat de leerling voor de eerste keer de keuze heeft om zijn schoolloopbaan verder te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zonder dat zijn leerproces, als vermeld in artikel 8, eerste lid, onderbroken wordt. De voormelde beslissing wordt ten laatste genomen voor de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1° of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- en inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1°, is.

De school communiceert naar de ouders over de mogelijkheid van de leerling om zijn schoolloopbaan voor te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid.

Als de leerlingen die al schoollopen in die school kunnen instappen in het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht in die school, dan meldt het schoolbestuur aan de ouders van die leerlingen dat het schoolbestuur een oprichtingsdossier als vermeld in artikel 112bis heeft ingediend. De ouders kunnen vanaf de voormelde melding tot aan de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1° of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- of inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen is, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1°, de beslissing, vermeld in het eerste lid, nemen. Als de regering beslist om het voormelde oprichtingsdossier niet goed te keuren, of als de school beslist om pas het volgend jaar voor het eerst de taalafdeling op te starten, dan is de voormelde beslissing van de ouders zonder gevolg en blijft de leerling ingeschreven in de school in het volgend schooljaar.”.

Art. 13. In artikel 37/12 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Een schoolbestuur beslist jaarlijks uiterlijk op 15 november of het voor het daaropvolgende schooljaar leerlingen wil kunnen weigeren omwille van bereikte capaciteit op niveau van:

- 1° elk van zijn scholen;
- 2° elk van zijn vestigingsplaatsen;
- 3° de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het schoolbestuur kan voor elk niveau, vermeld in het eerste lid, beslissen om te kunnen weigeren voor een van de volgende niveaus:

- 1° geboortejaar;
- 2° leerjaar.

Een schoolbestuur bepaalt voor elk niveau, vermeld in het eerste en het tweede lid, of het leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22, §2 en §3 en in artikel 37/22/1, §2, §3 en §4, wil kunnen weigeren.”;

2° in paragraaf 2, eerste en tweede lid, wordt de zinsnede “Voor de scholen en vestigingsplaatsen, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school of per vestigingsplaats” vervangen door de zinsnede “Voor elk niveau, vermeld in paragraaf 1, eerste en tweede lid”;

3° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede “vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, wil kunnen weigeren, gelden de regels, vermeld in artikel 37/22.” vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, en 37/22/1, §2, §3 en §4 wil kunnen weigeren, gelden de regels, vermeld in artikel 37/22 en 37/22/1.”;

4° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het tweede lid is een school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, en gelegen is in het werkingsgebied van het LOP Gent of het LOP Antwerpen niet verplicht om gezamenlijk aan te melden met de andere schoolbesturen voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 14. In artikel 37/14, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt tussen de zinsnede “vestigingsplaatsen,” en het woord “schooljaren” de zinsnede “een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,” ingevoegd.

Art. 15. In artikel 37/15 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “of vestigingsplaatsen” telkens vervangen door de zinsnede “, vestigingsplaatsen of taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede “conform artikel 37/23 en 37/25, en, in voorkomend geval, conform artikel 37/22 en 37/24” vervangen door de zinsnede “conform artikel 37/23, 37/23/1 en 37/25, en, in voorkomend geval, conform artikel 37/22, 37/22/1 en 37/24”.

Art. 16. In artikel 37/16, §1, eerste lid van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 22 november 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° en punt 2° wordt de zinsnede “voor welke scholen en vestigingsplaatsen, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school of per vestigingsplaats” vervangen door de zinsnede “voor welk niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid”;

2° in punt 2° wordt de zinsnede “artikel 37/22” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22 en 37/22/1”.

Art. 17. In artikel 37/17 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, tweede lid wordt de zinsnede “artikel 37/22 en 37/23” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22, 37/22/1, 37/23 en 37/23/1”;

2° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. In afwijking van paragraaf 1 tot en met 3 hoeven scholen niet deel te nemen aan de gezamenlijke aanmeldingsprocedure binnen het LOP of aan de aanmeldingsprocedure van de gemeente voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Als de aanmeldingsprocedure

apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, is er geen goedkeuring vereist als vermeld in paragraaf 1.”.

Art. 18. In artikel 37/20 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 4 februari 2022 en 7 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Een schoolbestuur bepaalt uiterlijk op 15 februari van het voorafgaande schooljaar een capaciteit voor elk niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid, waarvoor het de inschrijvingen organiseert via een aanmeldingsprocedure. De voormelde capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur voor het betreffende niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid, als het maximaal aantal leerlingen ziet.

Bij het bepalen van zijn capaciteit kan een schoolbestuur ervoor kiezen om de capaciteit van kleuters die conform artikel 12/1 nog een schooljaar tot het kleuteronderwijs toegelaten worden, samen te voegen met de capaciteit van het laatste geboortjaar van het kleuteronderwijs waarvoor een kind kan toegelaten worden tot het kleuteronderwijs, zonder een beroep te doen op artikel 12/1”;

2° in paragraaf 2, 1° wordt de zinsnede “37/22, §2 en §3” vervangen door de zinsnede “37/22 §2 en §3 en 37/22/1, §2, §3 en §4”;

3° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het tweede lid hoeft de capaciteitsverhoging voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal van scholen die in het LOP liggen, niet goedgekeurd te worden door het LOP. Het schoolbestuur deelt de capaciteitsverhoging mee aan het LOP.”.

Art. 19. In artikel 37/21, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt de zinsnede “artikel 37/22” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22 en 37/22/1”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt een artikel 37/22/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/22/1. In afwijking van artikel 37/22 geldt voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de voorrangregels, vermeld in dit artikel. Leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, krijgen voorrang bij inschrijvingen. Een schoolbestuur bepaalt en communiceert aan alle belanghebbenden de periode of desgewenst periodes waarbinnen en de wijze waarop de leerlingen, behorend tot deze voorrangsgroepen, hun vraag tot inschrijving dienen bekend te maken. Deze periode start ten vroegste vanaf de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

Een schoolbestuur dat besliste geen leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, te weigeren, schrijft de leerlingen uit beide

voorrangsgroepen in chronologische volgorde in en kan deze leerlingen tijdens de voorrangperiode, vermeld in het eerste lid, niet weigeren op basis van bereikte capaciteit.

Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3, en 4 te willen kunnen weigeren, respecteert bij de inschrijving van deze voorrangsgroepen volgende regels:

- 1° het ordent deze leerlingen, zoals bepaald in paragraaf 5;
- 2° het wijst de leerlingen die gunstig geordend zijn, zijnde binnen de door het schoolbestuur bepaalde capaciteit, toe, en noteert de niet-gunstig geordende leerlingen, in de volgorde zoals bepaald in paragraaf 5, op de weigeringslijst.

§ 2. Elke leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle andere leerlingen, recht op inschrijving in de betrokken school of de betrokken scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen, op basis van artikel 37/9.

§3. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 4, geeft een schoolbestuur voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voorrang aan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/8, §5.

§ 4. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2 en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor zijn scholen voorrang aan kinderen met een ouder die personeelslid is van de school of van de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen op basis van artikel 37/9, op voorwaarde dat er op het ogenblik van de inschrijving sprake is van een lopende tewerkstelling voor meer dan 104 dagen.

Met personeelslid wordt bedoeld:

- 1° een personeelslid als vermeld in artikel 2 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en in artikel 4 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, voor zover ze geaffecteerd zijn aan of aangesteld zijn in de school;
- 2° een personeelslid dat via een arbeidsovereenkomst werd angeworven door een schoolbestuur en tewerkgesteld wordt in de school.

§ 5. Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragrafen 2 en 3, te willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, ordent de leerlingen uit de voorrangsgroepen in deze volgorde:

- 1 leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 of 4;
- 2° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2;

- 3° leerlingen die behoren tot de een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 en 4.

Indien de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/20, reeds bereikt wordt binnen de leerlingengroep, bedoeld in punt 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die betreffende leerlingengroep, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in artikel 37/23/1, vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/16.”.

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt een artikel 37/23/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/23/1 § 1. In afwijking van artikel 37/23 ordent het schoolbestuur of, na akkoord van de schoolbesturen in kwestie, het LOP voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op het einde van de aanmeldingsperiode die de Vlaamse Regering vastlegt, de overige kinderen, aan de hand van een van de volgende ordeningscriteria of een combinatie ervan:

- 1° de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
- 2° de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
- 5° toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 4°;
- 4° de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 3°.

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier dat ze onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

§ 2. Als het schoolbestuur beslist om de voorrang voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22/1, uitsluitend of na een voorafgaande voorrangperiode, te organiseren via de aanmeldingsprocedure voor alle leerlingen, worden alle aangemelde leerlingen geordend op de volgende wijze:

- 1° eerst de leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in artikel 37/22/1, §2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22/1, §3 of §4;
- 2° dan de leerlingen die behoren tot dezelfde leefentiteit, vermeld in artikel 37/22/1, §2;
- 3° dan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/22/1, §3 en de leerlingen met een ouder die personeelslid is, vermeld in artikel 37/22/1, §4;

- 4° tot slot de overige kinderen, aan de hand van een ordeningscriterium of een combinatie ervan die overblijven na de toepassing van de criteria, vermeld in punt 1° tot en met 3°:
- a) de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
 - b) de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
 - c) toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of d);
 - d) de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of c).

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die ze hebben onderschreven, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

Als de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/20, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen als vermeld in het eerste lid, 4°, en vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/16.

§ 3. Het ordeningscriterium afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, a), kan geoperationaliseerd worden als "eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats". Desgevallend wordt de ordening van deze leerlingen vervolledigd met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°. De ordening kan ook vervolledigd worden door nogmaals het ordeningscriterium afstand, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, a), te operationaliseren op een andere wijze.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de operationalisering van het ordeningscriterium afstand, vermeld in het eerste lid, toegepast kan worden. Deze gemeenten grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente als vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966. De operationalisering, vermeld in het eerste lid, kan enkel gebruikt worden in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering."

Art. 22. Aan artikel 37/24 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, vervangen bij het decreet van 4 februari 2022 en gewijzigd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor de ondervertegenwoordigde groep of groepen te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 23. In artikel 37/26, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, wordt de zinsnede “artikel 37/22 en 37/24” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22, 37/22/1 en 37/24”.

Art. 24. In artikel 37/45 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 18 februari 2022 en 28 april 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands- Vlaamse Gebarentaal;”;

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid, wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs ook geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Art. 25. In artikel 37/46 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het behoud van de inschrijving, vermeld in het eerste lid, geldt over de vestigingsplaatsen en over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats is of wordt overschreden of de leerling er niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De voortgang van het leerproces, waarbij een verandering van vestigingsplaats of verandering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal noodzakelijk is, kan niet worden gestuit.”;

2° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In aanvulling op paragraaf 1 kunnen de ouders van leerlingen die al schoollopen in een school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht, beslissen dat de leerling zijn schoolloopbaan voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden genomen in het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar dat dat de leerling voor de eerste keer de keuze heeft om zijn schoolloopbaan verder te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zonder dat zijn leerproces, als vermeld in artikel 8, eerste lid, onderbroken wordt. De voormelde beslissing wordt ten laatste genomen voor de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1° of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- en inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, is.

De school communiceert naar de ouders over de mogelijkheid van de leerling om zijn schoolloopbaan voor te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid.

Als de leerlingen die al schoollopen in die school kunnen instappen in het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht in die school, dan meldt het schoolbestuur aan de ouders van die leerlingen dat het schoolbestuur een oprichtingsdossier als vermeld in artikel 112bis heeft ingediend. De ouders kunnen vanaf de voormelde melding tot aan de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- of inschrijvingsperiode is vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, de beslissing, vermeld in het eerste lid, nemen. Als de regering beslist om het voormelde oprichtingsdossier niet goed te keuren, of als de school beslist om pas het volgend jaar voor het eerst de taalafdeling op te starten, dan is de voormelde beslissing van de ouders zonder gevolg en blijft de leerling ingeschreven in de school in het volgend schooljaar.”.

Art. 26. Aan artikel 37/49 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, worden een tweede tot en met een vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“In afwijking van het eerste lid hoeven schoolbesturen geen gezamenlijke aanmeldingsprocedure voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te organiseren. Een schoolbestuur kan ook beslissen om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Een schoolbestuur beslist jaarlijks en uiterlijk op 15 november voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en eventueel per geboortjaar of leerjaar in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of het wil kunnen weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Als een schoolbestuur met een school of vestigingsplaats gelegen in het werkingsgebied van LOP-Brussel Hoofdstad beslist om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, eventueel per geboortjaar of per leerjaar, dan zijn in afwijking van artikel 37/43/5, de bepalingen van hoofdstuk IV/1, afdeling 2, onderafdeling B, afdeling 3 en afdeling 4, van toepassing.

Als een schoolbestuur met een school of vestigingsplaats gelegen in het werkingsgebied van LOP-Brussel Hoofdstad in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, en eventueel per geboortjaar of per leerjaar wil kunnen weigeren omwille van capaciteit, dan worden de inschrijvingen georganiseerd via een aanmeldingsprocedure. Hiervoor gelden de regels voor aanmeldende scholen, vermeld in deze afdeling.”.

Art. 27. In artikel 37/50 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “of vestigingsplaatsen” telkens vervangen door de zinsnede “, vestigingsplaatsen of taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede “conform artikel 37/58, 37/59 en 37/61, en in voorkomend geval conform artikel 37/57 en 37/60” vervangen door de zinsnede “conform artikel 37/58, 37/59, 37/59/1, en 37/61, en in voorkomend geval conform artikel 37/57, 37/57/1 en 37/60”.

Art. 28. In artikel 37/51, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

“1° of het voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en eventueel geboortjaren of leerjaren in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse gebarentaal, de inschrijvingen zal organiseren via een aanmeldingsprocedure;”;

2° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“1°/1. voor welke scholen vestigingsplaatsen en taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, en eventueel geboortjaren of leerjaren per school, per vestigingsplaats of voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, het leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57 en artikel 37/57/1, wil kunnen weigeren;”.

Art. 29. In artikel 37/52, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede "vermeld in artikel 37/22, artikel 37/23" vervangen door de zinsnede "vermeld in artikel 37/22, 37/22/1, 37/23, 37/23/1";

2° er wordt een derde lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"In afwijking van het eerste lid hoeft een school geen gezamenlijke aanmeldingsprocedure voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te organiseren. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, is er geen goedkeuring vereist als vermeld in het eerste lid."

Art. 30. In artikel 37/55 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 18 februari 2022 en 7 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. Een schoolbestuur bepaalt uiterlijk op 15 februari van het voorafgaande schooljaar een capaciteit voor elk van de volgende niveaus waarvoor het de inschrijvingen organiseert via een aanmeldingsprocedure:

- 1° de school;
- 2° de vestigingsplaats;
- 3° de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De capaciteit van elk niveau, vermeld in het eerste lid, kan eventueel voor een van de volgende niveaus worden bepaald:

- 1° geboortjaar;
- 2° leerjaar.

De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur voor de niveaus, vermeld in het eerste en het tweede lid, als het maximale aantal leerlingen ziet.

Bij het bepalen van zijn capaciteit kan een schoolbestuur ervoor kiezen om de capaciteit van kleuters die conform artikel 12/1 nog een schooljaar tot het kleuteronderwijs toegelaten worden, samen te voegen met de capaciteit van het laatste geboortjaar van het kleuteronderwijs waarvoor een kind kan toegelaten worden tot het kleuteronderwijs, zonder een beroep te doen op artikel 12/1."

2° in paragraaf 2, eerste lid, 1°, wordt de zinsnede "artikel 37/57, § 2 en § 3" vervangen door de zinsnede "artikel 37/57, § 2 en § 3 en artikel 37/53, §2, §3 en §4";

3° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van het tweede lid hoeft de capaciteitsverhoging voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal van scholen die in het LOP liggen, niet goedgekeurd te worden door het LOP. Het schoolbestuur deelt de capaciteitsverhoging mee aan het LOP."

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt een artikel 37/57/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/57/1. In afwijking van artikel 37/57 geldt voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de voorrangregels, vermeld in dit artikel. Leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, krijgen voorrang bij inschrijvingen. Een schoolbestuur bepaalt en communiceert aan alle belanghebbenden de periode of desgewenst periodes waarbinnen en de wijze waarop de leerlingen, behorend tot deze voorrangsgroepen, hun vraag tot inschrijving dienen bekend te maken. Deze periode start ten vroegste vanaf de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

Een schoolbestuur dat besliste geen leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3 en 4, te weigeren, schrijft de leerlingen uit beide voorrangsgroepen in chronologische volgorde in en kan deze leerlingen tijdens de voorrangperiode, vermeld in het eerste lid, niet weigeren op basis van bereikte capaciteit.

Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2, 3, en 4 te willen kunnen weigeren, respecteert bij de inschrijving van deze voorrangsgroepen volgende regels:

- 1° het ordent deze leerlingen, zoals bepaald in paragraaf 5;
- 2° het wijst de leerlingen die gunstig geordend zijn, zijnde binnen de door het schoolbestuur bepaalde capaciteit, toe, en noteert de niet-gunstig geordende leerlingen, in de volgorde zoals bepaald in paragraaf 5, op de weigeringslijst.

§ 2. Elke leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle andere leerlingen, recht op inschrijving in de betrokken school of de betrokken scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen, op basis van artikel 37/46.

§3. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 4, geeft een schoolbestuur voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voorrang aan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/45, §5.

§ 4. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2 en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor zijn scholen voorrang aan kinderen met een ouder die personeelslid is van de school of van de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen op basis van artikel 37/46, op voorwaarde dat er op het ogenblik van de inschrijving sprake is van een lopende tewerkstelling voor meer dan 104 dagen.

Met personeelslid wordt bedoeld:

- 1° een personeelslid als vermeld in artikel 2 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en in artikel 4 van het decreet van 27 maart

1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, voor zover ze geaffecteerd zijn aan of aangesteld zijn in de school;

- 2° een personeelslid dat via een arbeidsovereenkomst werd aangeworven door een schoolbestuur en tewerkgesteld wordt in de school.

§ 5. Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragrafen 2 en 3, te willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, ordent de leerlingen uit de voorrangsgroepen in deze volgorde:

- 1 leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 of 4;
- 2° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2;
- 3° leerlingen die behoren tot de een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 en 4.

Indien de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/55, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in punt 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die betreffende leerlingengroep, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in artikel 37/59/1, vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/53.”.

Art. 32. Aan artikel 37/58 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. In afwijking van paragraaf 1, 2 en 3 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is, te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt een artikel 37/59/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/59/1 § 1. In afwijking van artikel 37/59 ordent het schoolbestuur of, na akkoord van de schoolbesturen in kwestie, het LOP voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op het einde van de aanmeldingsperiode die de Vlaamse Regering vastlegt, de overige kinderen, aan de hand van een van de volgende ordeningscriteria of een combinatie ervan:

- 1° de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
- 2° de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
- 5° toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 4°;

- 4° de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 3°.

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier dat ze onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

§ 2. Als het schoolbestuur beslist om de voorrang voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57/1, uitsluitend of na een voorafgaande voorrangperiode, te organiseren via de aanmeldingsprocedure voor alle leerlingen, worden alle aangemelde leerlingen geordend op de volgende wijze:

- 1° eerst de leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in artikel 37/57/1, §2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57/1, §3 of §4;
- 2° dan de leerlingen die behoren tot dezelfde leefentiteit, vermeld in artikel 37/57/1, §2;
- 3° dan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/57/1, §3 en de leerlingen met een ouder die personeelslid is, vermeld in artikel 37/57/1, §4;
- 4° tot slot de overige kinderen, aan de hand van een ordeningscriterium of een combinatie ervan die overblijven na de toepassing van de criteria, vermeld in punt 1° tot en met 3°:
- a) de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
 - b) de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
 - c) toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of d);
 - d) de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of c).

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die ze hebben onderschreven, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

Als de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/55, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen als vermeld in het eerste lid, 4°, en vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/53.”.

Art. 34. Aan artikel 37/60 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor de ondervertegenwoordigde groep of groepen te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 35 In artikel 37/62, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, wordt de zinsnede “artikel 37/57, 37/58 en 37/60” vervangen door de zinsnede “artikel 37/57, 37/57/1, 37/58 en 37/60”.

Art. 36. Aan artikel 39 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Naast de leergebieden, vermeld in het eerste lid, bevat het onderwijsaanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de volgende leergebieden:

- 1° het leergebied Vlaamse Gebarentaal;
- 2° het leergebied dovencultuur.”.

Art. 37. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 22 juni 2007, 8 mei 2009 en 25 april 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Naast de leergebieden, vermeld in het eerste lid, bevat het onderwijsaanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de volgende leergebieden:

- 1° het leergebied Vlaamse Gebarentaal;
- 2° het leergebied dovencultuur.”.

Art. 38. Aan artikel 43 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. In scholen waar ook de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht kan aan leerlingen die niet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zijn ingeschreven, al facultatief vanaf het kleuteronderwijs Vlaamse Gebarentaal worden aangeboden.

In afwijking van het eerste lid, kan Vlaamse Gebarentaal in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, de randgemeenten of de taalgrensgemeenten Vlaamse Gebarentaal, buiten de taalafdeling Vlaamse Gebarentaal, slechts worden aangeboden als het leergebied Frans al wordt aangeboden.”.

Art. 39. Aan artikel 44 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019, 3 juli 2020, 8 juli 2022 en 5 mei 2023, worden een paragraaf 6, 7 en 8 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§6. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, kan een klassenraad, na overleg met de ouders, beslissen om de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 die opgenomen zijn in bijlage 5 bij dit decreet niet na te streven bij leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De klassenraad neemt de voormelde ontwikkelingsdoelen die niet nagestreefd worden op in een afsprakenkader. Het afsprakenkader wordt tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatste ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bewaard. Het voormelde afsprakenkader kan ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

§7. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, kan er voor leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, § 5, of artikel 37/45, §5, en die ingeschreven zijn in het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een afwijking voorzien worden op sommige van de bestaande eindtermen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997. Er kan worden afgeweken van de eindtermen opgenomen in bijlage 5 bij dit decreet.

Na instemming van de ouders bepaalt de klassenraad welke eindtermen, vermeld in het eerste lid, niet haalbaar zijn en waarvoor in een afwijking moet worden voorzien. De klassenraad neemt de voormelde afwijkingen van de eindtermen op in een afsprakenkader.

Het afsprakenkader, vermeld in het tweede lid, wordt tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatste ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bewaard. Het voormelde afsprakenkader kan ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

§8. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, krijgen de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7, vermeld in de bijlage van het besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 2003 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 7, bekrachtigd bij het decreet van 25 mei 2003 met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal, en met betrekking tot Wereldoriëntatie: dovencultuur het statuut van eindtermen in het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In afwijking van het eerste lid krijgen de volgende ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 niet het statuut van eindtermen of ontwikkelingsdoelen:

1° met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal:

- a) punt 1 Lezen;
 - b) punt 2.2 Schrijven in signwriting;
- 2° met betrekking tot Wereldoriëntatie: Dovencultuur:
- a) punt 7;
 - b) punt 10.”.

Art. 40. In artikel 56 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid treedt elke school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht op als examencommissie voor de leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld artikel 37/8, §5, of artikel 37/45, §5, en die het getuigschrift basisonderwijs willen behalen. Voor de voormelde leerlingen kan de examencommissie, een afwijking als vermeld in artikel 44, §7, voorzien op de bestaande eindtermen, vermeld in artikel 44, §4. Voor de voormelde leerlingen krijgen de ontwikkelingsdoelen, vermeld in artikel 44, §8, eerste lid, het statuut van eindterm, met uitzondering van de ontwikkelingsdoelen, vermeld in artikel 44, §8, tweede lid die niet het statuut van eindterm of ontwikkelingsdoel krijgen.”.

Art. 41. In artikel 69 van hetzelfde decreet worden tussen het woord “types” en het woord “die” de woorden “of taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd.

Art. 42. In artikel 87 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 4 juli 2008, en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019 en 8 juli 2022, wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“§3/1. In afwijking van paragraaf 1 is de teldag voor het bijkomend werkingsbudget, vermeld in artikel 87quinquies, in de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar.”.

Art. 43. Aan hoofdstuk VII, afdeling 2, onderafdeling D, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2023, wordt een rubriek 7° toegevoegd, die luidt als volgt:

“7° Bijkomend werkingsbudget voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 44. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt in rubriek 7°, ingevoegd bij artikel 43, een artikel 87quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 87quinquies. Er wordt elk schooljaar een bijkomend werkingsbudget toegekend aan de scholen van 316,15 euro per leerling die is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het bedrag wordt jaarlijks vermenigvuldigd met de aanpassingscoëfficiënt A, die berekend wordt conform de volgende formule: $A = (Cx-1/Cx-2)$, waarbij:

- 1° Cx-1: de gezondheidsindex van de maand januari van het begrotingsjaar x-1;
- 2° Cx-2: de gezondheidsindex van de maand januari van het begrotingsjaar x-2.

Het bijkomende werkingsbudget dat wordt ontvangen, wordt ingezet voor de organisatie van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 45. In hoofdstuk VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2023, wordt in het opschrift van afdeling 2bis tussen het woord “niveaus” en het woord “of” de zinsnede “, taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd.

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij 14 juli 2023, wordt na artikel 112 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling E. Oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 47. Artikel 112bis van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 6 juli 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 112bis. §1. Een school voor gewoon onderwijs kan vanaf 1 september de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal oprichten als ze op de eerste schooldag van oktober van het eerste schooljaar na de goedkeuring van de regering of, in geval van een uitstel als vermeld in het tweede lid, op de eerste schooldag van oktober van het daaropvolgende schooljaar de programmatienormen bereikt die de regering voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal vastlegt.

Een schoolbestuur dat de goedkeuring van de regering, vermeld in paragraaf 3, heeft gekregen voor de oprichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, kan ervoor kiezen om de oprichting ervan met een schooljaar uit te stellen.

§2. aanvulling op paragraaf 1 dient een schoolbestuur dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten, een oprichtingsdossier in. Het voormelde oprichtingsdossier voldoet aan al de volgende kwaliteitsvoorwaarden:

- 1° het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het indienen van het oprichtingsdossier na overleg binnen de schoolraad en na overleg of na onderhandeling in het lokaal comité;
- 2° het oprichtingsdossier bevat een omgevingsanalyse die de leefbaarheid van het programmatievoorstel motiveert. Bij de voormelde omgevingsanalyse wordt, waar dit voor de betrokken schoolpopulatie relevant is, de link met eventuele aangepaste begeleidingsmogelijkheden, met inbegrip van schoolexterne begeleidingsmogelijkheden, expliciet behandeld;
- 3° de school beschikt over de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen nodig voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;

- 4° de reeds bestaande expertise of de inspanningen rond professionalisering met betrekking tot de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden in het dossier weergegeven.

De regering kan nadere regels bepalen over de inhoud en de vorm van het oprichtingsdossier en over de wijze waarop de kwaliteitsvoorwaarden worden beoordeeld.

§3. De oprichting vanaf 1 september van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan pas na goedkeuring van de regering.

Het schoolbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag met het oprichtingsdossier, vermeld in paragraaf 2, naar de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap, die de aanvraag voor administratief-technisch en inhoudelijk advies aan de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsinspectie en aan de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal bezorgen.

In afwijking van het tweede lid kan een school die een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten in het schooljaar 2024-2025, een oprichtingsdossier indienen tot en met 1 april 2024.

De regering neemt de beslissing, vermeld in het eerste lid, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad en de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal over de gegrondheid van de lokale behoefte aan extra aanbod en na advies van de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap en de onderwijsinspectie.

§4. Een schoolbestuur kan zonder dat het een oprichtingsdossier hoeft in te dienen of de goedkeuring van de regering, vermeld in paragraaf 3, nodig heeft, de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opnieuw inrichten in een school die maximaal twee schooljaren geleden voor het laatst de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heeft ingericht, voor zover de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het laatste jaar van inrichting financierbaar of subsidieerbaar was.”.

Art. 48. In artikel 115 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 9 juli 2010 en gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 6 juli 2018 en 5 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, inleidende zin, en paragraaf 2, inleidende zin, wordt tussen het woord “niveaus” en het woord “of” de zinsnede “, taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd;

2° in paragraaf 1, 2°, en paragraaf 2, 2°, wordt tussen de zinsnede “niveau,” en het woord “elk” de zinsnede “elke taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,” ingevoegd.

Art. 49. In artikel 120, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord “vier” wordt vervangen door het woord “vijf”;

2° er wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° de rationalisatienormen voor taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 50. Aan artikel 138, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 februari 2022, wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 51. Aan hoofdstuk IX, afdeling 2, onderafdeling B, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2023, wordt een sectie 7 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Sectie 7. Aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 52. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt in sectie 7, ingevoegd bij artikel 51, een artikel 139vicies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 139vicies. §1. De aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, worden toegekend aan de scholen voor leerlingen die als regelmatige leerling ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs.

§2. Het aantal aanvullende lestijden, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, waarop de school voor het kleuteronderwijs recht heeft, wordt als volgt berekend: $26 - (1,3 \times L)$, waarbij L het aantal leerlingen is dat als regelmatige leerling ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs van de school.

Als de berekening, vermeld in het eerste lid, ertoe leidt dat er een negatief aantal aanvullende lestijden zou worden toegekend, worden er geen aanvullende lestijden toegekend, maar worden er ook geen lestijden afgetrokken.

Als er geen enkele regelmatige leerling in het kleuteronderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid, is ingeschreven, worden geen aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs als vermeld in 138, §1, eerste lid, 11°, toegekend.

De lestijden, vermeld in het eerste lid, worden als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

§3. Scholen delen de regelmatige leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het lager onderwijs van de school, in maximaal drie leerlingengroepen in om de aanvullende lestijden, vermeld in paragraaf 1, te ontvangen.

Het aantal aanvullende lestijden, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, waarop de school voor het lager onderwijs recht heeft, wordt per leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, als volgt berekend: $26 - (1,3 \times L)$, waarbij L het aantal leerlingen is dat ingedeeld is in de leerlingengroep in kwestie, vermeld in het eerste lid.

Als de berekening per leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, ertoe leidt dat er een negatief aantal aanvullende lestijden zou worden toegekend, worden er geen aanvullende lestijden toegekend, maar worden er ook geen lestijden afgetrokken.

Als er geen enkele leerling in de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid is ingedeeld, wordt er voor de inrichting van die leerlingengroep geen aanvullende lestijden als vermeld in 138, §1, eerste lid, 11°, toegekend.

De lestijden, vermeld in het tweede lid, worden binnen de leerlingengroep als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

§4. Voor de berekening van de aanvullende lestijden, vermeld in paragraaf 1, 2 en 3, waarop de school recht heeft, is de teldag de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar behalve:

- 1° in de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, waar de teldag de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar is;
- 2° voor de scholen die op basis van artikel 132 als teldag de eerste schooldag van oktober hebben.

§5. De regering bepaalt de ambten waarin een school met de aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in paragraaf 1, betrekkingen kan inrichten en de wijze waarop de omrekening gebeurt van de aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in paragraaf 1, naar die betrekkingen.”.

Art. 53. Aan hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet 14 juli 2023, wordt een bijlage 5 toegevoegd, die bij dit decreet is gevoegd.

Hoofdstuk 3. Overgangsbepalingen

Art. 54. §1. Voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in scholen gelegen in het Nederlandse taalgebied voor het schooljaar 2024-2025 waarvoor een schoolbestuur wil kunnen weigeren op basis van de bereikte capaciteit, kan een schoolbestuur in afwijking van artikel 37/12 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 beslissen om de bepalingen van

hoofdstuk IV/1, afdeling 2, onderafdeling C, van het voormelde decreet niet toe te passen. In dat geval zijn paragraaf 2 tot en met 6 van toepassing. De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal als het maximale aantal leerlingen bepaalt.

§2. Het schoolbestuur communiceert aan alle leerlingen die al schoollopen in die school, over de oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het volgend schooljaar. Na deze communicatie hebben ouders zeven dagen de tijd om te beslissen dat de leerling zijn schoolloopbaan voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het schooljaar, als die leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal . Zijn schoolloopbaan kan verderzetten zonder dat zijn leerproces, als vermeld in artikel 8, eerste lid, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, onderbroken wordt.

Nadat zeven dagen van de ouders om te beslissen, vermeld in het eerste lid, zijn afgelopen, kan het schoolbestuur starten met de inschrijvingen van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3, in de voorrangperiodes. Het schoolbestuur bepaalt de startdatum van de voorrangperiodes, vermeld in paragraaf 3, en voor de overige inschrijvingen. Het schoolbestuur communiceert over de capaciteit voor de start van elke voorrangperiode en voor de start van de overige inschrijvingen. Een schoolbestuur kan op elk moment de capaciteit en de vrije plaatsen voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verhogen.

Een schoolbestuur hanteert een inschrijvingsregister waarin het alle gerealiseerde inschrijvingen en alle weigeringen op basis van de bereikte capaciteit chronologisch noteert. Dat inschrijvingsregister is hetzelfde inschrijvingsregister als het inschrijvingsregister, vermeld in artikel 37/26, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Een schoolbestuur weigert elke bijkomende inschrijving als de capaciteit overschreden wordt.

§3. Het schoolbestuur organiseert een voorrangperiode van minimaal één week om leerlingen in te schrijven die voldoen aan de voorwaarde, vermeld in artikel 33/22, §2, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, en een voorrangperiode van minimaal twee weken voor het inschrijvingen van leerlingen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 37/22, §3 en §3/1, van het voormelde decreet. Op voorwaarde dat geen enkele leerling voor wie de voorrangperiodes in kwestie gelden, geweigerd wordt omwille van de overschrijding van de bepaalde capaciteit, kunnen beide voorrangperiodes samen starten.

§4. Met uitzondering van de leerlingen die zijn ingeschreven in overcapaciteit met toepassing van paragraaf 5, wordt bij het invullen van vrijgekomen plaatsen of bijkomende plaatsen door een verhoging van de capaciteit als vermeld in paragraaf 2, de volgorde van de weigeringen gerespecteerd tot en met de vijfde schooldag van oktober van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Voor kleuters die geboren zijn in het meest recente kalenderjaar dat mogelijk is voor de inschrijvingen voor het schooljaar in kwestie, wordt de voormelde volgorde gerespecteerd tot en met 30 juni van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Uiterlijk vanaf 1 juli geldt de volgorde van de

weigeren van kleuters van hetzelfde geboortjaar voor het volgende schooljaar.

Ouders van leerlingen die alsnog een plaats wordt toegewezen krijgen daar binnen de zeven dagen schriftelijk of via elektronische drager melding van. Deze melding bevat informatie over de periode waarbinnen de ouders de betrokken leerling kunnen inschrijven. Die periode duurt minimaal zeven dagen.

§5. In afwijking van paragraaf 2, tweede lid, kan een schoolbestuur de leerlingen, vermeld in artikel 37/28, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, toch inschrijven.

§6. Bij een weigering op basis van de bereikte capaciteit als vermeld paragraaf 2, tweede lid, zijn de bepalingen van artikel 37/30 en 37/31 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 die gelden voor weigering op basis van bereikte capaciteit als vermeld in artikel 37/20 van het voormelde decreet, van toepassing.

Art. 55. §1. Voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor het schooljaar 2024-2025 waarvoor een schoolbestuur wil kunnen weigeren op basis van de bereikte capaciteit, kan een schoolbestuur in afwijking van artikel 37/49 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 beslissen om de bepalingen van hoofdstuk IV/3, afdeling 2, van het voormelde decreet niet toe te passen. In dat geval zijn paragraaf 2 tot en met 6 van toepassing. De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal als het maximale aantal leerlingen ziet.

§2. Het schoolbestuur communiceert aan alle leerlingen die al schoollopen in die school, over de oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het volgend schooljaar. Na deze communicatie hebben ouders zeven dagen de tijd om te beslissen dat de leerling zijn schoolloopbaan voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het schooljaar, als die leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal . Zijn schoolloopbaan kan verderzetten zonder dat zijn leerproces, als vermeld in artikel 8, eerste lid, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, onderbroken wordt.

Nadat zeven dagen van de ouders om te beslissen, vermeld in het eerste lid, zijn afgelopen, kan het schoolbestuur starten met de inschrijvingen van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3, in de voorrangperiodes. Het schoolbestuur bepaalt de startdatum van de voorrangperiodes, vermeld in paragraaf 3, en voor de overige inschrijvingen. Het schoolbestuur communiceert over de capaciteit en de vrije plaatsen voor de start van elke voorrangperiode en voor de start van de overige inschrijvingen. Een schoolbestuur kan op elk moment de capaciteit voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal verhogen.

Een schoolbestuur hanteert een inschrijvingsregister waarin het alle gerealiseerde inschrijvingen en alle weigeren op basis van de bereikte capaciteit chronologisch noteert. Het voormelde inschrijvingsregister is hetzelfde inschrijvingsregister als het inschrijvingsregister, vermeld in artikel 37/62, §1,

van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Een schoolbestuur weigert elke bijkomende inschrijving als de capaciteit overschreden wordt.

§3. Het schoolbestuur organiseert een voorrangperiode van minimaal één week om leerlingen in te schrijven die voldoen aan de voorwaarde, vermeld in artikel 33/57, §2, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, en een voorrangperiode van minimaal twee weken om leerlingen in te schrijven die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 37/57, §3 en §3/1, van het voormelde decreet. Op voorwaarde dat geen enkele leerling voor wie de voorrangperiodes in kwestie gelden, geweigerd wordt door de overschrijding van de capaciteit die is bepaald, kunnen beide voorrangperiodes samen starten.

§4. Met uitzondering van leerlingen die zijn ingeschreven in overcapaciteit met toepassing van paragraaf 5, wordt bij het invullen van vrijgekomen plaatsen of bijkomende plaatsen door een verhoging van de capaciteit als vermeld in paragraaf 2, de volgorde van de weigeringen gerespecteerd tot en met de vijfde schooldag van oktober van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Voor kleuters die geboren zijn in het meest recente kalenderjaar dat mogelijk is voor de inschrijvingen voor het schooljaar in kwestie, wordt de voormelde volgorde gerespecteerd tot en met 30 juni van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking had. Uiterlijk vanaf 1 juli geldt de volgorde van de weigeringen van kleuters van hetzelfde geboortjaar voor het volgende schooljaar.

Ouders van leerlingen die alsnog een plaats wordt toegewezen krijgen daar binnen de zeven dagen schriftelijk of via elektronische drager melding van. Deze melding bevat informatie over de periode waarbinnen de ouders de betrokken leerling kunnen inschrijven. Die periode duurt minimaal zeven dagen.

§5. In afwijking van paragraaf 2, tweede lid, kan een schoolbestuur de leerlingen, vermeld in artikel 37/64, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, toch inschrijven.

§6. Bij een weigering op basis van de bereikte capaciteit als vermeld paragraaf 2, tweede lid, zijn de bepalingen van artikel 37/66 en 37/67 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 die gelden voor weigering op basis van bereikte capaciteit als vermeld in artikel 37/55 van het voormelde decreet, van toepassing.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 56. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2024.

Artikel 10 tot en met 35, 47, 48, 57 en 58 hebben uitwerking vanaf 1 februari 2024.

Brussel, ...(datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

BIJLAGE

bij het voorontwerp van decreet van 27 oktober 2023:

Bijlage 5.

Lijst met ontwikkelingsdoelen van het gewoon kleuteronderwijs
en eindtermen van het gewoon lager onderwijs
waarvan kan worden afgeweken voor dove en slechthorende kinderen
binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,
als vermeld in artikel 44, §6 en §7,
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Bijlage bij het decreet van datum tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal

Bijlage 5. Lijst met ontwikkelingsdoelen van het gewoon kleuteronderwijs en eindtermen van het gewoon lager onderwijs waarvan kan worden afweken worden voor dove en slechthorende kinderen binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, als vermeld in artikel 44, §6 en §7 van het decreet

Artikel 1. Van de volgende ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 kan volgens de procedure en voor de leerlingen, vermeld in artikel 44, §6 beslist worden dat ze niet na te streven zijn:

- 1° van de ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding bij motorische competenties alleen ontwikkelingsdoel 1.6, wat betreft het snel reageren op auditieve signalen;
- 2° van de ontwikkelingsdoelen muzische vorming:
 - a) de ontwikkelingsdoelen van 2 Muziek;
 - b) van de ontwikkelingsdoelen van 4 Beweging alleen de volgende ontwikkelingsdoelen:
 - 1) ontwikkelingsdoel 4.1 spontaan meebewegen op muziek;
 - 2) ontwikkelingsdoel 4.4 waargenomen klanken omzetten in beweging;
 - c) van de ontwikkelingsdoelen media alleen het ontwikkelingsdoel 5.3 met betrekking tot het vaststellen, veranderen, schikken, herschikken van de volgorde van een reeks klanken en geluiden en er een nieuw verhaal rond vertellen;
- 3° van de ontwikkelingsdoelen Nederlands:
 - a) de ontwikkelingsdoelen van 1 Luisteren;
 - b) de ontwikkelingsdoelen van 2 Spreken;
 - c) van de ontwikkelingsdoelen van 5 Taalbeschouwing alleen ontwikkelingsdoel 5.5 wat betreft het discrimineren van klanken en woorden en de ritmische aspecten van taal en rijmen;
- 4° van de ontwikkelingsdoelen wetenschap en techniek alleen ontwikkelingsdoel 1.1 wat betreft het kunnen onderscheiden van verschillen in geluid.

Art. 2. Van de volgende eindtermen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 kan volgens de procedure en voor de leerlingen, vermeld in artikel 44, §7, een afwijking voorzien worden:

- 1° van de eindtermen Nederlands:
 - a) alle eindtermen van 1 Luisteren;
 - b) alle eindtermen van 2 Spreken;
 - c) van de eindtermen 4 Schrijven, alleen de volgende eindtermen:

- 1) eindterm 4.7 wat betreft het toepassen van spellingafspraken en -regels over het schrijven van woorden met vast woordbeeld: klankzuivere woorden, hoogfrequente niet-klankzuivere woorden, klinker in open/gesloten lettergreep en niet-klankzuivere eindletter;
 - 2) eindterm 4.8 in zoverre deze eindterm betrekking heeft op het ontwikkelen van attitudes voor luisteren en spreken;
 - d) van de eindtermen 5 Vaardigheden/strategieën in zoverre de vaardigheden of strategieën verband houden met luisteren en spreken;
- 2° van de eindtermen Frans:
- a) de eindtermen van 1 Luisteren;
 - b) de eindtermen van 3 Spreken;
 - c) de eindtermen van 4 Mondelinge interactie;
 - d) de eindtermen van 5 Attitudes wat betreft de attitudes inzake luisteren, spreken en gesprekken voeren;
- 3° van de eindtermen Lichamelijke opvoeding alleen de eindterm 1.21 kunnen bewegingsvormen uitvoeren op een opgelegd ritme;
- 4° van de eindtermen Muzische vorming:
- a) van de eindtermen 2 Muziek alleen de volgende eindtermen:
 - 1) de eindterm 2.1: de leerlingen kunnen muziek beluisteren en ervaren, muzikale impressies opdoen uit de geluidsomgeving met aandacht voor enkele kenmerken van de muziek: klankeigenschap en functie/gebruikssituatie;
 - 2) de eindterm 2.2: de leerlingen kunnen improviseren en experimenteren, klankbronnen en muziekinstrumenten uittesten op hun klankwaarde en in een muzikaal (samen)spel daarvan gebruikmaken;
 - b) van de eindtermen 3 Drama alleen de volgende eindtermen:
 - 1) eindterm 3.3: geconcentreerd luisteren naar een gesproken tekst (verteld of voorgelezen) en die mondeling, schriftelijk, beeldend of dramatisch weergeven;
 - 2) eindterm 3.6 een aan de speelsituatie aangepaste en aangename spreektechniek ontwikkelen (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte) en verschillende verbale en non-verbale spelvormen improviseren;
- 5° van de eindterm Wetenschap en techniek alleen de eindterm 1.1 wat betreft de waarnemingen die betrekking hebben op gehoor.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van datum tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal).

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 74.824/1
van 29 februari 2024

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet
basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling
Nederlands-Vlaamse Gebarentaal’

Op 6 november 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 8 februari 2024. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Annelies D’ESPALLIER, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Greet VERBERCKMOES en Ilse ANNÉ, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 februari 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het voor advies voorgelegd voorontwerp van decreet strekt ertoe het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 op verschillende punten te wijzigen, met als doel een regeling uit te werken voor het inrichten van taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs. Het doel van deze taalafdelingen, waar leerlingen les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en in het Nederlands (artikel 2, 4°, van het voorontwerp), is om aan leerlingen die doof of slechthorend zijn, en aan andere leerlingen die dat willen, een kwalitatief onderwijsaanbod aan te bieden in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal. Voor dove en slechthorende leerlingen zal daarnaast nog steeds de mogelijkheid bestaan om les te volgen in het gewoon basisonderwijs met ondersteuning van een tolk Vlaamse Gebarentaal-Nederlands of in het buitengewoon basisonderwijs type 7.

2.2.1. De artikelen 3 en 4 van het voorontwerp regelen de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de structuur van het basisonderwijs en stellen een evaluatie van de inrichting van de taalafdelingen in het vooruitzicht in het schooljaar 2026-2027.

2.2.2. Het voorontwerp voorziet in een aantal specifieke bepalingen met betrekking tot de toegang tot en de inschrijving in de afdeling Nederlands-Vlaamse gebarentaal in het gewoon basisonderwijs (artikelen 5 tot 35 van het voorontwerp).

Voor een leerling die doof of slechthorend is en is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, valt de verplichting weg om bij het begin van de leerplicht een screening Nederlands uit te voeren (artikel 5 van het voorontwerp) en geldt evenmin de verplichting om de beheersing van de Nederlandse taal op te nemen in het advies of in de beslissing van de klassenraad bij de toegang tot het lager onderwijs (artikelen 6 en 7 van het voorontwerp). Voorts wordt bepaald onder welke voorwaarde een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan worden omgezet naar een inschrijving buiten die afdeling (artikelen 8 tot 10 van het voorontwerp).

Verschillende bepalingen van het decreet basisonderwijs inzake het inschrijvingsrecht worden aangepast voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal (artikelen 11 tot 38 van het voorontwerp). Het gaat onder meer over bepalingen betreffende de organisatie van de inschrijving, de procedure van aanmelding en de voorrangregeling, waarbij de leerlingen die doof of slechthorend zijn gelijktijdig voorrang hebben met de kinderen van het

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

personeel van de betrokken school. Dit wordt geregeld zowel voor de scholen gelegen in het Nederlandse taalgebied als voor de scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

2.2.3. Verder wordt bepaald (artikelen 39 en 53 van het voorontwerp) dat voor de leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en de eindtermen voor het gewoon lager onderwijs gelden. Enkel voor leerlingen die doof en slechthorend zijn, kan de klassenraad, in overleg met de ouders, beslissen bepaalde in de bijlage bij het voorontwerp opgenomen ontwikkelingsdoelen niet na te streven, wat het kleuteronderwijs betreft, of af te wijken van bepaalde in diezelfde bijlage opgenomen eindtermen, wat het lager onderwijs betreft. Daarnaast gelden de ontwikkelingsdoelen Vlaamse Gebarentaal type 7 met betrekking tot de Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur in beginsel bijkomend als eindtermen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het lager onderwijs.

Het voorontwerp bepaalt ook dat elke school die een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, optreedt als examencommissie voor leerlingen die doof of slechthorend zijn (artikel 40 van het voorontwerp).

2.2.4. Het voorontwerp bevat daarnaast een aantal bepalingen over de financiering en inrichting van de afdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De artikelen 41 tot 44 van het voorontwerp voorzien in een bijkomend werkingsbudget voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Er worden rationalisatie- en programmatienormen voor de taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het vooruitzicht gesteld die door de Vlaamse Regering zullen worden vastgesteld (artikelen 45, 48 en 49 van het voorontwerp) en er wordt een specifieke oprichtingsprocedure voor de taalafdeling geregeld (artikelen 45 tot 47 van het voorontwerp).

Er wordt eveneens voorzien in aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal (artikelen 50 tot 52 van het voorontwerp), waarvoor de Vlaamse Regering de ambten en de wijze van omrekening bepaalt.

2.2.5. Tot slot bevat het voorontwerp de nodige overgangsbepalingen voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het schooljaar 2024-2025, zowel voor scholen in het Nederlandse taalgebied als voor de scholen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad (artikelen 54 en 55 van het voorontwerp).

In beginsel treedt de ontworpen regeling in werking op 1 september 2024, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de inschrijving in en de oprichting van de taalafdeling Nederlands Gebarentaal die uitwerking krijgen op 1 februari 2024 (artikel 56 van het voorontwerp).

BEVOEGDHEID

3.1. Het voorontwerp brengt formeel weliswaar geen wijziging aan in artikel 4 van de wet van 30 juli 1963 ‘houdende taalregeling in het onderwijs’, waaruit voortvloeit dat de onderwijstaal in het basisonderwijs het Nederlands is, maar in het bij artikel 2 ingevoegde artikel 3, 52°bis/2 wordt bepaald dat een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal “een afdeling [is] in een school voor het gewoon basisonderwijs waar leerlingen *les krijgen in Vlaamse Gebarentaal* en in het Nederlands”. Het bij artikel 4 van het voorontwerp gewijzigde artikel 11 van het decreet basisonderwijs stelt dat er “[b]innen de voormelde taalafdeling *wordt (...) lesgegeven* in het Nederlands en *in Vlaamse Gebarentaal*”. Uit de memorie van toelichting blijkt duidelijk dat het de bedoeling is dat in de afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een deel van de lessen wordt gegeven in de Vlaamse Gebarentaal. De stellers van het voorontwerp gaan er nochtans van uit dat zij hiermee niet de onderwijstaal in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal regelen. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende opgemerkt:

“De Vlaamse Gemeenschap is niet bevoegd om de onderwijstaal te regelen in Brussel-Hoofdstad en in de gemeenten met een speciale taalregeling. Daarom wordt ervoor geopteerd om de regeling zo uit te werken dat de onderwijstaal niet gewijzigd wordt. Zo kan de taalafdeling ook opgericht worden in Brussel-Hoofdstad en de gemeenten met een bijzondere taalregeling. De Vlaamse Gemeenschap oefent bij dit decreet dus enkel haar onderwijsbevoegdheid uit.”

In de memorie van toelichting wordt voorts omstandig beargumenteerd waarom het voorontwerp moet worden beschouwd als het regelen van een onderwijsaangelegenheid in de zin van artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet, en niet als een regeling van het gebruik der talen in het onderwijs in de zin van artikel 129, § 1, 2°, van de Grondwet.

3.2. De vraag of een regeling waarbij de Vlaamse Gebarentaal wordt gebruikt als instructietaal in het basisonderwijs moet worden beschouwd als een regeling inzake onderwijs dan wel als een regeling inzake de onderwijstaal, heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State reeds aangeraakt in advies 71.140/1.² In dat advies werd dienaangaande het volgende opgemerkt:

“Artikel 6 van het voorontwerp wijzigt artikel 44, § 2, van het decreet basisonderwijs, om aldus te bepalen dat er ontwikkelingsdoelen en eindtermen worden geformuleerd in functie van de sleutelcompetenties in de Vlaamse Gebarentaal, ‘voor die scholen waar Vlaamse Gebarentaal een onderwijstaal is’.”

In dit verband stelt de memorie van toelichting:

“Wat betreft de verhouding Vlaamse Gebarentaal tot het Nederlands en andere talen: Vlaamse Gebarentaal is een erkende taal en dus een andere taal dan het Nederlands. In het toekomstig tweetalig onderwijs zal Vlaamse Gebarentaal een onderwijstaal zijn samen met het Nederlands en dus kan het ook niet beschouwd worden als een ‘andere taal’.

De toevoeging in artikel 44 van het decreet basisonderwijs is bijgevolg niet ingegeven door het argument dat de Vlaamse Gebarentaal een andere taal dan het Nederlands is, aangezien ze in dat geval zou ressorteren onder de ‘competenties in andere talen’, maar wel door de doelstelling dat de sleutelcompetentie in de Vlaamse Gebarentaal

² Adv.RvS 71.140/1 van 22 april 2022, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 8 juli 2022 ‘over het onderwijs XXXII’, *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1278/1, opmerking 3.

gericht moet zijn op het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal als taal waarin onderwijs wordt gegeven.

In die zin begrepen, is de ontworpen toevoeging nuttig en nodig.

Het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal om onderwijsinhoud over te brengen, betekent niet noodzakelijkerwijze dat het regelen van het gebruik van deze gebarentaal in door de Vlaamse Gemeenschap opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen, beschouwd moet worden als het regelen van het gebruik van de talen voor het onderwijs in de zin van artikel 129, § 1, van de Grondwet. Een zulke lezing zou belangrijke juridische gevolgen hebben inzake het mogelijk toekomstige gebruik van de Vlaamse Gebarentaal alsook voor de juridische geldigheid van het huidige gebruik van de Vlaamse Gebarentaal in het onderwijs of door de overheid.³ Aangezien het voorontwerp er niet toe strekt het eigenlijke onderwijs in de Vlaamse Gebarentaal in te stellen of te regelen, dient deze vraag thans door de Raad van State evenwel niet verder te worden onderzocht.

In het licht hiervan en omwille van het feit dat het met betrekking tot het voorontwerp niet nodig is vast te stellen of de invoering of regeling van het onderwijs in de Vlaamse Gebarentaal een regeling in de zin van artikel 129, § 1, of van artikel 127, § 1, van de Grondwet inhoudt, geeft de Raad van State ter overweging mee om de ontworpen bepaling als volgt te redigeren: ‘competenties in het Nederlands en, voor die scholen waar onderwijs door middel van Vlaamse Gebarentaal wordt gegeven, bijkomend ook competenties in de Vlaamse Gebarentaal’.”

4.1. Het onderscheid tussen het regelen van het onderwijs (aangelegenheid: onderwijs) en het regelen van het gebruik van de talen voor het onderwijs (aangelegenheid: onderwijstaal) is bevoegdheidsrechtelijk van belang omdat voor het uitoefenen van beide bevoegdheden een ander territoriaal toepassingsgebied geldt.

De bevoegdheid voor het regelen van het onderwijs (artikelen 127, § 1, eerste lid, 2°, en 130, § 1, eerste lid, 3°, van de Grondwet) en van het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid ingerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen (artikelen 129, § 1, 2°, en 130, § 1, eerste lid, 5°, van de Grondwet) is als volgt verdeeld tussen de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap.⁴

4.2. Op grond van artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd inzake het onderwijs, met uitsluiting van (a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, (b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van diploma's en (c) de pensioenregeling.

³ Voetnoot 1 uit het geciteerde advies: Vgl. bijvoorbeeld het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 oktober 2013 ‘modifiant certaines dispositions relatives à l’enseignement spécialisé, à l’enseignement fondamental ordinaire, à l’enseignement secondaire ordinaire et aux Centres psycho-médico-sociaux’ met betrekking tot immersieonderwijs in gebarentaal in tweetalige klassen (Frans-gebarentaal).

⁴ Over deze verdeling, zie onder meer GwH van 23 februari 2005, nr. 44/2005, B.11.2-B.12.1; GwH 18 januari 2012, nr. 7/2012, B.7.1-B.7.3 en GwH 12 maart 2015, nr. 28/2015, B.3.1-B.5.4; adv.RvS 33.808/1/VR van 12 november 2002 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 4 april 2003 ‘betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’, *Parl.St.* VI.Parl. 2002-03, nr. 1571/1 (opmerking 2) en adv.RvS 51.142/VR van 15 mei 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 13 juli 2012 ‘betreffende de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten’, *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1655/1 (opmerking 6).

Krachtens artikel 127, § 2, van de Grondwet, hebben de desbetreffende decreten kracht van wet respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap.

4.3.1. Naar luid van artikel 129, § 1, 2°, van de Grondwet is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd inzake het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid ingerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen.

Krachtens artikel 129, § 2, van de Grondwet, hebben de desbetreffende decreten kracht van wet in het Nederlandse taalgebied, uitgezonderd wat betreft, onder meer, de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat. Voor deze faciliteitengemeenten kan in de bepalingen betreffende het gebruik van de talen geen verandering worden aangebracht dan bij een federale wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, van de Grondwet bepaalde meerderheid.

Deze decreten hebben derhalve evenmin uitwerking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het regelen van het gebruik van de talen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is zaak van de federale wetgever gebleven.

4.3.2. Artikel 129 van de Grondwet heeft betrekking op de regeling van het gebruik der talen en niet op het onderricht van een taal als leerstof. Het opleggen van de taal die gebruikt moet worden voor het onderwijs behoort tot het regelen van de onderwijstaal, het voorschrijven van het onderwijs van een bepaalde taal echter niet. Het vastleggen van de onderwijsprogramma's, inbegrepen het bepalen van verplichte en facultatieve taalvakken, behoort tot de onderwijsbevoegdheid. Ook het regelen van het tweede taalonderricht behoort tot de onderwijsbevoegdheid.

5.1. Op grond van arrest 44/2005 van het Grondwettelijk Hof,⁵ dat onder meer betrekking had op het gebruik van een andere taal dan de onderwijstaal als taal waarin wordt lesgegeven in het hoger onderwijs, is de Raad van State, afdeling Wetgeving, al verschillende malen tot de conclusie gekomen dat een regeling in het leerplichtonderwijs die wordt gekenmerkt door het feit dat een deel van de vakken of leergebieden kunnen worden aangeboden in een andere taal dan de onderwijstaal, behoort tot de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake onderwijs (artikel 127, § 1, tweede lid, 2°, van de Grondwet).

⁵ GwH 23 februari 2005, nr. 44/2005.

In advies 42.022/2⁶, dat betrekking had op het regelen van het onderricht in andere talen, onder meer in de gebarentaal, via zogenaamde onderdompeling, in het gewoon basisonderwijs van de Franse Gemeenschap, oordeelde de afdeling Wetgeving als volgt:

“Comme le synthétise l’exposé des motifs, avec l’apprentissage par immersion linguistique, ‘on apprend la langue en apprenant dans cette langue’.

La Cour d’arbitrage a, dans une espèce, retenu une interprétation extensive de la notion d’enseignement de la langue incluse dans la compétence visée à l’article 127 par rapport à celle de langue de l’enseignement incluse dans la compétence visée à l’article 129:

‘(...)

B.13.1. Les dispositions entreprises fixent par ailleurs les conditions auxquelles l’enseignement est autorisé dans une autre langue que le néerlandais : d’une part, l’emploi d’une autre langue est autorisé pour des subdivisions de formation qui ont pour objet une langue étrangère et qui sont enseignées dans cette langue; d’autre part, l’emploi d’une autre langue est autorisé à des conditions strictes pour des subdivisions de formation qui sont enseignées par des allophones, qui sont organisées pour les besoins d’étudiants étrangers ou dans quelques formations particulières.

B.13.2. Ces dispositions relèvent de la compétence du législateur décréteil en matière d’enseignement dès lors qu’elles règlent elles-mêmes cet enseignement ou qu’elles sont indissociablement liées à d’autres dispositions du décret qui instaurent une nouvelle structure dans l’enseignement supérieur, cet enseignement étant intégré dans un contexte européen plus large. Il appert de l’élaboration des dispositions entreprises que la réglementation linguistique est dictée par le souci du législateur décréteil de garantir une pleine participation de la Communauté flamande aux échanges internationaux en matière de recherche et d’enseignement dans un contexte européen et mondial (Doc., Parl. fl., 2002-2003, n/ 1571/1, p. 30).

Dès lors que le législateur décréteil est compétent en matière d’enseignement pour les institutions de Bruxelles-Capitale qui, en raison de leurs activités, appartiennent à la Communauté flamande, il est également compétent pour adopter les dispositions entreprises⁷.

Suivant l’enseignement de cet arrêt, il peut être considéré que, lorsqu’elle détermine la langue dans laquelle les cours sont donnés et, plus généralement, lorsqu’elle organise les aspects pédagogiques de l’enseignement en immersion linguistique, en ce compris les titres requis, la Communauté française règle une matière visée à l’article 127 de la Constitution. Le décret en projet est donc applicable en région bilingue de Bruxelles-Capitale, conformément à l’article 127, § 2, de la Constitution.”

⁶ Adv.RvS 42.022/2 van 24 januari 2007, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 mei 2007 ‘relatif à l’enseignement en immersion linguistique’, *Parl.St. Fr.Parl.* 2006-07, nr. 392/1.

Zie ook wat het secundair onderwijs betreft, adv.RvS 68.916/2 van 12 juli 2021, over een voorstel van decreet ‘modifiant le décret du 3 mai 2019 portant les livres 1er et 2 du Code de l’enseignement fondamental et de l’enseignement secondaire et mettant en place le tronc commun’, *Parl.St. Fr.Parl.* 2020-21, nr. 189/2 en adv.RvS 71.612/2 van 29 juni 2022, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 december 2022 ‘portant dispositions diverses aux fins de permettre l’apprentissage de deux langues modernes par immersion dès la première année de l’enseignement secondaire ordinaire et spécialisé’, *Parl.St. Fr.Parl.* 2022-23, nr. 452/1.

⁷ Voetnoot 7 uit het geciteerde advies: Arrêt n° 44/2005 du 23 février 2005.

In advies 53.213/1⁸ heeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State eveneens aanvaard dat het voorzien in de mogelijkheid om in het secundair onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap het zogenaamde “CLIL” (Content and Language Integrated Learning) te organiseren, deel uitmaakt van de onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap bedoeld in artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet. De afdeling Wetgeving overwoog onder meer het volgende:

“Rekening houdende met de lering van advies 51.142/VR, met de in de betrokken bepalingen opgenomen voorwaarden,⁹ en met de door de gemachtigde verstrekte toelichting, komt het de Raad van State, afdeling Wetgeving, voor dat de met de artikelen III.33, III.57 en III.60 beoogde invoering van het CLIL-aanbod in het secundair onderwijs en de leertijd dient te worden opgevat als het regelen van het onderwijs en niet als het regelen van het gebruik van de talen voor het onderwijs. Het invoeren van een CLIL-aanbod kan immers worden betrokken op het regelen van het onderwijs in vreemde talen, inzonderheid wat de functionele meertaligheid betreft, en kan bovendien gesitueerd worden in het bereiken van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor de betrokken vreemde talen.

De conclusie is dan ook dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om deze bepalingen aan te nemen, ook voor zover zij van toepassing zijn in de faciliteitengemeenten en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.”

5.4. Met het voorliggende voorontwerp wordt een regelgevend kader gecreëerd om aan scholen van het gewoon basisonderwijs de mogelijkheid te bieden om een afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in te richten. Het voorontwerp bepaalt onder meer de regels van het inschrijvingsrecht in die afdeling, inclusief een voorrangregeling, legt bijkomende leergebieden voor die afdeling vast, voorziet in omkaderings- en werkingsmiddelen voor die afdeling, verleent aan de Vlaamse Regering een machtiging om programmatie- en rationalisatienormen voor die afdeling vast te stellen en legt de procedure vast die moet worden gevolgd bij de oprichting van een dergelijke afdeling. Deze onderdelen van het voorontwerp moeten onmiskenbaar worden beschouwd als een onderwijsaangelegenheid.

De reeds aangehaalde artikelen 2 en 4 van het voorontwerp stellen respectievelijk dat in de afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de leerlingen “les krijgen” in Vlaamse Gebarentaal en in het Nederlands en dat er “lesgegeven wordt” in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal. Die bepalingen zijn onlosmakelijk verbonden met de artikelen 36 en 37 van het voorontwerp die bijkomende leergebieden vastleggen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, onder meer het leergebied Vlaamse Gebarentaal, en met artikel 39 van het voorontwerp dat de geldende ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal vastlegt als eindtermen voor het leergebied Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het lager onderwijs (ingevoegde artikel 44, § 8, van het decreet basisonderwijs). Het les geven

⁸ Adv.RvS 53.213/1 van 16 mei 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 19 juli 2013 ‘betreffende het onderwijs XXIII’, *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2066/1 (opmerking 4.2.3, alsook de opmerking 4.2.1).

⁹ *Voetnoot 11 uit het geciteerde advies*: Meer bepaald dat de invoering van het CLIL-aanbod facultatief is, dat de wekelijkse lessentabel, de vakken moderne vreemde talen niet meegerekend, slechts voor maximaal 20% kan worden aangeboden in het Frans, Engels of Duits, dat de jongere de mogelijkheid moet hebben om alle niet-taalvakken in het Nederlands te volgen en dat de kennis van de onderwijstaal prioritair blijft.

in de Vlaamse Gebarentaal lijkt een noodzakelijke voorwaarde voor het bereiken van de eindtermen voor het leergebied Vlaamse Gebarentaal. Bovendien mag worden aangenomen dat de ontworpen regeling is ingegeven door de bekommernis van de decreetgever om de inrichting van het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap af te stemmen op het door het internationale recht gewaarborgde recht op inclusief onderwijs (zie verder, opmerkingen 6.1-6.3). Ten slotte waarborgen de artikelen 9 en 10 van het voorontwerp dat leerlingen, die vrijwillig kiezen voor een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vlot kunnen overschakelen naar het onderwijs buiten die taalafdeling in dezelfde school en waar uitsluitend wordt les gegeven in de onderwijstaal.

In zoverre het voorontwerp bepaalt dat in de afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook les wordt gegeven in de Vlaamse Gebarentaal, komt het de Raad van State, afdeling Wetgeving, voor dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om die bepalingen aan te nemen, ook voor zover zij van toepassing zijn in de faciliteitengemeenten en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het feit dat het voorontwerp zelf geen “kwantitatieve” beperking oplegt van het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal als taal waarin onderwijs wordt gegeven, zoals onder meer de Vlaamse Onderwijsraad in zijn advies over het voorontwerp opmerkt, doet aan deze conclusie niets af. De ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en de eindtermen voor het gewoon lager onderwijs, inclusief de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen Nederlands, blijven gelden in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Die eindtermen kunnen slechts worden bereikt mits voldoende onderwijs wordt gegeven in het Nederlands, dat de onderwijstaal is. Het feit dat het bij artikel 39 van het voorontwerp ingevoegde artikel 44, §§ 6 en 7, van het decreet basisonderwijs mogelijk maakt dat voor sommige leerlingen mag worden afgeweken van bepaalde eindtermen Nederlands, doet daaraan geen afbreuk. Het gaat immers om individuele maatregelen ten aanzien van bepaalde leerlingen die in beginsel geen gevolg hebben voor de taal die wordt gebruikt voor het lesgeven op klas- of schoolniveau.

ALGEMENE OPMERKING

6.1. In de memorie van toelichting wordt aangestipt dat “de invoering van dit nieuw onderwijskader [beantwoordt] aan de verplichting die Vlaanderen heeft onder het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap om het gebruik van gebarentaal te bevorderen”. Daarnaast wordt in de memorie van toelichting benadrukt dat de oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal “ervoor [zal] zorgen dat inclusief onderwijs voor gebarentaligen gerealiseerd kan worden” onder meer omdat in scholen met een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal “zowel gebarentalige kinderen (zowel dove als horende kinderen) als Nederlandstalige (horende) kinderen samen les volgen (al dan niet in aparte klassen)” en dat “[h]et aanbod van het tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal (...) een inclusieve klaspraktijk en schoolcultuur [bevordert]”.

6.2. Het recht op onderwijs van personen met een handicap is in het bijzonder gewaarborgd in artikel 24 van het VN-Verdrag ‘inzake de rechten van personen met een handicap’ (hierna: VN-Verdrag), dat bij decreet van 8 mei 2009¹⁰ in de Vlaamse rechtsorde is ingevoerd.

Dit artikel 24 waarborgt het recht op onderwijs van personen met een handicap, en bepaalt tevens dat, om dit recht zonder discriminatie en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, de verdragsluitende staten “een inclusief onderwijssysteem op alle niveaus” waarborgen (artikel 24, lid 1). Artikel 24, lid 2, verduidelijkt wat dit recht op inclusief onderwijs in de praktijk inhoudt. Bij de uitoefening van het recht op onderwijs moeten de verdragsluitende staten waarborgen dat personen met een handicap niet op grond van hun handicap worden uitgesloten van het algemene onderwijssysteem en dat kinderen met een handicap niet op grond van hun handicap worden uitgesloten van gratis en verplicht basisonderwijs of van het voortgezet onderwijs (artikel 24, lid 2, a), en dat personen met een handicap toegang hebben tot inclusief, hoogwaardig en gratis basisonderwijs en tot voortgezet onderwijs en wel op basis van gelijkheid met anderen in de gemeenschap waarin zij leven (artikel 24, lid 2, b). Verder schrijft het artikel voor dat de staten waarborgen dat “redelijke aanpassingen worden verschaft naar gelang de behoefte van de persoon in kwestie” (artikel 24, lid 2, c) en dat “personen met een handicap, binnen het algemene onderwijssysteem, de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben om effectieve deelname aan het onderwijs te vergemakkelijken” (artikel 24, lid 2, d). Ten slotte wordt opgedragen dat doeltreffende, aan het individu aangepaste, ondersteunende maatregelen zouden worden genomen in omgevingen waarin de cognitieve en sociale ontwikkeling wordt geoptimaliseerd, overeenkomstig het doel van onderwijs waarbij niemand wordt uitgesloten (artikel 24, lid 2, e).

Daarenboven volgt uit artikel 24, lid 3, voor de verdragsluitende staten de plicht om personen met een handicap in staat te stellen praktische en sociale vaardigheden op te doen, teneinde hun volledige deelname aan het onderwijs en in het gemeenschapsleven op voet van gelijkheid te vergemakkelijken en om daartoe passende maatregelen te nemen, waaronder “het leren van gebarentaal vergemakkelijken en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van doven bevorderen” (artikel 24, lid 3, b).

Artikel 24 van het VN-Verdrag moet in samenhang worden gelezen met artikel 4, lid 2, van hetzelfde verdrag. Artikel 4, lid 2, van het VN-Verdrag stelt dat, wat betreft economische, sociale en culturele rechten, elke verdragspartij verplicht is maatregelen te nemen met volledige gebruikmaking van de haar ter beschikking staande hulpbronnen en waar nodig, in het kader van internationale samenwerking, om steeds dichterbij een algehele verwezenlijking van de in dit Verdrag erkende rechten te komen, onverminderd de in dit Verdrag vervatte verplichtingen die volgens het internationale recht onverwijld van toepassing zijn.¹¹

6.3. Aangenomen mag worden dat de ontworpen regeling het leren van gebarentaal vergemakkelijkt en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van dove en slechthorende

¹⁰ Decreet van 8 mei 2009 ‘houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006’.

¹¹ Cf. adv.RvS 54.205/1 van 29 oktober 2013, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 21 maart 2014 ‘betreffende belangrijke en noodzakelijke maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften’, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2290/1, opmerking 3.1.

personen zal bevorderen en dus personen met een handicap in staat stelt praktische en sociale vaardigheden op te doen, teneinde hun volledige deelname aan het onderwijs en in het gemeenschapsleven op voet van gelijkheid te vergemakkelijken, zoals bedoeld in artikel 24, lid 3, b), van het VN-Verdrag. Bovendien lijkt het voorontwerp beter dan voorheen te waarborgen dat dove of slechthorende personen toegang hebben tot inclusief, hoogwaardig en gratis basisonderwijs op basis van gelijkheid met anderen in de gemeenschap waarin zij leven.

Hoewel het voorontwerp aldus een kader schept voor meer inclusie, bevat het evenwel geen specifieke bepalingen die effectief waarborgen dat op schoolniveau inclusie daadwerkelijk wordt verzekerd. Zoals trouwens in de memorie van toelichting wordt aangegeven, maakt het voorontwerp immers mogelijk dat aparte klassen worden ingericht voor de leerlingen die zijn ingeschreven in een afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Gekoppeld aan de voorrangsregeling voor dove en slechthorende leerlingen valt niet uit te sluiten dat in bepaalde taalfdelingen Nederlands-Gebarentaal uitsluitend dove en slechthorende leerlingen zijn ingeschreven en in een of meer aparte klassen worden samen gezet, zonder dat gewaarborgd wordt dat de betrokken leerlingen gedurende hun onderwijstijd in contact komen met andere leerlingen van de betrokken school. Hoewel aanvaard wordt dat de mate waarin inclusie gebeurt kan variëren,¹² zou een dergelijke invulling van de ontworpen regeling niet bijdragen tot de realisatie van inclusief onderwijs. Bij de tenuitvoerlegging van de in het voorontwerp beoogde maatregelen zal er derhalve over gewaakt moeten worden dat de tenuitvoerlegging gebeurt in de geest van artikel 24 van het VN-Verdrag.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 4

7. In de derde en vierde zin van het ontworpen artikel 11, eerste lid, van het decreet basisonderwijs worden de doelstellingen van de taalfdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal omschreven. Een dergelijke omschrijving heeft geen normatieve draagwijdte en hoort veeleer thuis in de memorie van toelichting. De betrokken zinnen, in het bijzonder de vierde zin, worden beter weggelaten.

Artikelen 5 en 6

8.1. Artikel 11 *quater* van het decreet basisonderwijs legt aan de scholen de verplichting op om na de inschrijving voor elke leerling bij het begin van de leerplicht in het *gewoon* onderwijs een screening Nederlands uit te voeren (§ 1). Wanneer uit de taalscreening blijkt dat de leerling het Nederlands onvoldoende beheerst, moet een taalintegratietraject worden gevolgd (§ 3).

¹² VN-Comité voor de rechten van het kind, *General Comment No. 9 The rights of children with disabilities*, 29 september 2006, CRC/C/GC/9, § 66. Zie hierover, G. DE BECO, “Het recht op onderwijs voor personen met een handicap volgens artikel 24 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap: juridische analyse en toepassing in Vlaanderen”, *TJK* 2013 (90) 94-95.

Artikel 5 van het voorontwerp voorziet in een afwijking daarop. Voor de leerling die doof of slechthorend is en is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, geldt de verplichte taalscreening niet (en bijgevolg moeten de betrokken leerlingen ook geen actief taalintegratietraject afleggen). Voor dezelfde dove en slechthorende leerlingen voorziet artikel 6 van het voorontwerp eveneens in een afwijking op artikel 13/1 van het decreet basisonderwijs. Meer bepaald dient de klassenraad kleuteronderwijs of de klassenraad lager onderwijs geen advies te geven of een beslissing te nemen over de beheersing van de Nederlandse taal.

Uit de voormelde ontworpen bepalingen volgt dat deze afwijkingen niet gelden voor dove en slechthorende leerlingen die niet zijn ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Aldus wordt een verschil in behandeling ingevoerd tussen de dove en slechthorende leerlingen die zich willen inschrijven in het gewoon lager onderwijs naargelang zij zich al dan niet (willen of kunnen) inschrijven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

8.2. Artikel 24, § 4, van de Grondwet waarborgt voor onderwijszaken het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Om een verschil in behandeling tussen leerlingen te verantwoorden in het licht van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, volstaat het niet dat dat verschil in behandeling berust op objectieve criteria. Er moet worden aangetoond dat, ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, dat onderscheid relevant is in het licht van het door de bestreden bepaling nagestreefde doel en dat het niet op onevenredige wijze afbreuk doet aan de rechten van de betrokkenen.¹³

8.3.1. Het verschil in behandeling steunt weliswaar op een objectief onderscheidingscriterium (inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal), maar de vraag rijst of dit criterium relevant en pertinent is in het licht van de nagestreefde doelstellingen (inclusief onderwijs realiseren voor doven en slechthorenden) en of dat verschil in behandeling niet leidt tot onevenredige gevolgen.

8.3.2. Gevraagd naar een verantwoording voor het verschil in behandeling, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Leerlingen die doof of slechthorend zijn buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kunnen altijd gebruik maken van remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen. Deze maatregelen zijn inderdaad op niveau en bieden een oplossing voor een individuele leerling bij taalscreening, inschatting van de beheersing Nederlands etc.

Het is echter niet wenselijk qua workload dat in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op individueel niveau telkens een inschatting te maken. Daarom wordt er op collectief niveau een regeling voorzien.”

8.4. De verklaring van de gemachtigde overtuigt niet. Als er wordt van uitgegaan enerzijds dat de Vlaamse Gebarentaal niet de onderwijstaal is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en anderzijds dat alle leerlingen die in het gewoon onderwijs zijn ingeschreven, ongeacht de “afdeling” waar ze zijn ingeschreven, de eindtermen Nederlands moeten behalen, kan het loutere feit dat een dove of slechthorende leerling die is ingeschreven in het

¹³ GwH van 18 januari 2012, nr. 7/2012, B.14.1 en GwH van 14 juli 2022, nr. 96/2022 van 14 juli 2022, B.24.1.

“reguliere” gewoon lager onderwijs, gebruik kan maken van remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen niet verantwoordt waarom bij de toegang tot het lager onderwijs geen vrijstelling van de screening wordt verleend, aangezien een dove of slechthorende leerling die in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is ingeschreven precies van diezelfde maatregelen kan genieten.

Artikel 6

9. In het ontworpen artikel 13/1, § 4/1, van het decreet basisonderwijs wordt, zoals reeds aangehaald, in een afwijking voorzien op de verplichting voor de klassenraad om een advies te geven of een beslissing te nemen over de beheersing van de Nederlandse taal in het kader van de toelating tot het lager onderwijs voor leerlingen die doof of slechthorend zijn en als zodanig zijn geattesteerd en die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In de memorie van toelichting wordt deze bepaling als volgt nader toegelicht:

“Voor de rest verandert er niets. Voor kinderen die onvoldoende aanwezig waren in het kleuteronderwijs om rechtstreeks toegelaten te worden tot het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal is er nog steeds ofwel een gunstig advies van de klassenraad kleuteronderwijs nodig of een gunstige beslissing van de klassenraad lager onderwijs nodig. Er hoeft alleen niet verplicht rekening te worden gehouden met de beheersing van het Nederlands.”

In het ontworpen artikel 13/1, § 4/1, wordt geen (uitdrukkelijke) afwijking bepaald op enerzijds het verplicht doorlopen van een taalintegratietraject bij ongunstig advies van de klassenraad van de kleuterschool (ontworpen artikel 31/1, § 2, 1°, b), van het decreet basisonderwijs) als toelatingsvoorwaarde voor het gewoon lager onderwijs en anderzijds de verplichting van de klassenraad lager onderwijs om te beslissen over het al dan niet volgen van een integratietraject (ontworpen artikel 13/1, § 2, 3°, tweede en derde zin) voor leerlingen die niet waren ingeschreven in een erkende school voor Nederlandstalig kleuteronderwijs.

Gevraagd naar de precieze bedoeling op dit punt, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“In se is het in de logica van het artikel zo dat een taalintegratietraject gekoppeld wordt aan een ongunstig advies over de beheersing van het Nederlands. Het artikel is op dat vlak inderdaad niet volledig duidelijk en het is in principe mogelijk dat er een taalintegratietraject wordt opgelegd ook al is er geen advies over de beheersing van het Nederlands. We bekijken verder of het artikel moet gewijzigd worden.”

Gelet op de verklaring van de gemachtigde, dient de ontworpen bepaling aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen. Desgevallend moet duidelijker worden bepaald dat voor leerlingen die doof of slechthorend zijn en als zodanig zijn geattesteerd en die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook afgeweken wordt van de bepalingen inzake het volgen van een taalintegratietraject.

Artikel 7

10. Artikel 7 van het voorontwerp lijkt twee keer dezelfde wijziging door te voeren. Die bepaling formulere men als volgt:

“**Art. 7.** In artikel 14/0, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020, gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 3 februari 2023, wordt de zinsnede ‘artikel 13/1, § 2, eerste lid, 2°, en § 3’ vervangen door de zinsnede ‘artikel 13/1, § 2, eerste lid, 3°, § 3 en § 4/1’.”

Artikelen 12 en 25

11. In het bij artikel 12, 2°, van het voorontwerp ontworpen artikel 37/9, § 2/1, tweede lid, eerste zin, van het decreet basisonderwijs schrijve men “schooljaar dat de leerling” in plaats van “schooljaar dat dat de leerling”.

12. Eenzelfde opmerking geldt voor het bij artikel 25, 2°, ontworpen artikel 37/46, § 2/1, tweede lid, eerste zin, van het decreet basisonderwijs.

Artikelen 20 en 31

13. De eerste drie leden van het ontworpen artikel 37/22/1, dienen te worden samen gebracht in een paragraaf 1, aangezien het ontworpen artikel 37/22/1 wel een tweede, derde en vierde paragraaf telt, maar geen eerste paragraaf.

14. In het ontworpen artikel 37/22/1, eerste lid, eerste zin, dient het woord “geldt” te worden vervangen door “gelden”.

15. In het ontworpen artikel 37/22/1, tweede lid, eerste zin, is sprake van “beide” voorrangsgroepen, terwijl de bepaling geldt voor de drie voorrangsgroepen (vermeld in de paragrafen 2, 3 en 4 van het ontworpen artikel 37/22/1). Het woord “beide” moet derhalve worden geschrapt.

16. Gelijkaardige correcties moeten worden aangebracht in het bij artikel 31 ontworpen artikel 37/57/1, van het decreet basisonderwijs.

Artikel 30

17. In het ontworpen artikel 37/55, § 2, eerste lid, 1°, dient verwezen te worden naar het ingevoegde artikel “37/57/1, § 2, § 3 en § 4” in plaats van naar artikel “37/53, § 2, § 3 en § 4”. Artikel 37/53 van het decreet basisonderwijs, dat door het voorontwerp niet wordt gewijzigd, bevat immers geen voorrangsgeregeling en is evenmin onderverdeeld in paragrafen.

Artikelen 43 en 44

18. Bij de artikelen 54 en 55 van het Programmadecreet van 22 december 2023 ‘bij de begroting 2024’ werden reeds een punt 7° en een artikel 87^{quinquies} ingevoegd in hoofdstuk VII, afdeling 2, onderafdeling D. Die bepalingen hebben betrekking op het “Extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen”.

Derhalve moeten de bij de artikelen 43 en 44 ontworpen bepalingen hierop worden afgestemd.

Artikel 47

19. In het ontworpen artikel 112bis, § 2, dient te worden geschreven “In aanvulling op”.

Artikel 54

20. Het eerste lid van artikel 54, § 2, dient uit twee zinnen te bestaan en het punt tussen de woorden “Gebarentaal” en “Zijn” dient te worden weggelaten, zodat de tweede zin als volgt luidt: “als die leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zijn schoolloopbaan kan verderzetten”.

21. Artikel 54 van het voorontwerp bevat een overgangsbepaling voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in de scholen gelegen in het Nederlandse taalgebied voor het schooljaar 2024-2025 ingeval een schoolbestuur wil kunnen weigeren op basis van de bereikte capaciteit.

In paragraaf 3 van artikel 54 wordt de organisatie van de voorrangperiodes bepaald. Een eerste voorrangperiode van minimaal één week geldt om broers en zussen in te schrijven. Een tweede voorrangperiode van minimaal twee weken geldt om kinderen die doof en slechthorend zijn en kinderen van het personeel in te schrijven. Deze voorrangperiodes kunnen worden samengenomen als er binnen de voorrangsgroepen niet wordt geweigerd omwille van capaciteit.

Voor de betrokken voorrangsgroepen wordt verwezen naar “artikel 33/22, § 2”¹⁴, respectievelijk naar “artikel 37/22, § 3 en § 3/1”, van het decreet basisonderwijs.

Artikel 37/22 van het decreet basisonderwijs, heeft betrekking op de voorrangsgroepen in het “reguliere” gewoon basisonderwijs, met name kinderen die tot dezelfde leefentiteit behoren en kinderen van personeelsleden. Artikel 37/22 bevat echter geen paragraaf 3/1 en wordt door het voorontwerp ook niet in die zin gewijzigd. Uit de memorie van toelichting blijkt nochtans dat de overgangsregeling beoogt te verwijzen naar de specifieke voorrangscategorieën die gelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het Nederlands taalgebied, onder meer kinderen die doof of slechthorend zijn. Wellicht dient dus verwezen te worden naar de voorrangscategorieën van artikel 37/22/1 van het decreet basisonderwijs, dat wordt ingevoegd bij

¹⁴ Aangezien dit artikel niet bestaat wordt allicht artikel 37/22, § 2, bedoeld.

artikel 20 van het voorontwerp. In de paragrafen 2, 3 en 4 van die bepaling worden de voorrangsgroepen opgenomen, meer bepaald de broers en zussen (§ 2), de kinderen die doof of slechthorend zijn (§ 3) en de kinderen van het personeel (§4).

In artikel 54, § 3, van het voorontwerp lijkt bijgevolg te moeten worden verwezen naar het ontworpen “artikel 37/22/1, § 2”, respectievelijk het ontworpen “artikel 37/22/1, § 3 en § 4”, van het decreet basisonderwijs.

Artikel 55

22. Het eerste lid van artikel 55, § 2, dient uit twee zinnen te bestaan en het punt tussen de woorden “Gebarentaal” en “Zijn” dient te worden weggelaten, zodat de tweede zin luidt als volgt: “als die leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zijn schoolloopbaan kan verderzetten....”.

23. Artikel 55 van het voorontwerp bevat een overgangsbepaling voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in de scholen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor het schooljaar 2024-2025 ingeval een schoolbestuur wil kunnen weigeren op basis van de bereikte capaciteit. Deze regeling is analoog aan deze opgenomen in artikel 54 van het voorontwerp.

Voor de betrokken voorrangsgroepen wordt verwezen naar “artikel 33/57, § 2”¹⁵, respectievelijk naar “artikel 37/57, § 3 en § 3/1”, van het decreet basisonderwijs.

Artikel 37/57 van het decreet basisonderwijs, heeft betrekking op de voorrangsgroepen in het “reguliere” gewoon basisonderwijs in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, met name kinderen die tot dezelfde leeftijd behoren en kinderen van personeelsleden. Artikel 37/57 bevat echter geen paragraaf 3/1 en wordt door het voorontwerp ook niet in die zin gewijzigd. Uit de memorie van toelichting blijkt nochtans dat de overgangsregeling beoogt te verwijzen naar de specifieke voorrangscategorieën die gelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, onder meer kinderen die doof of slechthorend zijn. Wellicht dient dus verwezen te worden naar de voorrangscategorieën van artikel 37/57/1 van het decreet basisonderwijs, dat wordt ingevoegd bij artikel 31 van het voorontwerp. In de paragrafen 2, 3 en 4 van die bepaling worden de voorrangsgroepen opgenomen, meer bepaald de broers en zussen (§ 2), de kinderen die doof of slechthorend zijn (§ 3) en de kinderen van het personeel (§ 4).

In artikel 55, § 3, van het voorontwerp lijkt bijgevolg te moeten worden verwezen naar het ontworpen “artikel 37/57/1, § 2”, respectievelijk het ontworpen “artikel 37/57/1, § 3 en § 4”, van het decreet basisonderwijs.

¹⁵ Aangezien dit artikel niet bestaat wordt allicht artikel 37/57, § 2, bedoeld.

Artikel 56

24. Luidens het tweede lid van artikel 56 van het voorontwerp hebben de artikelen 10 tot en met 35, 47, 48, 57 en 58 van het voorontwerp uitwerking met terugwerkende kracht, meer bepaald op 1 februari 2024. Het voorontwerp bevat evenwel geen artikelen 57 en 58. Wellicht dient in de plaats daarvan te worden verwezen naar de overgangsbepalingen opgenomen in de artikelen 54 en 55 van het voorontwerp, die eveneens betrekking hebben op de inschrijvingen voor het schooljaar 2024-25.

25.1. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt dat de niet-retroactiviteit van wetten een waarborg is ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Die waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.¹⁶ Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot doel heeft de afloop van een gerechtelijke procedure in een welbepaalde zin te beïnvloeden of de rechtscolleges te verhinderen zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers afbreuk doet aan de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.¹⁷

25.2. Wat de verantwoording betreft van de terugwerkende kracht beperkt de memorie van toelichting (p. 26) zich tot het volgende:

“De artikelen die uitwerking hebben vanaf 1 februari 2024, gaan over het inschrijvingsrecht en de aanvragen tot oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Aangezien de aanmeldingen en inschrijvingen al starten in het voorafgaande schooljaar, moeten deze artikelen al in het voorafgaande schooljaar inwerking treden.”

25.3. In zoverre de betrokken artikelen van het voorontwerp slechts betrekking hebben op wijzigingen van artikelen van of invoeging van nieuwe artikelen in het decreet basisonderwijs met betrekking tot het inschrijvingsrecht en de organisatie van de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, de oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en de overgangsbepalingen voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het schooljaar 2024-2025, dient toch het volgende voor ogen te worden gehouden. De terugwerkende kracht heeft mogelijk tot gevolg dat zowel op aanmeldingen in het kader van de inschrijving in als op de aanvragen tot oprichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal die zijn gebeurd vóór de bekendmaking van de het decreet, regels van toepassing zullen worden waarvan de rechtzoekende op het tijdstip dat hij bepaalde handelingen heeft verricht nog geen zekerheid had over de precieze inhoud van die

¹⁶ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie o.m.: GwH 21 december 2017, nr. 145/2017, B.16.2; GwH 19 juli 2018, nr. 100/2018, B.13; GwH 3 juni 2021, nr. 82/2021, B.6; GwH 23 juni 2022, nr. 85/2022, B.10.2.; GwH 27 oktober 2022, nr. 138/2022, B.31.1.

¹⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 24 september 2020, nr. 118/2020, B.25; GwH 3 juni 2021, nr. 82/2021, B.6., GwH 23 juni 2022, nr. 85/2022, B.10.2.

bepalingen. Het valt dus niet uit te sluiten dat de rechtszoekende op het ogenblik dat hij de handeling stelde niet redelijkerwijze kon voorzien wat de gevolgen waren van handelingen die eventueel niet (volledig) in overeenstemming zijn met de bepalingen van het voorontwerp.¹⁸ Het verdient aanbeveling om de dwingende motieven die het verlenen van de terugwerkende kracht van het voorontwerp in dergelijke gevallen kunnen verantwoorden op te nemen in de memorie van toelichting.

SLOTOPMERKING

26. Zoals uit een aantal hierboven gemaakte opmerkingen bij de artikelen van het voorontwerp mag blijken, vertoont het voorontwerp heel wat tekortkomingen op redactioneel en legistiek vlak (verkeerde verwijzingen, onvolledige zinnen, niet vermelden van nog van kracht zijnde wijzigingen, ...). De gemaakte opmerkingen zijn niet exhaustief. De stellers van het voorontwerp doen er dan ook goed aan het voorontwerp vanuit legistiek en redactioneel oogpunt aan een nieuw onderzoek te onderwerpen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

¹⁸ Waardoor bijvoorbeeld een inschrijving alsnog moet worden geweigerd of een aanvraag tot oprichting alsnog niet wordt goedgekeurd.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 2. In artikel 3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 22°, a), wordt tussen het woord "onderwijsniveaus" en de zinsnede "en/of" de zinsnede "en/of een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;
- 2° in punt 45° wordt tussen het woord "school" en het woord "of" de zinsnede ", een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;
- 3° in punt 46° wordt tussen het woord "onderwijsniveau" en het woord "of" de zinsnede ", een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal" ingevoegd;
- 4° punt 52°bis/2 wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"52°bis/2 taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal: een afdeling in een school voor het gewoon basisonderwijs waar leerlingen les krijgen in Vlaamse Gebarentaal en in het Nederlands;"

Art. 3. Aan artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 10 juli 2003 en 19 juni 2015, wordt een paragraaf 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§4. Scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, richten die taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in, in het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs en organiseren die taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig.

In afwijking van het eerste lid kan een schoolbestuur ervoor kiezen om het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal pas in te richten nadat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig is ingericht in het kleuteronderwijs.

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid, wordt in het kleuteronderwijs volledig ingericht vanaf het derde bestaansjaar van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in dat onderwijsniveau. De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt in het lager onderwijs volledig ingericht vanaf het zesde bestaansjaar van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in dat onderwijsniveau."

Art. 4. Artikel 11 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 6 juli 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 11. In het gewoon basisonderwijs kan een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden ingericht. Binnen de voormelde taalafdeling wordt er lesgegeven in het Nederlands en in Vlaamse Gebarentaal.

Met het oog op een mogelijke bijsturing wordt de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het schooljaar 2026-2027 geëvalueerd. Deze evaluatie bevat minstens een analyse en beoordeling van de haalbaarheid, de eindtermen, financiële impact van de omkadering en werkingsmiddelen. De regering kan de nadere modaliteiten van de voormelde evaluatie bepalen.”

Art. 5. In artikel 11quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2022, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In afwijking van paragraaf 1 hoeft geen screening te worden uitgevoerd voor een leerling die doof of slechthorend is als vermeld in artikel 37/8, §5, of 37/45, §5, en die ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of voor een leerling die speciale onderwijsmiddelen in de vorm van tolken ter beschikking krijgt als vermeld in artikel 91, §1 en §2.”

Art. 6. In artikel 13/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 8 juli 2022, wordt een paragraaf 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§4/1. In afwijking van paragraaf 2 hoeft er bij de adviezen en beslissingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, a) en b), 2°, a) en b), en 3°, voor een leerling die doof of slechthorend is als vermeld in artikel 37/8, §5, of 37/45, §5, en die ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of voor een leerling die speciale onderwijsmiddelen in de vorm van tolken ter beschikking krijgt als vermeld in artikel 91, §1 en §2, geen advies te worden gegeven over de beheersing van het Nederlands en is er geen verplichting voor de klassenraad om een taalintegratietraject op te leggen.”

Art. 7. In artikel 14/0, eerste lid, 1°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet 3 juli 2020, gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 3 februari 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, en §3” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 2°, §3 en §4/1”;
- 2° de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, en §3” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 13/1, §2, eerste lid, 3°, §3 en §4/1”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt na artikel 16 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling D/1. Bijzondere regeling over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 9. Artikel 17 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 17 juni 2016, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 17. Voor de leerlingen ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal die niet in afdoende mate de eindtermen voor de Vlaamse Gebarentaal en dovencultuur, vermeld in artikel 44, §8, eerste lid, kunnen bereiken, kan

de klassenraad beslissen om de inschrijving in de taalafdeling om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De voormelde beslissing wordt genomen na instemming van de ouders.”.

Art. 10. In artikel 37, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2001 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 voor scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, de mogelijkheid en de procedure, vermeld in artikel 17 van dit decreet, om de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal om te zetten in een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;”.

Art. 11. In artikel 37/8 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 4 februari 2022 en 28 april 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;”;

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Art. 12. In artikel 37/9 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het behoud van de inschrijving, vermeld in het eerste lid, geldt over de vestigingsplaatsen en over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats is of wordt overschreden of de leerling niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De voortgang van het leerproces, waarbij een verandering van vestigingsplaats of een verandering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal noodzakelijk is, kan niet worden gestuit.”;

2° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In aanvulling op paragraaf 1 kunnen de ouders van leerlingen die al schoollopen in een school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse

Gebarentaal wordt opgericht, beslissen dat de leerling zijn schoolloopbaan voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden genomen in het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar dat de leerling voor de eerste keer de keuze heeft om zijn schoolloopbaan verder te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zonder dat zijn leerproces, als vermeld in artikel 8, eerste lid, onderbroken wordt. De voormelde beslissing wordt ten laatste genomen voor de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1°, of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- en inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1°, is.

De school communiceert naar de ouders over de mogelijkheid van de leerling om zijn schoolloopbaan voort te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid.

Als de leerlingen die al schoollopen in die school kunnen instappen in het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht in die school, dan meldt het schoolbestuur aan de ouders van die leerlingen dat het schoolbestuur een oprichtingsdossier als vermeld in artikel 112bis heeft ingediend. De ouders kunnen vanaf de voormelde melding tot aan de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1°, of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- of inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen is, vermeld in artikel 37/20, §2, eerste lid, 1°, de beslissing, vermeld in het eerste lid, nemen. Als de regering beslist om het voormelde oprichtingsdossier niet goed te keuren, of als de school beslist om pas het volgend jaar voor het eerst de taalafdeling op te starten, dan is de voormelde beslissing van de ouders zonder gevolg en blijft de leerling ingeschreven in de school in het volgend schooljaar.”.

Art. 13. In artikel 37/12 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Een schoolbestuur beslist jaarlijks uiterlijk op 15 november of het voor het daaropvolgende schooljaar leerlingen wil kunnen weigeren omwille van bereikte capaciteit op niveau van:

- 1° elk van zijn scholen;
- 2° elk van zijn vestigingsplaatsen;
- 3° de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het schoolbestuur kan voor elk niveau, vermeld in het eerste lid, beslissen om te kunnen weigeren voor een van de volgende niveaus:

- 1° geboortjaar;
- 2° leerjaar.

Een schoolbestuur bepaalt voor elk niveau, vermeld in het eerste en het tweede lid, of het leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, en in artikel 37/22/1, §2 tot en met §4, wil kunnen weigeren.”;

2° in paragraaf 2, eerste en tweede lid, wordt de zinsnede “Voor de scholen en vestigingsplaatsen, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school of per

vestigingsplaats” vervangen door de zinsnede “Voor elk niveau, vermeld in paragraaf 1, eerste en tweede lid”;

- 3° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede “vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, wil kunnen weigeren, gelden de regels, vermeld in artikel 37/22.” vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel 37/22, §2 en §3, en 37/22/1, §2 tot en met §4, wil kunnen weigeren, gelden de regels, vermeld in artikel 37/22 en 37/22/1.”;
- 4° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het tweede lid is een school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, en gelegen is in het werkingsgebied van het LOP Gent of het LOP Antwerpen niet verplicht om gezamenlijk aan te melden met de andere schoolbesturen voor de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 14. In artikel 37/14, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt tussen de zinsnede “vestigingsplaatsen,” en het woord “schooljaren” de zinsnede “een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,” ingevoegd.

Art. 15. In artikel 37/15 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid worden de woorden “of vestigingsplaatsen” telkens vervangen door de zinsnede “, vestigingsplaatsen of taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”;
- 2° in het tweede lid wordt de zinsnede “conform artikel 37/23 en 37/25, en, in voorkomend geval, conform artikel 37/22 en 37/24” vervangen door de zinsnede “conform artikel 37/23, 37/23/1 en 37/25, en, in voorkomend geval, conform artikel 37/22, 37/22/1 en 37/24”.

Art. 16. In artikel 37/16, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 22 november 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 1° en 2° wordt de zinsnede “voor welke scholen en vestigingsplaatsen, en eventueel geboortejaren of leerjaren per school of per vestigingsplaats” vervangen door de zinsnede “voor welk niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid”;
- 2° in punt 2° wordt de zinsnede “artikel 37/22” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22 en 37/22/1”.

Art. 17. In artikel 37/17 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede “artikel 37/22 en 37/23” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22, 37/22/1, 37/23 en 37/23/1”;
- 2° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. In afwijking van paragraaf 1 tot en met 3 hoeven scholen niet deel te nemen aan de gezamenlijke aanmeldingsprocedure binnen het LOP of aan de

aanmeldingsprocedure van de gemeente voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, is er geen goedkeuring vereist als vermeld in paragraaf 1.”

Art. 18. In artikel 37/20 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 4 februari 2022 en 7 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Een schoolbestuur bepaalt uiterlijk op 15 februari van het voorafgaande schooljaar een capaciteit voor elk niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid, waarvoor het de inschrijvingen organiseert via een aanmeldingsprocedure. De voormelde capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur voor het betreffende niveau, vermeld in artikel 37/12, §1, eerste en tweede lid, als het maximaal aantal leerlingen ziet.

Bij het bepalen van zijn capaciteit kan een schoolbestuur ervoor kiezen om de capaciteit van kleuters die conform artikel 12/1 nog een schooljaar tot het kleuteronderwijs toegelaten worden, samen te voegen met de capaciteit van het laatste geboortjaar van het kleuteronderwijs waarvoor een kind kan toegelaten worden tot het kleuteronderwijs, zonder een beroep te doen op artikel 12/1.”;

2° in paragraaf 2, 1°, wordt de zinsnede “37/22, §2 en §3” vervangen door de zinsnede “37/22, §2 en §3, en 37/22/1, §2 tot en met §4”;

3° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het tweede lid hoeft de capaciteitsverhoging voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal van scholen die in het LOP liggen, niet goedgekeurd te worden door het LOP. Het schoolbestuur deelt de capaciteitsverhoging mee aan het LOP.”.

Art. 19. In artikel 37/21, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt de zinsnede “artikel 37/22” vervangen door de zinsnede “artikel 37/22 en 37/22/1”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt een artikel 37/22/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/22/1. §1. In afwijking van artikel 37/22 gelden voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de voorrangsregels, vermeld in dit artikel. Leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, krijgen voorrang bij inschrijvingen. Een schoolbestuur bepaalt en communiceert aan alle belanghebbenden de periode of desgewenst periodes waarbinnen en de wijze waarop de leerlingen, behorend tot deze voorrangsgroepen, hun vraag tot inschrijving dienen bekend te maken. Deze periode start ten vroegste vanaf de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

Een schoolbestuur dat besliste geen leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, te weigeren, schrijft de leerlingen uit de voorrangsgroepen in chronologische volgorde in en kan deze leerlingen tijdens de voorrangperiode, vermeld in het eerste lid, niet weigeren op basis van bereikte capaciteit.

Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, te willen kunnen weigeren, respecteert bij de inschrijving van deze voorrangsgroepen volgende regels:

- 1° het ordent deze leerlingen, zoals bepaald in paragraaf 5;
- 2° het wijst de leerlingen die gunstig geordend zijn, zijnde binnen de door het schoolbestuur bepaalde capaciteit, toe, en noteert de niet-gunstig geordende leerlingen, in de volgorde zoals bepaald in paragraaf 5, op de weigeringslijst.

§2. Elke leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle andere leerlingen, recht op inschrijving in de betrokken school of de betrokken scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen, op basis van artikel 37/9.

§3. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 4, geeft een schoolbestuur voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voorrang aan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/8, §5.

§4. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor zijn scholen voorrang aan kinderen met een ouder die personeelslid is van de school of van de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen op basis van artikel 37/9, op voorwaarde dat er op het ogenblik van de inschrijving sprake is van een lopende tewerkstelling voor meer dan 104 dagen.

Met personeelslid wordt bedoeld:

- 1° een personeelslid als vermeld in artikel 2 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en in artikel 4 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, voor zover ze geaffecteerd zijn aan of aangesteld zijn in de school;
- 2° een personeelslid dat via een arbeidsovereenkomst werd aangeworven door een schoolbestuur en tewerkgesteld wordt in de school.

§5. Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, te willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, ordent de leerlingen uit de voorrangsgroepen in deze volgorde:

- 1° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 of 4;
- 2° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2;
- 3° leerlingen die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 en 4.

Indien de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/20, reeds bereikt wordt binnen de leerlingengroep, bedoeld in punt 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die betreffende leerlingengroep, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in artikel 37/23/1, vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/16.”

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt een artikel 37/23/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 37/23/1. §1. In afwijking van artikel 37/23 ordent het schoolbestuur of, na akkoord van de schoolbesturen in kwestie, het LOP voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op het einde van de aanmeldingsperiode die de Vlaamse Regering vastlegt, de overige kinderen, aan de hand van een van de volgende ordeningscriteria of een combinatie ervan:

- 1° de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
- 2° de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
- 3° toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 4°;
- 4° de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 3°.

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier dat ze onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

§2. Als het schoolbestuur beslist om de voorrang voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22/1, uitsluitend of na een voorafgaande voorrangperiode, te organiseren via de aanmeldingsprocedure voor alle leerlingen, worden alle aangemelde leerlingen geordend op de volgende wijze:

- 1° eerst de leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in artikel 37/22/1, §2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/22/1, §3 of §4;
- 2° dan de leerlingen die behoren tot dezelfde leefentiteit, vermeld in artikel 37/22/1, §2;
- 3° dan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/22/1, §3, en de leerlingen met een ouder die personeelslid is, vermeld in artikel 37/22/1, §4;
- 4° tot slot de overige kinderen, aan de hand van een ordeningscriterium of een combinatie ervan die overblijven na de toepassing van de criteria, vermeld in punt 1° tot en met 3°:
 - a) de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
 - b) de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
 - c) toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of d);
 - d) de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of c).

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die ze hebben onderschreven, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

Als de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/20, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie, geordend volgens de volgorde van de

voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in het eerste lid, 4°, en vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/16.

§3. Het ordeningscriterium afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, a), kan geoperationaliseerd worden als "eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats". Desgevallend wordt de ordening van deze leerlingen vervolledigd met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°. De ordening kan ook vervolledigd worden door nogmaals het ordeningscriterium afstand, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, a), te operationaliseren op een andere wijze.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de operationalisering van het ordeningscriterium afstand, vermeld in het eerste lid, toegepast kan worden. Deze gemeenten grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente als vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966. De operationalisering, vermeld in het eerste lid, kan enkel gebruikt worden in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering."

Art. 22. Aan artikel 37/24 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, vervangen bij het decreet van 4 februari 2022 en gewijzigd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor de ondervertegenwoordigde groep of groepen te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal."

Art. 23. In artikel 37/26, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 4 februari 2022, wordt de zinsnede "artikel 37/22 en 37/24" vervangen door de zinsnede "artikel 37/22, 37/22/1 en 37/24".

Art. 24. In artikel 37/45 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 18 februari 2022 en 28 april 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 4, eerste lid, wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"3° of de leerling is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;"

2° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§5. De school vraagt bij de inschrijving van elke leerling in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of de leerling doof of slechthorend is.

Het bewijs dat de leerling doof of slechthorend is als vermeld in het eerste lid wordt geleverd via een medisch attest. De regering kan bepalen dat het voormelde bewijs ook geleverd kan worden met andere documenten of op andere wijzen dan met het medisch attest.

De school is verwerkingsverantwoordelijke en bewaart het medisch attest en de andere documenten, vermeld in het tweede lid, tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het medisch attest en de andere documenten,

vermeld in het tweede lid, kunnen ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.”.

Art. 25. In artikel 37/46 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het behoud van de inschrijving, vermeld in het eerste lid, geldt over de vestigingsplaatsen en over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats is of wordt overschreden of de leerling er niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De voortgang van het leerproces, waarbij een verandering van vestigingsplaats of verandering van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal noodzakelijk is, kan niet worden gestuit.”;

2° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. In aanvulling op paragraaf 1 kunnen de ouders van leerlingen die al schoollopen in een school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht, beslissen dat de leerling zijn schoolloopbaan voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden genomen in het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar dat de leerling voor de eerste keer de keuze heeft om zijn schoolloopbaan verder te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zonder dat zijn leerproces als vermeld in artikel 8, eerste lid, onderbroken wordt. De voormelde beslissing wordt ten laatste genomen voor de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- en inschrijvingsperiode voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, is.

De school communiceert naar de ouders over de mogelijkheid van de leerling om zijn schoolloopbaan voort te zetten in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid.

Als de leerlingen die al schoollopen in die school kunnen instappen in het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht in die school, dan meldt het schoolbestuur aan de ouders van die leerlingen dat het schoolbestuur een oprichtingsdossier als vermeld in artikel 112bis heeft ingediend. De ouders kunnen vanaf de voormelde melding tot aan de start van de inschrijvingen of de aanmeldingen van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, of voor de start van de aanmeldingsperiode, vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 2°, als er geen aparte aanmeldings- of inschrijvingsperiode is vermeld in artikel 37/55, §2, eerste lid, 1°, de beslissing, vermeld in het eerste lid, nemen. Als de regering beslist om het voormelde oprichtingsdossier niet goed te keuren, of als de school beslist om pas het volgend jaar voor het eerst de taalafdeling op te starten, dan is de voormelde beslissing van de ouders zonder gevolg en blijft de leerling ingeschreven in de school in het volgend schooljaar.”.

Art. 26. Aan artikel 37/49 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, worden een tweede tot en met een vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“In afwijking van het eerste lid hoeven schoolbesturen geen gezamenlijke aanmeldingsprocedure voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te organiseren. Een schoolbestuur kan ook beslissen om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Een schoolbestuur beslist jaarlijks en uiterlijk op 15 november voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en eventueel per geboortjaar of leerjaar in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal of het wil kunnen weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Als een schoolbestuur met een school of vestigingsplaats gelegen in het werkingsgebied van LOP-Brussel-Hoofdstad beslist om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, eventueel per geboortjaar of per leerjaar, dan zijn in afwijking van artikel 37/43/5, de bepalingen van hoofdstuk IV/1, afdeling 2, onderafdeling B, afdeling 3 en 4, van toepassing.

Als een schoolbestuur met een school of vestigingsplaats gelegen in het werkingsgebied van LOP-Brussel-Hoofdstad in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, en eventueel per geboortjaar of per leerjaar wil kunnen weigeren omwille van capaciteit, dan worden de inschrijvingen georganiseerd via een aanmeldingsprocedure. Hiervoor gelden de regels voor aanmeldende scholen, vermeld in deze afdeling.”.

Art. 27. In artikel 37/50 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid worden de woorden “of vestigingsplaatsen” telkens vervangen door de zinsnede “, vestigingsplaatsen of taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”;
- 2° in het tweede lid wordt de zinsnede “conform artikel 37/58, 37/59 en 37/61, en in voorkomend geval conform artikel 37/57 en 37/60” vervangen door de zinsnede “conform artikel 37/58, 37/59, 37/59/1 en 37/61, en in voorkomend geval conform artikel 37/57, 37/57/1 en 37/60”.

Art. 28. In artikel 37/51, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:
 - “1° of het voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en eventueel geboortjaren of leerjaren in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, de inschrijvingen zal organiseren via een aanmeldingsprocedure;”;
- 2° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:
 - “1°/1 voor welke scholen vestigingsplaatsen en taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, en eventueel geboortjaren of leerjaren per school, per vestigingsplaats of voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, het leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57 en 37/57/1, wil kunnen weigeren;”.

Art. 29. In artikel 37/52, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van 18 februari 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede "vermeld in artikel 37/22, artikel 37/23" vervangen door de zinsnede "vermeld in artikel 37/22, 37/22/1, 37/23 en 37/23/1";

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van het eerste lid hoeft een school geen gezamenlijke aanmeldingsprocedure voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te organiseren. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd voor de aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, is er geen goedkeuring vereist als vermeld in het eerste lid."

Art. 30. In artikel 37/55 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij de decreten van 18 februari 2022 en 7 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. Een schoolbestuur bepaalt uiterlijk op 15 februari van het voorafgaande schooljaar een capaciteit voor elk van de volgende niveaus waarvoor het de inschrijvingen organiseert via een aanmeldingsprocedure:

- 1° de school;
- 2° de vestigingsplaats;
- 3° de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De capaciteit van elk niveau, vermeld in het eerste lid, kan eventueel voor een van de volgende niveaus worden bepaald:

- 1° geboortjaar;
- 2° leerjaar.

De capaciteit is het totale aantal leerlingen dat het schoolbestuur voor de niveaus, vermeld in het eerste en het tweede lid, als het maximale aantal leerlingen ziet.

Bij het bepalen van zijn capaciteit kan een schoolbestuur ervoor kiezen om de capaciteit van kleuters die conform artikel 12/1 nog een schooljaar tot het kleuteronderwijs toegelaten worden, samen te voegen met de capaciteit van het laatste geboortjaar van het kleuteronderwijs waarvoor een kind kan toegelaten worden tot het kleuteronderwijs, zonder een beroep te doen op artikel 12/1."

2° in paragraaf 2, eerste lid, 1°, wordt de zinsnede "artikel 37/57, § 2 en § 3" vervangen door de zinsnede "artikel 37/57, §2 en §3, en artikel 37/57/1, §2 tot en met §4";

3° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van het tweede lid hoeft de capaciteitsverhoging voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal van scholen die in het LOP liggen, niet goedgekeurd te worden door het LOP. Het schoolbestuur deelt de capaciteitsverhoging mee aan het LOP."

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt een artikel 37/57/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 37/57/1. §1. In afwijking van artikel 37/57 gelden voor de inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal de voorrangsregels, vermeld in dit artikel. Leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, krijgen voorrang bij inschrijvingen. Een schoolbestuur bepaalt en communiceert aan alle belanghebbenden de periode of desgewenst periodes waarbinnen en de wijze waarop de leerlingen, behorend tot deze voorrangsgroepen, hun vraag tot inschrijving dienen bekend te maken. Deze periode start ten vroegste vanaf de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

Een schoolbestuur dat besliste geen leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, te weigeren, schrijft de leerlingen uit de voorrangsgroepen in chronologische volgorde in en kan deze leerlingen tijdens de voorrangperiode, vermeld in het eerste lid, niet weigeren op basis van bereikte capaciteit.

Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, te willen kunnen weigeren, respecteert bij de inschrijving van deze voorrangsgroepen volgende regels:

- 1° het ordent deze leerlingen zoals bepaald in paragraaf 5;
- 2° het wijst de leerlingen die gunstig geordend zijn, zijnde binnen de door het schoolbestuur bepaalde capaciteit, toe, en noteert de niet-gunstig geordende leerlingen, in de volgorde zoals bepaald in paragraaf 5, op de weigeringslijst.

§2. Elke leerling die tot dezelfde leefentiteit behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle andere leerlingen, recht op inschrijving in de betrokken school of de betrokken scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen, op basis van artikel 37/46.

§3. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 4, geeft een schoolbestuur voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voorrang aan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/45, §5.

§4. Na de leerlingen, vermeld in paragraaf 2, en gelijktijdig met de leerlingen, vermeld in paragraaf 3, geeft een schoolbestuur voor zijn scholen voorrang aan kinderen met een ouder die personeelslid is van de school of van de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen op basis van artikel 37/46, op voorwaarde dat er op het ogenblik van de inschrijving sprake is van een lopende tewerkstelling voor meer dan 104 dagen.

Met personeelslid wordt bedoeld:

- 1° een personeelslid als vermeld in artikel 2 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en in artikel 4 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, voor zover ze geaffecteerd zijn aan of aangesteld zijn in de school;
- 2° een personeelslid dat via een arbeidsovereenkomst werd aangeworven door een schoolbestuur en tewerkgesteld wordt in de school.

§5. Een schoolbestuur dat besliste leerlingen uit de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, te willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, ordent de leerlingen uit de voorrangsgroepen in deze volgorde:

- 1° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 of 4;
- 2° leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 2;
- 3° leerlingen die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in paragraaf 3 en 4.

Indien de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/55, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in punt 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die betreffende leerlingengroep, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in artikel 37/59/1, vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/53.”.

Art. 32. Aan artikel 37/58 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. In afwijking van paragraaf 1 tot en met 3 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is, te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt een artikel 37/59/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/59/1. §1. In afwijking van artikel 37/59 ordent het schoolbestuur of, na akkoord van de schoolbesturen in kwestie, het LOP voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal op het einde van de aanmeldingsperiode die de Vlaamse Regering vastlegt, de overige kinderen, aan de hand van een van de volgende ordeningscriteria of een combinatie ervan:

- 1° de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
- 2° de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
- 3° toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 4°;
- 4° de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt 1°, 2° of 3°.

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier dat ze onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

§2. Als het schoolbestuur beslist om de voorrang voor de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57/1, uitsluitend of na een voorafgaande voorrangperiode, te organiseren via de aanmeldingsprocedure voor alle leerlingen, worden alle aangemelde leerlingen geordend op de volgende wijze:

- 1° eerst de leerlingen die behoren tot de voorrangsgroep, vermeld in artikel 37/57/1, §2, en die behoren tot een van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 37/57/1, §3 of §4;
- 2° dan de leerlingen die behoren tot dezelfde leefentiteit, vermeld in artikel 37/57/1, §2;

- 3° dan de leerlingen die doof of slechthorend zijn, vermeld in artikel 37/57/1, §3, en de leerlingen met een ouder die personeelslid is, vermeld in artikel 37/57/1, §4;
- 4° tot slot de overige kinderen, aan de hand van een ordeningscriterium of een combinatie ervan die overblijven na de toepassing van de criteria, vermeld in punt 1° tot en met 3°:
- a) de afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats;
 - b) de afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats;
 - c) toeval. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of d);
 - d) de plaats van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen de rangorde in de keuze die de ouders hebben gemaakt. Dit ordeningscriterium kan alleen gekozen worden in combinatie met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in punt a), b) of c).

Het schoolbestuur, de schoolbesturen samen of het LOP hanteren bij het ordenen van de aangemelde leerlingen het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die ze hebben onderschreven, of de eventuele afwijkingen daarop, zoals de CLR ze heeft goedgekeurd.

Als de vooraf bepaalde capaciteit, vermeld in artikel 37/55, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° of 3°, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie, geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria, zoals de overige kinderen, vermeld in het eerste lid, 4°, en vermeld in het door het schoolbestuur onderschreven standaarddossier of de door de CLR goedgekeurde afwijkingen op het standaarddossier, vermeld in artikel 37/53.”

Art. 34. Aan artikel 37/60 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, vervangen bij het decreet van 18 februari 2022 en gewijzigd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 is het niet mogelijk om in een voorrangsgroep voor de ondervertegenwoordigde groep of groepen te voorzien voor aanmeldingen en inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”

Art. 35. In artikel 37/62, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 februari 2022, wordt de zinsnede “artikel 37/57, 37/58 en 37/60” vervangen door de zinsnede “artikel 37/57, 37/57/1, 37/58 en 37/60”.

Art. 36. Aan artikel 39 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Naast de leergebieden, vermeld in het eerste lid, bevat het onderwijsaanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de volgende leergebieden:

- 1° het leergebied Vlaamse Gebarentaal;
- 2° het leergebied dovencultuur.”

Art. 37. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 22 juni 2007, 8 mei 2009 en 25 april 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Naast de leergebieden, vermeld in het eerste lid, bevat het onderwijsaanbod in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook de volgende leergebieden:

- 1° het leergebied Vlaamse Gebarentaal;
- 2° het leergebied dovencultuur.”

Art. 38. Aan artikel 43 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 16 juni 2017, wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. In scholen waar ook de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht kan aan leerlingen die niet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zijn ingeschreven, al facultatief vanaf het kleuteronderwijs Vlaamse Gebarentaal worden aangeboden.

In afwijking van het eerste lid kan Vlaamse Gebarentaal in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, de randgemeenten of de taalgrensgemeenten Vlaamse Gebarentaal, buiten de taalafdeling Vlaamse Gebarentaal, slechts worden aangeboden als het leergebied Frans al wordt aangeboden.”

Art. 39. Aan artikel 44 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019, 3 juli 2020, 8 juli 2022 en 5 mei 2023, worden een paragraaf 6 tot en met 8 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§6. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, kan een klassenraad, na overleg met de ouders, beslissen om de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 die opgenomen zijn in bijlage 5 bij dit decreet niet na te streven bij leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, §5, of 37/45, §5, en die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De klassenraad neemt de voormelde ontwikkelingsdoelen die niet nagestreefd worden op in een afsprakenkader. Het afsprakenkader wordt tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bewaard. Het voormelde afsprakenkader kan ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

§7. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, kan er voor leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, §5, of 37/45, §5, en die ingeschreven zijn in het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een afwijking voorzien worden op sommige van de bestaande eindtermen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997. Er kan worden afgeweken van de eindtermen opgenomen in bijlage 5 bij dit decreet.

Na instemming van de ouders bepaalt de klassenraad welke eindtermen, vermeld in het eerste lid, niet haalbaar zijn en waarvoor in een afwijking moet worden voorzien. De klassenraad neemt de voormelde afwijkingen van de eindtermen op in een afsprakenkader.

Het afsprakenkader, vermeld in het tweede lid, wordt tot één schooljaar nadat de leerling voor het laatst ingeschreven was in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bewaard. Het voormelde afsprakenkader kan ter verificatie worden voorgelegd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

§8. In afwachting van ontwikkelingsdoelen en eindtermen tot stand gekomen in uitvoering van de bepalingen van dit artikel, krijgen de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7, vermeld in de bijlage van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 januari 2003 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen

voor het buitengewoon basisonderwijs type 7, bekrachtigd bij het decreet van 25 mei 2003 met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal, en met betrekking tot Wereldoriëntatie: dovencultuur het statuut van eindtermen in het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

In afwijking van het eerste lid krijgen de volgende ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 niet het statuut van eindtermen of ontwikkelingsdoelen:

- 1° met betrekking tot Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal:
 - a) punt 1 Lezen;
 - b) punt 2.2 Schrijven in signwriting;
- 2° met betrekking tot Wereldoriëntatie: Dovencultuur:
 - a) punt 7;
 - b) punt 10.”.

Art. 40. In artikel 56 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid treedt elke school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht op als examencommissie voor de leerlingen die doof of slechthorend zijn als vermeld in artikel 37/8, §5, of 37/45, §5, en die het getuigschrift basisonderwijs willen behalen. Voor de voormelde leerlingen kan de examencommissie een afwijking als vermeld in artikel 44, §7, voorzien op de bestaande eindtermen, vermeld in artikel 44, §4. Voor de voormelde leerlingen krijgen de ontwikkelingsdoelen, vermeld in artikel 44, §8, eerste lid, het statuut van eindterm, met uitzondering van de ontwikkelingsdoelen, vermeld in artikel 44, §8, tweede lid, die niet het statuut van eindterm of ontwikkelingsdoel krijgen.”.

Art. 41. In artikel 69 van hetzelfde decreet worden tussen het woord “types” en het woord “die” de woorden “of taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd.

Art. 42. In artikel 87 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 4 juli 2008, en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019 en 8 juli 2022, wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§3/1. In afwijking van paragraaf 1 is de teldag voor het bijkomend werkingsbudget, vermeld in artikel 87sexies, in de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar.”.

Art. 43. Aan hoofdstuk VII, afdeling 2, onderafdeling D, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt een rubriek 8° toegevoegd, die luidt als volgt:

“8° Bijkomend werkingsbudget voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 44. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt in rubriek 8°, ingevoegd bij artikel 43, een artikel 87sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 87sexies. Er wordt elk schooljaar een bijkomend werkingsbudget toegekend aan de scholen van 316,15 euro per leerling die is ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Het bedrag wordt jaarlijks vermenigvuldigd met de aanpassingscoëfficiënt A, die berekend wordt conform de volgende formule: $A = (C_{x-1}/C_{x-2})$, waarbij:

- 1° C_{x-1} : de gezondheidsindex van de maand januari van het begrotingsjaar $x-1$;
- 2° C_{x-2} : de gezondheidsindex van de maand januari van het begrotingsjaar $x-2$.

Het bijkomende werkingsbudget dat wordt ontvangen, wordt ingezet voor de organisatie van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”

Art. 45. In hoofdstuk VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2023, wordt in het opschrift van afdeling 2bis tussen het woord “niveaus” en het woord “of” de zinsnede “, taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd.

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij 22 december 2023, wordt na artikel 112 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling E. Oprichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 47. Artikel 112bis van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 6 juli 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 112bis. §1. Een school voor gewoon onderwijs kan vanaf 1 september de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal oprichten als ze op de eerste schooldag van oktober van het eerste schooljaar na de goedkeuring van de regering of, in geval van een uitstel als vermeld in het tweede lid op de eerste schooldag van oktober van het daaropvolgende schooljaar de programmatienormen bereikt die de regering voor een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal vastlegt.

Een schoolbestuur dat de goedkeuring van de regering, vermeld in paragraaf 3, heeft gekregen voor de oprichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, kan ervoor kiezen om de oprichting ervan met een schooljaar uit te stellen.

§2. In aanvulling op paragraaf 1 dient een schoolbestuur dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten, een oprichtingsdossier in. Het voormelde oprichtingsdossier voldoet aan al de volgende kwaliteitsvoorwaarden:

- 1° het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het indienen van het oprichtingsdossier na overleg binnen de schoolraad en na overleg of na onderhandeling in het lokaal comité;
- 2° het oprichtingsdossier bevat een omgevingsanalyse die de leefbaarheid van het programmatievoorstel motiveert. Bij de voormelde omgevingsanalyse wordt, waar dit voor de betrokken schoolpopulatie relevant is, de link met eventuele aangepaste begeleidingsmogelijkheden, met inbegrip van school-externe begeleidingsmogelijkheden, expliciet behandeld;
- 3° de school beschikt over de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen nodig voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;
- 4° de reeds bestaande expertise of de inspanningen rond professionalisering met betrekking tot de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal worden in het dossier weergegeven.

De regering kan nadere regels bepalen over de inhoud en de vorm van het oprichtingsdossier en over de wijze waarop de kwaliteitsvoorwaarden worden beoordeeld.

§3. De oprichting vanaf 1 september van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan pas na goedkeuring van de regering.

Het schoolbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag met het oprichtingsdossier, vermeld in paragraaf 2, naar de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap, die de aanvraag voor administratief-technisch en inhoudelijk advies aan de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsinspectie en aan de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal bezorgen.

De regering neemt de beslissing, vermeld in het eerste lid, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad en de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal over de gegrondheid van de lokale behoefte aan extra aanbod en na advies van de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap en de onderwijsinspectie.

§4. Een schoolbestuur kan zonder dat het een oprichtingsdossier hoeft in te dienen of de goedkeuring van de regering, vermeld in paragraaf 3, nodig heeft, de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal opnieuw inrichten in een school die maximaal twee schooljaren geleden voor het laatst de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal heeft ingericht, voor zover de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het laatste jaar van inrichting financierbaar of subsidieerbaar was.”

Art. 48. In artikel 115 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 9 juli 2010 en gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 6 juli 2018 en 5 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, inleidende zin, en paragraaf 2, inleidende zin, wordt tussen het woord “niveaus” en het woord “of” de zinsnede “, taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal” ingevoegd;
- 2° in paragraaf 1, 2°, en paragraaf 2, 2°, wordt tussen de zinsnede “niveau,” en het woord “elk” de zinsnede “elke taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,” ingevoegd.

Art. 49. In artikel 120, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het woord “vier” wordt vervangen door het woord “vijf”;
- 2° er wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° de rationalisatienormen voor taalafdelingen Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”

Art. 50. Aan artikel 138, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 februari 2022, wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.”

Art. 51. Aan hoofdstuk IX, afdeling 2, onderafdeling B, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2023, wordt een sectie 7 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Sectie 7. Aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Art. 52. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 december 2023, wordt in sectie 7, ingevoegd bij artikel 51, een artikel 139vicies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 139vicies. §1. De aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, worden toegekend aan de scholen voor leerlingen die als regelmatige leerling ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs.

§2. Het aantal aanvullende lestijden, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, waarop de school voor het kleuteronderwijs recht heeft, wordt als volgt berekend: $26 - (1,3 \times L)$, waarbij L het aantal leerlingen is dat als regelmatige leerling ingeschreven is in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs van de school.

Als de berekening, vermeld in het eerste lid, ertoe leidt dat er een negatief aantal aanvullende lestijden zou worden toegekend, worden er geen aanvullende lestijden toegekend, maar worden er ook geen lestijden afgetrokken.

Als er geen enkele regelmatige leerling in het kleuteronderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in het eerste lid, is ingeschreven, worden geen aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het kleuteronderwijs, vermeld in 138, §1, eerste lid, 11°, toegekend.

De lestijden, vermeld in het eerste lid, worden als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

§3. Scholen delen de regelmatige leerlingen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het lager onderwijs van de school, in maximaal drie leerlingengroepen in om de aanvullende lestijden, vermeld in paragraaf 1, te ontvangen.

Het aantal aanvullende lestijden, vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, waarop de school voor het lager onderwijs recht heeft, wordt per leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, als volgt berekend: $26 - (1,3 \times L)$, waarbij L het aantal leerlingen is dat ingedeeld is in de leerlingengroep in kwestie, vermeld in het eerste lid.

Als de berekening per leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, ertoe leidt dat er een negatief aantal aanvullende lestijden zou worden toegekend, worden er geen aanvullende lestijden toegekend, maar worden er ook geen lestijden afgetrokken.

Als er geen enkele leerling in de leerlingengroep, vermeld in het eerste lid, is ingedeeld, worden er voor de inrichting van die leerlingengroep geen aanvullende lestijden als vermeld in artikel 138, §1, eerste lid, 11°, toegekend.

De lestijden, vermeld in het tweede lid, worden binnen de leerlingengroep als volgt afgerond: als het eerste cijfer na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hogere geheel getal. Als het eerste cijfer na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lagere geheel getal.

§4. Voor de berekening van de aanvullende lestijden, vermeld in paragraaf 1 tot en met 3, waarop de school recht heeft, is de teldag de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar behalve:

- 1° in de eerste drie bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, waar de teldag de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar is;
- 2° voor de scholen die op basis van artikel 132 als teldag de eerste schooldag van oktober hebben.

§5. De regering bepaalt de ambten waarin een school met de aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in paragraaf 1, betrekkingen kan inrichten en de wijze waarop de omrekening gebeurt van de aanvullende lestijden voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, vermeld in paragraaf 1, naar die betrekkingen.”

Art. 53. Aan hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet 14 juli 2023, wordt een bijlage 5 toegevoegd, die bij dit decreet is gevoegd.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 54. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2024.

Brussel, 8 maart 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

BIJLAGE

bij het ontwerp van decreet
tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997,
wat betreft de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal

Bijlage 5.

Lijst met ontwikkelingsdoelen van het gewoon kleuteronderwijs
en eindtermen van het gewoon lager onderwijs
waarvan kan worden afgeweken voor dove en slechthorende kinderen
binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal,
als vermeld in artikel 44, §6 en §7,
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Bijlage bij het decreet van [...] tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal

Bijlage 5. Lijst met ontwikkelingsdoelen van het gewoon kleuteronderwijs en eindtermen van het gewoon lager onderwijs waarvan kan worden afweken worden voor dove en slechthorende kinderen binnen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, als vermeld in artikel 44, §6 en §7, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel 1. Van de volgende ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 kan volgens de procedure en voor de leerlingen, vermeld in artikel 44, §6, beslist worden dat ze niet na te streven zijn:

- 1° van de ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding bij motorische competenties alleen ontwikkelingsdoel 1.6, wat betreft het snel reageren op auditieve signalen;
- 2° van de ontwikkelingsdoelen muzische vorming:
 - a) de ontwikkelingsdoelen van 2 Muziek;
 - b) van de ontwikkelingsdoelen van 4 Beweging alleen de volgende ontwikkelingsdoelen:
 - 1) ontwikkelingsdoel 4.1 spontaan meebewegen op muziek;
 - 2) ontwikkelingsdoel 4.4 waargenomen klanken omzetten in beweging;
 - c) van de ontwikkelingsdoelen media alleen het ontwikkelingsdoel 5.3 met betrekking tot het vaststellen, veranderen, schikken, herschikken van de volgorde van een reeks klanken en geluiden en er een nieuw verhaal rond vertellen;
- 3° van de ontwikkelingsdoelen Nederlands:
 - a) de ontwikkelingsdoelen van 1 Luisteren;
 - b) de ontwikkelingsdoelen van 2 Spreken;
 - c) van de ontwikkelingsdoelen van 5 Taalbeschouwing alleen ontwikkelingsdoel 5.5 wat betreft het discrimineren van klanken en woorden en de ritmische aspecten van taal en rijmen;
- 4° van de ontwikkelingsdoelen wetenschap en techniek alleen ontwikkelingsdoel 1.1 wat betreft het kunnen onderscheiden van verschillen in geluid.

Art. 2. Van de volgende eindtermen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het gewoon basisonderwijs, bekrachtigd bij het decreet van 15 juli 1997 kan volgens de procedure en voor de leerlingen, vermeld in artikel 44, §7, een afwijking voorzien worden:

- 1° van de eindtermen Nederlands:
 - a) alle eindtermen van 1 Luisteren;
 - b) alle eindtermen van 2 Spreken;
 - c) van de eindtermen 4 Schrijven, alleen de volgende eindtermen:
 - 1) eindterm 4.7 wat betreft het toepassen van spellingafspraken en -regels over het schrijven van woorden met vast woordbeeld: klankzuivere woorden, hoogfrequente niet-klankzuivere woorden, klinker in open/gesloten lettergreep en niet-klankzuivere eindletter;
 - 2) eindterm 4.8 in zoverre deze eindterm betrekking heeft op het ontwikkelen van attitudes voor luisteren en spreken;
 - d) van de eindtermen 5 Vaardigheden/strategieën in zoverre de vaardigheden of strategieën verband houden met luisteren en spreken;
- 2° van de eindtermen Frans:
 - a) de eindtermen van 1 Luisteren;
 - b) de eindtermen van 3 Spreken;
 - c) de eindtermen van 4 Mondelinge interactie;
 - d) de eindtermen van 5 Attitudes wat betreft de attitudes inzake luisteren, spreken en gesprekken voeren;
- 3° van de eindtermen Lichamelijke opvoeding alleen de eindterm 1.21 kunnen bewegingsvormen uitvoeren op een opgelegd ritme;
- 4° van de eindtermen Muzische vorming:
 - a) van de eindtermen 2 Muziek alleen de volgende eindtermen:
 - 1) de eindterm 2.1: de leerlingen kunnen muziek beluisteren en ervaren, muzikale impressies opdoen uit de geluidsomgeving met aandacht voor enkele kenmerken van de muziek: klankeigenschap en functie/gebruikssituatie;
 - 2) de eindterm 2.2: de leerlingen kunnen improviseren en experimenteren, klankbronnen en muziekinstrumenten uittesten op hun klankwaarde en in een muzikaal (samen)spel daarvan gebruikmaken;
 - b) van de eindtermen 3 Drama alleen de volgende eindtermen:
 - 1) eindterm 3.3: geconcentreerd luisteren naar een gesproken tekst (verteld of voorgelezen) en die mondeling, schriftelijk, beeldend of dramatisch weergeven;
 - 2) eindterm 3.6 een aan de speelsituatie aangepaste en aangename spreektechniek ontwikkelen (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte) en verschillende verbale en non-verbale spelvormen improviseren;
- 5° van de eindterm Wetenschap en techniek alleen de eindterm 1.1 wat betreft de waarnemingen die betrekking hebben op gehoor.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal.